

הראל גמל והשתלמות בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2012

הראל גמל והשתלמות בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2012

תאור עסקי החברה פרק 1

דוח הדירקטוריון פרק 2

דוחות כספיים פרק 3

הראל גמל והשתלמות בע"מ

פרק 1

תאור עסקי החברה

תיאור עסקי החברה

- חלק זה כולל את תיאור עסקי החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2012 ואת השינויים שחלו בעסקי החברה בשנת 2012. הדוח נערך בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, מיום 21 בדצמבר 2005. למעט אם צוין אחרת, המידע הכלול בדוח זה נכון ליום 31 בדצמבר 2012.
- פרק זה מהווה חלק בלתי נפרד של הדוח התקופתי ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.
- פרק זה בדוח התקופתי, העוסק בתיאור החברה, התפתחותה, עסקיה ותחומי פעילותה, כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה / הקבוצה מעריכה"; "החברה/הקבוצה סבורה"; "צפוי/ה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב. החברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה ככל שמידע נוסף או שונה בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.
- להסרת ספק מובהר, כי התיאור המובא בדוח לגבי תנאי מוצרי הגמל השונים הינו תיאור תמציתי לצרכי הדוח בלבד, וכי תנאיהם המחייבים הם כנקבע בחוק קופות גמל, בתקנות קופות גמל ובתקנוני קופות הגמל.

<u>עמוד</u>	<u>הנושא</u> <u>הגדרות</u>
	1. פרק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
1-5	1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
1-5	1.1.1 תרשים מבנה האחזקות של החברה
1-6	1.1.2 שנת התאגדות החברה וצורת ההתאגדות
1-6	1.1.3 אופיו ותוצאותיו של שינוי מבני או רכישה מהותיים
1-6	1.1.4 שינויים בשנת הדוח
1-7	1.1.5 שינויים לאחר תקופת הדוח
1-8	1.1.6 רשימת החברות המהוות צדדים קשורים לחברה
1-12	1.1.7 תחומי פעילות
1-13	1.1.8 השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה
1-13	1.1.9 חלוקת דיבידנדים
	2. פרק ב' - מידע אחר
1-14	2.1 מידע כספי לגבי תחומי פעילות החברה
1-15	2.2 סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה
	3. פרק ג' - תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה
1-22	3.1 קופות גמל לא משלמות לקצבה, לתגמולים ואישיות לפיצויים
1-22	3.1.1 מידע כללי על תחום הפעילות
1-29	3.1.2 מוצרים ושירותים
1-29	3.1.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים
1-29	3.1.4 מוצרים חדשים
1-29	3.1.5 עמיתים
1-32	3.1.6 ערוצי הפצה
1-33	3.2 קרנות השתלמות
1-33	3.2.1 מידע כללי
1-35	3.2.2 מוצרים ושירותים
1-35	3.2.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים
1-35	3.2.4 מוצרים חדשים
1-36	3.2.5 עמיתים
1-37	3.2.6 ערוצי הפצה
1-38	3.3 קופות גמל מרכזיות לפיצויים
1-38	3.3.1 מידע כללי על תחום הפעילות
1-40	3.3.2 מוצרים ושירותים
1-41	3.3.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים
1-41	3.3.4 מוצרים חדשים
1-41	3.3.5 עמיתים
1-44	3.3.6 ערוצי הפצה
1-44	3.4 קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית
1-44	3.4.1 מידע כללי על תחום הפעילות

	הנושא	
1-45	מבנה ניהול ההשקעות של תחום הפעילות	3.4.2
1-45	מוצרים ושירותים	3.4.3
1-46	פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים	3.4.4
1-46	מוצרים חדשים	3.4.5
1-46	עמיתים	3.4.6
1-46	ערוצי הפצה	3.4.7
	4. פרק ד' – עניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה	
1-47	מידע כללי נוסף	4.1
1-47	שינויים בהיקף הפעילות ורווחיות החברה	4.1.1
1-47	שינויים טכנולוגיים	4.1.2
1-47	גורמי ההצלחה הקריטיים והשינויים החלים בהם	4.1.3
1-48	חסמי הכניסה והיציאה העיקריים	4.1.4
1-48	השקעות	4.1.5
1-50	שיווק והפצה	4.2
1-51	תחרות	4.3
1-53	עונתיות	4.4
1-53	רכוש קבוע ומתקנים	4.5
1-53	נכסים לא מוחשיים	4.6
1-54	הון אנושי	4.7
1-59	ספקים ונותני שירותים	4.8
1-60	השקעות	4.9
1-60	מימון	4.10
1-60	מיסוי	4.11
1-61	מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה	4.12
1-74	רישיונות והיתרים	4.13
1-74	כיסוי ביטוחי	4.14
1-75	הון עצמי מזערי	4.15
1-75	תקינה ובקרה	4.16
1-75	הסכמים מהותיים	4.17
1-75	הסכמי שיתוף פעולה	4.18
1-75	הליכים משפטיים	4.19
1-75	דיון בגורמי סיכון	4.20
1-79	יעדים ואסטרטגיה עסקית	4.21

הגדרות

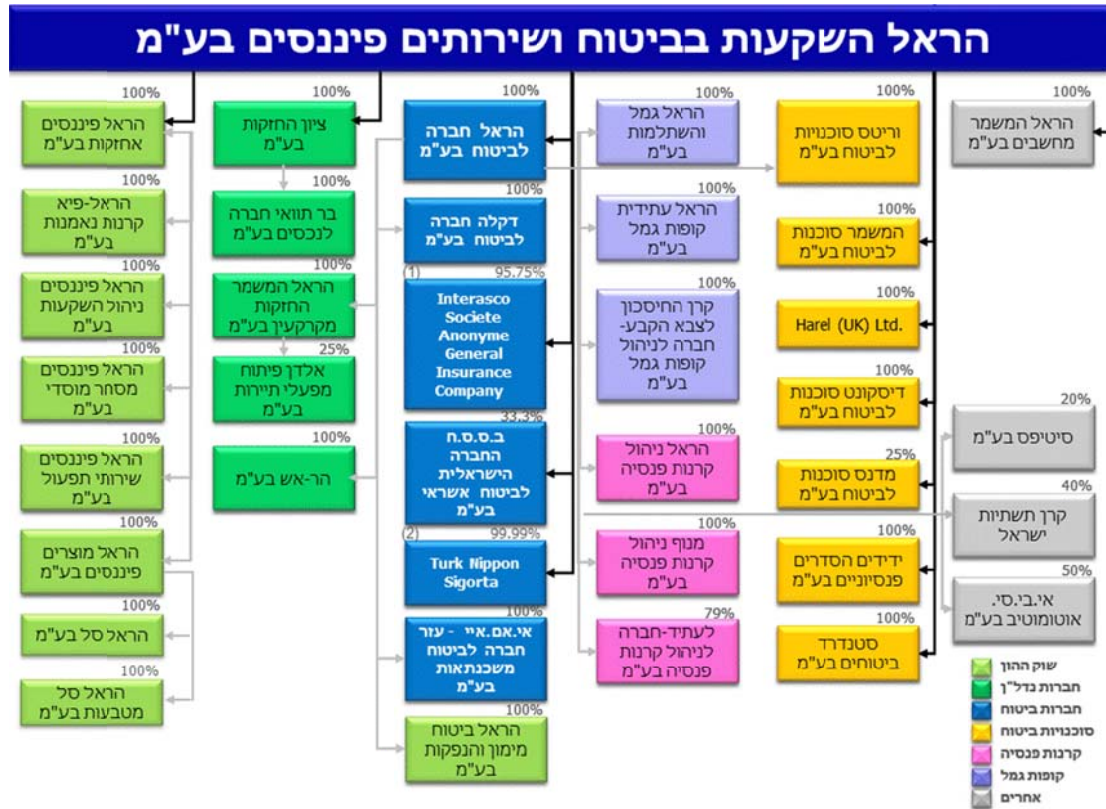
לנוחיות הקורא מובאים להלן המונחים או הקיצורים הבאים, להם בפרק זה המשמעות המובאת לצידם, אלא אם כן נאמר אחרת.	
מבטח או חברה מנהלת.	"גוף מוסדי"
הסכומים שמפקיד עמית (או שמופקדים עבורו) בקופת גמל על ידי עמית בהן או בעבורו.	"דמי גמולים"
הראל גמל והשתלמות בע"מ.	"החברה"
המפקח על הביטוח כמשמעותו בחוק הפיקוח, או הממונה כמשמעותו בחוק קופות הגמל, לפי העניין.	"המפקח"
הראל חברה לביטוח בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות והחברה האם של החברה.	"הראל ביטוח"
הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.	"הראל השקעות"
הראל השקעות והחברות המוחזקות על ידה.	"הקבוצה"
חוק החברות, התשנ"ט - 1999.	"חוק החברות"
חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, שיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה - 1995.	"חוק ייעוץ השקעות"
חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה - 2005.	"חוק ועדת בכר"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה - 2005.	"חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981.	"חוק הפיקוח"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005.	"חוק קופות גמל"
חברה שעיסוקה ניהול קופות גמל ואשר קיבלה רישיון לכך מאת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בהתאם לסעיף 4 לחוק קופות גמל. כמשמעותו בחוק ייעוץ השקעות (ניירות ערך, מוצרים מובנים ויחידות השתתפות בקרנות נאמנות).	"חברה מנהלת"
כמשמעותו בחוק ייעוץ ושיווק פנסיוני (קופות גמל, קרנות פנסיה, קרן השתלמות, פוליסות ביטוח שהינן קופות גמל להון או לקיצבה, תכניות ביטוח מפני סיכון מוות או אובדן כושר עבודה הכלולה בתכניות דלעיל או נמכרות אגב אחת מהן).	"נכס פיננסי"
נכסים הכוללים את נכסי קופות הגמל וקרנות הפנסיה, למעט קרנות ותיקות, נכסים המוחזקים על-ידי מבטח לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה בביטוח חיים, נכסים המוחזקים על-ידי מבטח לכיסוי התחייבויותיהם לפי תכניות ביטוח חיים המעניקות למבוטח תשואה מובטחת ושהמבטח אינו זכאי בשל הכספים המופקדים בהם או בשל חלק מהם לאגרות חוב מיועדות.	"מוצר פנסיוני"
הראל עתידית קופות גמל בע"מ. חברה בשליטה מלאה, בעקיפין, של הראל ביטוח.	"נכסי החיסכון לטווח ארוך"
פקודת מס הכנסה [נוסח חדש].	"הראל עתידית גמל"
קופת גמל כמשמעותה בחוק קופות גמל שאינה קרן פנסיה.	"פקודת מס הכנסה"
קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ. חברה בשליטה מלאה של הראל ביטוח.	"קופת גמל"
תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד - 1964.	"קחצ"ק"
	"תקנות קופות הגמל"

1. פרק א': פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1.1 תרשים מבנה האחזקות של הקבוצה

להלן תרשים סכמטי של מבנה ההחזקות בחברות העיקריות בקבוצת הראל השקעות, נכון למועד הדוח, לרבות החברה:

הערות:

- (1) חברת ביטוח ביוון.
- (2) חברת ביטוח בטורקיה.

1.1.2 שנת התאגדות החברה וצורת ההתאגדות

החברה הינה חברה שאושרה כחברה מנהלת של קופות גמל, על ידי המפקח.

החברה התאגדה ביום 14 בספטמבר 1995, כחברה פרטית בישראל, בהתאם לפקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, בשם אייל גמל בע"מ. ביום 11 באפריל 1999 שינתה החברה את שמה ל"הראל גמל בע"מ". ביום 15 במאי 2011 שינתה החברה את שמה לשמה הנוכחי.

לחברה אין חברות מוחזקות.

החברה הינה חברה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות.

1.1.3 אופיו ותוצאותיו של שינוי מבני או רכישה מהותיים

ביום 27 בדצמבר 2006 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל ביטוח מבנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי") ולאומי שירותי שוק ההון בע"מ (לשעבר: לאומי גמל) בע"מ תמורת סך של 575 מיליון ש"ח, את הפעילות של 5 קופות גמל (ביניהן קופת גמל מסלולית) שהעיקריות שבהן הינן עצמה ותעוז (להלן: "קופות לאומי"). במסגרת ההסכם התחייבה הראל ביטוח, כי ניהול קופות הגמל על-פי חוק קופות גמל, יועבר בד בבד עם השלמת העסקה לחברה מנהלת, כמשמעות מונח זה בחוק קופות גמל, וכי החברה תהיה החברה המנהלת שתבצע עבור הראל ביטוח את ניהול קופות הגמל.

במועד השלמת רכישת קופות לאומי נחתם הסכם הפצה בין בנק לאומי לבין החברה.

במועד השלמת רכישת קופות לאומי על ידי הראל ביטוח נכנס לתוקף הסכם בין הראל ביטוח לבין לאומי שירותי שוק ההון בע"מ, לפיו מעניקה לאומי שירותי שוק ההון בע"מ שירותי תפעול עבור קופות לאומי.

ביום 23 בינואר 2007 נחתם הסכם בין הראל ביטוח (כבעלים של קופות לאומי) לבין החברה, בקשר עם ניהולן של קופות לאומי עבור הראל ביטוח. בהתאם להוראות ההסכם, החברה אחראית כלפי העמיתים בקופות לאומי וכלפי הראל ביטוח לקיום כל הוראות הדין הנוגעות לניהול קופות גמל וקיום כל ההתחייבויות המוטלות על חברה מנהלת כלפי עמיתים בקופות גמל. בהסכם נקבע כי הראל ביטוח רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש בת 45 ימים, ואילו החברה רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש 180 ימים. בהתאם להוראות ההסכם, החברה תגבה מאת עמיתי הקופות את דמי הניהול ותעבירם להראל ביטוח לאחר תשלום, מתוך דמי הניהול שיגבו על ידה כאמור, של עמלות ההפצה והעמלות למשווקים פנסיונים. עבור ביצוע ניהול קופות לאומי עבור הראל ביטוח, תהיה זכאית החברה להחזר הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול קופות לאומי בתוספת 2%.

1.1.4 שינויים בשנת הדוח**1.1.4.1 כביש חוצה ישראל**

לעניין השקעה בשותפות שרכשה החזקות נוספות בבעלת הזיכיון בכביש 6 - ראה ביאור ג.22 לדוחות הכספיים.

1.1.4.2 רכישת נדל"ן בפלורידה, ארה"ב

לעניין התקשרות בעסקה עם Elco Landmark Residential מקבוצת אלקו החזקות בע"מ ומשקיע זר נוסף לרכישת נכסי מקרקעין הכוללים 3 מקבצי דיור הממוקמים בג'קסונוויל, פלורידה, ארה"ב - ראה ביאור ג.22 לדוחות הכספיים.

1.1.4.3 הסכם לרכישת חנות IKEA בנתניה

לעניין רכישת הזכויות במקרקעין המשמשים את חנות IKEA בנתניה - ראה ביאור ג.22 לדוחות הכספיים.

1.1.4.4	איי.די.או גרופ בע"מ
	לעניין התקשרות להשקעה בחברת איי.די.או גרופ בע"מ - ראה ביאור ג.22 לדוחות הכספיים.
1.1.4.5	עסקת רכישת מקרקעין לייזום במנהטן, ניו יורק
	לעניין התקשרות בהסכם להשקעה, בעקיפין, ב- 49% מהזכויות בשותפות, אשר מקימה פרויקט ברחוב 33 Beekman ב-Downtown מנהטן, ניו יורק - ראה ביאור ג.22 לדוחות הכספיים.
1.1.4.6	מיזוג קופות גמל
	בהתאם להוראות תיקון מספר 4 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005 ותיקון מספר 6 לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו- 2010), כפי שתוקנו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו- 2010) (תיקון מספר 8), התשע"א - 2011, חברה מנהלת של קופות גמל לא תנהל יותר מקופת גמל אחת מכל סוגי קופות הגמל המפורטות בחוק החל מיום 1 בינואר 2012. כמו כן נקבע, כי ההוראה האמורה לא תחול על קופות גמל מרכזיות לפיצויים.
	ביום 1 בינואר 2012 ביצעה הראל גמל מיזוג קופות גמל המנוהלות על ידה: "הראל - תעוז" (קופה בבעלות הראל ביטוח ובניהול הראל גמל) ו"הראל קופת גמל" (קופה בבעלות הראל גמל) (להלן יחד: "הקופות המתמזגות") מוזגו לתוך "הראל - עצמה", באופן שמבנה הבעלויות במסלולים של הקופות המתמזגות יישמר. הקופה הממוזגת נקראת "הראל עצמה-תעוז". כמו כן, במסגרת המיזוג שונה מסלול ההשקעה השקלי שהיה קיים ב"הראל - עצמה" כך שהפך להיות מסלול "שקלי קצר". המיזוג נעשה בהתאם לאישור המפקח מיום 5 באוקטובר 2011 ואישור מס הכנסה מיום 29 בדצמבר 2011.
1.1.4.7	תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב - 2012
	לפירוט אודות הרפורמה בדמי ניהול במוצרי חסכון ארוך טווח ראה פירוט בסעיף 2.2.5 להלן.
1.1.4.8	אישור מודל פנימי לדירוג אשראי
	לפירוט אודות אישור מודל פנימי לדירוג אשראי ראה פירוט בסעיף 4.1.5 להלן.
1.1.4.9	נוהל הפרדה מבנית של פעילות ההשקעה
	לפירוט אודות נוהל הפרדה מבנית של פעילות ההשקעה ראה פירוט בסעיף 4.1.5 להלן.
1.1.4.10	תכנית תגמול לנושאי משרה בכירה ולנושאי משרה שעוסקים בתחום ניהול ההשקעות בקבוצת הראל
	לעניין עדכון תכנית תגמול כאמור - ראה פירוט בסעיף 4.7.8 להלן.
1.1.5	שינויים לאחר תקופת הדוח
1.1.5.1	התקשרות בעסקה לרכישת מחצית הזכויות בנדל"ן ברעננה
	לעניין התקשרות בהסכם עם רבוע כחול נדל"ן בע"מ בקשר עם רכישת מחצית מהזכויות בנכס משרדים ברעננה - ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

1.1.5.2 מיזוג קופות גמל

בחודש ינואר 2013 החברה והראל עתידית גמל הגישו למפקח בקשות לביצוע מיזוגים טכניים של קופות במהלך השנה. המיזוגים יבוצעו, בין היתר, לשם עמידה בהוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופת גמל אחת), התשע"ב - 2012. במסגרת התקנות נקבע, כי חברה מנהלת שניהלה מספר קופות גמל באמצעות גופים מתפעלים אחדים תהא רשאית להמשיך ולנהל, באמצעות כל אחד מהגופים המתפעלים, קופת גמל אחת מכל סוג עד ליום 1 בינואר 2014.

1.1.5.3 תנאי העסקת עובדים בחברה

לעניין משכורות י"ג - ראה סעיף 4.7.2 להלן.

1.1.6 להלן רשימת החברות המהוות צדדים קשורים לחברה:

הראל השקעות וחברות המצויות בשליטתה הינן צדדים קשורים לחברה. להלן פירוט הצדדים הקשורים לחברה נכון למועד פרסום הדוח:

שיעור החזקה (במישרין)		מס' חברה /		שם החברה	מס"ד
הערות	השקעות	שותפות	או בעקיפין) ע"י הראל		
		52-003398-6		הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ	1.
	100%	52-000407-8		הראל חברה לביטוח בע"מ	2.
	100%	51-075057-3		הראל פיננסיים אחזקות בע"מ (לשעבר: הראל בית השקעות בע"מ)	3.
חברות שמוחזקות במישרין או בעקיפין ע"י הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (בעלת השליטה המלאה בהראל ביטוח, הראל גמל, עתידית גמל, הראל פנסיה ומנוף פנסיה)					
	100% (*)	51-001925-0		אוניון שרות לביטוח בע"מ (בפירוק מרצון)	4.
	28%	51-373048-1		אזו-ריט בילו סנטר בע"מ	5.
	50%	51-255379-3		אי בי סי אוטומטיב בע"מ	6.
	100%	51-231050-9		אי.אס.אי- עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ	7.
	100% (*)	51-284795-5		איידקס און-ליין (1999) בע"מ	8.
	100% (*)	51-294795-3		איידקס אחזקות בע"מ	9.
	100% (*)	51-284714-6		איידקס בורסת הנגזרות הישראלית בע"מ	10.
	100% (*)	51-138282-2		אייל ניירות ערך (יעוץ) בע"מ	11.
	25%	51-063335-7		אלדן פיתוח מפעלי תיירות בע"מ	12.
	100% (*)	51-101450-8		אן.טי.אס.סי. בע"מ	13.
	100% (*)	51-218896-2		אסיסטנס (ישראל) ה.ה. בע"מ	14.
	100% (*)	52-003291-3		בית ישראל לנאמנות בע"מ	15.
	50% (*)	51-170718-4		בית ציון הפעלה וניהול בע"מ	16.
	33.33%	52-004402-5		ב.ס.ס.ח - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ	17.

	100%	51-095380-5	בר תואי חברה לנכסים בע"מ	.18
(*)	100%	51-292343-4	גוונים מכשירים פיננסיים 2000 בע"מ	.19
(*)	100%	51-269062-9	גוונים נגזרות פיננסיות ייעוץ (1998) בע"מ	.20
(*)	100%	51-254282-0	גוונים נגזרות פיננסיות בע"מ	.21
(*)	100%	51-281660-4	גוונים פיננסופיה (1999) בע"מ	.22
(*)	100%	51-097941-2	גינ שמאים בע"מ	.23
	20%	51-389967-4	גמלא-הראל נדל"ן למגורים בע"מ	.24
	40%	51-399899-7	גמלא- הראל מזרח אירופה בע"מ	.25
	100%	52-003050-3	דקלה חברה לביטוח בע"מ	.26
	100%	51-262448-7	החזקות במשכנתאות ישראל בע"מ	.27
	100%	51-043428-5	החזקות שלוח בע"מ	.28
	100%	52-000775-8	החזקות ש.ס.צ. בע"מ	.29
	100%	51-094800-3	המשמר סוכנות לביטוח בע"מ	.30
	100%	51-383420-0	הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ	.31
	100%	51-399205-7	הראל אשראי (2007) בע"מ	.32
(*)	100%	51-239729-0	הראל גוונים בע"מ	.33
	100%	51-370841-2	הראל גונן סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ (בפירוק מרצון)	.34
	100%	51-220520-4	הראל גמל והשתלמות בע"מ להלן רשימת קופות הגמל המנוהלות ע"י הראל גמל והשתלמות בע"מ, נכון למועד הדו"ח: הראל עצמה תעוז הראל קופה מרכזית לפיצויים הראל קרן השתלמות הראל פרופיל אישי למעסיק הראל גמל לפיצויים - מסלולית הראל השתלמות ניבה הראל - ניב הראל קופה לפנסיה תקציבית	.35
	100%	51-173934-4	הראל המשמר אחזקות מקרקעין (1992) בע"מ	.36
	100%	51-081015-3	הראל המשמר מחשבים בע"מ	.37
	50%	51-376920-8	הראל וואן בע"מ	.38
	100%	51-129383-9	הראל חיתום והנפקות בע"מ	.39
	100%	51-366853-3	ידידים הסדרים פנסיוניים בע"מ	.40
	100%	51-177678-3	הראל - פיא קרנות נאמנות בע"מ (לשעבר : הראל ניהול קרנות נאמנות בע"מ)	.41
	100%	51-393076-8	הראל מוצרים פיננסיים בע"מ	.42
	100%	51-410381-1	הראל סל בע"מ	.43
	100%	51-410497-5	הראל סל (מסחר) 2008 בע"מ	.44

100%	51-399213-1	הראל פיננסים ניהול השקעות בע"מ	.45
100%	51-412184-7	הראל פיננסים מסחר מוסדי בע"מ	.46
100%	51-399212-3	הראל פיננסים שירותי תפעול בע"מ	.47
100%	51-226759-2	הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ (לשעבר : נתיבות פנסיה בע"מ) : קרנות הפנסיה שבניהולה הינן : הראל גילעד פנסיה הראל פנסיה כללית	.48
100%	51-286736-7	הראל עתידית קופות גמל בע"מ (לשעבר : עתידית קופות גמל בע"מ) קופות הגמל שבניהולה : הראל - דיקן הראל - כספת הראל - דקל קופת גמל לדמי מחלה הראל - גילעד גמל הראל גילעד השתלמות	.49
100%	51-141591-1	הר-אש בע"מ	.50
100%	51-055869-5	וריטס סוכנות לביטוח בע"מ	.51
99.01%	51-385840-7	חברת שותף כללי קרן תשתיות בע"מ	.52
100%	51-101667-7	ידידים הולדינג וניהול (1984) בע"מ	.53
(*) 100%	52-000043-1	יהודה חברה לביטוח בע"מ	.54
79%	51-142304-8	לעתידי חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ קרן הפנסיה שבניהולה : עתידית קופת פנסיה בע"מ	.55
25%	51-119788-1	מדיקל קונסלטנס אינטרנשונל (א.מ.סי.אי.) בע"מ	.56
25%	51-118784-1	מדנס סוכנות לביטוח בע"מ	.57
(*) 25%	51-239535-1	מוטוריסק בע"מ	.58
100%	51-179233-5	מור הר השקעות בע"מ	.59
100%	51-226257-7	מנוף ניהול קרנות פנסיה בע"מ קרנות הפנסיה שבניהולה : הראל מנוף פנסיה	.60
(*) 98%	51-025062-4	מעונות אחד העם 44 בע"מ	.61
(*) 50%	51-232175-3	מרכז מסחרי שוהם ניהול והחזקה בע"מ	.62
(*) 100%	51-016732-3	סוכנות לביטוח מיסוד שלוח בע"מ	.63
100%	51-000298-3	סטנדרד בטוחים בע"מ	.64
22.79%	51-296791-0	סיטיפס בע"מ	.65
100%	51-225798-1	עדי ניהול קרנות פנסיה בע"מ	.66
100%	52-003288-9	ציון החזקות בע"מ	.67
100%	51-090927-8	ציון נדל"ן בע"מ	.68
(*) 26%	51-357525-8	קבוצת הראל אחזקות (2004) בע"מ	.69

49%	55-023120-3	ק.ה. מרכזי מסחר בדרום שותפות מוגבלת	.70
100%	51-103306-0	קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ להלן קופת הגמל המנוהלת ע"י החברה : קרן החסכון לצבא הקבע - קרן השתלמות	.71
	51-080753-0	קרן מאה מיסודם של מרגוט וארנסט המבורגר (חל"צ)	.72
24.7%	51-142580-3	ש. מדנס סוכנות לביטוח (1989) בע"מ	.73
24.7%	51-340388-1	ש. מדנס סוכנות לביטוח (2003) בע"מ	.74
40%	51-386358-9	תשתיות ישראל ניהול 1 בע"מ	.75
40%	51-460767-0	תשתיות ישראל ניהול 2 בע"מ	.76
20%	51-209679-3	ויתניה בע"מ	.77
41.98%	55-024193-9	ת.ש.י 431 שותפות מוגבלת	.78
(**)	51-465888-9	בית אייבקס בע"מ	.79
(**)	54-024341-7	מנהטן ברודווי 1633 שותפות כללית	.80
(**)	51-466731-0	הראל מנהטן ברודווי 1633 בע"מ	.81
(**)	51-427378-8	קינגסווי 22 בע"מ	.82
95.75% (מאוגדת ביוון)	/B/06/11 61225/05	Interasco Societe Anonyme General Insurances S.A.G.I	.83
100%	51-402990-9	הראל סל מטבעות מסחר בע"מ	.84
100%	51-402915-6	הראל סל מטבעות בע"מ	.85
100%		Harel (UK) Ltd	.86
99.99%		Turk Nippon Sigorta A.S.	.87
(**)	100%	Harel Liepzig BV	.88
(**)	20%	Ironos Investments Sarl	.89
(**)	100%	Harel Surry Street Company Ltd.	.90
(**)	100%	Harel Surry Street Company (Nostro) 1 Ltd.	.91
(**)	100%	Harel Surry Street Company (Nostro) 2 Ltd.	.92
(**)	100%	HAREL 180-182 BROADWAY LLC	.93
(**)	40%	Mealli Holdings S.A.R.L - A	.94
	50%	Mealli Holdings S.A.R.L - B	.95
(**)	100%	Harel Gaia Colchester US GP LLC	.96
(**)	100%	Harel Gaia 320 south Harrison EO US, LP	.97
(**)	100%	Harel Gaia 91 ST US, LP	.98
(**)	100%	Harel Gaia 118st US LP	.99

(**)	100%		Harel 3900 Essex, LP	.100
(**)	100%		Harel 6330 West Loop South, LP	.101
(**)	100%		Harel 254 Park Avenue South LP	.102
(**)	100%		Harel Gaia Mcneil LP	.103
(**)	100%		Harel Gaia Regency LP	.104
(**)	100%		Harel Manhattan Madison 747, LP	.105
(**)	100%		Harel Elco colonial LP	.106
(**)	100%		Harel Manhattan Broadway 1633 LP	.107
(**)	49%		Kingsway22 Ltd.	.108
(**)	49%		Ibex House Ltd.	.109
(**)	49%		Luner House Holding	.110
	10.79% במניות רגילות	51-384269-0	קבוצת מור נדל"ן בינלאומי בע"מ	.111
	18.60% במניות בכורה A			
	42.36% במניות בכורה B			
	31.11%	55-024380-2	ריאליטי קרן השקעות II, שותפות מוגבלת	.112
	32.85%		Carrisa co-invtments	.113
	100%		Harel L.P (Delaware)	.114
	45.20%		ת.ש.י דרכים שותפות מוגבלת	.115
	48.75%		ת.ש.י דליה שותפות מוגבלת	.116
	14.15%		מרחב אמפל אחזקות באנרגיה שותפות מוגבלת	.117
	31.82%		נתיבי היובל בע"מ	.118
	23.45%		חברת דרך ארץ הייווייז בע"מ	.119
	100%		Harel 33 Beekman LLC	.120
	100%		Harel Crescent Ridge,LP	.121
	38%		ELCO LR CRESCENT RIDGE LP	.122
	38%		Elco LR Hampshire Place LP	.123
	38%		Elco LR Sage Commons LP	.124

(*) חברות לא פעילות.
 (**) חברות שכל פעילותן החזקות נדל"ן בחו"ל.
צדדים קשורים אחרים
 ג.י.ן יעוץ כלכלי וניהול בע"מ ח.פ. 3-017944-51
 מר יאיר המבורגר
 מר גדעון המבורגר
 גב' נורית מנור.

1.1.7 תחומי פעילות

החברה הינה חברה מנהלת של מגוון קופות גמל, המשמשות להפקדות של המעביד ו/או העובד או יחיד עצמאי, המיועדות לתשלום תגמולים, פיצויים והשתלמויות:

- קופות תגמולים או קופת תגמולים ואישיות לפיצויים - קופות גמל שנועדו לשם חיסכון ארוך טווח לעמיתים עצמאיים ולעמיתים שכירים.
- בעקבות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מספר 3), התשס"ח - 2008 (להלן: "תיקון 3 לחוק קופות הגמל"), קופות אלו הינן קופות לא משלמות לקיצבה לגבי כספי התגמולים שהופקדו בשנת 2008 ואילך.

- קרנות השתלמות - קופות גמל שנועדו לחיסכון לשם יציאה להשתלמות המיועדת לשמירת רמתו המקצועית של העובד כאשר סכומי החיסכון ניתנים למשיכה לכל מטרה לאחר צבירת ותק של 6 שנים.
- קופות מרכזיות לפיצויים - קופות גמל המיועדות לצבירת סכומים על-ידי המעביד לשם הבטחת זכויות עובדיו לקבלת פיצויי פרישה. תיקון 3 לחוק קופות הגמל ביטל את אפשרות ההפרשה לקופות מרכזיות לפיצויים החל מתום שנת 2010.
- קופה מרכזית לפנסיה תקציבית - קופה המיועדת לצבירת הסכומים שינוכו ממשכורתו של עובד אצל מעביד שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא הסדר פנסיה תקציבית, בהתאם לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), התשס"ג-2003.

תחומי פעילות החברה, הנגזרים מסוגי קופות הגמל אותן היא מנהלת, הינם כדלקמן:

1.1.7.1 קופות גמל לא משלמות לקצבה, לתגמולים ואישיות לפיצויים.

1.1.7.2 קרנות השתלמות.

1.1.7.3 קופות גמל מרכזיות לפיצויים.

1.1.7.4 קופת מרכזית לפנסיה תקציבית.

למועד עריכת דוח זה מנהלת החברה 8 קופות גמל מסוגים שונים:

1.1.7.5 2 קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים.

1.1.7.6 2 קרנות השתלמות.

1.1.7.7 3 קופות מרכזיות לפיצויים

1.1.7.8 קופה אחת מרכזית לפנסיה תקציבית.

1.1.8 השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

במהלך השנים 2011 - 2012 לא בוצעו כל השקעות בהון החברה.

1.1.9 חלוקת דיבידנדים

1.1.9.1 במהלך השנים 2011 - 2012 לא חילקה החברה דיבידנד לבעלי מניותיה.

1.1.9.2 למיטב ידיעת החברה, שתי המגבלות העיקריות שעשויות להשפיע על יכולת החברה לחלק דיבידנד בעתיד הן צרכי המימון והנזילות של החברה מחד גיסא, והצורך לעמוד בדרישות ההון העצמי המזערי הקבועות בתקנות ניהול קופות גמל מאידך גיסא. לעניין תקנות בדבר דרישות הון והון עצמי המזערי הנדרש מחברות מנהלות - ראה להלן.

1.1.9.3 לחברה אין מדיניות חלוקת דיבידנד.

2. פרק ב': מידע אחר

הנתונים בדוח זה, נלקחו מתוך הדוח על המצב הכספי השנתי של החברה, על בסיס מצטבר, בהתאם לכללי חשבוונאות מקובלים.

2.1 מידע כספי לגבי תחומי פעילות החברה

להלן נתונים כספיים של החברה, בחלוקה לתחומי הפעילות החברה, במהלך השנים 2010 - 2012:

סך ההכנסות מדמי ניהול הינן הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל שבבעלות החברה בלבד ואינן כוללות את דמי הניהול מקופות גמל המנוהלות על ידי החברה עבור הראל ביטוח (ראה סעיף 1.1.3 לעיל).

שנת 2012 (באלפי ש"ח)

מאחד	קופה מרכזית לפנסיה תקציבית	קופות גמל מרכזיות לפיצויים ואישיות למעסיקים	קרנות השתלמות	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים	
52,428	157	2,060	29,622	20,589	סך ההכנסות מדמי ניהול
9,111	17	415	4,880	3,799	סך ההכנסות האחרות
(49,066)	(151)	(1,908)	(27,819)	(19,188)	עלויות המיוחסות לתחום הפעילות
12,473	23	567	6,683	5,200	רווח לפני מיסים
5,348,580	9,742	243,348	2,865,470	2,230,020	סך נכסים מנוהלים ⁽¹⁾
490,648	2,854	(21,843)	367,269	142,368	סך הפקדות, משיכות והעברות ⁽¹⁾
10.72%	10.23%	**8.01%	10.84%	10.86%	תשואות ממוצעות נומינליות ברוטו*

* חישוב תשואה ממוצעת נעשית על בסיס משוקלל בהתאם לנכסי כל קופת גמל.
** לא כולל את קופת הגמל הראל פרופיל אישי למעסיק.

⁽¹⁾ הנתונים אינם כוללים את קופות הגמל שבבעלות הראל ביטוח (ראה סעיף 1.1.3).

שנת 2011 (באלפי ש"ח)

מאחד	קופה מרכזית לפנסיה תקציבית	קופות גמל מרכזיות לפיצויים ואישיות למעסיקים	קרנות השתלמות	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים	
47,814	117	2,210	25,774	19,713	סך ההכנסות מדמי ניהול
7,987	11	439	4,105	3,432	סך ההכנסות האחרות
(46,395)	(115)	(2,131)	(25,047)	(19,102)	עלויות המיוחסות לתחום הפעילות
9,406	13	517	4,834	4,042	רווח לפני מיסים
4,415,139	6,297	242,524	2,269,250	1,897,068	סך נכסים מנוהלים ⁽¹⁾
523,749	1,372	(16,781)	354,317	184,841	סך הפקדות, משיכות והעברות ⁽¹⁾
(1.95%)	(2.82%)	**1.87%	(2.32%)	(1.51%)	תשואות ממוצעות נומינליות ברוטו*

* חישוב תשואה ממוצעת נעשית על בסיס משוקלל בהתאם לנכסי כל קופת גמל.
** לא כולל את קופת הגמל הראל פרופיל אישי למעסיק.

⁽¹⁾ הנתונים אינם כוללים את קופות הגמל שבבעלות הראל ביטוח (ראה סעיף 1.1.3).

שנת 2010 (באלפי ש"ח)

מאחד	קופה מרכזית לפנסיה תקציבית	קופות גמל מרכזיות לפיצויים ואישיות למעסיקים	קרנות השתלמות	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים	
41,161	81	1,925	21,538	17,617	סך ההכנסות מדמי ניהול
7,938	10	525	3,928	3,475	סך ההכנסות האחרות
(42,180)	(82)	(1,990)	(22,046)	(18,062)	עלויות המימוש לתחום הפעילות
6,919	9	458	3,423	3,029	רווח לפני מיסים
4,034,843	5,213	266,978	1,996,372	1,766,280	סך נכסים מנוהלים ⁽¹⁾
863,629	2,179	89,129	400,423	371,898	סך הפקדות, משיכות והעברות ⁽¹⁾
8.56%	7.33%	**6.40%	8.76%	8.66%	תשואות ממוצעות נומינליות ברוטו *

* חישוב תשואה ממוצעת נעשית על בסיס משוקלל בהתאם לנכסי כל קופת גמל.
 ** לא כולל את קופת הגמל הראל פרופיל אישי למעסיק.
⁽¹⁾ הנתונים אינם כוללים את קופות הגמל שבבעלות הראל ביטוח (ראה סעיף 1.1.3).

2.2 סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה

להלן יובא תיאור של אירועים, מגמות והתפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית בה פועלת החברה, אשר יש להם, או עשויה להיות להם, השפעה על פעילות הקבוצה והתוצאות העסקיות שלה.

2.2.1 החברה מנהלת את פעילות קופות הגמל וכן את השקעות כספי העמיתים בקופות, בהתאם להוראות הדין ולתקנוני קופות הגמל. בתמורה, החברה המנהלת זכאית לדמי ניהול מהעמיתים. דמי הניהול נגזרים מהצבירה, והינם כפופים לשיעור מרבי הקבוע בתקנוני קופות הגמל.

חוק קופות גמל מסדיר, לראשונה בדרך של חקיקה ראשית, את מבנה הפעילות של קופות הגמל ושל קרנות הפנסיה, תוך יצירת הפרדה בין נכסי הגוף המנהל לנכסי החוסכים ובין קופות הגמל השונות המנוהלות על ידי הגוף המנהל. בנוסף, מקנה החוק לעמית זכות שליטה ביחס לקופה בה יופקדו הכספים המופקדים על ידו ועל ידי מעבידו (ובלבד שכספים אשר נועדו לתשלום הפיצויים או למרכיב הפיצויים יופקדו בקופת גמל שנועדה לתשלום פיצויים או לתשלום קצבה, או לשילוב ביניהן), וביחס לאפשרויות המעבר בין קופות הגמל באופן שלמעביד לא תהא כל שליטה בהם, לרבות האפשרות למשכם חזרה, או להעבירם לקופה אחרת. הוראות חוק זה נכנסו לתוקפן בחודש נובמבר 2005.

2.2.2 תחום חסכון ארוך טווח עוסק בעיקר בחיסכון לתקופת הפרישה לגמלאות ובכיסוי לסיכונים שונים. המוצרים השונים במסגרת תחום זה כוללים שילוב מלא או חלקי של פתרונות חסכון ומתן כיסויים ביטוחיים לסיכונים שונים כגון מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ומחלות קשות.

בקופות הגמל קיים חיסכון בלבד (וכן אפשרות לביטוחים קולקטיביים של העמיתים, בפוליסות הנרכשות מחברות ביטוח).

ביום 1 בינואר 2013 פורסמו תקנות המאפשרות לחברות מנהלות של קופות גמל ושל קרנות פנסיה (בכפוף לקבלת רישיון סוכנות) רכישת כיסויים ביטוחיים בקופות גמל (ראה סעיף 4.12.12 להלן). בהתאם לתקנות, חברה מנהלת של קרן פנסיה רשאית לרכוש לעמיתיה, בנוסף לכיסויים המוגדרים בתקנון הקרן, כיסויים ביטוחיים לאריכות ימים לסיכוני מוות, לסיכוני נכות ולשחרור מתשלום. חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לרכוש עבור עמיתיה כיסויים ביטוחיים לאריכות

ימים לסיכוני מוות, לסיכוני נכות ולשחרור מתשלום. בנוסף, חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לרכוש פוליסה קבוצתית לביטוח מפני מקרה מוות ואבדן כושר עבודה לעמיתי קופות הגמל שבניהולה וכן פוליסה קבוצתית לביטוח מפני מקרה מוות לעמיתי קרנות ההשתלמות שבניהולה.

פעילות החיסכון במסגרת ביטוח חיים, פנסיה וגמל זוכה לעידוד מצד רשויות המדינה, בעיקר בדרך של תמריצים מיסויים והוראות שונות בדיני עבודה, כמו גם בהנפקת אג"ח מיועדות לחלק מהמוצרים בתחום. תמריצים והוראות אלה מהווים שיקול מרכזי בבחירת הלקוחות במוצרי תחום ביטוח החיים והחיסכון ארוך הטווח.

2.2.3 ביום 1 בינואר 2008 נכנס לתוקף חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מספר 3), התשס"ח - 2008 (להלן: "תיקון 3 לחוק קופות הגמל"), אשר אושר בכנסת ביום 23 בינואר 2008 (ראה סעיף 3.1.1.1 להלן) שחל על הכספים שהופקדו עבור עמיתים או מבוטחים, עד לאותו מועד המוצרים השונים בתחום - ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל - נחלקו לשני אפיקים עיקריים: אפיק המבטיח תשלומי קצבה ("פנסיה") ואפיק המבטיח תשלום הוני, תוך מתן אפשרות לשילוב אפיקים אלה. בתיקון האמור בוטלה החלוקה האמורה בין אפיק הוני ואפיק קצבתי ביחס לכספים שיופקדו החל מינואר 2008. כספים אלה ניתנים למשיכה כרובד ראשון (עד לסכום קצבה מזערי) רק בדרך של קצבה. משיכת הכספים שנצברו מעבר לסכום הדרוש לתשלום הקצבה המזערית תעשה בדרך של היוון קיצבה או בדרך של תשלום קצבה, בהתאם להחלטת העמית או המבוטח. המוצרים בתחום פעילות זה מיועדים לשכירים לעצמאים וללקוחות הרוכשים כיסויים באופן פרטי (ללא קשר לעיסוקם). חלק מהמוצרים כוללים כיסוי למקרה מוות ו/או לאובדן כושר עבודה. הפקדות שכירים או עצמאים, בחלק מן המוצרים, מזכות אותם בהטבות מיסוי בשלושה מישורים: במועד ההפקדה זיכוי / ניכוי ממס, פטור ממס על רווחים בעת צבירת הכספים והטבות מיסוי בקבלת הכספים. קיימות גם הטבות מס במקרים מסוימים בגין הפקדות פרט.

2.2.4 שינויים בתחום - פעילות חסכון ארוך הטווח

תחום חיסכון ארוך טווח עובר בשנים האחרונות שינויים מקיפים, וזאת לאור שינויים במדיניות הממשלתית בתחום שהביאו לחקיקת חוק וועדת בכר, חוק קופות הגמל, חוק ייעוץ ושייוק פנסיוני ותיקון חוק הפיקוח ("חקיקת בכר", שנכנסו לתוקפם בחודש נובמבר 2005). בבסיס מדיניות זו עומדת השאיפה לעידוד חיסכון קצבתי בקרב כלל האוכלוסייה, על מנת להבטיח יכולת קיום בכבוד של האזרחים לאחר גיל הפרישה.

שינויים אלה באו בשנים האחרונות לידי ביטוי בשינוי מבנה המוצרים שהיו קיימים בתחום ובשינויים בהטבות המיסוי הניתנות לחוסכים לטווח ארוך, לרבות השינוי במסגרת תיקון 3 לחוק קופות הגמל תוך העדפת החוסכים במסלול קצבה וקביעת החובה לתשלום קצבה בסכום קצבה מזערי לכל מוצרי החיסכון הפנסיוני לטווח ארוך. במסגרת זו אף הושאו הטבות המס בין מוצרים אלה בכל הנוגע לכספים שהופקדו עבור עמיתים החל מ-1 בינואר 2008 (לפרטים אודות תיקון 3 לחוק קופות הגמל - ראה סעיף 3.1.1.1).

2.2.5 הגברת התחרות

בהמשך לתוכנית המפקח להגברת התחרות במוצרי החיסכון הפנסיוני שפורסמה בחודש נובמבר 2010, במהלך תקופת הדוח פורסמו הוראות שונות שתכליתן ביצוע התאמות בין המוצרים השונים (קופות גמל, קרנות פנסיה וביטוח חיים), לרבות בנושאי דמי הניהול - החלת מודל אחיד של גביית דמי ניהול (ראה פירוט בהמשך), הכיסויים הביטוחיים הנמכרים במסגרת מוצרי החיסכון הפנסיוני - מתן אפשרות לחברה מנהלת לשווק מוצרי ביטוח נלווים לחיסכון פנסיוני (ראה סעיף 4.12.12 וטיוטת תקנות בעניין עמלות הפצה אחידות ליועץ פנסיוני עבור כל מוצרי החיסכון הפנסיוני (ראה סעיף 4.12.44)).

• הרפורמה בדמי ניהול במוצרי חסכון ארוך טווח

ביום 21 ביוני 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב - 2012, שעניינן החלת מודל אחיד לתקרת דמי ניהול במוצרי חיסכון פנסיוני על ידי גביית דמי ניהול מהפקדות שוטפות ומהצבירה. במסגרת התקנות נקבעו, בין היתר, ההוראות הבאות: (א) דמי הניהול המקסימאליים בקופות גמל לא יעלו בשנת 2013 על 1.1% מהצבירה ו- 4% מההפקדות ובשנת 2014 ואילך לא יעלו על 1.05% מהצבירה ו- 4% מההפקדות השוטפות, כאשר מקבלי קצבאות ישלמו עד 0.6% מיתרת התחייבויות הקופה כלפיהם; (ב) דמי הניהול בחשבונות של עמיתים שהקשר עימם נותק, בחלוף שנה לאחר ניתוק הקשר, לא יעלה על 0.3% לשנה מן היתרה הצבורה בחשבון העמית בקופת הגמל, או על השיעור החודשי שגבה הגוף במועד בו נותק הקשר או במועד שנודע לגוף המוסדי על פטירת העמית, לפי הנמוך מביניהם.

השיעורים כאמור יחולו גם על פוליסות ביטוח חיים חדשות, וזאת בשונה מקופות הגמל שם ההוראה חלה על הכספים הישנים והחדשים כאחד. שינוי דמי הניהול לא יחול על פוליסות ביטוח שהוצאו לפני יום תחילתן של התקנות, קופת ביטוח מבטיחת תשואה, קופת גמל מבטיחת תשואה, קרן ותיקה, קרן פנסיה חדשה מקיפה, קרן השתלמות קופת גמל בניהול אישי, קופת גמל מרכזית, קופת גמל ענפית, קופת גמל לדמי מחלה וקופת גמל לחופשה.

להלן טבלה המרכזת את שיעור דמי הניהול בהתאם לרפורמה כאמור:

שיעור דמי ניהול מקסימאליים	ביטוח מנהלים	קופת גמל	קרן פנסיה כללית (חדשה)
עד 2% מהצבירה או שיעור נמוך יותר מהצבירה ושיעור מההפקדות (בין 0% ל- 13% מההפקדות)	עד 2% מהצבירה או שיעור נמוך יותר מהצבירה ושיעור מההפקדות (בין 0% ל- 13% מההפקדות)	עד 2% מהצבירה	עד 2% מהצבירה
לתקופה שבין 1.1.2013 ועד 31.12.2013	עד 1.1% מהצבירה + עד 4% מההפקדות שוטפות		
החל מ- 1.1.2014	עד 1.05% מהצבירה + עד 4% מההפקדות שוטפות		

ביום 17 באוקטובר 2012 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) (תיקון), התשע"ג - 2012. במסגרת הטיוטה מוצע לקבוע כי חברה מנהלת תוכל לגבות דמי ניהול לפי הגבוה מביין: (א) 1.05% מהיתרה הצבורה ו- 4% מההפקדות השוטפות; (ב) סכום שלא יעלה על 9 ש"ח לחודש (צמוד למדד).

לצד טיוטת התקנות הנ"ל פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה) (הוראת שעה), התשע"ג - 2012, לפיה ניתן יהיה למשוך כספים בפטור ממס מקופת גמל אם היתרה הצבורה לא עלתה על 5,000 ש"ח ולא הופקדו כספים בקופה מיום 1 בינואר 2012.

לרפורמה כאמור צפויה להיות השפעה מהותית על ההכנסות מדמי ניהול של החברות המנהלות של קופות גמל וכן השפעה על הרווחיות של החברות כאמור ושל הראל ביטוח. בשל הרפורמה כאמור, בדוחות הכספיים לשנת 2011 בוצעה הפחתה בשווי פעילות קופות הגמל הרשום בספריה של הראל ביטוח, בהתאם להערכת שווי שנערכה על ידי מעריך שווי חיצוני. בדוחות הכספיים לשנת 2011 הופחתה יתרת שווי המוניטין הרשום בספרי הראל ביטוח בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח, לפני מס.

בהתבסס על בחינת ירידת הערך שערכה החברה ואשר על בסיסה בוצעה ההפחתה כאמור, בחנה החברה את הסכום בר ההשבה של פעילות הגמל ליום 31 בדצמבר 2012. בהתאם

לבחינה כאמור, נמצא כי הסכום בר ההשבה עולה על הערך בספרי הראל ביטוח.

לקביעת שיעור דמי הניהול המינימאליים כאמור לעיל, ככל שטייטת התקנות תאושר, עשויה להיות השפעה ממתנת על הפגיעה בהיקף דמי הניהול שייגבו, אולם בשל ההוראות שנקבעו לגבי הזכאות למשיכת יתרות נמוכות בקופות גמל בפטור ממס, לא ניתן להעריך את ההשפעה הכוללת של קביעת דמי ניהול מינימאליים כאמור.

ליישום הרפורמה צפויה להיות השפעה על הרווחיות השוטפת והערך הגלום בגין פוליסות ביטוח חיים חדשות שיימכרו בעתיד על ידי הראל ביטוח. כניסת התקנות לתוקף עלולה להעלות את שיעור ביטולי פוליסות עם דמי ניהול גבוהים שנמכרו בעבר, ורכישת פוליסות חדשות עם דמי ניהול נמוכים יותר. כפועל יוצא מן האמור לעיל, הרפורמה בדמי הניהול עלולה להשפיע על הערך הגלום בגין פעילות ביטוח חיים וקרנות פנסיה.

ההצעה לתיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלת הפצה), תשע"א - 2011, במסגרתה מוצע להפחית את שיעור עמלות ההפצה צפויה אף היא למוטן את השפעת הרפורמה כאמור.

• תקנות הניוד הפנסיוני

נדבך נוסף לשיפור התחרותיות בתחום החיסכון הפנסיוני הינן תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח - 2008, שנכנסו לתוקף ביום 1 באוקטובר 2008 (להלן: "תקנות הניוד הפנסיוני"). מטרת התקנות הינה לאפשר לצרכן לנייד בכל עת את החיסכון הפנסיוני שלו (למעט חיסכון בקרן פנסיה ותיקה) בין הגופים המנהלים חיסכון פנסיוני ובכך להביא להגברת התחרות.

2.2.6 עידוד החיסכון לקצבה

תהליך זה הואץ לנוכח השינויים שבוצעו בכללי המיסוי החלים על המכשירים השונים אשר, בניגוד לעבר, הותאמו למדיניות עידוד החיסכון להבטחת קיצבה.

כך למשל, בשנת הדוח נכנס לתוקף תיקון מס' 190 לפקודת מס הכנסה אשר, בין היתר, ערך שינויים מהותיים בכל הנוגע להטבות המס בקבלת קצבה ממוצר פנסיוני. במסגרת זו, כחקיקה משלימה לתיקון 3 לחוק קופות הגמל, הורחב הפטור ממס בעת קבלת קצבה בגיל פרישה (ולנכים בשיעור 75% לצמיתות) באופן מדורג עד לשנת 2025 והוחל גם על היוון קצבה מעבר לקצבה המזערית, הורחב הפטור ממס על קצבת שאירים ונערכו שינויים בנוסחת השילוב אשר נועדה להוות תמריץ להותרת כספי הפיצויים בקופה עד לגיל הפרישה (לעניין תיקון מס' 190 לפקודת מס הכנסה - ראה סעיף 4.12.17).

במקביל ממשיכה ועולה המודעות הציבורית והתעניינות הציבור במוצרי החיסכון לקצבה ובמאפייניהם (סוגי המוצרים, המקדמים המובטחים, ככל שקיימים, מבנה המוצרים ומוצרים משולבים) ובעיקר בקרנות הפנסיה החדשות, כאפיק חיסכון או כרובד פנסיוני ראשון. ביטוי למרכזיות של קרנות הפנסיה החדשות ניתן למצוא בהסכם לביטוח פנסיוני מקיף במשק שנחתם ביום 19 בנובמבר 2007 (וצווי ההרחבה לו מיום 30 בדצמבר 2007 ומיום 27 בספטמבר 2011) במסגרתו נקבעה קרן הפנסיה החדשה כאפיק "ברירת המחדל" של המעסיק לביטוח עובדיו מכוח ההסכם. השינויים האמורים השפיעו על המעבידים והעובדים, אשר פעלו ופועלים על מנת לארגן את התיק הפנסיוני ולהתאימו למצב החדש.

2.2.7 חקיקת בכר

בחקיקת בכר הוגדרו מספר גורמים משמעותיים, אשר השפיעו מאז חקיקתה על אופי הפעילות בתחום הביטוח הפנסיוני, והם צפויים להוסיף ולהוות גורמים דומיננטיים בתחום זה:

- זכות הבחירה של העובד. זכות הבחירה של העובד משמעה מתן האפשרות בידי העובד להגדיר את המוצר הפנסיוני אותו ירכוש במסגרת ההפרשות המגיעות לו מכוח הסכמי העבודה שלו ולבחור את היצרן הפנסיוני ממנו ירכוש את המוצר. במסגרת תיקון 3 לחוק קופות הגמל אף הורחבה זכות זו. תקנות הניוד הפנסיוני שמגדירות את הייעוץ הפנסיוני כייעוץ לפרט, והעמקת פעילותם של הבנקים בתחום הייעוץ הפנסיוני (ראה להלן) עשויות להגביר את מגמת המעבר למכירה פרטנית.
- הפיכת הבנקים לגורם המשמש כיועץ פנסיוני המקבל עמלות הפצה (בעקבות רפורמת בכר). שיעור עמלות ההפצה ודרך קבלתן מוגדרות בחקיקה ובחקיקת משנה. העמלות נחלקות לשני סוגים: גביה ישירה מהלקוח וגביה מהיצרן הפנסיוני (בכפוף לחתימה על הסכם ייעוץ פנסיוני). שיעור עמלות ההפצה אותן יהיה רשאי יועץ פנסיוני לגבות מהיצרן לא יעלה על 0.25% מתוך הכספים הצבורים. היועץ יוכל גם לגבות עמלות באופן ישיר מהלקוח (לפרטים נוספים אודות עמלות ההפצה - ראה סעיף 4.2.6 להלן וסעיף 4.12.44).

- מרבית הבנקים בישראל פועלים בתחום הייעוץ הפנסיוני (בעיקר יועץ בקופות גמל).

2.2.8 מבנה הרווחיות בתחום ניהול קופות גמל:

רווחיות החברות המנהלות קופות גמל נובעת מהמרווח בין דמי הניהול הנגבים מהעמיתים לבין הוצאות התפעול והשיווק של קופות הגמל. עד ליום 31 בדצמבר 2012, דמי הניהול שהיו מותרים בקופות הגמל הינם עד לשיעור שנתי של 2% מסכום הצבירה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (דמי ניהול), התשע"ב - 2012, החל מיום 1 בינואר 2013 דמי הניהול המותרים בפנסיה קופת גמל הינם בשיעור של עד 1.1% מהצבירה (ושיעור של עד 1.05% החל מיום 1 בינואר 2014) ו- 4% מההפקדות השוטפות - ראה סעיף 2.2.5.

2.2.9 התפתחויות במשק

2.2.9.1 כללי

הצמיחה העולמית התמתנה בשנת 2012 ועמדה על כ- 3.3% לעומת 3.8% בשנת 2011, כאשר בלטה במיוחד השונות בצמיחה בין המדינות המפותחות (1.3%) לבין המדינות המתפתחות והשווקים המתעוררים (5.3%). משבר החוב באיחוד האירופאי ובגוש האירו, שהתעצם בשנת 2011, המשיך להעיב על הצמיחה בעולם ובמדינות האיחוד בהן התוצר התכווץ ב- 0.3% בשנת 2012. למרות זאת, לקראת סוף השנה נרשמו סימנים להקלה במשבר שתרמו לשיפור בשווקים הפיננסיים.

אי היציבות בשוקי ההון בארץ ובעולם נמשכה במהלך שנת 2012, כאשר פעולות הבנקים המרכזיים בעולם תרמו רבות להגברת התנודתיות.

הדיון סביב יציבות גוש האירו חווה עליות ומורדות במהלך השנה ותרם רבות לתנודתיות בשוק ההון העולמי, בעיקר סביב אי הבהירות וחילוקי הדעות הפוליטיים בין המדינות לגבי הישארותה של יוון באיחוד המוניטרי. במהלך השנה עלו בחדות תשואות האג"ח של מדינות הפריפריה בגוש האירו, בהובלת ספרד ואיטליה, בעקבות החששות מפירוק הגוש והורדות דירוג האשראי של מדינות

בגוש, שהעלו את הסיכוי למשבר עולמי. המגמה התהפכה בחודשי הקיץ עם הצהרות נגיד הבנק המרכזי בגוש האירו על תמיכה במדינות החלשות בגוש ותוכנית הרכישות החדשה של הבנק המרכזי. הצהרות אלו תרמו לירידה בתשואות האג"ח הקצרות של ספרד ואיטליה והקטינו מאוד את החששות מפירוק גוש האירו.

השיפור באינדיקטורים הכלכליים בארה"ב נמשך במהלך שנת 2012 בשיעור מתון בשוק העבודה ובקצב מהיר יותר בשוק הדיור, המצביע על תפנית חיובית.

2.2.9.2 התפתחויות במשק הישראלי

הקבוצה פועלת במשק הישראלי, אשר מצבו הכלכלי, הביטחוני והפוליטי משליך על היקף פעילותה בתחומים שונים. שינויים במצב הכלכלי במשק הישראלי עשויים לגרום לשינוי בעלויות התפעול של חברות הקבוצה. לשינוי ברמת התעסוקה במשק הישראלי עשויה להיות השלכה על היקף הפעילות בתחום ביטוח החיים והחיסכון ארוך הטווח.

2.2.9.3 שוק המניות

מרבית מדדי המניות בעולם עלו ברבעון הרביעי של שנת 2012, אך בשיעור נמוך בהשוואה לרבעון השלישי. בסיכום שנתי, מדדי המניות בעולם עלו במהלך שנת 2012, כאשר עליות חדות נרשמו ברבעון הראשון והשלישי של השנה.

2.2.9.4 שוק איגרות החוב

מדד האג"ח הכללי עלה בשיעור חד של 8.8% במהלך 2012 וב- 3.5% במהלך הרבעון הרביעי. מדד האג"ח הממשלתיות עלה ב- 7.9% במהלך 2012 וב- 2.8% ברבעון ברביעי. מדד האג"ח הקונצרניות רשם עלייה חדה של 10.2% בשנת 2012 ו- 4.8% ברבעון הרביעי.

2.2.9.5 שוק המט"ח

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2012 שער השקל התחזק ב- 4.6% מול שער הדולר וב- 2.8% מול שער האירו. בסיכום שנתי שער השקל התחזק ב- 2.3% מול שער הדולר (לרמה של 3.733 שקל לדולר) וב- 0.4% מול שער האירו (לרמה של 4.9206 שקל לאירו).

2.2.9.6 אינפלציה

האינפלציה הסתכמה במהלך שנת 2012 ב- 1.6%, בתוך יעד האינפלציה. במהלך הרבעון הרביעי של 2012 ירד מדד המחירים לצרכן ב- 0.5%.

2.2.9.7 ריבית בנק ישראל

בסיכום שנתי בנק ישראל הפחית את הריבית מרמה של 2.75% בסוף שנת 2011 ל- 2% בסוף שנת 2012, על רקע הירידה באינפלציה, ההאטה בצמיחה העולמית (בדגש על החששות מהחרפת המשבר באירופה) וההאטה בצמיחה המקומית.

במהלך הרבעון הרביעי של 2012, בנק ישראל הפחית את הריבית ב- 0.25% לרמה של 2%. בסוף דצמבר 2012 ביצע בנק ישראל הפחתה נוספת בריבית לחודש ינואר 2013 ב- 0.25%.

במסגרת החלטת הריבית לחודש נובמבר 2012, פרסם בנק ישראל הוראה המגבילה את שיעור המימון ממחיר הדירה (LTV).

2.2.10 שינוי טעמי הציבור

מדיניות הממשלה לעודד את ההפקדות למסלול הקצבתי על חשבון ביטול המסלול ההוני, הביאה בשנים האחרונות להטיה של הביקוש לטובת המסלול הקצבתי. העברת השליטה בקרנות הפנסיה לחברות הביטוח, וחיוב העמיתים העצמאיים לחסוך את הרובד הראשון של החיסכון לטווח הארוך במסלול הקצבתי - מחזקים את המגמה שהסתמנה עד כה, בדבר הטיה של החיסכון מהמסלול ההוני למסלול הקצבתי. עקב כך אנו רואים קיטון מתמשך בהפקדות השוטפות לקופות הגמל.

מדיניות הממשלה לעודד חסכון קיצבתי באה לידי ביטוי בתיקון מספר 3 לחוק הגמל - ראה פירוט בסעיף 2.2.3 לעיל.

3. פרק ג': תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה

3.1 קופות גמל לא משלמות לקצבה, לתגמולים ואישיות לפיצויים

3.1.1 מידע כללי על תחום הפעילות

3.1.1.1 מבנה תחום הפעילות והשינויים שחלו בו

ככלל, מתאפיין תחום קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות המפקח. בתחום קיימת תחרות מתמדת ועזה מצד החברות המנהלות קופות גמל. שוק ההון מתאפיין בתנודתיות גבוהה כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בישראל ובעולם, המשפיעים על שערי ניירות ערך בבורסות ובשווקים המוסדרים, משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים, וכתוצאה מכך משפיעים על תוצאות פעילות החברה, נכסיה, ותוצאותיה העסקיות.

מגמות חקיקת בכר להפרדת ניהול קופות הגמל מהבנקים וכן מדיניות הממשלה לעידוד החיסכון באפיקים קיצבתיים הובילו לשינוי חקיקה רבים, כמתואר לעיל. לשינויים אלו השפעה מהותית על פעילות התחום ותוצאותיו.

נכון למועד הדוח, החברה מנהלת 2 קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים במסגרתן מנוהלים 9 מסלולי השקעה (להלן - "קופת גמל לתגמולים") (לעניין מיזוגים שבוצעו בשנת הדוח - ראה סעיף 1.1.4.6).

תיקון מספר 3 לחוק קופות הגמל: ביום 23 בינואר 2008 התקבל בכנסת תיקון 3 לחוק קופות הגמל אשר במסגרתו תוקנו הוראות חוק קופות הגמל, חוק הפיקוח ופקודת מס הכנסה.

תיקון 3 לחוק קופות הגמל קובע שני סוגי קופות גמל: קופת גמל משלמת וקופת גמל לא משלמת. קופת גמל משלמת היא קופת גמל אשר משלמת ישירות קצבה למבוטחיה. קופת גמל לא משלמת היא קופת גמל אשר לא ניתן למשוך ממנה כספים באופן ישיר, למעט כספי פיצויים. משיכת כספי התגמולים מקופת גמל לא משלמת תוכל להתבצע רק על ידי העברת הכספים שנצברו לקופת גמל משלמת (בהתאם למסמך המפקח מיום 4 במרס 2009, משיכת כספים שלא כדין מקופת גמל לא משלמת לקצבה החל מיום 1 בינואר 2008 תוכל להיעשות מבלי להעבירם לקופת גמל משלמת לקצבה). משיכת הכספים מקופת גמל משלמת תהא בהתאם לשיטת ההיוון שנקבעה בתקנון הקופה, ובלבד שסכום הקצבה החודשי שלו יהיה זכאי העמית לאחר ההיוון לא יפחת מ- 3,850 ש"ח ("סכום הקצבה המזערי" - סכום זה יעודכן על פי עליית המדד ב- 1 במרס כל שנה ביחס למדד שהיה ידוע ב- 1 במרס 2008). אם פחת הסכום האמור מסכום הקצבה המזערי, המשיכה תתבצע בהתאם לשיטת ההיוון שנקבעה בתקנון הקופה, לפי שיעור מהקצבה שלא יעלה על 25% ולתקופה שלא תעלה על חמש שנים; עוד קובע התיקון כי אישור קופת גמל כקופת גמל לתגמולים או כקופת גמל אישית לפיצויים לא יינתן, אלא לגבי קופות שפעלו כדין כקופות לתגמולים או כקופות אישיות לפיצויים משנת 2007 ואילך, ורק ביחס לכספים שהופקדו עבור שנות המס שקדמו לשנת המס 2008.

עוד נקבע במסגרת התיקון כי הממונה לא ייתן אישור לקופת גמל מרכזית לפיצויים אלא לגבי קרן שפעלה כדין כקופת גמל מרכזית לפיצויים בשנת המס 2007 לגבי כספים שהופקדו בקרן עד לשנת המס 2010, ובלבד שההפקדה היא של עמית-מעביד אשר היה עמית בקופה בחודש דצמבר 2007 והפקדת הכספים היא בשל עובד של עמית-מעביד כאמור שהופקדו עבורו כספים בקופה עבור חודש דצמבר 2007.

במסגרת התיקון הושוּו גם הטבות המס לחיסכון בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים. במסגרת התיקון נקבע לראשונה, כי יוענק זיכוי ממס בשיעור של 35% בשל הפקדות בכל קופות הגמל לקצבה. דהיינו, לעניין שיעור הזיכוי ממס, לא תהיה קיימת עוד הבחנה בין תוכנית לפנסיה מקיפה לתוכנית שאינה לפנסיה מקיפה ושיעור הזיכוי ממס יהיה 35% הן בקופות גמל משלמות לקצבה והן בקופות גמל שאינן משלמות לקצבה.

כמו כן נקבע זיכוי ממס בשיעור של 35% גם עבור רכישת ביטוח קצבת שארים. ביטוח קצבת שארים הינו ביטוח מפני הסיכון למקרה מוות של המבוטח, ללא מרכיב החיסכון, הכולל תשלומי פנסיה לשארים. הסכום הכולל שבשלו מוענק זיכוי ממס בשל רכישת ביטוח קצבת שארים לא יעלה על 1.5% מההכנסה המזכה של העמית.

במסגרת התיקון נקבעה מגבלת הוצאה בשל ביטוח מפני אובדן כושר עבודה. ההוצאה המרבית לצרכי מס בשל רכישת ביטוח מפני אובדן כושר עבודה תהא עד 3.5% מההכנסה החייבת (עד 4 פעמים השכר הממוצע במשק). עד לתיקון ניתן היה לנכות לצרכי מס הוצאה של עד 2.5% מההכנסה החייבת, ללא תקרה. לאור התיקון, מי שהכנסתו החייבת הנה עד 4 פעמים השכר הממוצע במשק יוכל לנכות לצרכי מס הוצאה גדולה יותר מבעבר (3.5% במקום 2.5%), אולם מי שהכנסתו החייבת גבוהה מ- 4 פעמים השכר הממוצע במשק עלול להיפגע, משום שבעבר רשאי היה לנכות לצרכי מס הוצאה של עד 2.5% מהכנסתו החייבת, ללא תקרה. מאחר שקיים מנגנון מקוז, לפיו במקרה שבו מעביד מפקיד עבור עובד למרכיב תגמולים למעלה מ- 5% יש להפחית את ההפרש מהשיעור המותר בניכוי בשל אובדן כושר עבודה, בוצעה התאמה ונקבע מנגנון מקוז מעל 4%.

בנוסף, נקבעו במסגרת התיקון שינויים והתאמות בכל הנוגע לזכות העובד לבחור את המוצר הפנסיוני אותו ירכוש ואת היצרן הפנסיוני ממנו ירכוש את המוצר. במסגרת זאת הודגשה זכות העובד לבחור גם את מסלול ההשקעה בקופת גמל מסלולית, למעט ביחס לרכיב ההפרשה לפיצויים, שאינה באה במקום הפרשה לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין. לגבי רכיב ההפרשה לפיצויים זכות הבחירה של העובד מוגבלת למסלול ברירת המחולל לפיצויים של קופת הגמל המסלולית. כמו כן הורחבה זכות העובד לבחור גם את תכנית הביטוח מפני סיכון מקרה מוות או מפני סיכון אבדן כושר עבודה, שהתיר אותה המפקח והכלולה בקופת גמל, או הנמכרת אגב הצטרפות או חברות בקופת גמל.

הוראותיו האמורות של תיקון 3 לחוק קופות גמל תחולנה על הכספים שיופקדו עבור העמיתים או המבוטחים החל ממועד 1 בינואר 2008. לגבי כספים שהופקדו עובר ליום 1 לינואר 2008 תחולנה ההוראות שהיו בתוקף עובר לתיקון.

במסגרת תיקון 3 הוכנסו שינויים גם בחוקים, כדלקמן:

(א) תיקונים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ ובשיווק פנסיוני), התשס"ה - 2005 (להלן: "חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני") בנוגע למערכת היחסים בין יועץ או סוכן פנסיוני לבין הגוף המוסדי, שמטרתו ליצור השוואה בין הוראות חוק רלבנטיות החלות על סוכנים גם על משווקים ויועצים פנסיונים.

(ב) תיקון הגדרת נכסי החסכון לטווח ארוך כך שקופות מרכזיות לפיצויים וקופות גמל מרכזיות לדמי מחלה אינן כלולות בהגדרת קופה מרכזית לקצבה.

(ג) תיקון הוראות בחוק קופות הגמל - ביטול המגבלה שחלה על חברה מנהלת של קופה מרכזית של קצבה באופן שלחברה כאמור תהיה אפשרות לנהל גם קופות גמל שאינן לקצבה.

(ד) הרחבת עיצומים כספים ורשימת הוראות בחוק שעבירות עליהן תהווה עבירות פליליות.

ביום 4 בפברואר 2008 העניק המפקח לכל הקופות ותכניות הביטוח אשר ניתן להן אישור לשנת 2008 כקופת גמל לתגמולים או כקופת גמל אישית לפיצויים, אישור כקופת גמל לא משלמת לקצבה.

נקבעו הוראות לשנים 2008 ו- 2009 לעניין התרת הפרשות לפיצויים לקופה לא משלמת לקצבה, הן לעניין פנסיית חובה והן לעניין קופות בהן אין הפרשה מקבילה של תגמולים.

ביום 15 באפריל 2008 פרסם המפקח מסמך בעניין סוגיות בנושא תיקון מספר 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה - 2008. כמו כן, ביום 20 באוגוסט 2008 פרסם המפקח מסמך הוראות הבהרה נוספות, אשר תוקן במסגרת מסמך הבהרה מיום 15 בספטמבר 2008. במסגרת ההבהרות האמורות הובאה התייחסות למספר סוגיות הנובעות מתיקון החקיקה כאמור, ובין היתר: (א) לעניין הפקדות שבוצעו לקופת גמל לא משלמת לקצבה עד ליום 30 ביוני 2008, יוכל עמית - עצמאי לבחור בין השארת הכספים בחשבונם (על כספים אלו יחול אישור מס הכנסה של

קופת גמל לא משלמת לקצבה), לבין ביטול פעולת ההפקדה, שיכול להיעשות עד ליום 31 בדצמבר 2008, והחזרת הכספים לעמית, בניכוי מס רווחי הון עד למועד החזר, בכפוף לכך שאם העמית קיבל הטבת מס בגין ההפקדה דרך מעבידו, העמית יציג לחברה המנהלת אישור כי מעבידו ביטל את הטבות המס בגין ההפקדה; (ב) במקרה של משיכת כספים על ידי מוטב של עמית שנפטר, משיכת כספי פיצויים וכספים המשולמים למוטבים במקרה של ביטוח חיים קבוצתי, ניתן יהיה למשכם ישירות ושלא באמצעות העברת הכספים לקופת גמל משלמת לקצבה; (ג) לעניין סכום הקצבה המזערי נקבע, כי יובאו בחשבון סכומי קצבה להם זכאי העמית מקופת גמל אחרת או ממעביד; (ד) על כספי קופת גמל אישית לפיצויים שמבקש עמית-שכיר להעביר בהתאם לתקנה 34א(א) לתקנות מס הכנסה, לא יחול אישור מס הכנסה כקופת גמל לתגמולים, מכיוון שהעברה מהווה הפקדה חדשה ולגבי כספים אלו יחול אישור מס הכנסה של קופת גמל לא משלמת לקצבה; (ה) אישור מס הכנסה כקופת גמל לתגמולים לא יחול על כספים שביקש מוטב להעביר לפי הוראות תקנות 34ב(ב) ו-38ג(ב) לתקנות מס הכנסה, מכיוון שהעברה כאמור מהווה הפקדה חדשה לגביה יחול אישור מס הכנסה של קופת גמל לא משלמת לקצבה. מוטב שהעביר כספים כאמור עד למועד ביטולן של התקנות האמורות (3 במרס 2008) יוכל לבחור בין החלופות המנויות בסעיף (א) לעיל (השארית הכספים או ביטול ההפקדה). לאחר מועד ביטולן של התקנות האמורות, אין עוד אפשרות להעביר כספים אלה לחשבון על שם המוטבים; (ו) עמית בקופת גמל לא משלמת לקצבה שהצבירה בגין הפקדות חדשות אינה מקנה לו פנסיה הגבוהה מ- 5% משכר המינימום, יוכל להעביר את צבירתו לקופת גמל משלמת לקצבה ולמשוך את הצבירה בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה.

ביום 31 בדצמבר 2009 פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה, התש"ע-2009 המכיל תיקונים משלימים והתאמות לתיקון 3 לחוק קופות הגמל. במסגרת התיקון נקבע כי רצף הפיצויים יחול בנוגע להפקדות לרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה (משלמת או לא משלמת), תוך הגבלת מענק הפרישה לגביו ניתן לבצע רצף פיצויים לארבע פעמים השכר הממוצע במשק כשהוא מוכפל במספר שנות העבודה של העובד אצל המעסיק בצירוף הסכום הנדרש לכיסוי התחייבויות המעסיק כלפי העובד מכוח חוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג - 1963. הממונה טרם אישור לחברות הביטוח פוליסות המותאמות להוראות תיקון 3 לחוק קופות הגמל, אולם אישר המשך מכירת הפוליסות הקיימות בתוספת הבהרה למבוטח כי יחולו על הפוליסות התיקונים המתחייבים מהחלת תיקון מספר 3 לחוק קופות הגמל.

תקנות הניוד הפנסיוני

ביום 24 במרס 2008 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות), התשס"ז - 2007. כמו כן, ביום 5 באוגוסט 2008 פורסם חוזר בעניין העברת כספים בין קופות גמל (התקנות והחוזר ייקראו להלן: "הוראות ניוד החיסכון הפנסיוני"). מטרת ההוראות שבתקנות ובחוזר הינה לאפשר לצרכן לנייד בכל עת את החיסכון הפנסיוני שלו (למעט חיסכון בקרן פנסיה ותיקה) בין הגופים המנהלים חיסכון פנסיוני ובכך להביא להגברת התחרות. במסגרת הוראות ניוד החיסכון הפנסיוני מתאפשר, בין היתר, מעבר של כספי חסכון שנצברו בין קופות גמל לקצבה; מעבר כספים מקופת גמל לתגמולים ואישית לפיצויים לקופת גמל משלמת לקצבה; מעבר כספים מקופת גמל לתגמולים; מעבר כספים מקופת גמל אישית לפיצויים לקופת גמל אישית לפיצויים; מעבר כספים מקרנות השתלמות לאחר מועד הזכאות למשיכה בפטור ממס לקופת גמל לקצבה; נקבעה חסימה מפני האפשרות להעביר כספים לקופת גמל סגורה (כהגדרתה בתקנות) וכן נקבעו מגבלות או חסימות של העברת כספים במקרה של עיקול, שיעבוד, הלוואה שטרם נפרעה, פטירת המבוטח טרם המועד הקובע (כהגדרתו בתקנות) ובמקרה של הגשת בקשה לתביעת נכות מהקרן המעבירה כל עוד זו תלויה ועומדת; נקבעו הוראות לעניין המועדים המחייבים להעברת המידע והכספים לחברה הקולטת, לעניין פיצוי במקרה של חריגה מהמועדים ולעניין אופן העברת הכספים; נקבעה האפשרות לבטל את בקשת ההעברה, לרבות על ידי העמית, וזאת תוך תקופת זמן הקבועה בהוראות הניוד הפנסיוני; נקבעו הוראות לעניין העברת האחריות הביטוחית של העמית העובר. במסגרת זו נקבעו הוראות מיוחדות לגבי המשך הביטוח על ידי קופה מעבירה שהיא קופת ביטוח. נקבעו דרכי התקשרות בין היצרנים השונים להעברת מידע; נקבעו הוראות דיווח בין החברות המעבירות והקולטות לבין העמית; העמית לא יהיה מוגבל במספר הפעמים לניוד החיסכון.

במסגרת תקנות הניוד נקבעו מועדים לטיפול בבקשת העברת הכספים. תוך שני ימי עסקים ממועד קבלת בקשת ההעברה אצל הגוף המנהל של הקופה המקבלת עליו להודיע לגוף המנהל של הקופה המעבירה כי התקבלה אצלו בקשת המעבר. תוך 10 ימי עסקים מהמועד הקובע כהגדרתו בתקנות הניוד על הגוף המנהל של הקופה המקבלת להעביר לגוף המנהל של הקופה המעבירה את הבקשה כשהיא חתומה ומלאה. תוך 10 ימי עסקים מיום קבלת בקשת העברה חתומה ומלאה נדרש הגוף המנהל של הקופה המעבירה להעביר את חלק היתרה הצבורה המבוקש לקופה המקבלת. קופה מעבירה שהיא קופת ביטוח או שהיא קופת גמל משלמת לקצבה שאינה קופת ביטוח, תהיה רשאית, בשנתיים הראשונות, להעביר את היתרה הצבורה בתוך 30 ימי עסקים מהיום שבו הועברה בקשת ההעברה.

הועברה לגוף המנהל של קופה מעבירה הודעה על קבלת בקשה של עמית וחתם העמית על הודעת ביטול של העברת כספים בתוך 18 ימי עסקים ממועד העברת ההודעה על קבלת הבקשה, יודיע הגוף המנהל של הקופה המעבירה לגוף המנהל של הקופה המקבלת, כי אין באפשרותו לבצע את בקשת ההעברה ואת הסיבות לכך.

במסגרת תקנות הניוד נקבעו הוראות לענין העברת האחריות הביטוחית, המאפשרות לקופה המעבירה להקטין את סכום הביטוח לסיכון מוות בהתאם לחלק היחסי של היתרה הצבורה ללא מרכיב פיצויים, שנותרה בקופה לאחר העברת הכספים, בלא בחינה מחודשת של מצב רפואי קודם ובלא תקופת אכשרה, תוך התאמת הפרמיה לסכום הביטוח היחסי הנוטר. כמו כן, נקבעו הוראות לענין הכיסוי הביטוחי לסיכונים נכות הכלול בקופה או נספח לה או שנמכר אגב ההצטרפות לקופה או אגב החברות בה שממשיך העמית לרכוש לאחר ההעברה בלא בחינה מחודשת של מצב רפואי קודם ובלא תקופת אכשרה, ואולם דמי הביטוח יהיו דמי הביטוח הנהוגים במועד ההעברה, לכלל המבוטחים אצל הגוף המנהל בפוליסה בעלת מאפיינים דומים שאינה פוליסה קבוצתית.

הוראות הניוד נכנסו לתוקף ביום 1 באוקטובר 2008. לגבי העברת כספים מקופה מעבירה שהיא קופת ביטוח או לקופה מקבלת שהיא קופת ביטוח, נכנסו ההוראות לתוקף ביום 1 בינואר 2009.

כניסת הבנקים לייעוץ הפנסיוני

בתקופת הדוח כבר פועלים מרבית הבנקים בישראל בתחום הייעוץ הפנסיוני.

3.1.1.2 **מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על התחום**

לפירוט אודות חוקים כלליים ראה פירוט בסעיף 4.12.

לפירוט אודות שינויי החקיקה עקב המעבר לעידוד חיסכון פנסיוני ראה פירוט בסעיף 2.2 לעיל.

3.1.1.3 **שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיות**

לפרטים אודות שינויים בהיקף הפעילות וברווחיות - ראה סעיף 4.1.1 להלן.

3.1.1.4 **שינויים טכנולוגיים**

לפרטים אודות השינויים הטכנולוגיים בתחום הפעילות - ראה סעיף 4.1.2 להלן.

3.1.1.5 **גורמי הצלחה הקריטיים והשינויים החלים בהם**

לפרטים אודות גורמי הצלחה הקריטיים - ראה סעיף 4.1.3 להלן.

3.1.1.6 **חסמי הכניסה והיציאה העיקריים**

לפרטים אודות חסמי הכניסה והיציאה העיקריים - ראה סעיף 4.1.4 להלן.

3.1.1.7 תחליפים למוצרי תחומי פעילות החברה ושינויים החלים בהם

בין המוצרים השונים בתחום החיסכון ארוך הטווח קיימת תחליפיות, שכן הם מספקים צרכים דומים עבור אותו קהל יעד. כך, למשל, פוליסות ביטוח חיים, מוצרי קרנות הפנסיה וקופות הגמל עשויים להיות מוצרים תחליפיים, זאת כיוון שמוצרים אלו מספקים פתרונות לחיסכון ארוך טווח המיועד לגיל הפרישה. הפרמטרים העיקריים היוצרים את ההבחנה בין המוצרים השונים בתחום הינם, בין היתר, מהות והיקף הכיסויים הביטוחיים, שיעור דמי הניהול הנגבים, אופי ההתקשרות וקיומו של מקדם קצבה מובטח מפני שינויים בתוחלת החיים. התחליפיות בין מוצרי תחום הפעילות למוצרים פיננסיים אחרים, כגון פקדונות לטווח ארוך, קיימת אולם ברמה נמוכה יותר, שכן מוצרים אלו אינם כוללים בדרך כלל שני אלמנטים מהותיים שקיימים במוצרים בתחום הפעילות: הטבות מס ושילוב של ביטוח מפני סיכונים יחד עם חיסכון. כמו כן, מוצרי חיסכון והשקעה כגון תכניות חיסכון בבנקים, השקעה בקרנות נאמנות וכיוצ"ב עשויים להיות תחליפים ל"חוזי השקעה".

לשינויים רגולטוריים ובעיקר לשינויים בהטבות המס השונות, להמשך הטמעת רפורמת הניוד של המוצרים הפנסיוניים השונים, השפעת כניסת הבנקים לייעוץ בתחום הפנסיוני, להמשך יישום צו ההרחבה בעניין פנסיית חובה ולתוכנית המפקח להגברת התחרות ולהוראות בעניין ביטול מקדמי הקצבה (ראה סעיף 2.2.5) עשויות להיות השפעות מהותיות על מידת התחליפיות שבין מוצרי התחום.

במסגרת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל) התשע"ב - 2012 (ראה סעיף 4.12.12 להלן), הותקנו לראשונה הוראות המאפשרות לחברה מנהלת של קופת גמל לרכוש עבור עמיתיה מתוך דמי הגמולים כיסויים ביטוחיים מפני אריכות ימים, סיכוני מוות, מפני סיכוני נכות וכיסוי ביטוחי לשחרור מתשלום. כיסויים אלה בתנאים דומים ותחת מגבלות דומות ניתן לרכוש גם במסגרת קופות ביטוח ובמסגרת קרנות הפנסיה. קופות הגמל רשאיות בהתאם לתקנות האמורות לרכוש עבור עמיתיהן ביטוח קבוצתי מפני מקרה מוות ומקרה אבדן כושר עבודה, כאשר דמי הביטוח ייקבעו בין היתר בהתאם לסכום הביטוח, גילו ומינו של המבוטח. קרנות הפנסיה וקופות הביטוח אינן רשאיות לרכוש ביטוח קבוצתי כאמור.

לנוכח החשיבות של הכיסויים הביטוחיים במסגרת החיסכון הפנסיוני, האפשרות לשלב כיסויים ביטוחיים כמתואר לעיל במסגרת קופות הגמל הלא משלמות לקצבה והטלת מגבלות דומות על כלל המוצרים בקשר עם הכיסויים הביטוחיים, עשויים להביא להגברת התחליפיות בין המוצרים.

3.1.1.8 מבנה התחרות והשינויים החלים בו

לפרטים אודות מבנה התחרות בתחום הפעילות, ראה סעיף 4.3 להלן.

3.1.1.9 שיעור דמי הניהול הסטטוטורי ובפועל

להלן שיעורי דמי הניהול המותרים סטטוטורית ושיעורי דמי הניהול שנגבו בפועל מעמיתי קופות הגמל לתגמולים שבניהול החברה, באחוזים מיתרת הנכסים (שיעור דמי הניהול הכללי שנגבו בפועל, הינו סכום שחולץ בהתאם לדמי הניהול הקבועים בחישוב שנתי):

שיעור ממוצע של דמי ניהול שנגבו בפועל		שיעור דמי ניהול מרבי (בהתאם לתקנות מס הכנסה או תקנון הקופה)	שם הקופה
2011	2012		
1.16%	1.14%	2.00%	הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל
1.27%	1.17%	2.00%	הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)
0.97%	0.90%	2.00%	הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)
1.16%	1.04%	2.00%	הראל עצמה תעוז - הראל גמל מסלול שקלי
0.97%	0.93%	2.00%	הראל עצמה תעוז - הראל קופת גמל מסלול אג"ח
1.14%	1.12%	2.00%	הראל עצמה תעוז - מסלול כללי
0.93%	0.89%	2.00%	הראל עצמה תעוז - מסלול שקלי קצר
0.82%	0.80%	2.00%	הראל עצמה תעוז - מסלול ללא מניות
0.98%	0.98%	2.00%	הראל - ניב

3.1.1.10 מבנה ניהול ההשקעות של תחום הפעילות

להלן מבנה תיק ההשקעות של כל אחת מקופות הגמל שבתחום הפעילות, נכון ליום 31 בדצמבר 2012:

שם הקופה	מזומנים ושווי מזומנים	אג"ח ממשלתיות	אג"ח קונצרניות	מניות וני"ע	שחירים אחרים	פקדונות והלוואות	השקעות אחרות	סה"כ
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	4%	19%	23%	27%	12%	15%	100%	
הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)	11%	9%	5%	73%	-	2%	100%	
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	4%	45%	24%	9%	11%	7%	100%	
הראל עצמה תעוז - הראל גמל מסלול שקלי	7%	69%	18%	-	5%	1%	100%	
הראל עצמה תעוז - הראל קופת גמל מסלול אג"ח	10%	50%	33%	7%	-	-	100%	
הראל עצמה תעוז - מסלול כללי	6%	22%	18%	21%	10%	23%	100%	
הראל עצמה תעוז - מסלול שקלי קצר	2%	90%	2%	-	5%	1%	100%	
הראל עצמה תעוז - מסלול ללא מניות	6%	74%	11%	**2%	5%	2%	100%	
הראל - ניב	4%	25%	25%	23%	12%	11%	100%	

* בהתאם לכללי הדיווח, הנתונים דלעיל מציגים נתוני חשיפה לניירות ערך ואינם מציגים חשיפה לנכסי הבסיס, שהינה שונה מהנתונים דלעיל בשל השקעה במכשירים שונים כגון נגזרים וחוזים על מדדים.

** כולל תעודות סל וקרנות נאמנות הצמודות למדדי אג"ח וקרנות כספיות וללא חשיפה למניות.

להלן תיאור אופן ההשקעה של המוצרים :

שם הקופה/מסלול	פירוט
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	מסלול כללי בו מדיניות ההשקעות מותווית ע"י דירקטוריון הקופה וועדת ההשקעות.
הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)	מסלול מנייתי בו לפחות 50% מנכסי הקופה מושקעים במניות ו/או ניירות ערך המירים למניות.
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	מסלול סולידי, בו עד 10% מנכסי הקופה מושקעים במניות ו/או ניירות ערך המירים למניות.
הראל עצמה תעוז - הראל גמל מסלול שקלי	מסלול בו 90% לפחות מנכסי המסלול מושקעים בפק"מ ו/או מק"מ ו/או אג"ח שאינן צמודות מדד ו/או ני"ע מסחריים שאינם צמודי מדד ו/או בנגזרים על אג"ח שאינם צמודי מדד ו/או הלוואות ו/או ניירות ערך מסחריים ו/או אגרות חוב בלתי סחירות שקליות. שיעור החשיפה למניות במסלול זה הינו 0%.
הראל עצמה תעוז - הראל קופת גמל מסלול אג"ח	מסלול בו תשקיע החברה המנהלת לפחות 75% מנכסי המסלול באג"ח. ללא השקעה במניות ו/או בני"ע המירים למניות, למעט אג"ח להמרה.
הראל עצמה תעוז - מסלול כללי	מסלול כללי בו מדיניות ההשקעה מותווית ע"י דירקטוריון הקופה וועדת ההשקעות. המסלול הינו בבעלות הראל ביטוח ומנוהל בידי החברה.
הראל עצמה תעוז - מסלול שקלי קצר	מסלול בו לפחות 80% מהנכסים באפיקים שקליים בעלי משך חיים ממוצע כולל של עד שנה וללא חשיפה למניות. המסלול הינו בבעלות הראל ביטוח ומנוהל בידי החברה.
הראל עצמה תעוז - מסלול ללא מניות	מסלול בו לפחות 75% מנכסי המסלול מושקעים באגרות חוב ו/או בתעודות השתתפות של קרנות נאמנות המתמחות באגרות חוב ו/או בנגזרים על אגרות חוב ו/או למדדי אג"ח ו/או הלוואות ו/או ניירות ערך מסחריים ו/או אגרות חוב בלתי סחירות. שיעור החשיפה למניות במסלול זה הינו 0%. המסלול הינו בבעלות הראל ביטוח ומנוהל בידי החברה.
הראל - ניב	קופה כללית בה מדיניות ההשקעה מותווית ע"י דירקטוריון החברה וועדת ההשקעות. הקופה הינה בבעלות הראל ביטוח ומנוהלת בידי החברה.

לפרטים נוספים אודות מדיניות ההשקעה ואופן ניהול ההשקעה ראה סעיף 4.1.5.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 13-9-2009 הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה, מפרסמת הראל גמל באתר האינטרנט שלה את מדיניות ההשקעה לקופות ולמסלולי ההשקעה השונים.

3.1.2 מוצרים ושירותים

קופת הגמל לתגמולים מיועדת לשכירים, לעצמאיים ואישית לפיצויים. להלן פרטים אודות שנת הקמת קופות אלו והיקף ההפקדות ונכסיהן (באלפי ש"ח):

שם הקופה	שנת הקמת הקופה/המסלול	היקף ההפקדות בשנת 2012	סה"כ נכסים ליום 31.12.12
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	1998	39,762	778,855
הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)	2001	3,071	74,918
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	2001	13,628	1,212,468
הראל עצמה תעוז - הראל גמל מסלול שקלי	2008	2,655	116,615
הראל עצמה תעוז - הראל קופת גמל מסלול אג"ח	2009	383	47,164
הראל עצמה תעוז - מסלול כללי	1957	193,615	11,748,783
הראל עצמה תעוז - מסלול שקלי קצר	2008	3,770	459,921
הראל עצמה תעוז - מסלול ללא מניות	2008	3,311	422,099
הראל - ניב	2003	31,116	357,294

למידע אודות מבנה ההשקעה בכל קופה או מסלול, ראה סעיף 3.1.1.100 לעיל.

3.1.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים

מאחר שתחום הפעילות כולל רק קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, הרי שמדובר בקבוצה אחת של מוצרים דומים. על כן, ראה פרטים אודות פילוח ההכנסות והרווחיות ממוצר זה בסעיף 2.1.

3.1.4 מוצרים חדשים

נכון למועד עריכת דוח זה, לא הוגשו בקשות כלשהן לאישור מוצרים חדשים על ידי החברה.

3.1.5 עמיתים

3.1.5.1 אופי היחסים שבין החברה לעמיתים הינו בהתאם לתקנון קופת הגמל, ובכפוף להוראות הדין החלות על היחסים שבין החברה לעמיתים.

עמיתי קופת הגמל לתגמולים של החברה נחלקים לשני סוגים עיקריים:

- **"עמית- שכיר"** - עמית שהוא עובד, אשר מעבידו משלם בעדו כספים לקופת הגמל.
- **"עמית- עצמאי"** - עמית יחיד המשלם כספים לקופת גמל בעד עצמו, לרבות עובד המשלם כספים כאמור מבלי שמעבידו משלם במקביל כספים לקופת הגמל.

להלן נתונים לגבי העמיתים של החברה בכל אחת מקופות הגמל שבתחום הפעילות, בשנת 2012 לפי סוגי העמיתים של החברה כאמור לעיל:

סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל
	36,724	9,870	26,854	מספר חשבונות עמיתים
	39,762	8,569	31,193	הפקדות (באלפי ש"ח)
	39,790	20,928	18,862	משיכות (באלפי ש"ח)
8,301	22,117	13,531	8,586	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
22,100	64,724	31,793	32,931	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(42,635)	(30,621)	(12,014)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)
	3,042	1,781	1,261	מספר חשבונות עמיתים
	3,071	1,064	2,007	הפקדות (באלפי ש"ח)
	5,524	4,394	1,130	משיכות (באלפי ש"ח)
4,226	7,762	4,769	2,993	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
8,244	13,414	7,756	5,658	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(8,105)	(6,317)	(1,788)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)
	14,285	6,809	7,476	מספר חשבונות עמיתים
	13,628	3,234	10,394	הפקדות (באלפי ש"ח)
	68,462	50,416	18,046	משיכות (באלפי ש"ח)
163,216	281,232	191,134	90,098	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
22,338	76,156	48,792	27,364	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	150,242	95,160	55,082	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל עצמה תעוז - הראל גמל מסלול שקלי
	2,802	1,229	1,573	מספר חשבונות עמיתים
	2,655	663	1,992	הפקדות (באלפי ש"ח)
	8,530	5,339	3,191	משיכות (באלפי ש"ח)
30,798	45,225	28,853	16,372	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
15,521	20,608	13,470	7,138	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	18,742	10,707	8,035	צבירה נטו (באלפי ש"ח)

הראל עצמה תעוז - הראל קופת גמל מסלול אג"ח	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות
מספר חשבונות עמיתים	275	360	635	
הפקדות (באלפי ש"ח)	181	202	383	
משיכות (באלפי ש"ח)	415	1,196	1,611	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	11,623	18,819	30,442	17,075
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	2,169	2,921	5,090	3,283
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	9,220	14,904	24,124	
הראל עצמה תעוז - מסלול כללי	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות
מספר חשבונות עמיתים	91,823	236,611	328,434	
הפקדות (באלפי ש"ח)	73,352	120,263	193,615	
משיכות (באלפי ש"ח)	118,483	682,044	800,527	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	21,964	135,345	157,309	18,138
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	193,978	450,424	644,402	274,554
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	(217,145)	(876,860)	(1,094,005)	
הראל עצמה תעוז - מסלול שקלי קצר	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות
מספר חשבונות עמיתים	1,738	4,971	6,709	
הפקדות (באלפי ש"ח)	1,018	2,752	3,770	
משיכות (באלפי ש"ח)	5,540	36,691	42,231	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	14,902	39,703	54,605	46,700
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	13,252	31,056	44,308	30,327
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	(2,872)	(25,292)	(28,164)	
הראל עצמה תעוז - מסלול ללא מניות	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות
מספר חשבונות עמיתים	820	3,594	4,414	
הפקדות (באלפי ש"ח)	901	2,410	3,311	
משיכות (באלפי ש"ח)	3,053	16,858	19,911	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	22,070	96,404	118,474	102,529
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	8,182	15,099	23,281	13,059
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	11,736	66,857	78,593	

סכום העברות פנימיות מתוך סך העברות	סה"כ	עמיתים עצמאיים	עמיתים שכירים	הראל - ניב
	29,036	11,338	17,698	מספר חשבונות עמיתים
	31,116	13,858	17,258	הפקדות (באלפי ש"ח)
	13,308	7,365	5,943	משיכות (באלפי ש"ח)
-	765	639	126	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
824	9,670	5,205	4,465	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	8,903	1,927	6,976	צבירה נטו (באלפי ש"ח)

3.1.5.2 בתחום הפעילות מספר רב של עמיתים, ולכן אין תלות בעמית בודד, או במספר מצומצם של עמיתים, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על הפעילות בתחום.

3.1.5.3 אין בתחום הפעילות עמית שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה.

3.1.6 ערוצי הפצה

בתחום פעילות זה לא קיים ערוץ הפצה המהווה מעל 20% מסך ההפקדות בתחום הפעילות לתקופת הדוח.

3.2 קרנות השתלמות**3.2.1 מידע כללי****3.2.1.1 מבנה תחום הפעילות והשינויים שחלו בו**

ככלל, מתאפיין תחום קרנות ההשתלמות, כמו תחום קופות הגמל לתגמולים ולפיצויים, ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות המפקח. בתחום קיימת תחרות מתמדת ועזה. שוק ההון מתאפיין בתנודתיות גבוהה כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בישראל ובעולם, המשפיעים על שערי ניירות ערך בבורסות ובשווקים המוסדרים, ואלו משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים וכתוצאה מכך משפיעים על תוצאות פעילות החברה, נכסיה, ותוצאותיה העסקיות.

החקיקה הרבה בתחום בשנים האחרונות, כמתואר לעיל, מחוללת שינויים רבים בתחום, וצפויה לחולל שינויים רבים נוספים על הפעילות בתחום. לשינויים אלו תתכן השפעה מהותית על פעילות התחום ותוצאותיו.

נכון למועד הדוח, החברה מנהלת 2 קרנות השתלמות במסגרתן מנוהלים 6 מסלולי השקעה, כמפורט בסעיף 3.2.2 להלן.

לעניין תיקון מספר 3, תקנות הניוד הפנסיוני וכניסת הבנקים לייעוץ פנסיוני - ראה סעיף 3.1.1.13.1.1.

3.2.1.2 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על התחום

לפירוט אודות חוקים כללים ראה פירוט בסעיף 4.12 להלן.

3.2.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיות

לפרטים אודות שינויים בהיקף הפעילות וברווחיות - ראה סעיף 4.1.1 להלן.

3.2.1.4 שינויים טכנולוגיים

לפרטים אודות השינויים הטכנולוגיים בתחום הפעילות - ראה סעיף 4.1.2 להלן.

3.2.1.5 גורמי ההצלחה הקריטיים והשינויים החלים בהם

לפרטים אודות גורמי ההצלחה הקריטיים - ראה סעיף 4.1.3 להלן.

3.2.1.6 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים

לפרטים אודות חסמי הכניסה והיציאה העיקריים - ראה סעיף 4.1.4 להלן.

3.2.1.7 תחליפים למוצרי תחומי פעילות החברה ושינויים החלים בהם

קרנות ההשתלמות מוגדרות הן כמוצר פנסיוני (בחוק השיווק והייעוץ הפנסיוני), והן ככנס פיננסי (בחוק ייעוץ השקעות). למרות זאת, אין לקרנות ההשתלמות מוצרים תחליפיים, המאפשרים קבלת הטבות מס דומות בגין הפקדות להן.

3.2.1.8 מבנה התחרות והשינויים החלים בו

לפרטים אודות מבנה התחרות בתחום הפעילות, ראה סעיף 4.3 להלן.

3.2.1.9 שיעור דמי הניהול הסטטוטורי ובפועל

להלן שיעורי דמי הניהול המותרים סטטוטורית ושיעורי דמי הניהול שנגבו בפועל מעמיתי קופות ההשתלמות שבניהול החברה, באחוזים מיתרת הנכסים (שיעור דמי הניהול הכללי שנגבו בפועל, הינו סכום שחולץ בהתאם לדמי הניהול הקבועים בחישוב שנתי):

שם הקופה	שיעור דמי ניהול מירבי (בהתאם לתקנות מס הכנסה או תקנון הקופה)		שיעור ממוצע של דמי ניהול שנגבו בפועל	
	2012	2011	2012	2011
הראל קרן השתלמות - מסלול כללי	2.00%	2.00%	1.20%	1.23%
הראל קרן השתלמות - מסלול שלדג (עד 10% מניות)	2.00%	2.00%	1.11%	1.19%
הראל קרן השתלמות - מסלול נץ (מסלול מנייתי)	2.00%	2.00%	1.22%	1.29%
הראל קרן השתלמות - מסלול שקלי	2.00%	2.00%	1.16%	1.23%
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל אג"ח	2.00%	2.00%	1.11%	1.11%
הראל השתלמות ניבה	2.00%	2.00%	1.32%	1.55%

3.2.1.10 מבנה ניהול ההשקעות של תחום הפעילות

להלן מבנה תיק ההשקעות (באחוזים) של כל אחת מקופות הגמל שבתחום הפעילות, נכון ליום 31 בדצמבר 2012:

שם הקופה	מזומנים ושווי מזומנים	אג"ח ממשלתיות	אג"ח קונצרניות	מניות וני"ע	פקדונות והלוואות	השקעות אחרות	סה"כ
הראל קרן השתלמות - מסלול כללי	5%	22%	23%	23%	15%	12%	100%
הראל קרן השתלמות - מסלול שלדג (עד 10% מניות)	5%	44%	25%	9%	10%	7%	100%
הראל קרן השתלמות - מסלול נץ (מנייתי)	12%	10%	5%	72%	-	1%	100%
הראל קרן השתלמות - מסלול שקלי	7%	70%	17%	-	5%	1%	100%
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל אג"ח	12%	48%	34%	6%	-	-	100%
הראל השתלמות ניבה	15%	22%	25%	36%	2%	-	100%

* בהתאם לכללי הדיווח, הנתונים דלעיל מציגים נתוני חשיפה לניירות ערך ואינם מציגים חשיפה לנכסי הבסיס, שהינה שונה מהנתונים דלעיל בשל השקעה במכשירים שונים כגון נגזרים וחוזים על מדד המעו"ף.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2009-9-13 הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה, מפרסמת הראל גמל באתר האינטרנט שלה את מדיניות ההשקעה לקופות ולמסלולי ההשקעה השונים.

להלן תיאור אופן ההשקעה של המוצרים :

שם הקופה	אופי ההשקעה
הראל קרן השתלמות - מסלול כללי	מסלול כללי בו מדיניות ההשקעות נקבעת ע"י הדירקטוריון וועדת ההשקעות.
הראל קרן השתלמות - מסלול שלדג (עד 10% מניות)	מסלול סולידי בו עד 10% מהנכסים מושקעים במניות ו/או ניירות ערך המירים למניות.
הראל קרן השתלמות - מסלול נץ (מנייתי)	מסלול מנייתי בו לפחות 50% מהנכסים מושקעים במניות ו/או ניירות ערך המירים למניות.
הראל קרן השתלמות - מסלול שקלי	מסלול בו לפחות 90% מנכסי המסלול מושקעים בפק"מ ו/או מק"מ ו/או אג"ח שאינן צמודות מדד ו/או ני"ע מסחריים שאינם צמודי מדד ו/או בנגזרים על אג"ח שאינם צמודי מדד ו/או הלוואות ו/או ניירות ערך מסחריים ו/או אגרות חוב בלתי סחירות שקליות. שיעור החשיפה למניות במסלול זה הינו 0%.
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל אג"ח	מסלול בו לפחות 75% מנכסי המסלול מושקעים באג"ח. ללא השקעה במניות ו/או בני"ע המירים למניות, למעט אג"ח להמרה.
הראל השתלמות ניבה	קרן השתלמות כללית בה מדיניות ההשקעות נקבעת ע"י הדירקטוריון וועדת ההשקעות.

לפרטים נוספים אודות מדיניות ההשקעה ואופן ניהול ההשקעה ראה סעיף 4.1.5.

3.2.2 מוצרים ושירותים

קרנות השתלמות מיועדות לשכירים ולעצמאיים.

להלן פרטים אודות שנת הקמת קופות אלו והיקף ההפקדות ונכסיהן (באלפי ש"ח) :

שם הקופה	שנת הקמת הקופה	היקף ההפקדות בשנת 2012	סה"כ נכסים ליום 31.12.12
הראל קרן השתלמות - מסלול כללי	1998	322,788	1,583,232
הראל קרן השתלמות - מסלול שלדג (עד 10% מניות)	2001	105,443	809,978
הראל קרן השתלמות - מסלול נץ (מנייתי)	2001	30,391	157,273
הראל קרן השתלמות - מסלול שקלי	2008	32,765	234,959
הראל קרן השתלמות - מסלול הראל אג"ח	2009	6,589	60,904
הראל השתלמות ניבה	2004	4,376	19,124

למידע אודות מבנה ההשקעה בכל קופה, ראה סעיף 3.2.1.10 לעיל.

3.2.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים

מאחר שתחום הפעילות כולל רק קרנות השתלמות, הרי שמדובר בקבוצת מוצרים דומים אחת.

3.2.4 מוצרים חדשים

נכון למועד עריכת דוח זה, לא הוגשו בקשות כלשהן לאישור מוצרים חדשים על ידי החברה.

3.2.5 עמיתים

3.2.5.1 היחסים שבין החברה לעמיתים מעוגנים בהתאם לתקנון קופת הגמל לתגמולים, ובכפוף להוראות הדין החלות על היחסים שבין החברה לעמיתים.

עמיתי קופת הגמל לתגמולים של החברה נחלקים לשני סוגים עיקריים:

- "עמית-שכיר" - עמית שהוא עובד, אשר מעבידו משלם בעדו כספים לקופת הגמל.
- "עמית-עצמאי" - עמית יחיד המשלם כספים לקופת גמל בעד עצמו, לרבות עובד המשלם כספים כאמור מבלי שמעבידו משלם במקביל כספים לקופת הגמל.

להלן נתונים לגבי העמיתים של החברה בכל אחת מקופות הגמל שבתחום הפעילות, בשנת 2012 לפי סוגי העמיתים של החברה כאמור לעיל:

הראל קרן השתלמות - מסלול כללי	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות
מספר חשבונות עמיתים	46,389	11,639	58,028	
הפקדות (באלפי ש"ח)	267,347	55,441	322,788	
משיכות (באלפי ש"ח)	111,877	19,415	131,292	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	53,798	10,321	64,119	15,659
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	106,122	16,242	122,364	47,265
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	103,146	30,105	133,251	
הראל קרן השתלמות - מסלול שלדג (עד 10% מניות)	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות
מספר חשבונות עמיתים	13,772	4,323	18,095	
הפקדות (באלפי ש"ח)	81,996	23,447	105,443	
משיכות (באלפי ש"ח)	46,823	7,758	54,581	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	137,564	22,246	159,810	36,098
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	53,911	6,588	60,499	14,656
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	118,826	31,347	150,173	
הראל קרן השתלמות - מסלול נץ (מנייתי)	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות
מספר חשבונות עמיתים	3,432	1,964	5,396	
הפקדות (באלפי ש"ח)	22,637	7,754	30,391	
משיכות (באלפי ש"ח)	6,715	2,301	9,016	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	13,365	1,045	14,410	10,068
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	25,553	4,011	29,564	18,595
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	3,734	2,487	6,221	
הראל קרן השתלמות - מסלול שקלי	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות
מספר חשבונות עמיתים	4,827	1,412	6,239	

הראל קרן השתלמות - מסלול הראל אג"ח	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות
הפקדות (באלפי ש"ח)	25,865	6,900	32,765	
משיכות (באלפי ש"ח)	21,071	2,277	23,348	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	58,070	7,574	65,644	30,190
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	29,708	4,727	34,435	23,074
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	33,156	7,470	40,626	
מספר חשבונות עמיתים	1,036	332	1,368	
הפקדות (באלפי ש"ח)	4,920	1,669	6,589	
משיכות (באלפי ש"ח)	2,193	296	2,489	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	27,327	4,314	31,641	14,557
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	5,841	1,183	7,024	3,676
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	24,213	4,504	28,717	
הראל השתלמות ניבה	עמיתים שכירים	עמיתים עצמאיים	סה"כ	סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות
מספר חשבונות עמיתים	511	257	768	
הפקדות (באלפי ש"ח)	2,966	1,410	4,376	
משיכות (באלפי ש"ח)	1,113	819	1,932	
העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)	5,654	907	6,561	820
העברות מהקופה (באלפי ש"ח)	653	71	724	94
צבירה נטו (באלפי ש"ח)	6,854	1,427	8,281	

3.2.5.2 בתחום הפעילות מספר רב של עמיתים, ולכן אין תלות בעמית בודד, או במספר מצומצם של עמיתים, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על הפעילות בתחום.

3.2.5.3 אין בתחום הפעילות עמית שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה.

3.2.6 ערוצי הפצה

בתחום פעילות זה קיים ערוץ הפצה המהווה מעל 20% מסך ההפקדות בתחום הפעילות לתקופת הדוח - ערוץ סוכני הביטוח העובדים עם קבוצת הראל.

3.3 קופות גמל מרכזיות לפיצויים**3.3.1 מידע כללי על תחום הפעילות****3.3.1.1 מבנה תחום הפעילות והשינויים שחלו בו**

ככלל, כמו תחום קופות הגמל לתגמולים ולפיצויים וכמו קרנות ההשתלמות, גם תחום קופות הגמל המרכזיות לפיצויים מתאפיין ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות המפקח. בתחום קיימת תחרות מתמדת ועזה. שוק ההון מתאפיין בתנודתיות גבוהה כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בישראל ובעולם, המשפיעים על שערי ניירות ערך בבורסות ובשווקים המוסדרים, משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים, וכתוצאה מכך משפיעים על תוצאות פעילות החברה, נכסיה, ותוצאותיה העסקיות.

החקיקה הרבה בתחום בשנים האחרונות, כמתואר לעיל, מחוללת שינויים רבים בתחום, וצפויה לחולל שינויים רבים נוספים על הפעילות בתחום. לשינויים אלו תתכן השפעה מהותית על פעילות התחום ותוצאותיו.

ביום 23 בינואר 2008 התקבל בכנסת תיקון 3 לחוק קופות הגמל אשר במסגרתו נקבע, בין היתר, כי הממונה לא ייתן אישור לקופת גמל מרכזית לפיצויים אלא לגבי קרן שפעלה כדין כקופת גמל מרכזית לפיצויים בשנת המס 2007 לגבי כספים שהופקדו בקרן עד לתום שנת המס 2010, ובלבד שההפקדה היא של עמית-מעביד אשר היה עמית בקופה בחודש דצמבר 2007 והפקדת הכספים היא בשל עובד של עמית-מעביד כאמור שהופקדו עבורו כספים בקופה עבור חודש דצמבר 2007. החל משנת 2011 לא ניתן להפקיד הפקדות נוספות לקופות מרכזיות לפיצויים.

נכון למועד הדוח, החברה מנהלת 3 קופות גמל מרכזיות לפיצויים, במסגרתן מנוהלים 7 מסלולי השקעה, כמפורט בסעיף 3.3.2 להלן.

לעניין תיקון מספר 3, תקנות הניוד הפנסיוני וכניסת הבנקים לייעוץ פנסיוני - ראה סעיף 3.1.1.

3.3.1.2 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על התחום

לפירוט אודות חוקים כלליים ראה פירוט בסעיף 4.12 להלן.

3.3.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו

לפרטים אודות שינויים בהיקף הפעילות וברווחיותה - ראה סעיף 4.1.1 להלן.

כמפורט לעיל, במסגרת תיקון 3 לחוק קופות הגמל נקבע, כי החל מתום שנת 2010 לא ניתן יהיה להפקיד לקופות גמל מרכזיות לפיצויים.

3.3.1.4 שינויים טכנולוגיים

לפרטים אודות השינויים הטכנולוגיים בתחום הפעילות - ראה סעיף 4.1.2 להלן.

3.3.1.5 גורמי ההצלחה הקריטיים והשינויים החלים בהם

לפרטים אודות גורמי ההצלחה הקריטיים - ראה סעיף 4.1.3 להלן.

3.3.1.6 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים

לפרטים אודות חסמי הכניסה והיציאה העיקריים - ראה סעיף 4.1.4 להלן.

3.3.1.7 תחליפים למוצרי תחומי פעילות החברה ושינויים החלים בהם

פוליסות ביטוח מנהלים, קרנות פנסיה וקופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים מאפשרות הפקדה חלקית או מלאה של רכיב הפיצויים בגין כל עובד בנפרד, ועל כן מהוות מוצרים תחליפיים חלקיים לקופות הגמל המרכזיות לפיצויים. יחד עם זאת, אין מוצר תחליפי המאפשר למעביד הפקדה כוללת, על שמו, של חלק או מלוא התחייבויותיו של המעביד בגין תשלום פיצויים לעובדיו תוך הכרה בהפרשות כהוצאה למעביד.

כמפורט לעיל, במסגרת תיקון 3 לחוק קופות הגמל נקבע, כי החל מתום שנת 2010 לא ניתן יהיה להפקיד לקופות גמל מרכזיות לפיצויים ולכן פוליסות ביטוח מנהלים, קרנות פנסיה וקופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים מהוות מוצר תחליפי לקופות המרכזיות לפיצויים.

מבנה התחרות והשינויים החלים בו 3.3.1.8

לפרטים אודות מבנה התחרות בתחום הפעילות, ראה סעיף 4.3 להלן.

שיעור דמי הניהול הסטטוטורי ובפועל 3.3.1.9

להלן שיעורי דמי הניהול המותרים סטטוטורית ושיעורי דמי הניהול שנגבו בפועל מעמית קופות הגמל המרכזיות לפיצויים שבניהול החברה, באחוזים מהצבירה (שיעור דמי הניהול הכללי שנגבו בפועל, הינו סכום שחולץ בהתאם לדמי הניהול הקבועים בחישוב שנתי):

שם הקופה	שיעור דמי ניהול מרבי (בהתאם לתקנות מס הכנסה או תקנון)		שיעור ממוצע של דמי ניהול שנגבו בפועל	
	2011	2012	2011	2012
הראל קופה מרכזית לפיצויים	2.00%	2.00%	1.10%	1.05%
הראל פרופיל אישי למעסיק	2.00%	2.00%	0.41%	0.46%
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	2.00%	2.00%	0.68%	0.83%
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	2.00%	2.00%	0.75%	1.19%
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	2.00%	2.00%	0.91%	0.90%
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	2.00%	2.00%	1.01%	0.84%
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	2.00%	2.00%	1.23%	1.19%

מבנה ניהול ההשקעות של תחום הפעילות 3.3.1.10

להלן מבנה תיק ההשקעות של קופות הגמל המרכזיות לפיצויים המפורטות להלן, נכון ליום 31 בדצמבר 2012:

שם הקופה	מזומנים ושווי מזומנים	אג"ח ממשלתיות	אג"ח קונצרניות	מניות וני"ע שחירים אחרים	פקדונות והלוואות	השקעות אחרות	סה"כ
הראל קופה מרכזית לפיצויים	6%	27%	29%	22%	7%	9%	100%
הראל פרופיל אישי למעסיק**	1%	69%	14%	16%	-	-	100%
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	4%	72%	19%	-	2%	3%	100%
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	6%	-	-	90%	-	4%	100%
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	10%	41%	1%	46%***	-	2%	100%
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	2%	73%	21%	-	3%	1%	100%
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	5%	31%	26%	18%	9%	11%	100%

* בהתאם לכללי הדיווח, הנתונים דלעיל מציגים נתוני חשיפה לניירות ערך ואינם מציגים חשיפה לנכסי הבסיס, שהינה שונה מהנתונים דלעיל בשל השקעה במכשירים שונים כגון נגזרים וחוזים על מדד המעו"ף.

**הראל פרופיל אישי למעסיק - קופה מרכזית בניהול אישי בה לכל מעסיק, קיים הרכב השקעות באופן אינדיבידואלי.

*** כולל מניות בחול ותעודות סל הצמודות למט"ח.

להלן תיאור אופן ההשקעה של המוצרים:

שם הקופה	תיאור הקופה
הראל קופה מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים ע"ש המעסיק. קופה כללית, בה מדיניות ההשקעות מותווית ע"י דירקטוריון הקופה וועדת ההשקעות.
הראל פרופיל אישי למעסיק	קופה מרכזית לפיצויים בניהול אישי למעסיק, בה מדיניות ההשקעות בכל חשבון, נקבעת בהתאם לדרישות ולצרכי המעסיק.
קמ"פ מסלולית	קופה בעלת 5 מסלולי השקעה שונים (המפורטים להלן - מדד, מניות, מט"ח, שקלי וכללי), המאפשרים למעסיק לקבוע את הרכב ההשקעות בסך שנצבר בקופה לפיצויים (יעודה). קיימת אפשרות להעביר כספים ממסלול למסלול מעת לעת ולקבוע תמהיל השקעה חדש בכל תקופה, ע"פ בחירת המעסיק.
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	קופה מרכזית לפיצויים מסלולית - מסלול מתמחה במדד. במסלול המדד-לפחות 75% מנכסי המסלול מושקעים באג"ח צמודות למדד ו/או בתעודות השתתפות של קרנות נאמנות המתמחות בצמודי מדד ו/או בנגזרים למדד ו/או למדדי אג"ח הצמודים למדד.

הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	קופה מרכזית לפיצויים מסלולית - מתמחה במניות. לפחות 50% מנכסי המסלול מושקעים במניות או בני"ע המירים למניות ו/או בתעודות השתתפות של קרנות נאמנות מתמחות במניות ו/או בנגזרים למניות ו/או למדדים למניות ו/או לסלי מניות הנסחרים בישראל ו/או בחו"ל
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	קופה מרכזית לפיצויים מסלולית - מסלול מתמחה במט"ח. במסלול המט"ח - לפחות 50% מנכסי המסלול מושקעים באג"ח מט"ח ו/או צמוד מט"ח ו/או בפקדונות צמודי מט"ח ו/או בתעודות השתתפות של קרנות נאמנות המתמחות במט"ח ו/או בנגזרים למט"ח בישראל ו/או בחו"ל
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	קופה מרכזית לפיצויים מסלולית - מסלול מתמחה באפיק השקלי. בו תשקיע החברה המנהלת לפחות 90% מנכסי המסלול בפק"מ ו/או מק"מ ו/או אג"ח שאינן צמודות למדד כלשהו ו/או ני"ע מסחריים שאינם צמודים למדד כלשהו ו/או בנגזרים על אג"ח שאינן צמודות למדד כלשהו.
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	קופה מרכזית לפיצויים מסלולית מסלול כללי, בו מדיניות ההשקעות מותווית ע"י דירקטוריון הקופה.

לפרטים נוספים אודות מדיניות ההשקעה ראה סעיף 4.1.5.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 13-9-2009 הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה, מפרסמת הראל גמל באתר האינטרנט שלה את מדיניות ההשקעה לקופות ולמסלולי ההשקעה השונים.

3.3.2 מוצרים ושירותים

קופה מרכזית לפיצויים מיועדת למעביד, המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו. הקופה אינה קופה אישית, העמית הינו המעביד וצבירת הכספים היא במרוכז על שם המעביד, עבור עובדיו. ההפרשות לקופה מוכרות כהוצאה למעביד והכספים נמצאים בבעלותו עד לשחרורם לטובת עובדיו.

להלן פרטים אודות שנת הקמת קופות אלו והיקף ההפקדות ונכסיהן (באלפי ש"ח):

שם הקופה	שנת הקמת הקופה	היקף ההפקדות בשנת 2012	סה"כ נכסים ליום 31.12.12
הראל קופה מרכזית לפיצויים	1997	4	162,011
הראל פרופיל אישי למעסיק	2003	-	81,337
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	2001	68	74,732
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	2001	-	3,376
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	2001	-	1,370
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	2001	92	85,393
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	2001	48	60,905

למידע אודות מבנה ההשקעה בכל קופה, ראה סעיף 3.3.1.10 לעיל.

3.3.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים

מאחר שתחום הפעילות כולל רק קופות גמל מרכזיות לפיצויים, הרי שמדובר בקבוצה אחת של מוצרים דומים.

3.3.4 מוצרים חדשים

לא רלבנטי לתחום זה לאור הוראות תיקון 3 לחוק קופות הגמל.

3.3.5 עמיתים

3.3.5.1 אופי היחסים שבין החברה לעמיתים הינו בהתאם לתקנון קופות הגמל המרכזיות לפיצויים, ובכפוף להוראות הדין החלות על היחסים שבין החברה לעמיתים.

להלן נתונים לגבי העמיתים של החברה בכל אחת מקופות הגמל המרכזיות לפיצויים (כאמור מעבידים בלבד), בשנת 2012 לפי סוגי העמיתים של החברה כאמור לעיל:

סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל קופה מרכזית לפיצויים
	683	מספר חשבונות עמיתים
	4	הפקדות (באלפי ש"ח)
	7,380	משיכות (באלפי ש"ח)
488	3,746	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
416	8,766	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(12,396)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל פרופיל אישי למעסיק
	7	מספר חשבונות עמיתים
	-	הפקדות (באלפי ש"ח)
	6,061	משיכות (באלפי ש"ח)
-	18	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
386	3,404	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(9,447)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד
	280	מספר חשבונות עמיתים
	68	הפקדות (באלפי ש"ח)
	4,642	משיכות (באלפי ש"ח)
4,246	10,092	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
2,154	6,058	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(540)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)

סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות
	64	מספר חשבונות עמיתים
	-	הפקדות (באלפי ש"ח)
	192	משיכות (באלפי ש"ח)
-	120	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
447	649	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	(721)	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח
	10	מספר חשבונות עמיתים
	-	הפקדות (באלפי ש"ח)
	202	משיכות (באלפי ש"ח)
511	533	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
229	229	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	102	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי
	272	מספר חשבונות עמיתים
	92	הפקדות (באלפי ש"ח)
	4,912	משיכות (באלפי ש"ח)
2,999	14,459	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
1,119	5,864	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	3,775	צבירה נטו (באלפי ש"ח)
סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי
	427	מספר חשבונות עמיתים
	48	הפקדות (באלפי ש"ח)
	5,566	משיכות (באלפי ש"ח)
1,541	5,683	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
5799	11,467	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	11,302-	צבירה נטו (באלפי ש"ח)

3.3.5.2 בתחום הפעילות מספר רב של עמיתים, ולכן אין תלות בעמית בודד, או במספר מצומצם של עמיתים, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על הפעילות בתחום.

3.3.5.3 אין בתחום הפעילות עמית שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה.

3.3.6 ערוצי הפצה

בתחום פעילות זה לא קיים ערוץ הפצה המהווה מעל 20% מסך ההפקדות בתחום הפעילות לתקופת הדוח.

3.4 קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית**3.4.1 מידע כללי על תחום הפעילות****3.4.1.1 מבנה תחום הפעילות**

בחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), התשס"ג-2003 (להלן: "חוק התכנית להבראת כלכלת ישראל"), נקבע כי ממשכורתו הקובעת של עובד שמועסק אצל מעביד כהגדרתו בסעיף 88 לחוק האמור, שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא הסדר פנסיה תקציבית, ינוכו בעד שנת 2004 - 1% ממשכורתו הקובעת ובעד התקופה החל מיום 1 בינואר 2005 ואילך - 2% מהמשכורת הקובעת. עוד נקבע בחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל כי הסכומים שנוכו ישמשו למטרת תשלום קצבה או להחזר תשלומים אם העובד סיים את עבודתו ואינו זכאי לתשלום קצבה מקופת המעביד (להלן - החזר תשלומים).

בסעיף 92 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל, אשר תוקן בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007), התשס"ז-2007, נקבע כי הסכומים האמורים, למעט תשלומים שנוכו על ידי המדינה או אחד מהגופים המפורטים בסעיף 92 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל, ינוהלו בחשבון נפרד של המעביד בקופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית או בקופת גמל מרכזית לקצבה.

עוד נקבע בסעיף האמור כי כל סכום המנוהל בקופות האמורות ושנמשך בידי המעביד שלא באמצעות הוראה לתשלום של אותו סכום לעובדו יופקד בחשבון בנק נפרד שהמעביד יפתח למטרה זו בלבד ואשר לא יופקדו בו כספים אחרים זולת אותם סכומים (להלן - החשבון הנפרד).

בסעיף 93 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל נקבע כי הסכומים המנוהלים בקופות האמורות או בחשבון הנפרד, לא יהיו ניתנים לשעבוד או לעיקול על פי כל דין, למעט עיקול על כספים שנוכו ממשכורתו של עובד שסיים את עבודתו ושנמצאים בחשבון הנפרד בשל תביעה של העובד לתשלום קצבה או להחזר תשלומים.

בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 נקבע, כי קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית היא קופת גמל מרכזית המיועדת לשם השתתפות במימון תשלום קצבה לעובדים של עמית-מעביד.

מדובר בתחום פעילות חדש אשר חלות לגביו הוראות חוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל לעניין שיעור העברות הכספים לקופות על ידי העמיתים המעבידים.

החברה מנהלת קופת גמל מרכזית אחת להשתתפות בפנסיה תקציבית.

3.4.1.2 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על התחום

לפירוט אודות חוקים כללים ראה פירוט בסעיף 4.12 להלן.

3.4.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו

לפרטים אודות שינויים בהיקף הפעילות וברווחיותה - ראה סעיף 4.1.1 להלן.

3.4.1.4 שינויים טכנולוגיים

לפרטים אודות השינויים הטכנולוגיים בתחום הפעילות - ראה סעיף 4.1.2 להלן.

3.4.1.5 גורמי ההצלחה הקריטיים והשינויים החלים בהם

לפרטים אודות גורמי ההצלחה הקריטיים - ראה סעיף 4.1.3 להלן.

3.4.1.6 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים

לפרטים אודות חסמי הכניסה והיציאה העיקריים - ראה סעיף 4.1.4 להלן.

3.4.1.7 תחליפים למוצרי תחומי פעילות החברה ושינויים החלים בהם

אין מוצרים תחליפיים.

3.4.1.8 מבנה התחרות והשינויים החלים בו

הפעילות בתחום זה הינה מצומצמת ועל כן אין מידע אודות התחרות בתחום.

3.4.1.9 שיעור דמי הניהול הסטטוטורי ובפועל

להלן שיעורי דמי הניהול המותרים סטטוטורית ושיעורי דמי הניהול שנגבו בפועל מעמיתי הראל קופה לפנסיה תקציבית, באחוזים מיתרת הנכסים (שיעור דמי הניהול הכללי שנגבו בפועל, הינו סכום שחולץ בהתאם לדמי הניהול הקבועים בחישוב שנתו):

שם הקופה	שיעור דמי ניהול מרבי (בהתאם לתקנות מס הכנסה או תקנון הקופה)		שיעור ממוצע של דמי ניהול שנגבו בפועל	
	2012	2011	2012	2011
הראל קופה לפנסיה תקציבית	2.00%		1.99%	1.95%

3.4.2 מבנה ניהול ההשקעות של תחום הפעילות

להלן מבנה תיק ההשקעות של הראל קופה לפנסיה תקציבית, נכון ליום 31 בדצמבר 2012:

שם הקופה	מזומנים ושווי מזומנים	אג"ח ממשלתיות	אג"ח קונצרניות	מניות וני"ע	שחירים אחרים	פקדונות והלוואות	השקעות אחרות	סה"כ
הראל קופה לפנסיה תקציבית	7%	23%	25%	42%	3%	-	100%	

* בהתאם לכללי הדיווח, הנתונים דלעיל מציגים נתוני חשיפה לניירות ערך ואינם מציגים חשיפה לנכסי הבסיס, שהינה שונה מהנתונים דלעיל בשל השקעה במכשירים שונים כגון נגזרים וחוזים על מדד המעו"ף.

הראל קופה לפנסיה תקציבית הינה קופה כללית בה מדיניות ההשקעות מותווית ע"י דירקטוריון הקופה וועדת ההשקעות ומבוצעת ע"י מנהלי ההשקעות.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 9-13-2009 הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה, מפרסמת הראל גמל באתר האינטרנט שלה את מדיניות ההשקעה לקופות ולמסלולי ההשקעה השונים.

3.4.3 מוצרים ושירותים

כמפורט לעיל, קופת מרכזית לפנסיה תקציבית מיועדת עבור עובד שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא הסדר פנסיה תקציבית בהתאם לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל.

להלן פרטים אודות הראל קופה לפנסיה תקציבית:

שם הקופה	שנת הקמת הקופה/המסלול	היקף ההפקדות בשנת 2012	סה"כ נכסים ליום 31.12.12
הראל קופה לפנסיה תקציבית	2008	2,927	9,742

3.4.4 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים

מאחר שתחום הפעילות כולל קופה אחת, ראה פרטים אודות פילוח ההכנסות והרווחיות בסעיף 2.1.

3.4.5 מוצרים חדשים

נכון למועד עריכת דוח זה, לא הוגשו בקשות כלשהן לאישור מוצרים חדשים על ידי החברה.

3.4.6 עמיתים

3.4.6.1 אופי היחסים שבין החברה לעמיתים הינו בהתאם לתקנון קופת הגמל לפנסיה תקציבית, ובכפוף להוראות הדין החלות על היחסים שבין החברה לעמיתים.

להלן נתונים לגבי העמיתים של הראל קופה לפנסיה תקציבית בשנת 2012 :

סכום העברות פנימיות מתוך סך ההעברות	עמיתים מעבידים	הראל קופה לפנסיה תקציבית
	76	מספר חשבונות עמיתים
	2,927	הפקדות (באלפי ש"ח)
	73	משיכות (באלפי ש"ח)
-	-	העברות אל הקופה (באלפי ש"ח)
-	-	העברות מהקופה (באלפי ש"ח)
	2,854	צבירה נטו (באלפי ש"ח)

3.4.6.2 בתחום הפעילות מספר מצומצם של עמיתים, אולם אין תלות בעמית בודד, אשר אובדנו ישפיע באופן מהותי על הפעילות בתחום.

3.4.6.3 בתחום פעילות זה, יש שני לקוחות אשר ההכנסות מהם מהוות כ-12% כל אחד מסך הכנסות החברה בתחום הפעילות.

3.4.7 ערוצי הפצה

בתחום פעילות זה קיים ערוץ הפצה המהווה מעל 20% מסך ההפקדות בתחום הפעילות לתקופת הדוח - ערוץ סוכני הביטוח העובדים עם קבוצת הראל.

4. פרק ד': עניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה

4.1 מידע כללי נוסף

4.1.1 שינויים בהיקף הפעילות ורווחיות החברה

היקף הפעילות בחברה - דמי הניהול של קופות הגמל שבניהול החברה קטנו בשנת 2012 (כולל דמי הניהול שניגבו מקופות שבבעלות הראל ביטוח) בכ - 4% לעומת שנת 2011. הקיטון בדמי הניהול נבע מקופות בבעלות הראל ביטוח.

רווחיות בענף - בחברות מנהלות של קופות גמל מקור ההכנסות של הינו דמי הניהול שהן גובות והרווחיות נגזרת מהפער שבין דמי הניהול הנגבים מהעמיתים לבין הוצאות התפעול והשיווק בפועל.

רווחיות החברה - הרווח של החברה לשנת 2012, לאחר מס, מסתכם בסך של 8,191 אלפי ש"ח.

4.1.2 שינויים טכנולוגיים

תפעול מרבית קופות הגמל שבניהול החברה נעשה על-ידי לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (למעט תפעול הראל - ניב, הראל השתלמות ניבה והראל קופה לפנסיה תקציבית, שתפעולן נעשה על ידי בנק הפועלים בע"מ) ומרבית מערכות המיכון המשמשות את החברה בעבודתה השוטפת הינן מערכות תפעול של לאומי שירותי שוק ההון בע"מ.

- בתקופת הדוח החברה השקיעה בשיפור מערכות המידע שלה, כמפורט להלן: שיפור ושכלול מערכות המידע והתיעוד לצורך התאמתן לרגולציה.
- מערכת מידע לסוכנים "מכלול" מאפשרת הצגת תיק לקוח כולל עבור הסוכן, תיק סריקה ונתוני ניווד. המערכת מספקת מידע כולל ומורחב בעדכון יומי.
- אתר אינטרנט עבור מידע למעסיקים המאפשרת בקרה של המעסיק על הפקדות לעובדים באמצעות המערכת. החברה החלה בשדרוג נוסף של האתר.
- אתר אינטרנט עבור מידע ללקוחות. האתר מספק מידע נרחב לעמיתים הכולל אפשרות לאחזור דוחות שנתיים ורבעוניים.
- מערכת ניהולית - מערכת המשמשת בסיס ניהולי מיכוני באמצעותו מפיקה הנהלת החברה דוחות ניהוליים ברמת העמיתים, תחומי הפעילות, הקופות ועוד. המערכת מאפשרת ניתוח מגמות ופעילות של הלקוחות והמפיצים.
- מערכת בנפיט לשירות ושימור עמיתים - במערכת שולבו צרכי אימות, זיהוי עמיתים וטיוב נתונים.
- מערכת קופה - מערכת ממוכנת לגביה ופיצולים של רשימות עובדים. המערכת מאפשרת ייעול אופן הטיפול ברשימות והפקדות ידניות של מעסיקים.
- מערכת דימות - החברה מעבירה את התהליכים התפעוליים לתורי עבודה באמצעות מערכת דימות המאפשרת תיעוד, בקרה ומעקב אחר התהליכים התפעוליים.
- הוקמה מערכת ניהול תהליכים שבשלב ראשון משמשת לניהול ומשלוח הודעות לעמיתים על ליקויים בבקשות משיכה. המערכת שולבה גם בתהליכי העברת מסלול ומשמשת לצורך איסוף מידע ודיווח לאוצר כמתחייב

4.1.3 גורמי הצלחה קריטיים והשינויים החלים בהם

קיימים מספר גורמי הצלחה קריטיים, ביניהם:

- יכולות שיווק ומכירות - מערך הפצה ומכירות רחב ומותאם קהל יעד.
- איכות ניהול ההשקעות- יכולת להשיג תשואות עודפות לאורך זמן ביחס למדדי ההשוואה וגופים מתחרים.
- איכות ניהול סיכונים פיננסיים.
- שינויים במצב המשק, שוק ההון, תשואות ורמת התעסוקה.

- גידול היקף הנכסים המנוהלים על ידי גידול בלקוחות החדשים וברכישת קופות גמל והשתלמות.
- תמהיל ומגוון מוצרים - התאמת סל המוצרים של החברה לטעמי הציבור, פתיחת מסלולי השקעה וכו'.
- התאמת סל המוצרים למודלים תומכי הייעוץ של הבנקים.
- איכות השירות לסוכנים ולמפיצים.
- איכות השירות ללקוח (מענה למגוון צרכים).
- יכולת שימור לקוחות - הצלחה בשימור תיק לקוח.
- שיעור דמי ניהול.
- מיתוג ופרסום.
- הוראות הרגולציה בקשר עם מאפייני וסוגי המוצרים בתחום.

4.1.4 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים

חסמי הכניסה העיקריים בענף ניהול קופות גמל הם:

- קבלת רישיון חברה מנהלת (בהתאם לחוק קופות הגמל ולתקנות ניהול קופות גמל) - על החברה המבקשת לעמוד בדרישות של הון עצמי, מהימנות וניסיון.
  - היקף נכסים מנוהלים מינימאלי - דרוש על מנת לכסות את עלויות התפעול של החברה המנהלת.
  - הון עצמי מינימאלי שנקבע בדין.
  - הון אנושי בעל הכשרה, ידע, ניסיון ורישיונות מתאימים לפעילויות השונות.
- חסמי היציאה בענף ניהול קופות גמל הם:
- קבלת אישור המפקח להעברת ניהול קופות הגמל לניהול חברות מנהלות אחרות. קבלת האישור כפוף לביצוע העברת הניהול בהתאם לנהלי המפקח ולהוראות חוק קופות הגמל.
  - קבלת אישור המפקח למיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון של חברה מנהלת.
  - אם ניתן צו למינוי כונס נכסים או מפרק זמני לחברה מנהלת והצו לא בוטל תוך תקופה מסוימת שנקבעה בחוק קופות הגמל, או שהניהול לא עבר לחברה מנהלת אחרת תוך התקופה שנקבעה בחוק, המפקח רשאי לפעול בהתאם לסמכויות המוקנות לו בקשר עם שמירת יציבותה של קופת הגמל, לרבות מינוי מנהל מורשה בהתאם לכללים שנקבעו לגבי חברות ביטוח.

4.1.5 השקעות

דירקטוריון החברה מתווה את מדיניות ההשקעה הכללית של החברה, וקובע מדרג סמכויות בקבלת החלטות – בין חטיבת ההשקעות, ועדת השקעות, ועדת אשראי, והדירקטוריון.

ועדת ההשקעות (עמיתים) – ועדה המשותפת לחברות הגמל, הפנסיה והביטוח, המורכבת מנציגים חיצוניים, אחראית על קביעת מדיניות ההשקעות של קופות הגמל במסגרת מדיניות ההשקעות הכוללת שקבע הדירקטוריון בהתאם להוראות חוק קופות הגמל ולתקנות קופות הגמל. כמו כן אחראית על קביעת החלטות ההשקעה, כגון: חלוקת התיק בין אפיקי ההשקעה השונים, חשיפה לסוגי נכסים, אישור מראש של עסקאות טרם ביצוען ועוד.

חטיבת ההשקעות של הקבוצה מבצעת את פעילות ההשקעות עבור גופי החיסכון ארוך הטווח – ביטוח, פנסיה וגמל ועבור תיקי הנוסטרו של חברות הביטוח והחברות המנהלות בקבוצה, וזאת בהתאם להנחיות וועדות ההשקעה השונות.

פעילות ניהול ההשקעות בגופים השונים של הקבוצה, הכפופים לחוק הפיקוח ו/או לחוק קופות גמל, מבוצעת על פי תקנות ההשקעה, כאשר החל מחודש יולי 2012, אוחדו תקנות ההשקעה שחלו על כספי הגמל לגדר תקנות השקעה חדשות תקנות ההשקעה מגדירות פרמטרים כלליים להשקעה - כגון: חשיפות לתאגיד בודד ולקבוצת תאגידים, השקעה באמצעי שליטה של תאגיד, השקעה בזכות במקרקעין, השקעה בנכסים סחירים, השקעה מחוץ לישראל ועוד. עקרונות היסוד לפיהם בנויה מדיניות ההשקעות כוללים: נטילת סיכון באופן מחושב, מתוך מגמה לשפר את פרופיל התשואה של התיק, גיוון הפעילות על פני מגוון תחומי השקעה על מנת לשפר את פרופיל הסיכון בתיק, פעילות על סמך ניתוח כלכלי שעשוי להכתיב פעילות כנגד מגמה, הימנעות מתזמון שוק (Market Timing), הימנעות משינויים מהירים בתיק על פני זמן קצר וניצול יתרון לגודל בהשקעות לא סחירות, תוך התאמת הפרמיה על היעדר הנזילות.

במהלך תקופת הדוח העמיקו הגופים המוסדיים בקבוצת הראל (בניהם - החברה), את פעילות ההשקעה הסחירה בשיטת "סלי השקעה" לפי סוגי ההשקעות. הסלים הפעילים הינם: סל אג"ח מדינה צמוד, סל אג"ח מדינה שקלי, סל אג"ח חברות צמוד, סל אג"ח חברות שקלי, סל מניות ישראליות, סל מניות חו"ל, סל אג"ח ומט"ח חו"ל וסל נזילות (בקשר עם כספי העמיתים) אשר נפתח השנה.

הפעילות באמצעות סלי השקעה מבטיחה פיצול אופטימלי ושווינו של ההשקעות בין הקופות והמסלולים ומאפשרת ביצוע השקעות אופטימלי גם עבור קופות ו/או מסלולים בעלי היקף נכסים קטן יחסית.

אישור מודל פנימי לדירוג אשראי

ביום 15 במאי 2011 אישר המפקח להראל ביטוח שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה משמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצה.

בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל מבחינת הסיכון לדירוג של חברה מדרגת. האישור תקף, עד ליום 31 בדצמבר 2012. האישור כפוף להתקיימות התנאים הבאים: (א) הדירוג תקף להערכת אשראי לחברות למעט אשראי לבנקים, חברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס ואשראי למימון פרויקטים; (ב) השימוש במודל הפנימי ייעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו אגב תהליך בחינת המודל; (ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל טעון אישור מראש של המפקח; (ד) דירוג על פי המודל לא ישמש לצורך קביעת שיעור ההון הנדרש בשל סיכון אשראי. כמו כן, נקבעו באישור הוראות לעניין דיווחים מיידיים ותקופתיים שעל הראל ביטוח להגיש למפקח בקשר עם הדירוגים. ביום 31 בדצמבר 2012 התקבל אישור המפקח להארכת תוקף האישור לשימוש במודל דירוג פנימי לדירוג אשראי.

נוהל הפרדה מבנית של פעילות ההשקעה

ביום 27 בספטמבר 2012 דירקטוריון החברה אימץ נוהל הפרדת מבניות ("חומות סיניות"), עבור פעילות מערך ההשקעות של הראל ביטוח המרכזת כאמור את פעילות ההשקעה עבור קופות הגמל המנוהלות בקבוצה.

בהתאם להוראות הנוהל, עובדים אשר במסגרת תפקידם בהראל ביטוח או בחברות הבנות שלה עשויים להיות חשופים למידע פנים לא יבצעו בעת כהונתם בתפקיד כאמור בהראל ביטוח תפקיד נוסף הכרוך בביצוע עסקאות בניירות ערך או במתן חוות דעת או עצות בקשר לניירות ערך עבור החברה או עבור אחרים. בנוסף, עובדים החשופים למידע פנים אודות תאגידים חשופים לא ימסרו מידע פנים כאמור לעובדי הראל ביטוח אשר תפקידם בהראל ביטוח כרוך בביצוע עסקאות בניירות ערך או במתן חוות דעת או עצות בקשר לניירות ערך.

הנוהל קובע כי תשמר הפרדה מלאה בין עובדי מחלקת האשראי הלא סחיר, מחלקת השקעות פרטיות ("Private Equity") ומחלקת השקעות בנדל"ן מצד אחד, לבין פעילות הסדרי החוב מצד שני, לבין עובדי מחלקות ההשקעות הסחירות (עמיתים ונוסטרו), מצד שלישי - הן הפרדה פרסונאלית והן הפרדה בגישה למערכות המידע; כאשר מנהל חטיבת ההשקעות יהיה אחראי על כל פעילות ההשקעות של הראל ביטוח, ובכלל זה יהיה אחראי על מנהלי התחום הסחיר, מנהלי התחום הלא סחיר, ומנהל פעילות הסדרי החוב.

הנוהל קובע הוראות לעניין העברת דיווחים אודות קיומו של מידע פנים למנהלת יחידת הבקרה ותיעודן. כן קובע הנוהל את אופן הטיפול במידע פנים בתחום הסחיר ובתחום הסדרי החוב, וכן הוראות לעניין אופן הטיפול במידע פנים שהגיע למנהלים ועובדים בתחום הסחיר וכן במחלקת מחקר.

בנוסף, הנוהל מסדיר את פעילותן של ועדת השקעות, ועדת אשראי ופורום חוב, בהיבט של הגנה על החברה, מנהלים ועובדים בה מפני איסור שימוש במידע פנים. בעניין זה הנוהל קובע הוראות לעניין: העובדים הרשאים להשתתף בוועדות כאמור; איתור נושאים על סדר יומן של הוועדות, אשר יש בהם פוטנציאל חשיפה למידע פנים; הרשאים להשתתף בישיבות בנושאים שיש בהם חשיפה למידע פנים; והפרדת הזימונים והפרוטוקולים בישיבות אלו.

4.2 שיווק והפצה

- 4.2.1 חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, מסדיר את נושא השיווק וההפצה של מוצרים פנסיוניים. בהתאם לחוק, הגופים שיעסקו בהפצה ושיווק של מוצרים פנסיוניים יהיו: (א) סוכני ביטוח פנסיוני - סוכני ביטוח בענף ביטוח פנסיוני; (ב) סוכני שיווק פנסיוני - עובדים של גופים מוסדיים לגבי מוצרים פנסיוניים של הגוף המוסדי; (ג) יועצים פנסיוניים - בעיקר התאגידים הבנקאיים.
- 4.2.2 היועץ והמשווק יהיו רשאים לבצע עסקה במוצר פנסיוני. ההבחנה בין יועץ למשווק הינה קיומה או היעדר קיומה של "זיקה" למוצר פנסיוני. לאור הבחנה זו נקבע, כי סוכנות ביטוח המוחזקת על-ידי גוף מוסדי אינה רשאית לעסוק בייעוץ. בהתאם לכך, על כלל סוכנויות הביטוח בקבוצה ועובדי הקבוצה, אשר יעסקו בשיווק מוצרים פנסיוניים, יחולו החובות המוטלות מכח חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני על משווק פנסיוני.
- 4.2.3 בתקופת הדוח פועלים מרבית הבנקים בישראל בתחום הייעוץ הפנסיוני. בתמורה להפצת המוצרים הפנסיוניים הבנקים זכאים לעמלות הפצה.
- 4.2.4 החברה משתמשת במספר ערוצי שיווק והפצה כדי להפיץ את מוצריה, שהעיקריים שבהם הם:
- 4.2.4.1 שיווק והפצה באמצעות סוכני וסוכנויות ביטוח פנסיוניים - ערוץ הפצה זה הינו, נכון למועד דוח זה, ערוץ ההפצה העיקרי של החברה. החברה קשורה עם מספר רב של סוכנים כאמור, ועל כן אין היא תלויה בסוכן בודד, אשר אובדנו ישפיע מהותית לרעה על פעילותה. החברה נוהגת לשלם לסוכנים עמלות, המחושבות כשיעור מתוך דמי הניהול שגובה החברה מהעמיתים שאותם גייס הסוכן. חקיקת רפורמת בכר לא הגבילה את השיעור שמשולם לסוכני ביטוח פנסיוניים ולמשווקי השקעות, ועל כן נקבעות העמלות המשולמות להם במסגרת מו"מ.
- 4.2.4.2 מערך המשווקים הפנסיוני של החטיבה לחסכון ארוך טווח אותו הקימה הקבוצה בשלהי 2008 והוא מיועד להעצים את השיווק, המכירות ושימור הלקוחות בעיקר בקרב הלקוחות הקיימים של החברה, וזאת באמצעות פניות יזומות ופניות מגיבות עקב בקשת לקוח למשוך או להעביר את כספיו מהחברה. החברה נוהגת לשלם לעובדי מערך השיווק הפנסיוני של הקבוצה בנוסף על השכר הקבוע גם שכר המותנה בהצלחה להשגת יעדים אלה.
- 4.2.4.3 הקמת סניפי "הראל אישי", שמטרתם שימור לקוחות והרחבת סל המוצרים הפנסיוניים שלהם, תוך כדי מתן שרות מיטבי ברמה אישית לכל לקוח.
- 4.2.4.4 מערכי הפצה מול בנקים - לחברה הסכמי הפצה מול מרבית הבנקים הפועלים בייעוץ פנסיוני. בחטיבת חסכון ארוך טווח של הקבוצה פועל צוות שיווק בנקים. הצוות אחראי, בין היתר, על פיתוח והעצמת המכירות של קופות גמל והשתלמות באמצעות מערכי הייעוץ של הבנקים.
- 4.2.4.5 פנייה ישירה ללקוחות, בין היתר, על דרך של השתתפות במכרזים המתפרסמים על ידי מעסיקים וגופים שונים המאגדים תחתם קבוצות של לקוחות.
- 4.2.4.6 קיום כנסים מקצועיים/שיווקיים.
- 4.2.4.7 פרסום בעיתונות ובטלוויזיה.
- 4.2.4.8 לצורך שיפור הנגישות לערוצי ההפצה השונים, מסתייעת החברה גם במערכי השיווק והמכירות של חברות אחרות בקבוצה.

4.2.5 לחברה אין תלות באיזה מגורמי השיווק שלה בתחומי פעילותה, באופן שאובדנם עשוי להשפיע השפעה מהותית לרעה על אחד מתחומי הפעילות או שתיגרם לחברה תוספת עלות מהותית כתוצאה מהצורך להחליפם.

4.2.6 מבנה העמלות:

קופות הגמל של הקבוצה משווקות באמצעות סוכני וסוכנויות ביטוח, פעילות ישירה מול גופים וחברות שונות במשק ומופצות באמצעות יועצים פנסיוניים בבנקים השונים.

בחודש פברואר 2006 הותקנו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו - 2006 (להלן: "תקנות עמלות הפצה") הקובעות את התנאים לפיהם רשאית חברה מנהלת לשלם עמלת הפצה, והוראות לעניין סכומה או שיעורה המרבי של עמלה כאמור ואופן חישובה. בתקנות עמלות הפצה נקבע, בין היתר, כי בגין ייעוץ שיוענק על-ידי היועץ שבעקבותיו לקוח יפקיד כספים בקופת גמל או יעביר כספים מקופת גמל אחת לקופת גמל אחרת או ימשיך את חברותו בקופת גמל בה הוא עמית, יהיה היועץ רשאי לגבות עמלות הפצה, בשיעור חודשי שאינו עולה על החלק השנניים עשר של 0.25% מסך כל הסכומים העומדים לזכות הלקוח בחשבונו בקופת הגמל ביום העסקים האחרון של כל חודש. שיעור עמלת הפצה ייגזר מהפקדת הכספים או העברת הכספים שבוצעה לראשונה לאחר מועד תחילת תוקפן של התקנות (1 באפריל 2006). ביחס לכספים שנצברו עד ליום 31 בדצמבר 2005 על שם הלקוח בקופת גמל שלא נשלטה על-ידי תאגיד בנקאי, יהיה רשאי היועץ לגבות בגין כספים כאמור עמלה בשיעור שאינו עולה על החלק השנניים עשר של 0.1% מסך צבירות הלקוח עד לאותו המועד, וביחס לקופות שנשלטו על-ידי תאגיד בנקאי ונמכרו - בשיעור שאינו עולה על החלק השנניים עשר של 0.25%. תשלום כאמור כפוף לתנאים המפורטים בסעיפים (א) ו-(ב) לעיל.

במסגרת תוכנית המפקח להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני פורסמה טיוטת תיקון שנייה לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלת הפצה), התשע"ב - 2012 שמטרתן החלת מודל עמלת הפצה אחיד בכל מוצרי החיסכון הפנסיוני - ראה סעיף 4.12.44.

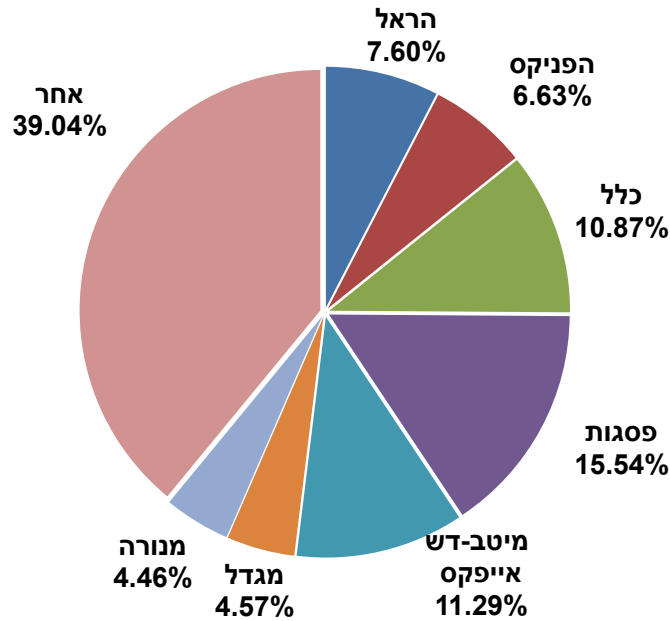
4.3 תחרות

4.3.1 הקופות המנוהלות בקבוצה מתחרות בקופות המנוהלות על ידי קבוצות הביטוח ובקופות המנוהלות על ידי בתי השקעות.

התחרות העיקרית הינה, בין היתר, על רמת השירות לעמיתים, על מסלולי ההשקעה השונים, על התשואות המושגות על נכסי העמיתים בקופות ועל דמי הניהול הנגבים מהעמיתים.

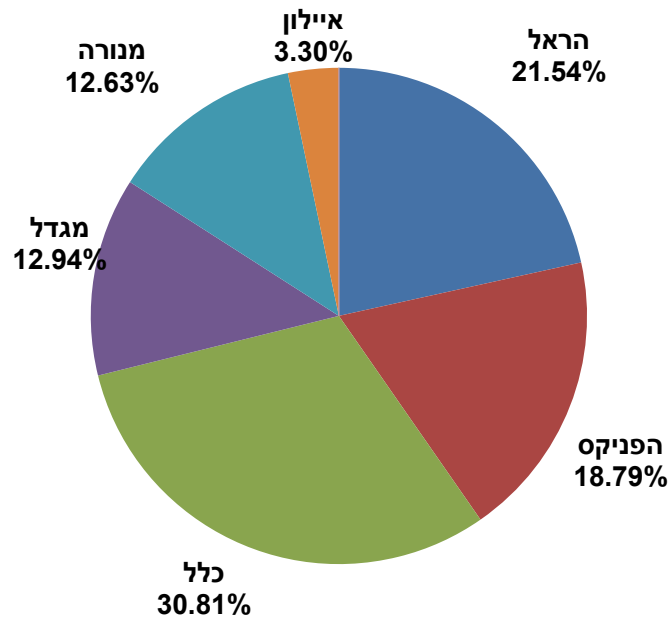
המתחרים העיקריים בשוק קופות הגמל הינם: אלטשולר שחם, ילין לפידות, פסגות, דש - מיטב, כלל - גמל, מנורה, מגדל, הפניקס (כולל אקסלנס) - ועוד.

להלן תרשים התפלגות נכסי הקופות (כולל קרנות השתלמות) המנוהלות על-ידי החברות המנוהלות העיקריות הפועלות בתחום (נכון ליום 31.12.2012, בהתאם לנתונים המפורסמים באתר משרד האוצר):

הראל- החברה, והחברות המנוהלות הנוספות בקבוצה - הראל עתידית וקחצ"ק.

להלן תרשים התפלגות נכסי הקופות (כולל קרנות השתלמות) המנוהלות על ידי קבוצות הביטוח (נכון ליום 31.12.2012, בהתבסס על נתונים המפורסמים באתר משרד האוצר):

הראל - החברה, והחברות המנוהלות הנוספות בקבוצה - הראל עתידית וקחצ"ק.

4.3.2 שיטות להתמודדות עם התחרות בתחום חיסכון ארוך טווח

ההתמודדות עם התחרות בתחום ניהול קופות הגמל נעשית במספר רבדים:

4.3.2.1 פעילות לשימור לקוחות בתיק הקיים - הפעלת גורמים שונים לטיפול בנושא זה, תוך הצגה ללקוחות של מגוון המוצרים המשווקים על-ידי חברה.

4.3.2.2 סינרגיה בין חברות הקבוצה - אפשרות מתן פתרונות משולבים ללקוחות בכל אפיקי החסכון ארוך הטווח וכן צירוף מוצרים ביטוחיים נלווים.

4.3.2.3 התייעלות תפעולית - באמצעות שיפור תהליכי ושיטות עבודה, מערכות מחשוב ומיכון, איחוד יחידות מטה ומערכות מטה במסגרת חטיבת החסכון ארוך הטווח.

4.3.2.4 שיפור השירות ללקוח.

4.3.2.5 הרחבה של מערכי ההפצה והשיווק, הפעלת מבצעי קידום מכירות, גיוס סוכנים חדשים ומתן תמריצי מכירות.

4.3.2.6 שיפור המוצרים הקיימים לרבות פתיחת מסלולי השקעה בהתאם לדרישות השוק (מסלולים סולידיים, מניתיים וכו').

4.3.3 הגורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה בתחום ניהול קופות הגמל הינם, בעיקר: המוניטין של הקבוצה, הניסיון בתחום הפעילות, החוסן הפיננסי, תשואות הקופות, רמת השירות ללקוחות ולסוכנים וקשרים ארוכי טווח עם הסוכנים הפועלים בתחום זה. כמו כן, מיקומה של החברה במודלים של הבנקים המייעצים הינה קריטית.

4.4 עונתיות

ענף ניהול קופות הגמל מתאפיין בעונתיות מסוימת, שכן חלק גדול מהפקדות העמיתים לקרנות השתלמות (עצמאים בעיקר) מתבצע לקראת סוף השנה. בשנת 2012 היו הפקדות העמיתים בחודש דצמבר כ - 16% מכלל ההפקדות השנתיות.

4.5 רכוש קבוע ומיתקנים

4.5.1 משרדי החברה ממוקמים בבית הראל, ברח' אבא הלל סילבר 3, ברמת-גן.

4.5.2 לצורך פעילותה השוטפת החברה משתמשת בציוד מחשבים, ריהוט וציוד משרדי.

4.6 נכסים לא מוחשיים

4.6.1 החברה משתמשת לצורך פעילותה בלוגו, שלא נרשם כסימן מסחרי. בנוסף משתמשת החברה במוניטין שנצבר במהלך השנים.

4.6.2 החברה הינה בעלת רישיון שימוש (באופן ישיר או באמצעות הראל המשמר מחשבים בע"מ, שאמונה על פעילות המחשוב של החברות בקבוצת הראל) בתוכנות שונות, המשמשות לפעילותה עפ"י הפירוט הבא:

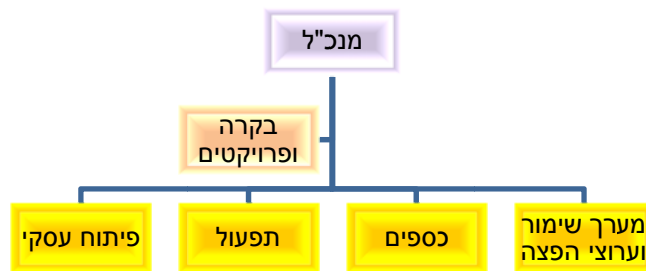
- נס פנסיה וגמל - מערכת בה מתועד חומר היסטורי .
- מערכת "גמל און-ליין" - מערכת דיווח ברמת סוכני הביטוח הפנסיוניים.
- מערכת "בנפיט" - מערכת CRM לטיפול בלקוחות החברה (שירות, שימור, שיווק).
- מערכת "סאפ" - מערכת ERP כוללת, המשמשת בעיקר לניהול הנהלת חשבונות (החברה התחילה ביישום המערכת בשנת 2007).
- מערכת דימות- ארכיון ממוחשב וניהול תורי עבודה.
- מערכת ניוד - ניהול תהליך העברות (פנימה והחוצה).
- מערכת קופה - תהליך קליטה ופיזור כספים.

- בנוסף החברה עושה שימוש במערכות לניהול זכויות עמיתים בשיטת "לשכת שירות" (ASP) של מתפעלים חיצוניים.
  - מערכת נגה (לאומי שרותי שוק ההון)
  - מערכת מסילה (בנק הפועלים)
- החברה עושה שימוש במספר מאגרי מידע רשומים, אודות עמיתי קופות הגמל השונות, שהינם בבעלותה ואו שהיא הינה המחזיקה שלהם. כמו כן, חלקן מן המאגרים מוחזקים בנוסף על ידי צדדים שלישיים אשר נותנים לחברה שירותי תפעול וניהול זכויות עמיתים ביחס לקופות הנ"ל.

4.7 הון אנושי

4.7.1 תיאור המבנה הארגוני נכון ליום 31.12.2012 :

4.7.2 בסוף שנת 2012 העסיקה החברה 100 עובדים בדומה לשנת 2011 כולם על בסיס הסכם עבודה אישי לתקופה בלתי קצובה ולא בהסכמי עבודה קיבוציים. משכורתו של כל עובד נקבעת בהסכם ההעסקה האישי שלו. התגמול על-פי הסכמי ההעסקה הינו, בעיקרו, על בסיס משכורת קבועה ולעיתים, רכיב של תגמול על בסיס הצלחה (כמתואר להלן). בהתאם להסכמי ההעסקה העובדים זכאים לביטוח פנסיוני, במסלול שנבחר על ידם (ביטוח, קרן פנסיה, שילוב של ביטוח ופנסיה וכיוצ"ב). בנוסף, מרבית העובדים זכאים לכך שהחברה תפריש עבורם לקרן השתלמות.

הסכם העבודה האישי קובע, בין היתר, את מספר ימי החופשה להם זכאי כל עובד (בכל מקרה, מספר הימים אינו פחות מהמינימום הקבוע בחוק). העובדים זכאים לתנאים סוציאליים נוספים, בהתאם לחוק הישראלי: דמי הבראה וחופשת מחלה.

ביום 19 בינואר 2012 החליט דירקטוריון החברה, להפסיק את תשלום משכורת י"ג, וזאת לאחר תשלום מחצית משכורת י"ג לקראת פסח שחל באפריל 2012, ובמקום זאת לבצע עדכון שכר בשיעור 6.74% (המהווה בקירוב המרה של שווי משכורת י"ג, שבגינה לא משולמים תנאים סוציאליים, לתוספת שכר שוטף שבגינה משולמים תנאים סוציאליים ("שיעור העדכון")).

בהתאם להחלטה כאמור, מלוא שיעור העדכון שולם במשכורת אפריל 2012 לעובדים המשתכרים עד השכר הממוצע במשק. לעובדים ומנהלים המשתכרים מעל השכר הממוצע במשק, שיעור העדכון ישולם באופן מדורג עד למרץ 2014, וזאת בהתאם לרמת השכר של העובדים.

ביום 27 בינואר 2013 החליט דירקטוריון החברה, לקצר את פריסת תשלום שיעור העדכון, כך שיתרת שיעור העדכון תשולם במשכורת מרץ 2013 (במקום מרץ 2014).

עובדים בכירים זכאים לשכר בסיס בתוספת תנאים נלווים כגון רכב צמוד, החזר הוצאות, אש"ל וכד'. ובנוסף זכאים לבונוס שנתי, בהתאם למדיניות שאושרה על ידי דירקטוריון החברה בנוגע לתגמול נושאי משרה בכירה ולנושאי משרה שעוסקים בתחום ניהול ההשקעות.

4.7.3 תוכניות תגמול והטבות - החברה מתגמלת חלק מעובדיה במספר שיטות תגמול שונות, ובהן תשלום עמלות כשיעור מהכנסות עתידיות ותשלום עמלות כשיעור מהיקף הפקדות של עמיתים שגויסו או שומרו על ידי העובד.

בנוסף לתנאים המפורטים לעיל, עובדי החברה נהנים ממספר הטבות נוספות: (א) ביטוח בריאות קולקטיבי לעובדי הקבוצה, ללא תשלום פרמיה (העובד משלם רק את המס בגין שווי ההטבה). אפשרות לצרף לביטוח הבריאות הקולקטיבי את בני משפחתו של העובד; (ב) ביטוח שיניים קולקטיבי לעובדי הקבוצה (לעובד ובני משפחתו).

4.7.4 לחברה אין תלות בעובד מסוים.

4.7.5 הדרכות מקצועיות – במידת הצורך החברה שולחת את עובדיה לקורסים מקצועיים בתחומים הנוגעים לתחומי עיסוקם.

החברה מפעילה מערך הדרכה הפועל לפי תכניות הדרכה קבועות ותכניות הדרכה שנתיות.

תכניות הדרכה שנתיות: מדי שנה נקבעת על-ידי החברה תכנית הדרכה שנתית, הנגזרת מתכניות העבודה של החברה לאותה שנה. ההדרכות מתחלקות לשני סוגים: (א) הדרכות בנושאים ספציפיים, כגון: הדרכות מקצועיות בתחום העיסוק של העובד, הדרכות לגבי מוצרים חדשים, רגולציה חדשה בתחומי הפעילות של החברה, הדרכות לגבי מבצעי שיווק ועוד; (ב) הדרכות בנושאים כלליים, כגון: הדרכות לגבי כלי המחשוב, תוכנות מחשוב, הדרכות בנושאי שירות, הדרכות בנושא ניהול (לדרגי הביניים בחברה) ונושאים כלליים נוספים.

תכנית הדרכה קבועה: כל עובד שנקלט בחברה עובר הדרכה - "יום אוריינטציה", בה הוא מתוודע לתחומי הפעילות של החברה ושל קבוצת הראל. יום האוריינטציה נערך מעת לעת ומוזמנים אליו כל העובדים החדשים שנקלטו בקבוצה מיום האוריינטציה הקודם. החל משנת הדוח מופעלת בנוסף לומדת "אוריינטציה" ללימוד עצמי של העובד החדש שהוקמה בפורטל הארגוני. מעבר לכך, בחברה מונהג נוהל חניכה לפיו לכל עובד חדש שנקלט בארגון מוצמד חונך אישי מקצועי אשר תפקידו להכשיר את העובד מבחינה מקצועית, לתמוך בו מבחינה חברתית, לחשוף בפניו את המציאות הארגונית של הקבוצה, החברה וביחידה אליה העובד החדש משתייך.

4.7.6 נושאי המשרה ועובדי ההנהלה הבכירה:

- גב' חגית ציטיאט-לויין - מכהנת כמנכ"ל החברה החל מיום 8 במאי 2007.
- מר רם גבל, רו"ח, משמש כסמנכ"ל הכספים של החברה החל מיום 23 ביוני 2008.
- מר צחי דברת, סמנכ"ל, משמש כמנהל התפעול של החברה החל מיום 1 במאי 2007.
- גב' דניאלה פיק, סמנכ"לית, משמשת כמנהלת בקרה ופרויקטים של החברה החל מיום 1 בינואר 2007.
- גב' מיטל בישץ, סמנכ"לית, משמשת כמנהלת ערוצי שיווק ושימור לקוחות של החברה החל מיום 1 בינואר 2010 (כיהנה בחברה בתפקידים אחרים בתקופות קודמות).

4.7.7 לכל נושאי המשרה ועובדי ההנהלה הבכירה הסכם העסקה בכתב, המסדיר את תנאי העסקתם. חלק מנושאי המשרה ועובדי ההנהלה הבכירה נהנים מתגמול והטבות כמפורט בסעיף 4.7.3 לעיל.

4.7.8 מדיניות תגמול לנושאי משרה בכירה ולנושאי משרה שעוסקים בתחום ניהול ההשקעות:

מאחר שתכנית התגמול נקבעה במשותף לכלל הגופים המוסדיים בקבוצת הראל, ההתייחסות להלן הינה לתכנית המשותפת כאמור ולהראל השקעות, ולא דווקא לחברה.

(א) בחודש דצמבר 2010 אושרו עקרונות מדיניות תגמול לנושאי משרה בכירה בהתאם להחלטות שהתקבלו על ידי דירקטוריון החברה ועל ידי הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה, לאחר שהדירקטוריונים כאמור קיבלו המלצות בעניין מאת ועדת התגמול שעסקה בגיבוש המדיניות והחליטה להמליץ בפני הדירקטוריונים לאשר את מדיניות התגמול. המדיניות שאומצה נסמכת על העקרונות שנקבעו בחוזר גופים מוסדיים 2009-9-24 שפרסם המפקח ביום 29 בנובמבר 2009, בדבר מדיניות תגמול של נושאי משרה בגופים המוסדיים (להלן בסעיף זה: "חוזר מדיניות התגמול"), תוך התאמת פרמטרים שונים למאפייני הפעילות של החברה ושל הגופים המוסדיים בקבוצה וליעדים השונים אותם מבקשים הדירקטוריונים לקדם באמצעות המדיניות כאמור.

מדיניות התגמול לנושאי משרה ולעובדים בכירים כוללת, בין היתר, את העקרונות הבאים:

(א) תוכנית המענקים מתייחסת למענקים לנושאי משרה בגין הפעילות השוטפת. עם זאת, יו"ר הדירקטוריון רשאי להחליט על מענקים ייחודיים ו/או בגין פעילות שאינה שוטפת ועל מענקים ייחודיים אלו לא יחולו הוראות תוכנית המענקים. סמכות זו תהיה מוגבלת במסגרת תקציבית שתאושר מעת לעת על ידי הדירקטוריון ו/או ועדת התגמול (אם תוסמך לכך על ידי הדירקטוריון); (ב) התוכנית תיבחן שוב על ידי הדירקטוריון לאחר השנה הראשונה להפעלתה (במהלך אפריל - יוני 2012), וזאת על מנת לבחון צורך ביישום לקחים שעלו בעקבות היישום לראשונה של התכנית בשנת 2011. כמו כן, אם יארע אירוע חריג, אשר יחייב שינוי יסודי בתכניות העבודה, תיבחן מחדש על ידי הדירקטוריון גם מדיניות התגמול; (ג) המענקים לנושאי המשרה יהיו מותנים בעמידת החברה והגופים המוסדיים בקבוצה, לאחר תשלום המענקים להם ולכלל עובדי החברה ועובדי הגופים המוסדיים בקבוצה, בדרישות ההון הרגולטורי בהתאם להוראות הדין והנחיות המפקח; (ד) בנוסף, במקרים של הפסד כולל נקי לבעלי המניות בהראל השקעות בסוף השנה, לא ישולם מענק, למעט מקרים חריגים שיאושרו על ידי יו"ר הדירקטוריון לגבי נושאי משרה ספציפיים; (ה) סכום המענקים לנושאי משרה ולעובדים בכירים, למעט עובדי מערך ההשקעות לגביהם גובשה תוכנית נפרדת, ייקבע לגבי רוב המנהלים על פי מדידת ביצועיהם וביצועי היחידות שבתחומי אחריותם (משקל - 50%) והערכה אישית (50%). לגבי נושאי משרה במטה אשר עיקר פעילותם אינו ניתן למדידה כמותית (כגון: הנהלת כספים וחשבות, כוח אדם, ייעוץ משפטי וכו'), יגדל משקל ההערכה האישית בהתאם לשיקול דעתו של הממונה הישיר, בשים לב לשיעור העמידה ביעדים שנתיים ויעדים ארוכי טווח שנקבעו, ככל שנקבעו, לאותם נושאי משרה ועבור היחידות שבניהולם, על פי תכנית העבודה; (ו) המענקים למבקר הפנימי ייקבעו על ידי ועדת הביקורת לאחר קבלת המלצה מאת יו"ר הדירקטוריון, שהמלצתו תתבסס בעיקר על הערכה אישית שתינתן לפעילות הביקורת שנערכה בחברה, איכותה, יעילותה ועמידה ביעדים שנקבעו על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון; (ז) המענקים לאקטואר הראשי ולנושאי משרה בתחום ניהול סיכונים והאקטואריה בחברה ייקבעו באופן נפרד על ידי מנכ"ל החברה, בהתחשב בהערכה אישית ובאופן מילוי התפקיד; (ח) מדידת הביצועים עשויה לכלול, בין היתר: השוואה ליעדים כמותיים / אבני דרך ו/או פרמטרים איכותיים, שייקבעו מראש בתחילת השנה, על ידי החברה, ואשר יתואמו עם תוכנית העבודה, השוואה לתוצאות החטיבה/יחידה בשנים קודמות, השוואה לתוצאות מדווחות של חברות מתחרות; (ט) תוכנית העבודה השנתית הינה כלי להשגת היעדים ארוכי הטווח מבחינת תשואה וסיכון (על הדירקטוריון ליישם זאת בעת אישורה), ועל כן ההשוואה ליעדים שנקבעו מראש על פי תוכנית העבודה תהיה בעלת משקל גבוה יחסית למדידות האחרות; (י) מדידת הביצועים תותאם לתפקיד הספציפי של נושא המשרה וליחידה/ות שבתחומי אחריותו ועשויה לכלול, בין היתר, מדדים בנושאים הבאים: מדדי תפוקה וצמיחה בהיקפי הפעילות, מדדי רווחיות - בעיקר מדדים לרווחיות ארוכת הטווח הגלומה בפעילות חדשה, שימור לקוחות, התייעלות בעלויות והוצאות, הוצאה לפועל וקידום פרויקטים מתוכננים, תוצאות של סקרי איכות פנימיים וחיצוניים. המדידה בחלק מהפרמטרים, כפי שייקבע מראש, תיערך הן בגין השנה השוטפת והן על בסיס שלוש השנים האחרונות, כאשר, ככלל, לשנה השוטפת יינתן משקל של 66.6% ולשנתיים שקדמו לשנה השוטפת יינתן משקל של 33.3% (יא) ההערכה האישית תינתן על ידי הממונה הישיר, תוך נימוק והסבר. ההערכה תתחשב בציונים על עמידת החטיבה/יחידה בדרישות רגולטוריות וציות שייבחנו על בסיס תוצאות ביקורת, הבקורות הפנימיות ובקורות.

אופן קביעת המענקים על פי תוכנית התגמול: (א) בהתאם לתפקיד של כל נושא משרה ו/או עובד בכיר נקבע מענק נורמטיבי במונחי משכורות חודשיות, ומענק מקסימאלי במונחי משכורות חודשיות; (ב) המענק השוטף לנושא משרה ייקבע על פי ציון שיינתן לו, בסרגל של 0%-120%, כשהוא מוכפל בבונוס הנורמטיבי במונחי משכורות חודשיות לאותו עובד בהתאם לתפקידו; (ג) נקבעו תנאים, ברמת החברה, ברמת החטיבה וברמה האישית, שבהתקיימם לא ישולם מענק לנושא משרה ("מנתקי זרם"), ובכלל זה ציון משוקלל - שהינו נמוך מ- 70%.

קביעת הציון לנושאי המשרה בתפקידים השונים: (א) כאמור לעיל, הציון לכל נושא משרה ייקבע על בסיס מדידת ביצועים - 50% והערכה אישית - 50%; (ב) מדידת הביצועים - תחול בשלושה רבדים: (I) מדידת ביצועי החברה בכללותה; (II) מדידת ביצועי החטיבות העיקריות; (III) מדידת ביצועים פרטניים. לכל נושא משרה, שפעילות היחידה שתחת אחריותו ניתנת למדידה, ייקבעו מראש 2 - 4 יעדים עיקריים, ניתנים למדידה, שהינם תואמים לתוכנית העבודה השנתית של החברה. היעדים עשויים לכלול יעדים כמותיים ו/או כספיים, אבני דרך ביישום פרויקטים ו/או ציונים בסקרים פנימיים וחישוביים וכד'; (ג) הערכה אישית - הציון בגין הערכה אישית יינתן על ידי הממונה הישיר של נושא המשרה. במסגרת זו נדרשת, בין היתר, התייחסות לפעילויות שבוצעו במהלך השנה השוטפת או קידום פעילויות שהחלו בשנים קודמות, אשר אינן באות לידי ביטוי מיידי בתוצאות היחידה או תוצאות החברה, אך שיש בהן להשפיע על התוצאות ארוכות הטווח.

כמו כן, נקבעו הוראות נוספות כמפורט להלן: (א) נקבעו הוראות לעניין קביעת המענק עבור מנהלים שתנאי העסקתם כוללים בונוס מובטח. לגבי מנהלים שלהם בונוס מובטח נקבעו הוראות לגבי מצב בו הבונוס השנתי שיגיע להם בהתאם למדיניות יהיה נמוך מהבונוס המובטח, שאז היתרה השלילית, במגבלות שנקבעו, תועבר לשנים הבאות, ותקוּז מהבונוס בשנים הבאות; (ב) נקבעו הוראות לעניין מנהלים המועסקים בחברה פחות משנתיים; (ג) המדיניות כאמור נקבעה, בשים לב לתכנית האופציות שקיימת בחברה (תכנית שפורסמה לראשונה בחודש יוני 2009), אשר הינה ארוכת טווח ונועדה לקדם יעדים כלל חברתיים, ארוכי טווח, בהתאם לתקופות ה- vesting שנקבעו בתכנית ובשים לב לתוכנית התגמול לעובדי חטיבת ההשקעות שאושרה על ידי דירקטוריון החברה בחודש יוני 2010.

(ב) בחודש יוני 2010 אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה, לאחר שקיבלו המלצות בעניין מאת ועדת התגמול שעסקה בגיבוש המדיניות, מדיניות תגמול לנושאי משרה שעוסקים בתחום ניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים.

המדיניות שאומצה נסמכת על העקרונות שנקבעו בחוזר המפקח, תוך התאמת פרמטרים שונים למאפייני הפעילות של הגופים המוסדיים בקבוצה וליעדים השונים אותם מבקש הדירקטוריון לקדם באמצעות המדיניות כאמור.

מדיניות התגמול למנהלים בתחום ההשקעות כוללת, בין היתר, את העקרונות הבאים: (א) תשלום מענקים שאינם מענקים מובטחים יהא מותנה בעמידת הגופים המוסדיים בקבוצה בכללותם ומערך ההשקעות בכללותו בתוצאות סף וביעדי רווחיות שייקבעו מראש; (ב) המענקים שאינם מענקים מובטחים לעובדי מערך ההשקעות יהיו מותנים בעמידת הגופים המוסדיים בקבוצה, לאחר תשלום המענקים להם ולכלל עובדי הגופים המוסדיים בקבוצה, בדרישות ההון הרגולטורי בהתאם להוראות הדין והנחיות המפקח על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר; (ג) סכום המענקים לעובדי מערך ההשקעות ייקבע על פי מדידה והערכה פרטנית של ביצועי המנהלים, אשר תכלול, בין היתר, התחשבות בפרמטרים הבאים: (1) מדידת תוצאות החטיבה בהשוואה לביצועי המתחרים בתחומי הסיכון והתשואה על בסיס פרמטרים ומשקולות שייקבעו מראש. המדידה תיתן משקל שווה למדידת התוצאות המצטברות ב- 3 השנים האחרונות ולמדידת ביצועי השנה השוטפת; (2) הערכה אישית לכל מנהל בגין תוצאות הפעילות בשנה השוטפת של הנושאים עליהם הוא אחראי. לגבי פרמטר זה נקבע בהחלטה מיום 24 בנובמבר 2011, כי ההשפעה המקסימאלית של ציון ההערכה האישי על הציון הכולל לא יעלה על 20% מהציון הכולל; (ד) בחינת העמידה בתוצאות סיכון ותשואה אל מול תוצאות המתחרים תיעשה בחלוקה לפי סוגי המוצרים (ביטוח חיים, פנסיה, גמל והשקעות כספי הנוסטרו), ותוך התחשבות במדיניות ההשקעה הכוללת שנקבעה על ידי הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה; (ה) ההערכה האישית לכל מנהל מורכבת מפרמטרים רוחביים שיחולו על כלל המנהלים העוסקים בתחום ההשקעות ומפרמטרים ספציפיים שהינם מותאמים לאופי הפעילות שלה אחראי כל מנהל. בכלל הפרמטרים שילקחו בחשבון לצורך קביעת הציון האישי, כלולים פרמטרים כגון: עמידה ביעדי ציות ורגולציה, עמידה ביעדי בקרה וביקורת, עמידה ביעדים שנכללו בפרויקטים שונים של החברה ועוד; (ו) היקף המענק המקסימאלי שישולם למנהלים יוגבל, בהתאם לסכום שייקבע מראש עבור כל

מנהל (דהיינו, הציון המתקבל מהשקלול של הפרמטרים השונים, כאמור לעיל, יוכפל בהיקף המענק המקסימאלי של הבונוס שנקבע לכל מנהל, לצורך קביעת הבונוס בשנה השוטפת). דהיינו, נקבע עבור כל מנהל העוסק בתחום ההשקעות מענק מקסימאלי שעל בסיס שיעור העמידה ביעדים השונים הוא יקבל את הבונוס שישולם לו בפועל; (ז) נקבעו הוראות לעניין מנהלים המועסקים בחברה פחות מ- 3 שנים; (ח) המשקולות שנקבעו יוצרים איזון הולם בין התגמול הקבוע לבין התגמול תלוי התוצאות, באופן שמבטיח אי נטילת סיכונים קצרי טווח בשל שיקולים הקשורים באופי התגמול; (ט) המדיניות כאמור נקבעה, בשים לב לתכנית האופציות שקיימת בחברה (תכנית שפורסמה לראשונה בחודש יוני 2009), אשר הינה ארוכת טווח ונועדה לקדם יעדים כלל חברתיים, ארוכי טווח, בהתאם לתקופות ה- vesting שנקבעו בתכנית.

ביום 21 באוגוסט 2012 אישר דירקטוריון הראל השקעות ודירקטוריון הראל ביטוח עדכונים במשקלם של פרמטרים המשמשים בחישוב התגמול על פי תכנית התגמול וכן עדכון של אופן חישוב פרמטר נוסף. עקרונות התכנית נותרו ללא שינוי. כמו כן נקבע, כי במקרה שבו הרווח הכולל של הראל השקעות יהיה נמוך משיעור מסוים שנקבע ביחס לרווח הכולל לפי תכנית העבודה, יתקיים דיון בוועדת התגמול ובדירקטוריון לבחינת אפשרות לקביעת פקטור הפחתה רוחבי על תוצאות התגמול המחושבות לפי תכנית התגמול.

הפרמטרים העיקריים שעודכנו במסגרת העדכון הינם:

חישוב הציון בגין תשואה על ההון ייעשה אך ורק לפי דירוג התשואה על ההון שהשיגה החברה ביחס לתשואה על ההון שהשיגו ארבעת קבוצות הביטוח הגדולות האחרות, בתקופת המדידה. בהתאם לתכנית טרם העדכון, המדידה נעשתה בחלקה לפי הדירוג ביחס לחברות האחרות ובחלקה לפי עמידה ביעד תשואה על ההון שנקבע בראשית השנה בתכנית העבודה.

בנוסף נקבע במסגרת העדכון, כי במקרה שבו הרווח הכולל לבעלי המניות בחברה יהיה נמוך מ- 25% מהרווח הכולל לפי תכנית העבודה, ועדת התגמול תקיים דיון לשם בחינת מתן המלצה לדירקטוריון לקבוע פקטור הפחתה רוחבי שיחול על התוצאה המתקבלת מתחשיב המענקים בהתאם לתכנית התגמול, לגבי כלל נושאי המשרה שעליהם חלה התכנית. ככל שהדירקטוריון יאמץ המלצה להפעלת פקטור הפחתה רוחבי, המענקים שישולמו בפועל, יהיו נמוכים בהתאם לשיעור הפקטור שייקבע, מהמענקים שהיו אמורים להיות משולמים בהתאם לפרמטרים שנקבעו בתכנית התגמול. מתן המלצה כאמור נועד להדק את הקשר בין התגמול בפועל לבין תוצאות הפעילות השוטפת של החברה.

נימוקי ועדת התגמול, ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה:

תכנית התגמול נועדה, בין היתר, לתמרץ את נושאי המשרה הבכירים בהראל ביטוח ובחברות הבנות שלה להשיג את היעדים שנקבעים על ידי החברה, מעת לעת, תוך התמקדות ביעדים ארוכי טווח, פעילות בהתאם לאסטרטגיה של החברה לגבי תעדוף מוצרים ותוך שמירה על אי נטילת סיכונים, מעבר למדיניות ניהול הסיכונים של החברה. על מנת שתכנית התגמול תאפשר להשיג את יעדיה לאורך זמן, וכפי שאף נקבע בעת אישור תכנית התגמול לראשונה, ועדת התגמול בוחנת מעת לעת את תוצאות היישום של התכנית, ובהתאם לתוצאות היישום בוחנת את הצורך בעריכת עדכונים בתכנית. העדכונים שאושרו הינם עדכונים טכניים הנוגעים לאופן היישום של פרמטרים שקיימים כבר בתכנית, ונועדו למקסם את המתאם שבין יעדי החברה לבין תכנית התגמול. חישוב הפרמטר של התשואה על ההון לפי השוואה לקבוצות הביטוח האחרות בלבד נועד להפוך פרמטר זה לאובייקטיבי לגמרי. עדכון המשקולות של הפרמטרים נועד לשקף את היעדים ארוכי הטווח של החברה מבחינת תמהיל הרווחיות והחשיבות שקיימת לגידול בשווי התיק הקיים של החברה, אשר מחושב אף הוא באופן אובייקטיבי לגמרי בהשוואה לתוצאות של קבוצות הביטוח הגדולות האחרות.

הקביעה, כי במקרה שבו הרווח הכולל לבעלי המניות בהראל השקעות יהיה נמוך מ- 25% מהרווח הכולל לפי תכנית העבודה, תקיים ועדת התגמול דיון לשם בחינת מתן המלצה לדירקטוריון לקבוע פקטור הפחתה רוחבי על המענקים המתקבלים מחישוב הפרמטרים

שנקבעו בתכנית התגמול, נועד להדק את הקשר בין התוצאות השוטפות בפועל לתגמול בפועל שמשולם לנושאי המשרה הבכירים, ולמנוע אפשרות של מקרי קיצון בהם ישולמו מענקים למרות אי השגת יעדי הרווחיות שנקבעו בתכנית העבודה.

4.8 ספקים ונותני שירותים

- 4.8.1 לחברה הסכם עם הראל ביטוח שמטרתו ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה הראל ביטוח לחברה תוך שהחברה מנצלת את היתרון לגודל של הראל ביטוח ובכך חוסכת את רכישתם של שירותים שונים. על פי הסכם בין החברה להראל ביטוח, החברה, יחד עם הראל עתידית קופות גמל בע"מ ("הראל עתידית") וקרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ("קחצ"ק"), חברות מנהלות של קופות גמל בשליטת הראל השקעות, משלמת להראל ביטוח עבור שירותי ניהול ההשקעות הניתנים לחברה, להראל עתידית ולקחצ"ק על ידי חטיבת ההשקעות של הראל ביטוח. הקצאת העלויות בין החברות המנהלות מבוצעת לפי שלושה פרמטרים: היקף הנכסים המנוהלים בידי כל חברה מנהלת; תמהיל ההשקעות, לפי אפיקי השקעה; ושיעור גידול התיק. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית.
- 4.8.2 ביום 23 בינואר 2007 נחתם הסכם בין הראל חברה לביטוח בע"מ, בעלת השליטה המלאה בחברה ("הראל ביטוח") (כבעלים של קופות לאומי) לבין החברה בקשר עם ניהולן של קופות לאומי עבור הראל ביטוח לקיום כל הוראות הדין הנוגעות לניהול קופות גמל וקיום כל ההתחייבויות המוטלות על חברה מנהלת כלפי עמיתים בקופות גמל. בהסכם נקבע כי הראל ביטוח רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש בת 45 ימים, ואילו החברה רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש 180 ימים. בהתאם להוראות ההסכם, החברה תגבה מאת עמיתי הקופות את דמי הניהול ותעבירם להראל ביטוח לאחר תשלום, מתוך דמי הניהול שיגבו על ידה כאמור, של עמלות הפצה והעמלות למשווקים פנסיוניים. עבור ביצוע ניהול קופות לאומי עבור הראל ביטוח, תהיה זכאית החברה להחזר הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול קופות לאומי בתוספת 2%.
- 4.8.3 להראל ביטוח הסכם עם לאומי שירותי שוק ההון בע"מ, לפיו מעניקה לאומי שירותי שוק ההון בע"מ שירותי תפעול עבור קופות הגמל שנרכשו מלאומי גמל ומבנק לאומי בשלהי שנת 2006. כן קיים הסכם בין הראל גמל והראל עתידית גמל לבין לאומי שירותי שוק ההון, לפיו תעמיד לאומי שירותי שוק ההון שירותי תפעול גם לקופות גמל נוספות שבניהולן (למעט האמור בסעיף 4.8.4 להלן).
- 4.8.4 ביום 3 בינואר 2008 נחתם הסכם בין בנק הפועלים בע"מ, לבין הראל ביטוח, במסגרתו בנק הפועלים יעניק שירותי תפעול לקופת הגמל הראל - ניב. בהמשך הוסכם, כי בנק הפועלים יעניק שירותי תפעול לקופות גמל נוספות המנוהלות על ידי החברה ובמהלך שנת 2008 הוסבו לתפעול בבנק הפועלים קופות גמל נוספות המנוהלות על ידי החברה.
- 4.8.5 על פי הסכם בין החברה להראל השקעות, משלמת החברה להראל השקעות סך של 3% מדמי הניהול שגובה החברה מקופות הגמל שבניהולה, וזאת בתמורה לשירותי ניהול וייעוץ בתחומי שיווק פיננסיים, תכנון עסקי, השתתפות בדירקטוריונים ותחומי ניהול נוספים. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית.
- 4.8.6 לפרטים אודות הסכמי הפצה בין הראל גמל לבין בנקים - ראה סעיף 4.2.4.
- 4.8.7 בנוסף, לצורך פעילותה השוטפת החברה קשורה בהסכמים עם ספקים שונים, - ספקי השירותים הינם, בעיקר, בתחומים הבאים: עו"ד, יועצי מס, בתי דפוס ודיוור לצורך משלוח דברי דואר הנדרשים על-פי דין, שירותי מחשוב, באמצעות הראל המשמר מחשבים בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות, ובאמצעות חברות נוספות עימן התקשרה הראל המשמר מחשבים בע"מ.
- 4.8.8 לחברה אין תלות בספק זה או אחר, שכן קיימים ספקי שירותים חליפיים עימם ניתן להתקשר בהסכם לרכישת שירותים בלוח זמנים קצר, בהתחשב בסוג השירותים שנרכשים.

4.8.9 הסכם בנוגע לשירותי ברוקראז' - החברה משתמשת בשירותי המסחר של מספר רב של חברי בורסה. הבחירה אצל איזה חבר בורסה לבצע את הפעילות נעשית על בסיס מספר פרמטרים ובהם: איכות הביצוע, עלות הפעולה, איכות המחקר, רעיונות ההשקעה שמציע הברוקר ואיכות ההצעה לפעולה הסטנדרטית. בכדי ליהנות מהיתרונות לגודל שיש לפעילות כלל הגופים בקבוצת הראל, הוחל בשנת 2007 בביצוע של הליך תחרותי משותף לשירותי ברוקראז' לכל גופי החסכון ארוך הטווח בקבוצת הראל. במסגרת זאת נעשתה פניה למרבית הבנקים והברוקרים הפעילים בישראל, התקבלו מהם הצעות מחיר ונחתמו הסכמי ברוקראז' בהתאם להצעות שהתקבלו.

4.8.10 להלן השיעור הממוצע של עמלות הקניה והמכירה, ועמלות דמי משמרת המשולמות (באחוזים):

מניות	אג"ח	מק"מ	אופציות	מניות בחול	אג"ח בחו"ל	דמי שמירה	עסקה
0.045	0.035	0.014	1.8 ש"ח	0.06	0.06	פטור	0.01
בתוספת עמלת		בתוספת עמלת		בתוספת עמלת			
סוכן		סוכן		סוכן			

החברה פעלה במהלך שנת 2012 באמצעות מגוון חברי בורסה המספקים שירותי ברוקראז', לרבות הראל פיננסים מסחר וניירות ערך בע"מ (חברה שבחלק מתקופת הדוח, עד למכירתה, היתה צד קשור). בעסקאות אשר בוצעו ע"י חבר בורסה שאינו בנק, הרי שניירות הערך הנרכשים נשמרים בבנק כקסטודיאן, ועל שירותי הקסטודיאן גובה הבנק עמלה בשיעור של 0.01% מסכום העסקה.

4.9 השקעות

בשנת 2012 לא ביצעה החברה פעילויות השקעות מהותיות והשקעות בפעילויות אחרות.

4.10 מימון

החברה מממנת את פעילותה ממקורותיה העצמאיים. לחברה אין הלוואות שהיו בתוקף במהלך תקופת הדוח והחברה לא נטלה אשראים.

הנהלת החברה סבורה, כי החברה לא תיזקק להון נוסף לצורך התפעול השוטף של החברה. לעניין השלמת ההון הנדרשת בהתאם לחוזר ראה סעיף 4.150 להלן.

4.11 מיסוי

4.11.1 דיני המס החלים על החברה

לעניין הוראות ודיני המס החלים על החברה ראה ביאור 11 לדוח הכספי.

4.11.1.1 ביום 25 ביולי 2005, עבר בכנסת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות עד ל- 25% בשנת המס 2010 ואילך.

4.11.1.2 ביום 14 ביולי 2009, עבר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו- 2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות עד ל- 18% בשנת המס 2016 ואילך.

4.11.1.3 ביום 5 בדצמבר 2011, אישרה הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את הצעת החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב - 2011 (להלן: "החוק"). ביום 30 באוגוסט 2012 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון) התשע"ב-2012, אשר מעדכן את שיעור מס שכר ומס רווח, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 בספטמבר 2012. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים יעלה בשנת 2012 משיעור של 35.34% לשיעור של 35.53% בשנת 2013 ואילך יעלה לשיעור של 35.9%.

4.11.2 שומות מס

- שומות סופיות - לחברה שומות מס סופיות כמפורט בביאור 11 לדוחות הכספיים המבוקרים של החברה ליום 31.12.2012.
- שומות במחלוקת - לחברה אין, נכון למועד דוח זה, שומות במחלוקת.

4.11.3 שיעור המס העיקרי של החברה בשנת 2012 היה 35.53%

4.12 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

הפעילות בתחום קופות הגמל, כפופה, בין היתר, להוראות חוק קופות הגמל החלות על חברות מנהלות הפועלים בתחום זה, להוראות המפקח, כפי שהן מתפרסמות מעת לעת ולהוראות שנקבעו מכוח תקנות קופות הגמל.

בנוסף, הפעילות בתחום זה מושפעת מהחקיקה בתחום המיסוי, המשפיעה על כדאיות ההשקעה של עמיתי קופות הגמל במוצרים השונים הקיימים בתחום.

הוראות דין כלליות:

4.12.1 חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958

חוק הגנת השכר מעניק, במקרים המוגדרים בחוק, הגנה לעובד במקרה שהמעביד אינו מעביר את ההפרשות לקופת גמל כמשמעה בפקודת מס הכנסה.

4.12.2 חוק איסור הלבנת הון, התשי"ס - 2000

חוק איסור הלבנת הון והצווים שפורסמו מכוחו (בעיקר צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטח וסוכן ביטוח), התשס"ב - 2001 וצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של קופות גמל וחברה המנהלת קופת גמל), התשס"ב - 2001)) מטילים חובה על מבטח, חברה מנהלת של קופות גמל ועל סוכן ביטוח לרשום את פרטי הזיהוי של מקבלי השירות בפוליסות ביטוח חיים שיש בהן מרכיב חיסכון ומקבלי השירות בתחום קופות גמל ודורשים מהם לבדוק את מסמכי הזיהוי ולאמתם. בנוסף לכך, הם מטילים חובה על חברות הביטוח, חברות מנהלות וסוכני ביטוח לדווח לרשות שהוקמה על פי החוק על פעולות מסוימות שהינן חריגות.

4.12.3 חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו - 2006

חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו - 2006 קובע את העילות שבגינן ניתן להגיש תביעה ייצוגית. החוק קובע את הנוהל לפיו ניתן לאשר ניהול תביעה כייצוגית עם מנגנון opt-in (דהיינו, שיהיה מיוצג רק מי שהודיע, כי הוא מבקש להיכלל במסגרת הקבוצה המיוצגת בתובענה) וכן עם מנגנון opt-out (דהיינו, שמי שאינו מעוניין להיות מיוצג צריך להודיע על כך). החוק קובע הוראות לעניין מרשם תובענות ייצוגיות כדי למנוע ניהול תביעות ייצוגיות באותו נושא בערכאות שונות. כמו כן, החוק קובע הפסקה של מירוץ ההתיישנות לענין תביעות שאושרו ולענין תביעות שלא אושרו. בנוסף, מכח החוק מוקמת קרן למימון תביעות ייצוגיות. לענין גופים מסוימים ובהם מבטחים קובע חוק תובענות ייצוגיות, כי בית המשפט רשאי שלא לאשר ניהול תביעה כתובענה ייצוגית אם שוכנע, כי עצם ניהול ההליך כתובענה ייצוגית צפוי לגרום נזק חמור לציבור הנזקק לשירותיו של הנתבע או לציבור בכללותו, כתוצאה מפגיעה ביציבותו הכלכלית של הנתבע, לעומת התועלת הצפויה מניהולו בדרך זו לחברי הקבוצה ולציבור, ולא ניתן למנוע את הנזק בדרך של אישור ניהול התובענה כייצוגית, תוך שינוי בה.

4.12.4 חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א - 1981

חוק הגנת הפרטיות קובע הוראות שונות שנועדו להגן על פרטיותם של אנשים ומוסדות. החוק קובע חובת רישום של מאגרי מידע ומטיל חובות שונות על בעלים ומחזיק של מאגר מידע.

- 4.12.5 חוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן, התשע"ב - 2012
 ביום 5 באוגוסט 2012 פורסם חוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן, התשע"ב-2012. מטרתו של החוק הינה הטלת סנקציות על גורמים המסייעים לאיראן בקידום תכנית הגרעין שלה או בהשגת נשק להשמדה המונית או אמצעי נשיאה לנשק להשמדה המונית וכן, קביעת מגבלות על תאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן, הכל כחלק מהמאבק הבין לאומי בתכנית הגרעין של איראן שישראל חלק ממנו.
- 4.12.6 חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 13), התשע"ב - 2012
 ביום 14 במאי 2012 פורסם תיקון לחוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 13), התשע"ב-2012, שעיקרו הינו קביעת מתן סמכות לממונה על ההגבלים העסקיים להטיל קנסות מנהלים (עיצומים כספיים) במקרה של הפרה של הוראות חוק ההגבלים העסקיים. כמו כן, התיקון כולל הרחבה של סוגי ההפרות על החוק אשר ביצוען יגרור אפשרות אכיפה וענישה על פי החוק. במסגרת התיקון תוקנה לרשות ההגבלים האפשרות להפעיל שיקול דעת ולהעדיף במקרים המתאימים את הסנקציה המנהלית כאמור על פני הסנקציה הפלילית הקבועה בחוק. גובה העיצום הכספי הינו: לגבי תאגיד שמחזור מכירותיו עולה על 10 מיליוני ש"ח - בשיעור של עד 8% ממחזור המכירות ולא יותר מ- 24 מיליוני ש"ח, ולגבי תאגיד שמחזור מכירותיו קטן מ- 10 מיליוני ש"ח - עד 1 מיליון ש"ח. כמו כן, נאסרה האפשרות לשפות או לבטח את נושא המשרה כנגד החיוב הכספי. התיקון נכנס לתוקף ביום פרסומו.
- 4.12.7 חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א - 2010
 ביום 27 בינואר 2011, פורסם חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך במסגרתו תוקנו חוק ניירות ערך, חוק ייעוץ השקעות וחוק השקעות משותפות בנאמנות. תיקונים אלו מקנים לרשות לניירות ערך סמכויות להטלה של סנקציות משמעותיות בגין מקרי הפרה שנקבעו בתיקוני החקיקה.
- לאור הוראות החוק כאמור, ביום 25 בדצמבר 2011 החברות הרלבנטיות בקבוצה אימצו תכנית אכיפה ומינו את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ויפקחו על ביצועה.
- 4.12.8 חוק ה- (Foreign Account Tax Compliance Act) FACTA
 בחודש מרס 2010 חוקק בארה"ב חוק הידוע בשם (Foreign Account Tax Compliance Act) FACTA שלפיו מחויבים מוסדות פיננסיים זרים להעביר מידע אודות חשבונות המנוהלים על ידי לקוחות אמריקאים. בכך מרחיב החוק באופן ניכר את דרישת הגילוי והדיווח המוטלת על מוסדות פיננסיים זרים ביחס לחשבונות שבבעלות אמריקאים. בחודש ינואר 2013 פורסמו תקנות סופיות על ידי משרד האוצר האמריקאי ורשות המיסוי האמריקאית המספקות הנחיות אופרטיביות ליישום החוק. באופן כללי, על פי הוראות החוק והתקנות, על מוסדות פיננסיים זרים להתקשר בהסכם עם ה- IRS שבמסגרתו יתחייב הגוף הפיננסי הזר, בין היתר, לאתר חשבונות אמריקאים, לדווח עליהם ל- IRS ולנכות מס מלקוחות שיסרבו לספק את המידע והמסמכים הנדרשים. גוף פיננסי זר שלא יתקשר בהסכם כאמור עם ה- IRS יחויב בעצמו בניכוי מס בגין הכנסות ממקורות אמריקאים והכנסות מתקבולים על מכירה של נכסים שעשויים לייצר הכנסות ממקורות אמריקאים. עם זאת, הרשויות האמריקאיות מקיימות מגעים עם רשויות המס של מדינות שונות לצורך התקשרות בין מדינתית (Intergovernmental Agreement), אשר עשויה להשליך על אופן יישום הוראות ה- FATCA על מוסדות פיננסיים באותן מדינות. הוראות החוק לא יחולו, באופן כללי, על התחייבויות (obligations) שהונפקו לפני 1 בינואר 2014. יישום החוק צפוי להיות כרוך בעלויות תפעוליות. נכון למועד פרסום הדוח, לא ברור האם ישראל תחתום על הסכם בין מדינתית עם ארה"ב ומה יהא תוכנו של אותו הסכם, ועל כן לא ברור היקף תחולת החוק על התיק הקיים. לאור זאת, בשלב זה לא ניתן להעריך את מכלול הפעילויות שיידרשו, ובכלל זה היקף הדיווחים לרשויות האמריקאיות, היקף הפעילות התפעולית והמכונית וההשלכות בכללותן.

הוראות דין המסדירות את פעילות קופות הגמל:**4.12.9 חוק הפיקוח**

פעילותן של חברות ביטוח (בלשון החוק - מבטחים) בישראל מוסדרת, בין היתר, בחוק הפיקוח, בתקנותיו ובהנחיות המפקח מכוח סמכותו על פי חוק הפיקוח. בין יתר הוראות חוק הפיקוח, ניתן למנות את ההוראות הבאות המשפיעות בצורה מהותית על פעילות חברות ביטוח, ובהן חברות הביטוח בקבוצה:

עוסק בביטוח חייב להיות בעל רישיון מבטח. החזקה של למעלה מ- 5% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד מבטח וכן שליטה בתאגיד מבטח מצריכות היתר החזקה או היתר שליטה (בהתאם לעניין) מאת המפקח.

לא יעסוק אדם בישראל בעצמו או על ידי אחר, בתיווך בביטוח בין כל אדם לבין מבטח, אלא אם יש בידו רישיון סוכן ביטוח.

דו"חות כספיים שנתיים מבוקרים ודו"חות רבעוניים מסוקרים יערכו על ידי מבטח בהתאם להוראות המפקח, יוגשו למפקח ויפורסמו ברבים.

מבטח המורשה לעסוק בביטוח חיים חייב לנהל עסקים אלו באמצעות מערכת חשבונות נפרדת ולהחזיק נכסים נפרדים לכיסוי התחייבויותיו בתחום ביטוח החיים.

חוק הפיקוח קובע הוראות לגבי האורגנים ובעלי תפקידים במבטח ומחיל על כלל חברות הביטוח חובות שונות שחלות על חברות ציבוריות.

למבטח אסור לתאר ללקוח או לציבור תיאור מטעה של עסקת ביטוח. למבטח אסור להתנות עשיית ביטוח בענף פלוני בעשיית ביטוח בענף אחר, אלא אם קיים קשר עסקי סביר ביניהם.

למפקח סמכות לברר תלונות ציבור בדבר פעולה של מבטח בענייני ביטוח. אם מצא המפקח שהתלונה מוצדקת, בסמכותו להורות על תיקון הליקוי שהעלה הברור.

על פי חוק הפיקוח מוסמך שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע הוראות בדבר הון מינימלי של מבטח; דרכי החזקת נכסים כנגד התחייבויות; מגבלות השקעה; חובת החזקת עתודות ביטוח ודרכי חישובן.

בחוק הפיקוח נקבעה שורה של הוראות שעבירה עליהן מהווה עבירה פלילית ומטילה על נושאי המשרה אחריות למניעת עבירות.

על פי סעיף 2 לחוק הפיקוח רשאי המפקח, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, ליתן לכלל המבטחים או לסוג מסוים, כל הוראה שימצא לנכון הנוגעת לדרכי פעולתם וניהולם של המבטחים, על מנת להבטיח את ניהולם התקין ואת השמירה על עניינם של המבוטחים או של הלקוחות.

מכוח חוק הפיקוח הותקנו, בין היתר, התקנות הבאות המהותיות לפעילות המבטחים בקבוצה

4.12.9.1 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז - 2007. התקנות קובעות כללים להבטחת פעילותו התקינה של הדירקטוריון, הבטחת עצמאותו, כשירות חברי, כללים למניעת ניגודי עניינים, נושאים בהם הדירקטוריון חייב לדון ולהחליט, נוכחות ומניין חוקי בישיבותיו.

4.12.9.2 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח) (תיקון), התש"ע - 2009.

4.12.10 חוק קופות גמל

פעילותן של קופות גמל והחברות המנהלות שלהן וכן של קרנות פנסיה והחברות המנהלות שלהן מוסדרת, בין היתר, בחוק קופות גמל ובהנחיות המפקח מכוח סמכויותיו על פי החוק הני"ל. עד לחקיקתו של החוק האמור בשנת 2005, דבר החקיקה המרכזי בו נקבעו ההוראות הנוגעות לתחום הגמל והפנסיה היה תקנות מס הכנסה קופות גמל, החלות אף כיום, ומסדירות בין היתר את כללי ההשקעה של הכספים המנוהלים בקופות גמל ובקרנות הפנסיה ואת שערך נכסיהן. לעניין תיקון

מספר 3 לחוק קופות הגמל, היוצר שינוי מהותי בסוג המוצרים המוסדרים בחוק קופות הגמל, ראה סעיף 4.12.10.17 להלן.

בין יתר ההוראות הכלליות שבחוק קופות גמל, ניתן למנות את ההוראות הבאות המשפיעות בצורה מהותית על פעילות החברות המנהלות:

- 4.12.10.1 לא ינהל אדם קופת גמל או קרן פנסיה אלא על פי רישיון מבטח. ניהול קופת גמל וקרן פנסיה יהיה בהתאם להוראות הדין, הוראות רישיון המבטח, הוראות אישור קופת הגמל או קרן הפנסיה והוראות תקנון הקרן. החברה המנהלת תשמש נאמן של נכסי הקרן או הקופה שבניהולה לטובת עמיתי הקופה או הקרן (על קרנות פנסיה וקופות גמל שפעלו כתאגיד, ולא במתכונת של ניהול בנאמנות, חלה חובה לעבור למתכונת של נאמנות עד תום 18 חודשים מיום תחילת החוק - חודש נובמבר 2005). החברה המנהלת תפעל באמונה ובשקידה לטובת כל אחד מעמיתה, ללא אפליה, ולא תעדיף כל שיקול על פני טובת העמיתים.
- 4.12.10.2 רישיון לעסוק בניהול קרנות פנסיה יינתן על ידי המפקח רק לחברה (כהגדרתה בחוק החברות) שהנה מבטח (כהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח) ועיסוקה הבלעדי הוא ניהול קרנות פנסיה, אשר הונה העצמי אינו נופל מהסכום שנקבע על ידי שר האוצר ואשר יש לה כיסוי ביטוחי בתנאים ובסכומים שנקבעו על ידי השר.
- 4.12.10.3 החזקה של למעלה מ- 5% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בחברה מנהלת וכן שליטה בחברה מנהלת מצריכות היתר החזקה או היתר שליטה (בהתאם לעניין) מאת המפקח.
- 4.12.10.4 העברת הניהול של קופת גמל מחברה מנהלת אחת לאחרת דורשת אף היא את אישור המפקח (כמו גם הודעה לעמיתים).
- 4.12.10.5 החוק קובע את הכללים לגבי האורגנים ובעלי התפקידים בחברה מנהלת, לרבות ההוראות הבאות: (א) בדירקטוריון חברה מנהלת יכהנו לפחות שבעה דירקטורים ולא יותר מחמישה עשר, ובהם יהיו דירקטורים בעלי כשירות לכהן כדירקטורים חיצוניים ("נציגים חיצוניים"), אשר אחד מהם לפחות הוא בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית והיתר הם בעלי כשירות מקצועית, במתכונת דומה לזו הקבועה בחוק החברות לגבי חברות ציבוריות; (ב) דירקטוריון החברה המנהלת יתכנס לפחות אחת לשלושה חודשים (חובה לקיום מספר גדול יותר של ישיבות נקבעה בחוזר שפרסם המפקח); (ג) לחברה תהא ועדת ביקורת, במתכונת דומה לזו הקבועה בחוק החברות לגבי חברות ציבוריות; (ד) החברה תמנה מבקר פנימי, במתכונת דומה לזו הקבועה בחוק החברות לגבי חברות ציבוריות; (ה) על נושא משרה או בעל שליטה אשר יש לו עניין אישי בעסקה של החברה חלה חובת גילוי על עניין אישי כאמור; (ו) יו"ר הדירקטוריון לא יכהן כמנכ"ל החברה; (ז) לכל קרן פנסיה וקופת גמל תהא ועדת השקעות, המופקדת על מדיניות ההשקעות של קרן הפנסיה או קופת הגמל, לפי העניין, אך ניתן למנות ועדת השקעות אחת למספר קרנות פנסיה או קופות גמל. רוב חברי ועדת ההשקעות יהיו נציגים חיצוניים; (ח) לחברה ימונה רואה חשבון מבקר, עליו יחולו כללים במתכונת דומה לזו הקבועה בחוק החברות; (ט) הוענקו למפקח סמכויות לקבוע תנאים וכללים לגבי כשירות הכהונה של נושאי המשרה השונים בחברה מנהלת, ונקבעו הוראות לגבי אישורים ודיווחים למפקח הנדרשים בעת מינוי נושאי משרה חדשים; (י) נקבעו הוראות למניעת ניגוד עניינים בניהול קרן פנסיה.
- 4.12.10.6 החוק קובע את זכאותו של עובד לבחור את ערוץ החסכון הפנסיוני (קופת גמל, קרן פנסיה או ביטוח מנהלים) אליו הוא מבקש שתופרשנה ההפרשות להן הוא זכאי וכן רשאי הוא לבחור את יצרן המוצר הפנסיוני (הגוף המנהל). בנוסף, העובד רשאי לשנות בחירתו זו מעת לעת ולהעביר לקופה או לקרן אחרת את היתרות העומדות לזכותו כאמור, תוך צמצום של יכולת המעביד להכריע בשאלת זהות קופת הגמל אליה יופרשו הסכומים.
- 4.12.10.7 שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, קובע את השיעורים או הסכומים המקסימאליים לתשלומים של עמיתים (ולגבי עמית-שכיר - גם לתשלומים של מעביד), לרבות התנאים שיחולו על משיכת או העברת הכספים כאמור (וזאת בנוסף לתנאים הקבועים בחוק).

- 4.12.10.8 זכויות עמית בקופת גמל ובקרנות פנסיה אינן ניתנות לשעבוד, או עיקול (למעט כפי שיקבע שר האוצר).
- 4.12.10.9 השקעת כספי קופות הגמל וקרנות הפנסיה תהיה בהתאם למדיניות ההשקעות הקבועה בתקנון הקרן, אשר נקבעת (בכפוף להוראות הני"ל של התקנון) על ידי הדירקטוריון ועל ידי ועדת ההשקעות. ניהול נכסי הקרן יעשה בנפרד מנכסי החברה המנהלת ובנפרד מנכסיה של כל קרן פנסיה או קופת גמל אחרת (עם מערכת חשבונית נפרדת).
- 4.12.10.10 נכסי קופות הגמל וקרנות הפנסיה אינם ניתנים לעיקול והחברה המנהלת לא תשעבדם אלא לצורך קיום עסקה עבור קרן הפנסיה או קופת הגמל ובתנאים שיקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים.
- 4.12.10.11 חברה מנהלת לא תגבה מנכסי קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהולה או מתשלומי המפקידים כל סכום זולת: (א) דמי ניהול; (ב) הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קרן הפנסיה כפי שקבע שר האוצר; (ג) דמי ביטוח עבור ביטוחים בהם יבוטחו עמיתים. שר האוצר (באישור ועדת הכספים) קובע את השיעורים והסכומים המרביים לדמי הניהול ולהוצאות כאמור.
- 4.12.10.12 חברה מנהלת לא תשלם כל עמלה או תמורה אחרת לאדם כלשהו בשל הצטרפות עמית לקופת גמל או לקרן פנסיה או המשך חברותו בה או בשל הפקדת הכספים אליה, למעט עמלות הפצה ליועץ פנסיוני או לסוכן ביטוח ובמגבלות שנקבעו בתקנות עמלות הפצה.
- 4.12.10.13 חישוב שווי נכסי קופות הגמל וקרנות הפנסיה וחישוב התשואות בהן נקבעים על פי תקנות המותקנות על ידי שר האוצר והוראות המפקח.
- 4.12.10.14 מכח הוראות החוק קבע המפקח הוראות לגבי הדיווח לעמיתים.
- 4.12.10.15 החוק קובע גם הוראות על עיצומים כספיים וקנסות אזרחיים על הפרת הוראות החוק, התקנות והחוזרים, וזאת בנוסף לקביעת עבירות ועונשים בגין הפרות כאמור (לרבות מאסר).
- 4.12.10.16 החוק קובע את סמכות המפקח לקבוע כללים בדבר דיווחים שנתיים ותקופתיים שחברה מנהלת חבה בהם.
- 4.12.10.17 ביום 23 בינואר 2008 התקבל בכנסת תיקון 3 לחוק קופות הגמל אשר במסגרתו תוקנו הוראות חוק קופות הגמל, חוק הפיקוח ופקודת מס הכנסה.
- תיקון 3 לחוק קופות הגמל קובע שני סוגי קופות גמל: קופת גמל משלמת וקופת גמל לא משלמת. קופת גמל משלמת היא קופת גמל אשר משלמת ישירות קצבה למבוטחיה. קופת גמל לא משלמת היא קופת גמל אשר לא ניתן למשוך ממנה כספים באופן ישיר, למעט כספי פיצויים. משיכת כספי התגמולים מקופת גמל לא משלמת תוכל להתבצע רק על ידי העברת הכספים שנצברו לקופת גמל משלמת (בהתאם למסמך המפקח מיום 4 במרס 2009, משיכת כספים שלא כדין מקופת גמל לא משלמת לקצבה החל מיום 1 בינואר 2008 תוכל להיעשות מבלי להעבירם לקופת גמל משלמת לקיצבה). משיכת הכספים מקופת גמל משלמת תהא בהתאם לשיטת ההיוון שנקבעה בתקנון הקופה, ובלבד שסכום הקצבה החודשי שלו יהיה זכאי העמית לאחר ההיוון לא יפחת מ- 3,850 ש"ח ("סכום הקצבה המזערי" - סכום זה יעודכן על פי עליית המדד ב- 1 במרס כל שנה ביחס למדד שהיה ידוע ב- 1 במרס 2008). אם פחת הסכום האמור מסכום הקצבה המזערי, המשיכה תתבצע בהתאם לשיטת ההיוון שנקבעה בתקנון הקופה, לפי שיעור מהקצבה שלא יעלה על 25% ולתקופה שלא תעלה על חמש שנים; עוד קובע התיקון כי אישור קופת גמל כקופת גמל לתגמולים או כקופת גמל אישית לפיצויים לא יינתן, אלא לגבי קופות שפעלו כדין כקופות לתגמולים או כקופות אישיות לפיצויים משנת 2007 ואילך, ורק ביחס לכספים שהופקדו עבור שנות המס שקדמו לשנת המס 2008.
- עוד נקבע במסגרת התיקון כי הממונה לא ייתן אישור לקופת גמל מרכזית לפיצויים אלא לגבי קרן שפעלה כדין כקופת גמל מרכזית לפיצויים בשנת המס 2007 לגבי כספים שהופקדו בקרן עד לשנת המס 2010, ובלבד שההפקדה היא של עמית-מעביד אשר היה עמית בקופה בחודש דצמבר 2007 והפקדת הכספים היא בשל עובד של עמית-מעביד כאמור שהופקדו עבורו כספים בקופה עבור חודש דצמבר 2007.

במסגרת התיקון הושוו גם הטבות המס לחיסכון בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים. במסגרת התיקון נקבע לראשונה, כי יוענק זיכוי ממס בשיעור של 35% בשל הפקדות בכל קופות הגמל לקצבה. דהיינו, לעניין שיעור הזיכוי ממס, לא תהיה קיימת עוד הבחנה בין תוכנית לפנסיה מקיפה לתוכנית שאינה לפנסיה מקיפה ושיעור הזיכוי ממס יהיה 35% הן בקופות גמל משלמות לקצבה והן בקופות גמל שאינן משלמות לקצבה.

כמו כן נקבע זיכוי ממס בשיעור של 35% גם עבור רכישת ביטוח קצבת שארים. ביטוח קצבת שארים הינו ביטוח מפני הסיכון למקרה מוות של המבוטח, ללא מרכיב החסכון, הכולל תשלומי פנסיה לשארים. הסכום הכולל שבשלו מוענק זיכוי ממס בשל רכישת ביטוח קצבת שארים לא יעלה על 1.5% מההכנסה המזכה של העמית.

במסגרת התיקון נקבעה מגבלת הוצאה בשל ביטוח מפני אובדן כושר עבודה. ההוצאה המרבית לצרכי מס בשל רכישת ביטוח מפני אובדן כושר עבודה תהא עד 3.5% מההכנסה החייבת (עד 4 פעמים השכר הממוצע במשק). עד לתיקון ניתן היה לנכות לצרכי מס הוצאה של עד 2.5% מההכנסה החייבת, ללא תקרה. לאור התיקון, מי שהכנסתו החייבת הנה עד 4 פעמים השכר הממוצע במשק יוכל לנכות לצרכי מס הוצאה גדולה יותר מבעבר (3.5% במקום 2.5%), אולם מי שהכנסתו החייבת גבוהה מ- 4 פעמים השכר הממוצע במשק עלול להיפגע, משום שבעבר רשאי היה לנכות לצרכי מס הוצאה של עד 2.5% מהכנסתו החייבת, ללא תקרה. מאחר שקיים מנגנון מקזז, לפיו במקרה שבו מעביד מפקיד עבור עובד למרכיב תגמולים למעלה מ- 5% יש להפחית את ההפרש מהשיעור המותר בניכוי בשל אובדן כושר עבודה, בוצעה התאמה ונקבע מנגנון מקזז מעל 4%.

בנוסף, נקבעו במסגרת התיקון שינויים והתאמות בכל הנוגע לזכות העובד לבחור את המוצר הפנסיוני אותו ירכוש ואת היצרן הפנסיוני ממנו ירכוש את המוצר. במסגרת זאת הודגשה זכות העובד לבחור גם את מסלול ההשקעה בקופת גמל מסלולית, למעט ביחס לרכיב ההפרשה לפיצויים, שאינה באה במקום הפרשה לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין. לגבי רכיב ההפרשה לפיצויים זכות הבחירה של העובד מוגבלת למסלול ברירת המחדל לפיצויים של קופת הגמל המסלולית. כמו כן הורחבה זכות העובד לבחור גם את תכנית הביטוח מפני סיכון מקרה מוות או מפני סיכון אבדן כושר עבודה, שהתיר אותה המפקח והכלולה בקופת גמל, או הנמכרת אגב הצטרפות או חברות בקופת גמל.

הוראותיו האמורות של תיקון 3 לחוק קופות גמל תחולנה על הכספים שיופקדו עבור העמיתים או המבוטחים החל ממועד 1 בינואר 2008. לגבי כספים שהופקדו עובר ליום 1 לינואר 2008 תחולנה ההוראות שהיו בתוקף עובר לתיקון.

במסגרת תיקון 3 הוכנסו שינויים גם בחוקים, כדלקמן:

- (א) תיקונים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ ובשיווק פנסיוני), התשס"ה - 2005 (להלן: "חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני") בנוגע למערכת היחסים בין יועץ או סוכן פנסיוני לבין הגוף המוסדי, שמטרתו ליצור השוואה בין הוראות חוק רלבנטיות החלות על סוכנים גם על משווקים ויועצים פנסיונים.
- (ב) תיקון הגדרת נכסי החסכון לטווח ארוך כך שקופות מרכזיות לפיצויים וקופות גמל מרכזיות לדמי מחלה אינן כלולות בהגדרת קופה מרכזית לקצבה.
- (ג) תיקון הוראות בחוק קופות הגמל - ביטול המגבלה שחלה על חברה מנהלת של קופה מרכזית של קצבה באופן שלחברה כאמור תהיה אפשרות לנהל גם קופות גמל שאינן לקצבה.
- (ד) הרחבת עיצומים כספים ורשימת הוראות בחוק שעבירות עליהן תהווה עבירות פליליות.
- ביום 4 בפברואר 2008 העניק המפקח לכל הקופות ותכניות הביטוח אשר ניתן להן אישור לשנת 2008 כקופת גמל לתגמולים או כקופת גמל אישית לפיצויים, אישור כקופת גמל לא משלמת לקצבה.

מתקיימים דיונים עם המפקח בדבר השלמת ההיערכות הנדרשת, ובכלל זה התאמת הפוליסות והתקנונים ליישום החקיקה האמורה.

נקבעו הוראות לשנים 2008 ו-2009 לעניין התרת הפרשות לפיצויים לקופה לא משלמת לקצבה, הן לעניין פנסיית חובה והן לעניין קופות בהן אין הפרשה מקבילה של תגמולים.

ביום 15 באפריל 2008 פרסם המפקח מסמך בעניין סוגיות בנושא תיקון מספר 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ח - 2008. כמו כן, ביום 20 באוגוסט 2008 פרסם המפקח מסמך הוראות הבהרה נוספות, אשר תוקן במסגרת מסמך הבהרה מיום 15 בספטמבר 2008. במסגרת ההבהרות האמורות הובאה התייחסות למספר סוגיות הנובעות מתיקון החקיקה כאמור, ובין היתר: (א) לעניין הפקדות שבוצעו לקופת גמל לא משלמת לקצבה עד ליום 30 ביוני 2008, יוכל עמית - עצמאי לבחור בין השארת הכספים בחשבון (על כספים אלו יחול אישור מס הכנסה של קופת גמל לא משלמת לקצבה), לבין ביטול פעולת ההפקדה, שיכול להיעשות עד ליום 31 בדצמבר 2008, והחזרת הכספים לעמית, בניכוי מס רווחי הון עד למועד החזור, בכפוף לכך שאם העמית קיבל הטבת מס בגין ההפקדה דרך מעבידו, העמית יציג לחברה המנהלת אישור כי מעבידו ביטל את הטבות המס בגין ההפקדה; (ב) במקרה של משיכת כספים על ידי מוטב של עמית שנפטר, משיכת כספי פיצויים וכספים המשולמים למוטבים במקרה של ביטוח חיים קבוצתי, ניתן יהיה למשכם ישירות ושלא באמצעות העברת הכספים לקופת גמל משלמת לקצבה; (ג) לעניין סכום הקצבה המזערי נקבע, כי יובאו בחשבון סכומי קצבה להם זכאי העמית מקופת גמל אחרת או ממעביד; (ד) על כספי קופת גמל אישית לפיצויים שמבקש עמית-שכיר להעביר בהתאם לתקנה 34א(א) לתקנות מס הכנסה, לא יחול אישור מס הכנסה כקופת גמל לתגמולים, מכיוון שהעברה מהווה הפקדה חדשה ולגבי כספים אלו יחול אישור מס הכנסה של קופת גמל לא משלמת לקצבה; (ה) אישור מס הכנסה כקופת גמל לתגמולים לא יחול על כספים שביקש מוטב להעביר לפי הוראות תקנות 34ב(ב) ו-38ג(ב) לתקנות מס הכנסה, מכיוון שהעברה כאמור מהווה הפקדה חדשה לגביה יחול אישור מס הכנסה של קופת גמל לא משלמת לקצבה. מוטב שהעביר כספים כאמור עד למועד ביטולן של התקנות האמורות (3 במרס 2008) יוכל לבחור בין החלופות המנויות בסעיף (א) לעיל (השארת הכספים או ביטול ההפקדה). לאחר מועד ביטולן של התקנות האמורות, אין עוד אפשרות להעביר כספים אלה לחשבון על שם המוטבים; (ו) עמית בקופת גמל לא משלמת לקצבה שהצבירה בגין הפקדות חדשות אינה מקנה לו פנסייה הגבוהה מ-5% משכר המינימום, יוכל להעביר את צבירתו לקופת גמל משלמת לקצבה ולמשוך את הצבירה בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה.

4.12.11 חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני

חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני מסדיר את העיסוק בייעוץ ובשיווק של המוצרים הפנסיוניים, לרבות קביעת הוראות לעניין חובת הרישוי ותנאיו, חובות, איסורים והגבלות החלים לעניין עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני, הוראות לעניין הפיקוח על בעל רישיון, לרבות קביעת סמכות למפקח להוציא הוראות לניהול תקין ושמירה על ענייני מבוטחים וכן הוראות המקנות למפקח סמכות להטיל עיצומים וקנסות אזרחיים בשל הפרת הוראות החוק, לרבות סנקציות פליליות.

4.12.12 ביום 1 בינואר 2013 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל) התשע"ב - 2012. בתקנות נקבעו, בין היתר, הוראות לעניין כיסויים ביטוחיים שרשאית חברה מנהלת להציע או לרכוש עבור עמיתיה ואת התנאים לכך. קופת גמל לקצבה רשאית לקבוע במסגרת התקנון: כיסוי ביטוחי לאריכות ימים, כיסוי ביטוחי לסיכונים מוות, כיסוי ביטוחי לסיכונים נכות וכיסוי ביטוחי לשחרור מתשלום. העלות המצטברת של כל הכיסויים לא תעלה על 35% מההפקדות. דמי ביטוח של מבטח שהוא צד קשור לחברה המנהלת יהיו בגובה דמי הביטוח הנהוגים אצלו בפוליסה דומה למבוטחים בעלי מאפיינים דומים. קופות גמל לא משלמות לקצבה שאינן קופות ביטוח רשאיות לערוך לעמיתים ביטוח חיים קבוצתי וביטוח אובדן כושר עבודה קבוצתי. דמי הביטוח בפוליסות הקבוצתיות יחושבו, בין היתר, לפי הסכום המבוטח, גיל המבוטח ומינו. נקבעו הוראות לעניין שמירת הכיסוי הביטוחי במקרה של הפסקת הפקדות או משיכה, וכן ההוראה כי לא ניתן יהיה לגבות דמי ביטוח ממרכיב הפיצויים או מדמי הניהול שגובה החברה המנהלת. כמו כן, נקבעו הוראות נפרדות לביטוח חיים קבוצתי של קרן השתלמות.

לצד התקנות, פורסם ביום 12 בדצמבר 2012 חוזר הקובע הוראות לעניין יישום האפשרות למכירת כיסויים ביטוחיים כאמור.

בנוסף פורסמו התקנות הבאות: תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשע"ג - 2012, אשר מבטלות את תקנות 31 ו-45 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד - 1964, החל מיום 1 בינואר 2013. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (החלת סעיף 16(ד)(6) לחוק על קופת ביטוח ומבטח), התשע"ג-2012. במסגרתן הוחל סעיף 16(ד)(6) לחוק קופות גמל, אשר מסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין סוגי הביטוחים בהם יבוטחו עמיתים בקופת גמל ותנאים לגבי ביטוחים כאמור, גם על קופת ביטוח ומבטח המנהל קופה כאמור. תחילתן של התקנות ביום 1 בינואר 2013.

4.12.13 ביום 30 באוגוסט 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופת גמל אחת), התשע"ב-2012. במסגרתן נקבע כי חברה מנהלת שניהלה מספר קופות גמל באמצעות גופים מתפעלים אחדים תהא רשאית להמשיך ולנהל, באמצעות כל אחד מהגופים המתפעלים, קופת גמל אחת מכל סוג עד ליום 1 בינואר 2014. תחילתן של התקנות ביום 1 בינואר 2012.

4.12.14 ביום 21 באוגוסט 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שווק ומערכות סליקה פנסיונים) (אבטחת מידע במערכת סליקה פנסיונית מרכזית), התשע"ב-2012. במסגרת התקנות נקבעו הוראות החלות על חברה שהוקמה על ידי הפיקוח להפעלת מערכת סליקה פנסיונית.

4.12.15 ביום 23 ביולי 2012 פורסם חוק מס הכנסה (פטור ממס בידי קופת גמל על הכנסה מדמי שכירות בשל השכרת דירת מגורים לטווח ארוך), התשע"ב-2012, מטרתו של החוק הינה לעודד קופות גמל להשקיע בפרויקטים של השכרה לטווח ארוך.

4.12.16 ביום 7 ביוני 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012. בתקנות נקבעה מסגרת אחידה לכללי ההשקעה של הגופים המוסדיים השונים (קופות גמל, קרנות פנסיה והתחייבויות תלויות תשואה של מבטחים), לרבות כספי הנוסטרו וכן שונו חלק מכללי ההשקעה הקיימים כדי להתאימם לדרכי פעילות שוק ההון ופעילות המשקיעים המוסדיים. בתקנות נקבעו, בין היתר, הוראות שנועדו להסיר מגבלות כמותיות הקיימות היום ולהגביר את מעורבות ועדות ההשקעה ונציגים חיצוניים בהן. כמו כן התקנות מתייחסות למגבלות שיחולו על עסקאות בין גופים מוסדיים לתאגידיים הקשורים אליהם.

לצד התיקון בתקנות ההשקעה החדשות, פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון מס' 2), התשע"ב - 2012, במסגרתן בוצעו תיקונים טכניים על מנת להתאים את ההגדרות בתקנות כאמור לתקנות ההשקעה החדשות.

במסגרת התיקון, כאמור, עודכנו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון מספר 2), התשע"ב - 2012, כך שבעקבות העדכון נאסר על הגופים המפוקחים לשלם דמי ניהול, מיתרות הכספים בקופה למנהלים חיצוניים מסוימים, ביניהם גם חברות תעודות סל, למעט בתעודות בהם יחולו שני התנאים המצטברים: (א) 75% לפחות מהתחייבות החשיפה של התעודה תהיה לנכסים שלא הונפקו במדינת ישראל ואינם נסחרים או מוחזקים בה; (ב) מנפיק התעודה אינו צד קשור.

תחילתן של התקנות ביום 7 ביולי 2012 למעט תקנה 39 לתקנות ("נכסים נזילים") שתחילתה ביום 7 בדצמבר 2012.

4.12.17 ביום 14 במאי 2012 פורסם תיקון לפקודת מס הכנסה (מס' 190 והוראת שעה), התשע"ב - 2012 ותיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005 - מס' 8. מטרת התיקון הינה להרחיב את מסגרת הטבות המס הניתנות בעת משיכת כספים באפיק חיסכון הקצבה.

4.12.18 ביום 29 בפברואר 2012 פורסם תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התשע"ב - 2012, במסגרתו הוארך תוקף הגדרת "עמלת ניהול חיצוני" הקבועה בסעיף 3 לתקנות הנ"ל עד ליום 31 בדצמבר 2013. לפיכך, "עמלת ניהול חיצוני" מוגדרת כדלקמן: (1) הוצאה הנובעת מהשקעה בקרנות השקעה שאינן צד קשור; (2) הוצאה הנובעת מניהול השקעות באמצעות מנהל תיקים זר; (3) הוצאה הנובעת מניהול השקעות שהיא תשלום לבעל רישיון מנהל תיקים; (4) הוצאה הנובעת מהשקעה בקרן חוץ; (5) הוצאה הנובעת מהשקעה בתעודות סל. לאחר ה- 31 בדצמבר 2013 תוחלף הגדרה זו ועמלת ניהול חיצוני תהיה אך ורק הוצאה הנובעת מהשקעה של קופת גמל בקרנות השקעה שאינן צד קשור או בקרן השקעה שהיא שותפות שהשותף הכללי בה אינו צד קשור.

4.12.19 ביום 16 בפברואר 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב - 2012, במסגרתן נקבע ההון העצמי ההתחלתי הנדרש מחברה מנהלת וההון העצמי המזערי הנדרש מחברה מנהלת בתאריך הדוח (שנתי ורבעוני). בנוסף, נקבעה סמכות למפקח להפחית או להגדיל את דרישות ההון בהתחשב בסיכונים המאפיינים את פעילותה של החברה המנהלת. מכח סמכות זו פרסם המפקח ביום 16 בפברואר 2012 חוזר דרישות הון מחברות מנהלות ובו הוראות המאפשרות הפחתה של סכום ההון המינימאלי בכפוף לפרמטרים שונים, כגון רכישת פוליסת ביטוח מתאימה.

לעניין ההון הנדרש בהתאם לחוזר בחברות המנהלות בקבוצת הראל, ראה באור 10 לדוחות הכספיים.

4.12.20 ביום 30 בינואר 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב - 2012. בתקנות נקבע כי על גוף מוסדי לפעול לעדכון פרטים באמצעות פניה למרשם האוכלוסין לאימות הפרטים של העמיתים, לקבלת פרטי הזיהוי של עמית חדש שהצטרף ולקבלת שם המשפחה ותאריך הפטירה של עמיתים בקופת הגמל. התקנות קובעות את הפעולות (ותדיריותיהן) שעל הגוף המוסדי לבצע לאיתור עמית שהקשר עמו נותק או לאיתור מוטבים, לרבות פניה לגופים אחרים ולמאגרי מידע שונים. התקנות נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2013, למעט ההוראה בדבר פניה למרשם האוכלוסין, שתחילתה ביום 1 ביוני 2013 וכן קיימות הוראות מעבר לגבי מנותקי קשר או מוטבים קיימים טרם כניסת התקנות לתוקף.

הצעות חוק ותזכירי חוק:

4.12.21 ביום 25 בנובמבר 2012 פורסם תזכיר חוק ניירות ערך (תיקון מס' __)(מערכת הצבעות אינטרנטית), התשע"ג - 2012 להערות הציבור. מטרת החוק הינה לכוון תשתית משפטית להקמתה ולפעילותה של מערכת הצבעות אינטרנטית שתאפשר הצבעה באמצעות האינטרנט באסיפות כלליות של תאגידים.

4.12.22 ביום 24 ביולי 2012 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שווק ומערכות סליקה פנסיוניים) (תיקון מס' 5), התשע"ב - 2012 במסגרתה מוצע כי עובד המבקש לבצע עסקה במוצר פנסיוני יכול לבצע אותה באמצעות כל בעל רישיון שייבחר ומעסיק לא יוכל להתנות ביצוע עסקה כאמור על ידי בעל רישיון מסוים ולא להתנות מתן הטבה לעובד בביצוע עסקה פנסיונית על ידי בעל

רישיון. כמו כן, בעל רישיון לא יתנה קניית מוצר פנסיוני אחד בקניית מוצר פנסיוני אחר ממנו או מאדם אחר ואיסור על העברת מידע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית, אלא לצורך ביצוע ההוראות הרלוונטיות בחוק, יורחב גם לעניין העברת כספים ומידע אודות כספים באמצעות מערכת הסליקה.

4.12.23 ביום 9 ביולי 2012 פורסמה הצעת חוק (הכוללת תיקוני חקיקה עקיפים) לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ב-2012, שהינה בהמשך להמלצות ועדת הריכוזיות מחודש מרץ 2012 ולהחלטת הממשלה לעניין אימוץ המלצות הועדה מחודש אפריל 2012, אשר קבעו כי המבנה הריכוזי מעורר חשש לפגיעה באינתנות המערכת הפיננסית, לפגיעה בתחרות העסקית ואף לפגיעה בציבור החוסכים, בבעלי מניות המיעוט בחברות ציבוריות ובמחזיקי האג"ח בחברות אגרות חוב.

הצעת החוק מבוססת על המלצות הוועדה ומתחלקת לשלושה פרקים עיקריים: (1) הקצאת נכסי ציבור - מוצע לקבוע כי הרגולטורים המקצים זכויות בנכסים ציבוריים לגורמים פרטיים ישקלו בהקצאת הזכויות שיקולי תחרותיות, בהתייעצות עם הממונה על הגבלים עסקיים. במסגרת הליכי הקצאה של תשתיות חיוניות, תוגבל האפשרות להקצות את התשתיות החיוניות למבקשים ריכוזיים ותוקם ועדה מתמדת שתייעץ בענייני ריכוזיות כלל משקית; (2) הגבלת השליטה בחברות במבנה פירמידלי - לשתי "שכבות" של חברות. מבנים פירמידליים קיימים יוגבלו לשלוש "שכבות" של חברות. בנוסף, נקבעו הוראות לעניין ממשל תאגידי מוגבר במבנה החזקות פירמידאלי ואמצעי אכיפה על שליטה בחברות בניגוד להוראות המוצעות; (3) הפרדה בין תאגידים ריאליים משמעותיים לבין גופים פיננסיים משמעותיים - תאגיד ריאלי משמעותי והשולט בו לא ישלט בגוף פיננסי משמעותי ולא יחזיק בו יותר מן השיעור שייקבע ע"י המפקח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ויו"ר הרשות לניירות ערך. כמו כן, תוגבל כהונה מקבילה של דירקטורים בתאגיד ריאלי משמעותי ובגוף פיננסי משמעותי ויחול איסור שליטה של שולט בתאגיד בנקאי משמעותי בגוף פיננסי משמעותי שאינו תאגיד בנקאי.

4.12.24 ביום 4 ביולי 2012 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012. במסגרת הצעת החוק ניתנת בידי המפקח הסמכות לפסול פוליסות בדיעבד ולהורות על הפסקה או שינוי של מספר רב של תוכניות ומבלי ליתן הנחיה פרטנית לכל תכנית. בנוסף, גופים המוסדיים יפתחו תכניות ביטוח וישנו תקנוני קופת גמל או יעבירו ניהול של קופות גמל בהתאם לעקרונות, קווים מנחים, הוראות ותנאים שיקבע המפקח. כמו כן מוצע לקבוע תנאים שבהתקיימם לא תחול חובת קבלת היתר מהמפקח להחזקת אמצעי שליטה במבטח, מבטח המבקש להנהיג תכנית ביטוח או לערוך בה שינוי ימסור למפקח הודעה לפחות שלושים ימים מראש, ובהעדר הודעת התנגדות מהמפקח - התוכנית תיכנס לתוקף. על אף זאת, המפקח יהיה רשאי להורות, על מסירת ההודעה בפרק זמן קצר מהמועד המבוקש, חברה מנהלת המבקשת לערוך שינויים בתקנון קופת גמל, מיזוג קופת גמל או העברת ניהול קופת גמל לחברה מנהלת אחרת תמסור למפקח הודעה מתאימה מראש, ובהעדר הודעת התנגדות מהמפקח - ניתן יהיה לבצע את הפעולות כאמור.

חוזרים

4.12.25 ביום 15 בינואר 2013 פרסם המפקח חוזר, שעניינו רשימת נכסי הנוסטרו של הגופים המוסדיים ברמת הנכס הבודד, אשר מבטל את חוזר 8-9-2011. בחוזר נקבע כי גופים מוסדיים ידווחו למפקח על אופן השקעת כספי הנוסטרו שבניהולם באמצעות דיווח רשימת נכסים רבעונית ברמת נכס בודד. החוזר קובע הוראות לעניין מתכונת הדיווח, תדירות ואופן הדיווח. הוראות החוזר יחולו על כל הגופים המוסדיים, למעט חברה מנהלת של קופת גמל ענפית, החל מהדיווח השנתי לשנת 2012 ואילך.

4.12.26 ביום 7 בינואר 2013 פרסם המפקח חוזר שעניינו מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני, אשר קובע מבנה של "רשומה אחודה" להעברת מידע, אשר תשמש את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני במסגרת הפעולות השונות המתבצעות ביניהם.

4.12.27 ביום 31 בדצמבר 2012 פורסם חוזר שעניינו דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני, (המתקן ומחליף את חוזר 8-9-2012). החוזר קובע תקופה מזערית למתן הטבות בדמי הניהול והוראות להגברת

- השקיפות בנוגע לדמי ניהול הנגבים מהעמית. הסכמים קיימים יותאמו לקבוע בהוראות החוזר עד ליום 31 בדצמבר 2014. עד לכניסת החוזר לתוקף ביום 1 במרץ 2013, נקבעה הוראת מעבר, לפיה העלאת דמי ניהול עד ליום 30 באפריל 2013 מחייבת משלוח הודעה בדבר העלאת דמי הניהול, והעלאה כאמור תבוצע בתום חודשיים ממועד משלוח ההודעה. החוזר יחול על כל הגופים המוסדיים, למעט חברה מנהלת של קופת גמל ענפית וחברה מנהלת של קופת גמל מבטיחת תשואה.
- 4.12.28 ביום 17 בדצמבר 2012 פרסם המפקח חוזר שירות ללקוחות סוכנים ויועצים, אשר מטרתו להבטיח מתן שירות נאות ללקוח על ידי יועצים פנסיוניים וסוכני ביטוח לאורך כל תקופת הקשר עם הלקוח.
- 4.12.29 ביום 12 בדצמבר 2012 פרסם המפקח חוזר שעניינו ייפוי כוח לבעל רישיון (אשר מחליף את חוזר סוכנים ויועצים 2012-10-1). בחוזר נקבע מבנה אחיד לטופס ייפוי כוח שמעניק לקוח בעל רישיון לקבלת מידע או להעברת בקשות במסגרת ייעוץ או שיווק פנסיוני נקודתיים או מתמשכים.
- 4.12.30 ביום 28 בנובמבר 2012 פרסם המפקח חוזר שעניינו ממשק אינטרנטי לאיתור חשבונות של עמיתים ושל עמיתים שנפטרו (אשר מחליף את חוזר גופים מוסדיים 2012-9-12). החוזר קובע את המידע שגוף מוסדי יעביר למפקח לגבי עמיתים בקופות גמל ומבוטחים בפוליסת ביטוח למקרה מוות ואת אופן העברתו.
- 4.12.31 ביום 18 בנובמבר 2012 פרסם המפקח חוזר, שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים, אשר מעדכן את לוחות הזמנים שנקבעו בחוזר גופים מוסדיים 2011-9-10 באותו נושא.
- 4.12.32 ביום 15 באוגוסט 2012 פרסם המפקח חוזר שעניינו חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית על ידי גופים מוסדיים ובעלי רישיון. החוזר מסדיר, בין היתר, את חלוקת העלויות ועניינים תפעוליים שונים.
- 4.12.33 ביום 30 ביולי 2012 פרסם חוזר שעניינו "מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות מנהלות בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS)". מטרתו של החוזר לקבוע הוראות לגבי מבנה הגילוי הנדרש בהתאם לתקנה הבינלאומית (כהגדרתה בחוזר גופים מוסדיים 2007-9-7 שעניינו אימוץ תקני דוח כספי בינלאומיים).
- 4.12.34 ביום 4 ביולי 2012 פרסם חוזר שעניינו כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים. מטרת החוזר הינה לקבוע הוראות מפורטות לעניין כללי השקעה, בין היתר, בנושאים הבאים: (א) חריגה משיעורי השקעה - משקיע מוסדי יתקן חריגה בהתאם לנוהל שיקבע על ידו, נקבעו המועדים לתיקון חריגה מהשקעה, הוראות לעניין תיעוד כל סוגי החריגות ותקופת שמירת התיעוד, דיווח לממונה, החזר דמי ניהול בתקופת החריגה והחזר כספי בעד הפסד בתקופת החריגה; (ב) מינוי דירקטור על ידי גוף מוסדי בתאגיד מסוים מכח החזקת אמצעי שליטה בו יאושר על ידי ועדת ההשקעות של הגוף המוסדי. שכן וטובות הנאה אחרות של הדירקטור יועברו לנכסי הגוף המוסדי או למשקיע המוסדי, למעט לגבי דירקטור שאינו עובד הגוף המוסדי או נושא משרה בו או בתאגיד שהוא צד קשור לגוף המוסדי. זכותו של גוף מוסדי להמליץ על זהות דירקטור שימונה על ידי בעל שליטה בתאגיד מסוים, מכוח הסכם הצבעה להגנת זכויות מיעוט גרידא; (ג) קביעת כללי החזקת ניירות ערך במסלול השקעה מתמחה; (ד) קביעת כללי השקעת כספי מבוטחים או עמיתים במסלול השקעה מתמחה מחקה מדד; (ה) השקעה בשותפות ובזכות במקרקעין באמצעות תאגיד שאינו שותפות תהיה בכפוף לתנאים הקבועים בחוזר (ו) מתן הלוואות - גוף מוסדי יהיה רשאי לתת הלוואות, במהלך הרגיל של עסקיו, בתנאים מסחריים ובכפוף לתנאים הקבועים בחוזר. בנוסף, יהיה על משקיע מוסדי לדווח לוועדת הביקורת אחת לרבעון אודות מצבת הלוואות העדכנית של נושאי משרה באותו רבעון; (ז) משקיע מוסדי רשאי לעשות עסקאות עם צד קשור או באמצעותו בתנאי שלעסקה ניתן אישור מראש ובכתב של רוב הנציגים החיצוניים שחברים בוועדת ההשקעות של המשקיע המוסדי; (ח) השקעה בצד קשור ובעל עניין - משקיע מוסדי רשאי להשקיע בצד קשור בכפוף לתנאים שנקבעו בחוזר, בין היתר בתנאי שסך ההשקעה של המשקיע המוסדי בכל הגורמים הקשורים לו לא תעלה על 5% מהשווי המוערך של נכסיו; (ט) שליטה ואחזקת אמצעי שליטה על ידי מבטח - מבטח אשר ביום פרסומן של התקנות, השקיע כדין בנכס לא סחיר לאחר שניתן אישור המפקח להשקעה כאמור בטרם פרסום התקנות רשאי להמשיך ולהחזיק בנכס כאמור בהתאם לתנאים שנקבעו באישור המפקח ולתנאים המפורטים בחוזר.

- 4.12.35 ביום 13 ביוני 2012 פרסם חוזר שעניינו, דיווח לממונה על שוק ההון על נושאי משרה בגופים מוסדיים. החוזר מתפרסם על רקע פיתוח מערכת אינטרנטית חדשה לקליטת דיווח נושאי משרה בגופים המוסדיים שהוקמה באגף שוק ההון. על הגוף המוסדי לדווח לממונה דיווחים שוטפים ורבעונים באמצעות המערכת במועדים שנקבעו בחוזר וזאת החל מיום 1 ביולי 2012.
- 4.12.36 ביום 3 באפריל 2012 פרסם חוזר בנושא "חתימה גרפית ממחושבת" המעדכן את חוזר סוכנים באותו נושא מיום 10 באוגוסט 2011. הוראות החוזר חלות על כל בעלי הרישיון ועל כל הגופים המוסדיים החל מיום 3 באפריל 2012.
- 4.12.37 ביום 16 במרס 2011 פרסם המפקח חוזר שעניינו מודל לקביעת שווי הוגן של נכס חוב בלתי סחיר. בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (חישוב שווי נכסים), התשס"ט - 2009 על גוף מוסדי לחשב את שווי של נכס שאינו נייר ערך סחיר לפי שווי הוגן בהתאם להוראות המפקח וכי המפקח רשאי להורות לגוף מוסדי להתקשר עם חברה המתמחה בקביעת שערי ריבית להיוון תזרימי מזומנים שנבחרה בהליך תחרותי, לצורך חישוב שווי הוגן.
- ביום 14 באוקטובר 2012 הודיע משרד האוצר על זכייתה של חברת שערי ריבית בע"מ במכרז למתן השירותים כאמור. בהתאם לכך, החל מיום 20 בפברואר 2013 החלו הגופים המוסדיים בשימוש בציטוטי הריבית של שערי ריבית לצורך קביעת השווי הוגן של הנכסים הלא סחירים.
- ביום 31 בדצמבר 2012 הודיע משרד האוצר כי לאור מורכבות הטמעת המערכת החדשה בגופים המוסדיים ולצורך המעבר למודל החדש בצורה מיטבית, המעבר לשערוך המתבסס על ציטוטי חברת שערי ריבית יהיה ביום 22 באפריל 2013. במקביל, חברת מרווח הוגן תמשיך לפעול ולספק שירותי ציטוט עד ליום 30 באפריל 2013, כאשר החל מה- 22 באפריל הציטוטים שתספק חברת מרווח הוגן ישמשו לצורכי בדיקות ובקרה ולא לצורכי שערוך.
- 4.12.38 ביום 28 בפברואר 2012 פרסם המפקח חוזר שעניינו הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות. בחוזר נקבעו הוראות נלוות לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשע"ב-2012, בכל הנוגע להוצאה הנובעת מהשקעה בתעודות סל, להוצאה המשולמת בעד ניהולן של תביעות ותובענות, להוצאה המשולמת בעד מתן משכנתאות ולמתן דיווחים רבעוניים לוועדת השקעות אודות תשלום הוצאות ישירות של ביצוע עסקאות.
- ביום 4 ביולי 2012 אישר המפקח, כי ניתן יהיה לנכות מנכסי קופת גמל או מכספים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה את רכיב כיסוי ההוצאות (בגין עסקאות בתעודות סל בהן נאסר ע"פ התקנה לעיל לשלם דמי ניהול) ובלבד ששיעור ההוצאה שתנוכה לא יעלה על 0.1% מהשווי הוגן של כל תעודה, בהתאם לשיטת חישוב העמלות המפורטות בכל תעודה. לתיקון כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על ההון או על הרווח של הקבוצה.
- 4.12.39 ביום 5 בפברואר 2012 פרסם המפקח חוזר שעניינו הגשת בקשות למיזוג קופות גמל ולמיזוג מסלולי השקעה לאישור הממונה. בחוזר נקבעו קווים מנחים לביצוע מיזוג קופות גמל או מסלולי השקעה, והוראות לאופן הגשת הבקשה. בנוסף נקבע, כי המיזוג יבוצע בתוך חצי שנה ממועד הגשת הבקשה וכן נקבעו המועדים בהם יראו בקשה כמאושרת.
- 4.12.40 ביום 5 בפברואר 2012 פרסם המפקח חוזר שעניינו נוהל איתור עמיתים ומוטבים, אשר נכנס לתוקפו ביום 30 בינואר 2012.. בחוזר נקבעו ההוראות שעל גוף מוסדי לבצע כגון עדכון פרטי הזיהוי הנוגעים למבוטחים, פניה למרשם האוכלוסין, קביעת נהלי עבודה, שמירת תיעוד ויידוע האפטרופוס הכללי על כספים של עמיתים שהקשר עימם נותק ושל עמיתים שנפטרו.
- ביום 28 בנובמבר 2012 פרסם המפקח הבהרה בעניין הסדרת איתור עמיתים ומוטבים.

טיטות חוזרים

- 4.12.41 ביום 1 בדצמבר 2011 פרסם המפקח טיטות חוזר שעניינו התאמת מסלול החיסכון למאפייני העמית, אשר יכנס לתוקף עם פרסום התקנות בנושא הקמת מסלולי ברירת מחדל המפורטות בהמשך (להלן בסעיף זה: "התקנות"). בחוזר נקבע, כי מסלולי ברירת המחדל והמסלול המקבלי קצבה (כהגדרתם בתקנות) יעוגנו בתקנון הקופה או בפוליסה ויקבע בהם כי עמית המשוך למסלול ברירת מחדל שאינו מתאים עוד למאפייניו לפי המודל, יועבר למסלול ברירת המחדל המתאים למאפייניו. המסלולים

יהיו בהתאם למודל שיאמץ הגוף המוסדי בהתאם להוראות החוזר. עוד נקבע שגוף מוסדי יודיע לעמית חדש שהצטרף למסלול ברירת מחדל שאינו מתאים למאפייניו על פי המודל על קיומו של מסלול ברירת מחדל שמתאים למאפייניו והאפשרות לעבור למסלול זה ויודיע לעמית במסלול ברירת מחדל על העברת עמיתים לאותו מסלול בהתאם להוראות התקנות ועל העברת עמיתים למסלולים לפי גיל – ככל שרלבנטי.

לצד החוזר פורסם נוסח תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הקמת מסלולי ברירת מחדל), התשע"ב - 2012, כפי שהועברו לאישור ועדת הכספים של הכנסת. בתקנות נקבע, כי גוף מוסדי ינהל בכל קופת גמל מספר מסלולי השקעה לניהול כספי עמיתים שאינם מקבלי קצבה ושלא בחרו במסלול אחר, אשר יהוו את "מסלולי ברירת מחדל" וינהל מסלול נפרד למרכיב הפיצויים בקופות הגמל ("מסלול הפיצויים"). כמו כן, גוף מוסדי המנהל קופת גמל משלמת לקצבה או קופת ביטוח הכוללת כיסוי ביטוחי לעמית למקרה מוות או אובדן כושר עבודה, ינהל חשבון נפרד לניהול הנכסים כנגד ההתייחסויות כלפי מקבלי הקצבות ויקים מסלול השקעה לניהולם ("מסלול למקבלי קצבה"). על דירקטוריון גוף מוסדי לקבוע מודל לסיווג עמיתים מתחת לגיל 60 במסלולי השקעה ואת מדיניות ההשקעה הכוללת במסלולי ברירת המחדל ובמסלול למקבלי הקצבה, לדון במודל אחת לשנתיים לפחות ולעדכנו במידת הצורך. מסלולי ברירת המחדל יחליפו את המסלולים הכלליים בקופות הגמל כאשר עמית חדש יצורף לאחד ממסלולי ברירת המחדל או למסלול למקבלי קצבה, ולעניין מרכיב הפיצויים - למסלול הפיצויים או למסלול ברירת המחדל בהתאם למאפייניו. התקנות קובעות את המועדים לביצוע העברת העמיתים הקיימים במסלולים הכלליים למסלולי ברירת המחדל המתאימים להם ולהעברת עמיתים בין מסלולי ברירת המחדל בהתאם לגילם. כמו כן נקבע, כי חברה מנהלת של קרן חדשה מקיפה תנהל חשבון נפרד אחד שבו ינהלו הנכסים של מקבלי קצבות שאינם זכאים קיימים (לקבלת קצבה לפני 1 בינואר 2004) וחשבון נפרד אחד לזכאים קיימים ותקים מסלול השקעה אחד לכל אחד מהחשבונות הללו. מועד תחילתן של התקנות (בכפוף לאישורן בכנסת) הינו 1 בינואר 2014.

טיוטות תקנות

4.12.42 ביום 17 באוקטובר 2012 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה) (הוראת שעה), התשע"ג-2012, לפיה עמית בקופת גמל יהיה רשאי למשוך כספים מחשבונו בקופה בסכום חד פעמי בהתאם לתנאים הבאים: (1) בחשבונו בקופה לא הופקדו כספים מיום 1 בינואר 2012 ואילך; (2) היתרה הצבורה הכוללת של אותו עמית בכל חשבונותיו בקופת גמל ביום 1 בינואר 2013 לא עלתה על 5,000 ש"ח. טיוטת התקנות הינה נדבך נוסף במסגרת ההוראות ליישום הרפורמה בדמי ניהול במוצרי חסכון ארוך טווח - ראה סעיף 2.2.5.

4.12.43 ביום 10 במאי 2012 פורסמה טיוטה שלישית של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי עמילות), התשע"ב-2012. במסגרת הטיוטה מוצע לקבוע את מבנה דמי העמילות המשולמים לסוכני ביטוח (עמלת שירות, עמידה ביעדי מכירות, הדרכות מקצועיות, והוצאות שיווק), הוראות לעניין גילוי נאות שסוכן ביטוח מחויב להן, הגבלות לגבי היחס שבין עמלות מסוגים שונים המשולמות לסוכני ביטוח והסדרת תשלום דמי עמילות למספר בעלי רישיון במקביל ובעד מבטוח או עמית שהקשר עמו נותק.

4.12.44 ביום 10 במאי 2012 פורסמה טיוטה שנייה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשע"ב - 2012 שנועדו לאפשר גם למבטח לשלם עמלת הפצה בגין מוצרים פנסיוניים שבניהולו שלגביהם ניתן ללקוח ייעוץ פנסיוני, כדי לאפשר ייעוץ אובייקטיבי ומותאם לצורכי הלקוח. בתקנות מוצע מבנה הפצה אחיד בשלושת סוגי המוצרים הפנסיוניים: קופת גמל, קרן פנסיה חדשה וביטוח מנהלים כמפורט להלן: (א) עמלת ההפצה תורכב משני רכיבים: (1) שיעור שנתי של 0.20% מהיקף הנכסים הצבורים לזכות לקוח במוצר פנסיוני; (2) שיעור של 1.6% מהפקדות שוטפות; (ב) התקנות אינן משנות את שיעור עמלת ההפצה בגין יעוץ לגבי קרן השתלמות, השונה באופייה משאר המוצרים הפנסיוניים; (ג) גוף מוסדי המנהל יותר ממוצר פנסיוני אחד, יוכל להתקשר בהסכם הפצה עם יועץ פנסיוני רק אם ההסכם כולל את כל המוצרים הפנסיוניים של הגוף המוסדי; (ד) לא תשולם עמלת הפצה בעד עמית או מבטוח שהקשר עמו נותק.

להלן טבלה המתארת את השינוי בעמלות הפצה בגין המוצרים השונים :

קרבן פנסיה	ביטוח מנהלים	קופת גמל	עמלות הפצה לבנק
עד 0.25% מהצבירה	(טרם נקבע)	עד 0.25% מהצבירה	כיום
הנמוך מבין עד 0.2% מהצבירה או 40% מסך דמי הניהול מהצבירה שגבה הגוף המוסדי			לאחר השינוי
+ הנמוך מבין עד 1.6% מההפקדות או 40% מסך דמי הניהול מההפקדות שגבה הגוף המוסדי			

4.12.45 ביום 5 באפריל 2012 פרסם משרד המשפטים טיוטת תקנות החברות (סכומים אחרים הכלולים בהון העצמי שיראו אותם כעודפים), התשע"ב - 2012. במסגרת הטיוטה מוצע, בין היתר, לקבוע כי יראו כעודפים (כהגדרתם בסעיף 302 לחוק החברות) גם סכומים הכלולים בהון העצמי של החברה, שמקורם ב"רווח הכולל האחר", ונובעים מרווח או מהפסד מהשקעה בנכס פיננסי, ואשר בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, לא ניתן לסווגם מחדש לעולם לרווח או הפסד של החברה. סכומים כאמור שערך חיובי, ייחשבו כחלק מהעודפים בעת גריעת הנכס הפיננסי, וסכומים כאמור שערך שלילי, ייחשבו כחלק מהעודפים בעת ירידת ערך של הנכס הפיננסי.

הנחיות והבהרות

4.12.46 ביום 3 בינואר 2013 פרסם המפקח מכתב למנהלי הגופים המוסדיים בעניין תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (הוראת שעה), התשע"א- 2010. במסגרת המכתב הובהר, כי הוראת השעה משנת 2008, אשר הוארכה גם לשנים 2011 ו- 2012, המאפשרת הפקדת כספים רק בשל מרכיב הפיצויים לקופות גמל לא משלמות לקצבה, תעמוד בתוקפה עד תום שלושה חודשים מתחילת תקופת כהונתה של הכנסת הנכנסת.

4.13 רישיונות והיתרים

להלן פירוט הרישיונות וההיתרים שהוצאו לחברה :

- 4.13.1 החברה אושרה כחברה מנהלת בהתאם לתקנות ניהול קופות גמל.
- 4.13.2 החברה הינה הבעלים הרשומים של מספר מאגרי מידע כמפורט לעיל.

4.14 כיסוי ביטוחי

תקנות ניהול קופות גמל מחייבות קופת גמל וחברה מנהלת לערוך ביטוח אחריות מקצועית לכיסוי חבותן בשל מעשה או מחדל רשלני כלפי העמיתים, וכן לכיסוי מעילה באמון של עובדיהן כלפי העמיתים. הביטוח ייעשה בסכומים ובתנאים הקבועים בתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים וחברי ועדת ההשקעות), תשנ"ו-1995. הביטוח ייעשה באופן שיכסה תביעות בשל אירועים שאירעו בתקופת הפוליסה גם אם הוגשו בתוך שנה מתום תקופת הפוליסה. סכום ההשתתפות העצמית מוגבל בתקרה הקבועה בתקנות האמורות. לחברה פוליסות ביטוח, במסגרת פוליסת ביטוח האחריות המקצועית של קבוצת הראל, בגבולות אחריות בהתאם לקבוע בתקנות האמורות לעיל.

בנוסף, החברה כלולה במסגרת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה של קבוצת הראל, אשר הינה בתוקף, נכון למועד הדוח, עד ליום 1 באוקטובר 2013.

4.15 הון עצמי מזערי

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב - 2012 קובעות כי ההון העצמי המזערי הנדרש מחברה מנהלת בתאריך הדוח (שנתי ורבעוני) לא יפחת מהגבוה מבין הסכומים שלהלן: (I) ההון ההתחלתי הנדרש כאמור - 10 מיליוני ש"ח; (II) הסכום המצטבר של: 0.1% מהנכסים המנוהלים עד לתקרת נכסים מנוהלים של 15 מיליארד שקלים, 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל לתקרה האמורה ו- (III) 25% מההוצאות השנתיות המנוהלות.

נכון למועד דוח זה דרישת ההון העצמי המזערי מהחברה, שהינה חברה מנהלת, עומדת על סך של 17,857 אלפי ש"ח. הון החברה עומד על סך של 28,912 אלפי ש"ח.

4.16 תקינה ובקרה

החוקים, התקנות, הכללים והצווים השונים האמורים לעיל מחייבים את החברה לנקוט במערכי בקרה ופיקוח (ממוחשבים ואנושיים כאחד) על פעילותה. החברה מעמידה את המשאבים הדרושים בכדי לקיים את הפעילויות הדרושות, כגון: הון עצמי בהיקפים הנדרשים על פי הדין, קיום ביטוח בהתאם להוראות הדין, הדרכת עובדים, שימוש במערכות מחשב שונות, קיום מערך בקרה פנימית, וכו'.

4.17 הסכמים מהותיים

ביום 23 בינואר 2007 נחתם הסכם בין הראל חברה לביטוח בע"מ, בעלת השליטה המלאה בחברה ("הראל ביטוח") (כבעלים של קופות לאומי) לבין החברה בקשר עם ניהולן של קופות לאומי עבור הראל ביטוח. בהתאם להוראות ההסכם, החברה אחראית כלפי העמיתים בקופות לאומי וכלפי הראל ביטוח לקיום כל הוראות הדין הנוגעות לניהול קופות גמל וקיום כל ההתחייבויות המוטלות על חברה מנהלת כלפי עמיתים בקופות גמל. בהסכם נקבע כי הראל ביטוח רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש בת 45 ימים, ואילו החברה רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש 180 ימים. בהתאם להוראות ההסכם, החברה תגבה מאת עמיתי הקופות את דמי הניהול ותעבירם להראל ביטוח לאחר תשלום, מתוך דמי הניהול שיגבו על ידה כאמור, של עמלות ההפצה והעמלות למשווקים פנסיוניים. עבור ביצוע ניהול קופות לאומי עבור הראל ביטוח, תהיה זכאית החברה להחזר הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול קופות לאומי בתוספת 2%.

לעניין הסכם התפעול עם לאומי שירותי שוק ההון בע"מ ראה סעיף 4.8.3.

4.18 הסכמי שיתוף פעולה

נכון למועד דוח זה אין החברה צד להסכמי שיתוף פעולה אסטרטגיים.

4.19 הליכים משפטיים

אין הליכים משפטיים מהותיים כנגד החברה, למעט כמפורט בביאור 22 א(5) לדוחות הכספיים לגבי תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית.

4.20 דיון בגורמי סיכון

4.20.1 סיכונים מקרו כלכליים:

4.20.1.1 סיכונים שוק

סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים או התחייבויות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכונים שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במחירי הנדל"ן, במרווחי אשראי, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

החברה פועלת בתחומים שונים של שוקי ההון בארץ ובעולם. שינויים בגורמי סיכון שוק עלולים לגרום להפסדים, באופן ישיר עקב ירידת שווי ההשקעות העצמיות של החברה, ובאופן עקיף לאור מנגנון גביית דמי הניהול. ירידות בשוק ההון גורמות לתשואות נמוכות עבור עמיתי הקופה ולעליה במספר הפדיונות והעזיבות.

שווי הנכסים בקופות הגמל בניהול החברה, הן הסחירים והן הלא סחירים, מושפע משינויים בגורמי סיכון שוק. עבור נכסים סחירים שינויים בגורמי הסיכון משתקפים במחיריהם בשוק ואילו עבור נכסים לא סחירים שינויים בגורמי הסיכון באים לידי ביטוי בשווי ההוגן שלהם המחושב על פי מודל או לפי הערכת שווי.

סיכוני שוק בארץ ובעולם עלולים להתממש בעקבות אחת או יותר מההתפתחויות הבאות:

- האטה כלכלית בישראל עלולה להקטין את ציפיות השוק לגידול ברווחיות הפירמות בעתיד ולשחוק את מחירי המניות שלהן בהתאם. האטה עלולה גם לגרום לפתיחת מרווחי אשראי של אגרות חוב מקומיות כתוצאה מגידול בפרמיית הסיכון שדורשים המשקיעים.
- מדיניות מוניטרית מרסנת: העלאת שיעורי הריבית על ידי בנק ישראל עלולה לייקר את מחיר הכסף לפירמות ולאנשים פרטיים וכתוצאה מכך לגרום לשינוי העדפות הציבור בקשר להחזקת נכסים פיננסיים.
- הרעה ביציבות הפוליטית או הביטחונית של מדינת ישראל.
- שינוי לרעה בפרמטרים הפיננסיים של מדינת ישראל כגון גודל הגירעון הממשלתי, שינוי במצבת החוב הממשלתי, הרעה בתחום האינפלציה וכדומה, עלולים להשפיע על נטייתם של משקיעים מקומיים וזרים להשקיע משאבים בישראל.
- האטה כלכלית בעולם עלולה להקטין את ציפיות המשקיעים הגלובליים לגידול ברווחי הפירמות בעתיד ולהביא לשחיקתם של מחירי המניות ואגרות החוב בעולם.

4.20.1.2 האטה כלכלית בישראל

מלבד השפעתה על שוקי המניות והאג"ח (כמתואר לעיל), להאטה כלכלית בישראל עלולה להיות השפעה על קיטון בהיקפי ההפקדות בעיקר של עמיתים עצמאיים וגידול בפדיונות.

4.20.1.3 סיכון מחירי נכסים אחרים

חלק מנכסי קופות הגמל שבניהול החברה מושקע בהשקעות אלטרנטיביות הכוללות השקעות בנדל"ן וקרנות נדל"ן, בקרנות השקעה ובקרנות גידור. השקעות אלה חשופות לשינויים בשווי, אשר עשויים לנבוע, בין היתר, משינויים בשווקי ההון בארץ ובעולם, משינויים במחירי נדל"ן או מסיכונים עסקיים ספציפיים.

4.20.1.4 סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי. כמו כן, חשיפה משמעותית לקבוצות לווים או ריכוזיות ענפית, עלולה להשפיע לרעה על יכולת העמידה בהחזר חובות של אותם צדדים נגדיים.

חלק מנכסי קופות הגמל שבניהול החברה מושקע בפיקדונות בבנקים בישראל, באגרות חוב ובאשראי ללווים שונים. לפיכך, יש ביציבות הבנקים, המנפיקים והלווים כדי להשפיע על שווי הפיקדונות, אגרות החוב והאשראי כאמור, ובהתאם על תוצאותיה העסקיות של החברה. קיים סיכון אשראי גם בפעילות בנגזרים מול צדדים נגדיים.

4.20.2 סיכונים ענפיים:

4.20.2.1 שינויים רגולאטורים

תחומי פעילות החברה כפופים לרגולציה רחבה ביותר, המשתנה ומתעדכנת לעיתים תכופות. פעילות החברה עלולה להיות כפופה לשינויים רגולאטורים שיגבילו את פעילות החברה או שיטנו את מבנה רווחיות החברה.

4.20.2.2 ניוד החיסכון הפנסיוני ופעילות היעוץ בבנקים בתחום החיסכון ארוך הטווח

התקנות בעניין ניוד החיסכון הפנסיוני (ראה סעיף 3.1.1.1 לעיל) נועדו לאפשר לצרכן לנייד את החיסכון הפנסיוני בכל עת בין הגופים המנהלים ולהגביר את התחרות בין הגופים הנ"ל. כמו כן, למתן האפשרות לבנקים להעניק יעוץ בקשר עם מוצרי חיסכון פנסיוני ולמכור מוצרי חיסכון פנסיוני, יש השלכה על פעילות החברה ותוצאותיה, בין היתר לאור תשלום העמלות לבנקים.

4.20.2.3 שינויים בטעמי הציבור

שינויים בנטיית הציבור לבחור בין תחליפי מוצרי החיסכון בתחומים השונים, או שלא לרכוש מוצרים כאמור כלל, עשויה להשפיע על הביקוש למוצרי החברה ועל רווחיותה.

4.20.2.4 גידול בתחרותיות

התעצמות התחרות בענף על רקע הניוד הפנסיוני וכניסת הבנקים ליעוץ עלולים להביא לשחיקת רווחיות עקב נטישת לקוחות.

4.20.2.5 סיכוני נזילות

קיים סיכון הנובע מאי וודאות לגבי המועד בו תידרש החברה המנהלת לשלם או לנייד צבירות ביחס להיקף הנכסים הסחירים והמזומנים אשר יהיו זמינים לכך באותה עת. בנוסף, היעדר נזילות בשווקים עלול לגרום לקשיים במימוש נכסים ו/או בהקטנת חשיפות.

4.20.3 סיכונים מיוחדים לחברה:

4.20.3.1 פגיעה בשמה הטוב של החברה ו/או בשמה הטוב של החברה

מוניטין החברה ושמה הטוב מהווים גורם חשוב בהתקשרות החברה עם עמיתים חדשים ושמירה על עמיתים קיימים. לפגיעה בשמן הטוב של החברה ו/או של הקבוצה עלולה להיות השפעה מהותית על פעילות החברה.

4.20.3.2 סיכונים תפעוליים

התממשות של סיכונים תפעוליים שונים, כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים עלולה להשפיע לרעה על פעילות החברה ולגרום להפסד כספי.

4.20.3.3 הליכים משפטיים מהותיים ותובענות ייצוגיות

לתובענות ייצוגיות ולתביעות משפטיות מהותיות אחרות כנגד החברה, עלולה להיות השפעה מהותית על עסקיה. הליכים כאמור יכול שינבעו גם מפעולות של צדדים שלישיים (כגון סוכנים), מבלי שלחברה תהיה יכולת חזרה מעשית לאותם צדדים שלישיים.

4.20.3.4 סיכוני ציות

פעילויות מהותיות בקבוצה כפופות להוראות רגולטוריות שונות. אי עמידה בדרישות רגולטוריות עלולה לגרום סנקציות ועיצומים כספיים כלפי הקבוצה ועשויה להוות בסיס לתביעות נגדה.

בטבלאות הבאות מוצגים גורמי הסיכון שתוארו לעיל, תוך הבחנה בין סיכוני החברה המנהלת לסיכוני העמיתים בקופות, על פי טיבם - סיכוני מקרו, סיכונים ענפיים, וסיכונים מיוחדים לחברה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות- איכותיות של הנהלת החברה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך דוח זה, על פי השפעתם על עסקי החברה בכללותה - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

מידת השפעת גורמי הסיכון על החברה

השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון
			סיכונים מקרו
		√	סיכוני שוק
√	√		האטה כלכלית בישראל
		√	סיכון מחירי נכסים אחרים
			סיכוני אשראי
			סיכונים ענפיים
		√	שינויים רגולאטורים
		√	ניוד החיסכון הפנסיוני וכניסת הבנקים לייעוץ בתחום החיסכון ארוך הטווח
		√	שינוי בטעמי הציבור
		√	גידול בתחרותיות
			סיכונים מיוחדים לקבוצה
	√		פגיעה בשמן הטוב של החברה ו/או של קבוצת הראל
	√		סיכונים תפעוליים
	√		תובענות והליכים משפטיים מהותיים
	√		סיכוני ציות

מידת השפעת גורמי הסיכון על כספי העמיתים קופות הגמל

השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון
			סיכונים מקרו
		√	סיכוני שוק
	√		האטה כלכלית בישראל
		√	סיכוני אשראי
			סיכונים ענפיים
	√		ירידה בהיקפי הפעילות ובשווי הנכסים המנוהלים
		√	שינויים רגולאטורים
		√	ניוד החיסכון הפנסיוני וכניסת הבנקים לייעוץ בתחום החיסכון ארוך הטווח
		√	שינוי בטעמי הציבור
		√	גידול בתחרותיות
			סיכונים מיוחדים לקבוצה
	√		פגיעה בשמן הטוב של החברה ו/או של קבוצת הראל
	√		סיכונים תפעוליים
	√		תובענות ייצוגיות והליכים משפטיים מהותיים

מידת ההשפעה של כל אחד מגורמי הסיכון המפורטים בטבלאות לעיל עשויה להיות מושפעת משינויים העשויים לחול במאפייני פעילות החברה או בתנאי השוק לאחר תאריך דוח זה.

4.21 יעדים ואסטרטגיה עסקית

סעיף 4.21 זה להלן בדבר יעדים ואסטרטגיה עסקית, כולל גם תחזיות, הערכות, אומדנים ומידע אחר המתייחסים לאירועים ועניינים עתידיים, שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה בלבד (מידע צופה פני עתיד). העובדות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס למידע זה הינם עובדות ונתונים בנוגע למצב הנוכחי של החברה ועסקיה (כגון היקפי מכירות ושיעורי רווחיות, כוח אדם, התקשרויות עסקיות ועוד), עובדות ונתונים בנוגע למצב הנוכחי בארץ ובעולם של תחומי הפעילות בהם פועלת החברה (כגון התפתחויות כלכליות ענפיות, סביבה רגולטורית, מתחרים, התפתחויות טכנולוגיות ועוד), ועובדות ונתונים מקרו כלכליים (כגון מצב כלכלי בישראל ובעולם, שיעורי תשואה בשוקי ההון, התפתחויות מדיניות וחברתיות ועוד), והכל כפי שידועים לחברה במועד דוח זה. המידע צופה פני עתיד הכלול בסעיף זה לעיל מבוסס במידה מהותית, בנוסף לאינפורמציה הקיימת בחברה, על ציפיות והערכות נוכחיות של החברה לגבי התפתחויות עתידיות בכל אחד מהפרמטרים האמורים, ועל השתלבותן של ההתפתחויות כאמור אלה באלה. אין לחברה כל ודאות כי ציפיותיה והערכותיה אכן יתממשו, ותוצאות הפעילות של החברה עלולות להיות שונות באופן מהותי מהתוצאות המוערכות או המשתמעות מהאמור לעיל, בין היתר עקב שינוי בכל אחד מהגורמים דלעיל.

4.21.1 עם הפיכת החברה לגורם דומיננטי בשוק הגמל עם ההתקשרות בהסכם עם הראל ביטוח בקשר עם ניהול קופות הגמל שרכשה הראל ביטוח מאת קבוצת בנק לאומי (ראה סעיף 1.1.3 לעיל), אסטרטגית החברה היא לפעול לשימור תיק הלקוחות הקיים, לצד המשך מגמת גיוס לקוחות חדשים והגדלת היקף הנכסים המנוהלים, תוך שמירה על רווחיות נאותה.

4.21.2 יעדי החברה הם:

- הגדלת נתח השוק, תוך גידול ברמת הרווחיות הממוצעת, לרבות על דרך של רכישות.
- חיזוק מערכי ההפצה, והרחבת דרכי ההפצה של קופות הגמל של החברה.
- הצגת מגוון מסלולי השקעה בהתאם לצורכי השוק והלקוחות.
- השבחת מערך ניהול הנכסים.
- התייעלות וחסכון במשאבים, לרבות באמצעות שמירה על רמת ההוצאות הקיימת בצד גידול בהיקפי הפעילות.
- עמידה בדרישות הרגולציה תוך הצבת יעדי בקרה גבוהים.

הנהלת החברה תעשה כל מאמץ על מנת להיות בשוק הגמל גוף דומיננטי, תוך שמירה על ערכי הקבוצה המתבטאים בסיסמא "אש להבה":

אמינות, שרות, לקוח, הון אנושי, בית חם והובלה.

הראל גמל והשתלמות בע"מ

פרק 2

דוח הדירקטוריון

דו"ח דירקטוריון

הראל גמל והשתלמות בע"מ

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדו"ח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפויה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. החברה אינה מתחייבת למסור עדכונים לגבי שינויים שיחולו באשר למידע צופה פני עתיד.

1. מאפיינים כלליים של החברה המנהלת

הראל גמל התאגדה ביום 14 בספטמבר 1995, כחברה פרטית בישראל, בהתאם לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג - 1983, בשם אייל גמל בע"מ. ביום 11 באפריל 1999 שינתה החברה את שמה ל"הראל גמל בע"מ". ביום 15 במאי 2011 שינתה החברה את שמה לשמה הנוכחי.

לחברה אין חברות בנות. החברה הינה חברה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות"). בהתאם לתנאים שנקבעו על ידי המפקח במסגרת האישור שניתן להראל חברה לביטוח בע"מ ("הראל ביטוח") לרכישת פעילות קופות גמל מאת בנק לאומי, נדרשה הראל השקעות להעביר את מלוא החזקותיה של הראל פיננסיים (לשעבר: הראל בית השקעות בע"מ) (שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות) בחברה, להראל ביטוח. בהתאם להנחיה זו, אישרו הדירקטוריונים של חברות הקבוצה הרלבנטיות את שינוי המבנה בהחזקות בחברה והחברות הגישו בקשה לרשות המסים לאישור ביצוע השינוי המבנה כאמור, בהתאם לחלק ה(2) לפקודת מס הכנסה. ביום 31 בדצמבר 2008 התקבל אישור רשות המסים, בתוקף מיום 31 בדצמבר 2007 ושינוי המבנה בוצע באותו מועד. עם השלמת הליך שינוי המבנה, החברה הינה חברה בת בבעלות מלאה של הראל ביטוח.

ביום 27 בדצמבר 2006 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל ביטוח, חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות, מבנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי") ולאומי שירותי שוק ההון בע"מ, תמורת סך של 575 מיליון ש"ח, את הפעילות של 5 קופות גמל שהעיקריות שבהן הינן עצמה ותעוז (להלן: "קופות לאומי"). במסגרת ההסכם התחייבה הראל ביטוח, כי ניהול קופות הגמל על-פי חוק קופות גמל, יועבר בד בבד עם השלמת העסקה לחברה מנהלת, כמשמעות מונח זה בחוק קופות גמל, וכי החברה תהיה החברה המנהלת שתבצע עבור הראל ביטוח את ניהול קופות הגמל.

במועד השלמת רכישת קופות לאומי נחתם הסכם הפצה בין בנק לאומי לבין החברה. במועד השלמת רכישת קופות לאומי על ידי הראל ביטוח נכנס לתוקף הסכם בין הראל ביטוח לבין לאומי שירותי שוק ההון בע"מ ("לאומי גמל"), לפיו מעניקה לאומי גמל שירותי תפעול עבור קופות לאומי. בנוסף מעניקה לאומי גמל שירותי תפעול עבור קופות נוספות שמנוהלות בידי החברה.

נכון למועד עריכת דוח זה, החברה מנהלת בנאמנות עבור עמיתי הקופות שבניהולן 8 קופות גמל הכוללות 23 מסלולי השקעה:

1.1. קופות גמל לא משלמות לקצבה, לתגמולים ואישיות לפיצויים שבניהול החברה הן:

הראל קופת גמל - הוקמה בשנת 1998. הקופה הינה קופת גמל לתגמולים ופיצויים, המיועדת לשכירים ועצמאיים. בקופה חמישה מסלולי השקעה: מסלול כללי, מסלול שחף - עד 10% במניות, מסלול בז - מסלול מנייתי, מסלול שקלי ומסלול אג"ח.

ביום 1 בינואר 2012 הקופה מוזגה באופן טכני לתוך "הראל עצמה תעוז".

הראל עצמה - תעוז - הקופה הוקמה בשנת 1957. הקופה הינה קופת גמל לתגמולים, המיועדת לעצמאיים ולשכירים. הקופה נרכשה על-ידי הראל ביטוח מאת בנק לאומי בדצמבר 2006. בהתאם להסכם בין הראל ביטוח לחברה, החברה משמשת כחברה מנהלת של הקופה. ביום 1 בינואר 2012 מוזגו לתוך מסלולי ההשקעה בקופה זו מסלולי ההשקעה של "הראל - תעוז", מיזוג מלא ושל "הראל קופת גמל", מיזוג טכני, כך שבקופה שמונה מסלולי השקעה: מסלול כללי, הראל גמל כללי, מסלול שקלי - קצר, מסלול ללא מניות, הראל בז (מנייתי), הראל גמל מסלול אג"ח, הראל גמל מסלול שקלי, והראל שחף (עד 10% מניות). שם הקופה שונה מ"הראל עצמה" ל"הראל עצמה תעוז".

הראל - תעוז - הקופה הוקמה בשנת 1958. הקופה הינה קופת גמל לתגמולים ופיצויים, המיועדת לשכירים ועצמאיים. הקופה נרכשה על-ידי הראל ביטוח מאת בנק לאומי בדצמבר 2006. בהתאם להסכם בין הראל ביטוח לחברה, החברה משמשת כחברה מנהלת של הקופה. בקופה שלושה מסלולי השקעה: מסלול כללי, מסלול שקלי ומסלול ללא מניות. ביום 1 בינואר 2012 מסלולי הקופה מוזגו באופן מלא לתוך "הראל עצמה תעוז" וחדלו להתקיים כמסלולים עצמאיים.

הראל - ניב - הקופה הוקמה בשנת 2003. הקופה הינה קופת גמל לתגמולים ופיצויים, המיועדת לשכירים ועצמאיים. הקופה נרכשה על-ידי הראל ביטוח מאת אסיף חברה לניהול קופות גמל. בהתאם להסכם בין הראל ביטוח לחברה, החברה משמשת כחברה המנהלת של הקופה.

1.2. קרנות ההשתלמות שבניהול החברה הן:

הראל קרן השתלמות - הוקמה בשנת 1997. הקופה הינה קרן השתלמות, המיועדת לשכירים ועצמאיים. בקופה חמישה מסלולי השקעה: מסלול כללי, מסלול שלדג - עד 10% במניות, מסלול נץ - מסלול מנייתי, מסלול שקלי ומסלול אג"ח.

הראל השתלמות ניבה - הוקמה בשנת 2004. הקופה הינה קרן השתלמות, המיועדת לשכירים ועצמאיים.

1.3. קופות מרכזיות לפיצויים שבניהול החברה הן:

הראל קופה מרכזית לפיצויים - הוקמה בשנת 1997. הקופה הינה קופת גמל מרכזית לפיצויים, המיועדת למעסיקים בלבד.

הראל פרופיל אישי למעסיק - הוקמה בשנת 2003. הקופה הינה קופת גמל רב מסלולית בניהול אישי למטרת פיצויים, המיועדת למעסיקים בלבד.

קופה מרכזית לפיצויים - מסלולית - הקופה הוקמה בשנת 2001. הקופה הינה קופת גמל מסלולית למטרת פיצויים, המיועדת למעסיקים בלבד. הקופה נרכשה על-ידי הראל ביטוח מאת בנק לאומי בדצמבר 2006. בהתאם להסכם בין הראל ביטוח לחברה החברה משמשת כחברה מנהלת של הקופה. בקופה חמישה מסלולי השקעה: מסלול מדדי, מסלול מניות, מסלול מט"ח, מסלול שקלי ומסלול כללי.

1.4. קופת מרכזית להשתלמות בפנסיה תקציבית שבניהול החברה היא:

הראל קופה לפנסיה תקציבית - הוקמה בינואר 2008. הקופה הינה קופת גמל להשתלמות בפנסיה תקציבית המיועדת למעסיקים בלבד.

לפרטים נוספים בנושא מיזוג קופות גמל – ראה סעיף 3 להלן.

1.5. הסכמים

- 1.5.1. ביום 23 בינואר 2007 נחתם הסכם בין הראל חברה לביטוח בע"מ, בעלת השליטה המלאה בחברה ("הראל ביטוח") (כבעלים של קופות לאומי) לבין החברה בקשר עם ניהולן של קופות לאומי עבור הראל ביטוח (ראה סעיף **שגיאה! מקור ההפניה לא נמצא.** לעיל). בהתאם להוראות ההסכם, החברה אחראית כלפי העמיתים בקופות לאומי וכלפי הראל ביטוח לקיום כל הוראות הדין הנוגעות לניהול קופות גמל וקיום כל ההתחייבויות המוטלות על חברה מנהלת כלפי עמיתים בקופות גמל. בהסכם נקבע כי הראל ביטוח רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש בת 45 ימים, ואילו החברה רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש בת 180 ימים. בהתאם להוראות ההסכם, החברה תגבה מאת עמיתי הקופות את דמי הניהול ותעבירם להראל ביטוח לאחר תשלום, מתוך דמי הניהול שיגבו על ידה כאמור, של עמלות ההפצה והעמלות למשווקים פנסיונים. עבור ביצוע ניהול קופות לאומי עבור הראל ביטוח, תהיה זכאית החברה להחזר הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול קופות לאומי בתוספת 2%.
- 1.5.2. לחברה הסכם עם הראל ביטוח שמטרתו ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה הראל ביטוח לחברה תוך שהחברה מנצלת את היתרון לגודל של הראל ביטוח ובכך חוסכת את רכישתם של שירותים שונים. על פי הסכם בין החברה להראל ביטוח, החברה, יחד עם הראל עתידית קופות גמל בע"מ ("הראל עתידית") וקרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ("קחצ"ק"), חברות מנהלות של קופות גמל בשליטת הראל השקעות, משלמת להראל ביטוח עבור שירותי ניהול ההשקעות הניתנים לחברה, להראל עתידית ולקחצ"ק על ידי חטיבת ההשקעות של הראל ביטוח. הקצאת העלויות בין החברות המנהלות מבוצעת לפי שלושה פרמטרים: היקף הנכסים המנוהלים בידי כל חברה מנהלת; תמהיל ההשקעות, לפי אפיקי השקעה; ושיעור גידול התיק. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית.
- 1.5.3. לשם ניצול של "יתרון לגודל" וחסכון בעלויות תפעול שוטף, להראל עתידית, הסכם עם החברה בדבר קבלת שירותי תפעול וניהול מאת החברה. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה החברה להראל עתידית, תוך שהראל עתידית מנצלת את היתרון לגודל של החברה ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול. בהתאם להוראות הסכם זה, הראל עתידית משלמת לחברה דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת הראל עתידית מקופות הגמל שבניהולה. התמורה דלעיל כוללת תשלום עבור שירותים שונים שרוכשת החברה עבור הקופות שמנוהלות על ידה והראל עתידית לא תחויב בתשלום נוסף בקשר עם השירותים כאמור. כמו כן, בהתאם להסכם שבין החברה להראל עתידית, המחתה הראל עתידית לחברה את זכאותה לקבלת דמי ניהול מאת הראל ביטוח בגין קופות גמל שהינן בבעלות הראל ביטוח ומנוהלות בידי הראל עתידית.
- 1.5.4. לשם ניצול של "יתרון לגודל" וחסכון בעלויות תפעול שוטף, לקחצ"ק הסכם עם החברה בדבר קבלת שירותי תפעול וניהול מאת החברה. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה החברה לקחצ"ק, תוך שקחצ"ק מנצלת את היתרון לגודל של החברה ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול. בהתאם להוראות הסכם זה, קחצ"ק משלמת לחברה דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת קחצ"ק מקרן השתלמות שבניהולה. התמורה דלעיל כוללת תשלום עבור שירותים שונים שרוכשת החברה עבור הקופות שמנוהלות על ידה וקחצ"ק לא תחויב בתשלום נוסף בקשר עם השירותים כאמור.
- על פי הסכם בין החברה להראל השקעות, משלמת החברה להראל השקעות סך של 3% מדמי הניהול שגובה החברה מקופות הגמל שבניהולה, וזאת בתמורה לשירותי ניהול וייעוץ בתחומי שיווק פיננסיים, תכנון עסקי, השתתפות בדירקטוריונים ותחומי ניהול נוספים. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית.

1.6. להלן מספר חשבונות העמיתים המנוהלים על ידי החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2012*:

שם הקופה	עצמאיים	שכירים / מעבידים	סה"כ
הראל קרן השתלמות - מסלול כללי	11,639	46,389	58,028
הראל קרן השתלמות - מסלול שקלי	1,412	4,827	6,239
הראל קרן השתלמות - מסלול נץ (מנייתי)	1,964	3,432	5,396
הראל קרן השתלמות - מסלול שלדג (עד 10% מניות)	4,323	13,772	18,095
הראל קרן השתלמות - מסלול אג"ח	332	1,036	1,368
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	9,870	26,854	36,724
הראל עצמה תעוז - הראל גמל מסלול שקלי	1,229	1,573	2,802
הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)	1,781	1,261	3,042
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	6,809	7,476	14,285
הראל עצמה תעוז - הראל קופת גמל מסלול אג"ח	360	275	635
הראל קופה מרכזית לפיצויים	-	683	683
הראל השתלמות ניבה	257	511	768
הראל פרופיל אישי למעסיק	-	7	7
הראל קופה לפנסיה תקציבית	-	76	76
סה"כ	39,976	108,172	148,148
קופות בבעלות הראל ביטוח שהינן בניהול הראל גמל			
שם הקופה	עצמאיים	שכירים / מעבידים	סה"כ
הראל - ניב	11,338	17,698	29,036
הראל עצמה תעוז - מסלול כללי	236,611	91,823	328,434
הראל עצמה תעוז - מסלול שקלי קצר	4,971	1,738	6,709
הראל עצמה תעוז - מסלול ללא מניות	3,594	820	4,414
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	-	64	64
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	-	10	10
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	-	280	280
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	-	272	272
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	-	427	427
סה"כ	256,514	113,132	369,646
סה"כ קופות בבעלות החברה וקופות בבעלות הראל ביטוח	296,490	221,304	517,794

*עמיתים שלהם צבירה במסלולים שונים באותה קופה, מספר החשבונות נספר בגין כל מסלול בנפרד.

1.7. להלן פירוט היקף הנכסים נטו המנוהלים על ידי החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2012:

שם הקופה	היקף נכסים (אלפי ש"ח)
הראל קרן השתלמות - מסלול כללי	1,583,232
הראל קרן השתלמות - מסלול שקלי	234,959
הראל קרן השתלמות - מסלול נץ (מנייתי)	157,273
הראל קרן השתלמות - מסלול שלדג (עד 10% מניות)	809,978
הראל קרן השתלמות - מסלול אג"ח	60,904
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	778,855
הראל עצמה תעוז - הראל גמל מסלול שקלי	116,615
הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)	74,918
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	1,212,468
הראל עצמה תעוז - הראל קופת גמל מסלול אג"ח	47,164
הראל קופה מרכזית לפיצויים	162,011
הראל השתלמות ניבה	19,124
הראל פרופיל אישי למעסיק	81,337
הראל קופה לפנסיה תקציבית	9,742
סה"כ	5,348,580
קופות בבעלות הראל ביטוח שהינן בניהול הראל גמל	
שם הקופה	היקף נכסים (אלפי ש"ח)
הראל - ניב	357,294
הראל עצמה תעוז - מסלול כללי	11,748,783
הראל עצמה תעוז - מסלול שקלי קצר	459,921
הראל עצמה תעוז - מסלול ללא מניות	422,099
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	3,376
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	1,370
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	74,732
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	85,393
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	60,905
סה"כ	13,213,873
סה"כ קופות בבעלות החברה וקופות בבעלות הראל ביטוח	18,562,453

1.8. שינוי מסמכי היסוד של החברה המנהלת

ביום 9.10.2012 אישרה האסיפה הכללית של החברה תיקון הוראות בתקנון החברה, העוסקות בביטוח ושיפוי דירקטורים ונושאי משרה בחברה וכן תיקונים שונים לצורך התאמת התקנון להוראות תיקון 16 לחוק החברות. התיקונים נעשו לאור תיקונים שנערכו בהוראות חוק החברות לרבות כאמור בעניין שיפוי וביטוח נושאי משרה וכן לאור כניסתו לתוקף של חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, אשר היווה גם תיקון לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 וכן לאור תיקון 16 לחוק החברות, אשר בעקבותיו נכנסו לתוקף הוראות שונות שעניינן הממשל התאגידי של חברות.

2. מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעולות, מקורות מימון

דוח על המצב הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכם לכ- 54,017 אלפי ש"ח, לעומת כ- 44,834 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011, גידול של כ- 20.5%. הגידול נובע בעיקרו מגידול בניירות ערך הסחירים שנובע מתזרים מזומנים חיובי בשל גידול בהכנסות מדמי ניהול.

ההון ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכם ב- 28,912 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 19,972 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011, גידול של כ- 44.8%.

הגידול בהון נובע מרווח בסך של 8,191 אלפי ש"ח ומגידול בקרן הון בסך 749 אלפי ש"ח, שמקורה מרווח בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

בשנת 2012 הסתכמו ההכנסות מדמי ניהול ב- 52,428 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 47,814 אלפי ש"ח בשנת 2011, גידול של כ- 9.7%, הגידול בדמי הניהול נובע בעיקרו מגידול בנכסים הממוצעים בקופות בבעלות החברה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

מידע נוסף לגבי היקף נכסי הקופות ראה סעיף 0 להלן.

נכון ליום 31 בדצמבר 2012 ההכנסות מדמי ניהול מצדדים קשורים כוללות, בין היתר, את המרווח לו זכאית החברה מתוקף הסכם מתן שרותי ניהול לקופות הגמל שהינן בבעלותה של הראל ביטוח. סכום זה מוצג בנטו לאחר קיזוז ההוצאות המיוחדות לשירות כאמור, בסך 589 אלפי ש"ח.

בנוגע לנזילות ומקורות מימון - עיקר ההכנסות של החברה הן מדמי ניהול קופות הגמל.

3. נתונים נוספים

לעניין שינויים בשנת הדוח- ראה סעיף 1.1.4 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי.

4. פירוט ההתפתחויות הכלכליות במשק במהלך תקופת הדיווח והקשרן למדיניות ההשקעות הכללית של החברה

לפרטים אודות התפתחויות כלכליות במשק - ראה סעיף 2.2.9 לפרק 1 - תיאור עסקי התאגיד.

לאור ההתפתחויות הכלכליות במשק ננקטו מצד החברה הפעולות הבאות:

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2012 בשיעור הנמוך ממרכז היעד של בנק ישראל, וזאת למרות המשך עליית מחירים במחירי הדיוור. המדד הנמוך הושפע מהמחאה החברתית, מירידת מחירי התקשורת וכן מהחולשה הכלכלית בשווקים המפותחים וירידה בצמיחה בשווקים המתעוררים. חטיבת ההשקעות שמרה על מרכיב צמוד מדד משמעותי, בעיקר באמצעות אג"ח ממשלתיות וקונצרניות ועסקאות אשראי צמודי מדד.
שער החליפין של השקל	במחצית הראשונה של השנה נחלש השקל לעומת סל המטבעות, בעיקר על רקע החשש הבטחוני, החששות ממשבר באירופה והגדלת השקעות של מוסדיים בחו"ל ובמט"ח. בהמשך השנה השקל שב להתחזק, בעקבות היחלשות החששות הנ"ל, וסיים את השנה בהתחזקות מול סל המטבעות. במהלך השנה הגדילה החברה את חשיפת המט"ח בתיק, לרמה הנמוכה במעט מרמת החשיפה למניות חו"ל.

<p>בנק ישראל הפחית את הריבית במהלך השנה מ- 2.75% ל- 1.75%, בארבע הפחתות של 0.25%. הפחתות הריבית באו על רקע האטה הכלכלית בעולם המפותח והירידה בצמיחה בישראל, הפחתות ריבית ע"י בנקים מרכזיים אחרים, החולשה בנתוני הייצוא מישראל, וציפיות אינפלציוניות נמוכות. עקום התשואות ירד במהלך השנה לכל אורכו, הן באפיק השקלי והן באפיק הצמוד למדד. במהלך השנה שמרה חטיבת ההשקעות על מח"מ קצר יחסית בתיק הממשלתי, ומח"מ ממוצע בינוני בתיק הקונצרני.</p>	<p>התפתחות שעורי ריבית</p>
<p>הגירעון התקציבי בשנת 2012 עלה על התחזית של משרד האוצר בתחילת השנה, הן בשל האטה בהכנסות ממסים והן בשל גידול בהוצאות, בעיקר בתחום הביטחון. בשנת 2013 צפויה מגמה דומה, לנוכח התחזית לצמיחה כלכלית נמוכה מהממוצע הרב שנתי. מימון הגירעון באמצעות הנפקות ומיחזור החוב הממשלתי בוצעו בתנאי ריבית נוחים יחסית לתקציב המדינה.</p>	<p>ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו</p>
<p>שווקי המניות בעולם עלו למרות הירידות החדות במהלך הרבעון השני כתוצאה מהמשבר באירופה. העליה בשווקי המניות נבעה בעיקר מהקיסטון בחשש להתעצמות המשבר באירופה, פתרון (בסוף השנה) ל"צוק הפיסקאלי" בארה"ב, ריביות נמוכות ברוב המדינות המפותחות, ונזילות גבוהה כתוצאה מהזרמות הכספים ע"י הבנקים המרכזיים הגדולים לשווקים הפיננסיים. שוק המניות בישראל הניב תשואת חסר על שווקי חו"ל, בעיקר על רקע החשש הביטחוני וחולשה בסקטורים ספציפיים (כגון התקשורת). לנוכח התמחור הנוח של שווקי המניות שמרה החברה על החשיפות בסביבות היעדים שנקבעו לשנת 2012, תוך הגדלת מרכיב החשיפה ל מניות בחו"ל לכ- 55% מסך החשיפה למניות.</p>	<p>שוק המניות</p>
<p>מרווחי האשראי על אגרות החוב הקונצרניות קטנו במהלך השנה, בהשפעת הריביות הנמוכות, יצירות בקרנות הנאמנות האג"חיות, ורגולציה שהקשתה על חברות להנפיק אג"ח (חוזר חודק). חטיבת ההשקעות המשיכה לרכוש אגרות חוב קונצרניות, ולתת אשראי לחברות, תוך הקפדה על בחינת הסיכון והתשואה, ותחת מגבלות החשיפה למנפיק, לקבוצת לווים ולקבוצות דירוג אשר אושרו בדירקטוריון החברה. לקראת סוף השנה, לנוכח ירידת המרווחים והתשואות גבר קצב המימושים בחלק הסחיר של האג"ח הקונצרני.</p>	<p>אג"ח קונצרני ומוצרי חוב</p>
<p>החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק ההשקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידינו וניירות שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.</p>	<p>מוצרי מדדים</p>
<p>החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות ההשקעה, לניהול יעיל של החשיפות בחו"ל ללא חשיפת המטבע, ללא פעילות באסטרטגיות או לקיחת פוזיציות על כיווני השוק או סטיות התקן.</p>	<p>נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים</p>

מגמות והתפתחויות בשוק קופות הגמל

ככלל, מתאפיין תחום קופות הגמל ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות המפקח. בתחום קיימת תחרות מתמדת ועזה מצד החברות המנהלות קופות גמל. שוק ההון מתאפיין בתנודתיות גבוהה כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בישראל ובעולם, המשפיעים על שערי ניירות ערך בבורסות ובשווקים המוסדרים, משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים, וכתוצאה מכך משפיעים על תוצאות פעילות החברה, נכסיה, ותוצאותיה העסקיות.

תחום קופות הגמל עובר בשנים האחרונות שינויים מקיפים, וזאת לאור שינויים במדיניות הממשלתית בתחום שהביאו לחקיקת חוק וועדת בכר, חוק קופות הגמל, חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני ותיקון חוק הפיקוח (י"חקיקת בכר", שנכנסו לתוקפם בחודש נובמבר 2005). בבסיס מדיניות זו עומדת השאיפה לעידוד חיסכון קצבתי בקרב כלל האוכלוסייה, על מנת להבטיח יכולת קיום בכבוד של האזרחים לאחר גיל הפרישה.

שינויים אלה באו בשנים האחרונות לידי ביטוי בשינוי מבנה המוצרים שהיו קיימים בתחום ובשינויים בהטבות המיסוי הניתנות לחוסכים לטווח ארוך, לרבות השינוי במסגרת תיקון 3 לחוק קופות הגמל תוך העדפת החוסכים במסלול קצבה וקביעת החובה לתשלום קצבה בסכום קצבה מזערי לכל מוצרי החיסכון הפנסיוני לטווח ארוך. במסגרת זו אף הושאו הטבות המס בין מוצרים אלה בכל הנוגע לכספים שהופקדו עבור עמיתים החל מ-1 בינואר 2008.

לפרטים נוספים ראה סעיף 2.2 בפרק הראשון – תיאור עסקי החברה.

5. תאור מצבן הכספי של הקופות ותוצאות פעילות בתקופה הנסקרת (באלפי ש"ח)

שם הקופה	יתרת הקופה ליום 31.12.11	הפקדות	משיכות	העברות נטו	יתרת הקופה ליום 31.12.12
הראל קרן השתלמות - מסלול כללי	1,311,457	322,788	131,292	(58,245)	1,583,232
הראל קרן השתלמות - מסלול שקלי	181,644	32,765	23,348	31,209	234,959
הראל קרן השתלמות - מסלול נץ (מנייתי)	136,587	30,391	9,016	(15,154)	157,273
הראל קרן השתלמות - מסלול שלדג (עד 10% מניות)	600,813	105,443	54,581	99,311	809,978
הראל קרן השתלמות - מסלול אג"ח	28,830	6,589	2,489	24,617	60,904
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	744,437	39,762	39,790	(42,607)	778,855
הראל עצמה תעוז - הראל גמל מסלול שקלי	91,083	2,655	8,530	24,617	116,615
הראל עצמה תעוז - מסלול בו (מנייתי)	75,082	3,071	5,524	(5,652)	74,918
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	965,982	13,628	68,462	205,076	1,212,468
הראל עצמה תעוז - הראל קופת גמל מסלול אג"ח	20,484	383	1,611	25,352	47,164
הראל קופה מרכזית לפיצויים	157,887	4	7,380	(5,020)	162,011
הראל השתלמות ניבה	9,919	4,376	1,932	5,837	19,124
הראל פרופיל אישי למעסיק	84,637	-	6,061	(3,386)	81,337
הראל קופה לפנסיה תקציבית	6,297	2,927	73	-	9,742
הראל - ניב	314,346	31,116	13,308	(8,905)	357,294
הראל עצמה תעוז - מסלול כללי	11,685,979	193,615	800,527	(487,093)	11,748,783
הראל עצמה תעוז - מסלול שקלי קצר	473,029	3,770	42,231	10,297	459,921
הראל עצמה תעוז - מסלול ללא מניות	322,041	3,311	19,911	95,193	422,099
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	3,694	-	192	(529)	3,376
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	1,286	-	202	304	1,370
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	70,967	68	4,642	4,034	74,732
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	77,072	92	4,912	8,595	85,393
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	66,025	48	5,566	(5,784)	60,905
סה"כ	17,429,578	796,802	1,251,580	(97,933)	18,562,453
סה"כ בקובץ הרכבה	17,429,578	796,802	1,251,580	(97,933)	18,562,453

היקף הנכסים המנוהלים ליום 31 בדצמבר 2012 גדל בסך של 1,133 מיליוני ש"ח, לעומת היקף הנכסים המנוהלים ליום 31 בדצמבר 2011. בקופות שבבעלות החברה חל גידול בהיקף הנכסים שנבע בעיקר מהעברות נטו חיוביות לקופה ומתשואה חיובית. בקופות הגמל שבבעלות הראל ביטוח, אשר מנוהלות על ידי החברה, חל קיטון בהיקף הנכסים. עיקר הקיטון נבע מצבירה נטו שלילית של מרבית הקופות שקוזה בחלקה בתשואה חיובית.

ניתוח התשואה שהשיגו קופות הגמל בשנת הדוח

שם הקופה	תשואה נומינלית ברוטו לשנת 2012 באחוזים
הראל קרן השתלמות - מסלול כללי	11.67
הראל קרן השתלמות - מסלול שקלי	7.44
הראל קרן השתלמות - מסלול נץ (מנייתי)	11.97
הראל קרן השתלמות - מסלול שלדג (עד 10% מניות)	10.18
הראל קרן השתלמות - מסלול אג"ח	8.77
הראל עצמה תעוז - מסלול הראל קופת גמל	12.07
הראל עצמה תעוז - הראל גמל מסלול שקלי	7.53
הראל עצמה תעוז - מסלול בז (מנייתי)	12.46
הראל עצמה תעוז - מסלול שחף (עד 10% מניות)	10.38
הראל עצמה תעוז - הראל קופת גמל מסלול אג"ח	8.86
הראל קופה מרכזית לפיצויים	12.03
הראל השתלמות ניבה	9.44
הראל פרופיל אישי למעסיק	תשואה אישית לכל מעסיק
הראל קופה לפנסיה תקציבית	10.23
הראל - ניב	11.80
הראל עצמה תעוז - מסלול כללי	11.65
הראל עצמה תעוז - מסלול שקלי קצר	4.17
הראל עצמה תעוז - מסלול ללא מניות	6.98
הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות	13.49
הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח	1.26
הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד	7.15
הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי	6.87
הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי	11.75

כל הקופות השיגו תשואות חיוביות עקב העלייה בשווקי המניות ואגרות החוב הממשלתיות ואגרות החוב הקונצרניות בארץ ובחו"ל. תשואות גבוהות באופן יחסי הושגו בעיקר במסלולים ובקופות בהם החשיפה למניות ולאגרות חוב קונצרניות בארץ ובחו"ל גבוהה.

6. חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם**6.1. סיכוני שוק**

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופות הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

ניהול סיכונים אלה כולל מציאת איזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

החברה מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפוזר המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח וקרנות השקעה. נכסי הקופות מפוזרים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכלל בדוחות הבקרה הניהוליים השונים.

החברה פועלת בכפוף לחוזר המפקח בנושא מערך ניהול ובקרת סיכונים בחברות מנהלות של קופות גמל.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות, כוללים VaR היסטורי עבור כל הקופות. מדד ה- HS-STD מודד את סטיית התקן הגלומה בתיק ההשקעות עם ההרכב הנוכחי, המבוססת על סימולציה היסטורית של גורמי סיכון. מדד ה- VaR אומד את ההפסד הפוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכוני השוק לאופק של חודש בהסתברויות שונות קבועות מראש. מדד ה- VaR מחושב אחת לחודש. בנוסף, מוצגות תוצאות השפעת תרחישי קיצון על הקופות הגדולות ונבחנים המתאמים בין אפיקי ההשקעה השונים. ועדת השקעות מקבלת גם דיווחים רבעוניים בדבר החשיפות הבאות: חשיפה למנפיק, חשיפה לקבוצת לוויים, חשיפה לדירוגים, חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

6.2. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדת ההשקעות תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצ"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי, מינו הגופים המוסדיים בקבוצה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. חוזר ועדת חודק קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת איגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת איגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פרום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים. מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי וועדת ההשקעות.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות.

6.3. סיכון נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים: סיכון נזילות ברמת קופת גמל, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית.

הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות באשר לסכומי משיכות והעברות הכספים על ידי העמיתים. סיכון זה גורם לאי ודאות לגבי היקף החזקת נכסים סחירים ונזילים על מנת שלא להגיע למצב בו לא יהיה ניתן לבצע תשלומים לעמיתים מושכים ומעבירים. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

הגברת התחרותיות הביאה להגדלת הצורך בהתמודדות עם סיכון זה. הקופות נאלצות לשמור רמות נזילות גבוהות יותר כבטחון לביצוע התשלומים וההעברות. העלאת מרכיב הנזילות והקטנת אופק התכנון הפיננסי בשל סיכון זה מקטין את יכולת הקופות לתכנן ארוך טווח בחלק הנזיל המיועד למקרים אלו.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קופות הגמל. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ. לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

יש לציין שהחל משנת 2005 עקב כניסת גורם מצטט להערכת שוים של נכסים לא סחירים, למעשה נוצרה אפשרות למסחר גם בנכסים אלו על פי המחיר המצוטט.

התמודדות עם סיכון זה נעשית בין השאר באמצעות הערכות היחס הנדרש בין הכספים הנזילים בקופות והערכות ההנהלה לגבי היקף המשיכות והעברות הצפוי לבין סך הנכסים הסחירים והנזילים בקופות בתוספת ההפקדות הצפויות המהווים את החלק הזמין בכל רגע מנכסי הקופות.

בהתאם לדרישת המפקח בחוזר גמל מספר 3-2-2009 בעניין מערך ניהול ובקרת סיכונים בחברות מנהלות של קופות גמל, אישרה ועדת ההשקעות מודל נזילות ונקבעו מדדים למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופות. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות המנוהלות על ידי החברה בפרט ובענף הגמל בכלל, ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחנת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופות על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת. בקופות נשמרת רמת נזילות מספקת שכן רוב נכסי הקופות הינם נכסים סחירים ו/או נכסים הניתנים למימוש מהיר.

מבחינת הרכב נכסי הקופות והערכות ההנהלה, הנהלת החברה סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים וצפי ההפקדות מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

7. נושאים שאליהם הפנה רואה החשבון את תשומת הלב

רואה החשבון של החברה לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו. עם זאת, רואה החשבון ציין כי "מבלי לסייג את מסקנתנו הני"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 21 לדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות".

8. פרטים על חברי ההנהלה, חברי ועדת השקעות ובקורת, נושאי משרה בכירה, תנאי שכר ורואי החשבון

8.1. פרטי חברי הדירקטוריון, חברי ועדת ההשקעות וחברי ועדת ביקורת

8.1.1. חברי דירקטוריון וועדת ביקורת

<p>מספר ת.ז. 2706569 1959 רוטשילד 18, כפר-סבא ישראלית. לא. לא. 26.2.2006 וכיו"ר הדירקטוריון מיום 15.7.2009 11 ראה להלן</p> <p>יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל משותף של הראל השקעות, מנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ, יו"ר דירקטוריון עתידית, קחצ"ק, הראל פנסיה, מנוף וגילעד פנסיה, חבר ועדת השקעות נוסטרו של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל ודירקטור בחברות בקבוצת הראל. לא. אקדמאית. משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת חסכון ארוך טווח בהראל ביטוח, דירקטור בחברות מוחזקות של הראל השקעות בביטוח ופיננסים בע"מ. חברות בקבוצת הראל.</p>	<p>שם: מישל סיבוני תאריך לידה: מען: נתינות: חברות בוועדת דירקטוריון: דירקטור חיצוני: מכהן כדירקטור מיום: מספר הישיבות בהן השתתפה במשך השנה: התעסקות עיקרית נוספת: האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין: האם בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: השכלה: התעסקות בחמש שנים אחרונות: תאגידיים בהם משמש כדירקטור:</p>
<p>מספר ת.ז. 55600159 18.12.1958 האשל 8 א', הרצליה ישראלית לא. לא. 19.11.2007 11 ראה להלן</p> <p>לא לא בוגרת הפקולטה למשפטים (LLB) באוניברסיטה העברית בירושלים דירקטורית בהראל ביטוח, עתידית גמל, קחצ"ק, הראל פנסיה, מנוף, מנכ"ל ענטל חברה לניהול וסחר בע"מ. חברות בקבוצת הראל, ענטל חברה לניהול וסחר בע"מ.</p>	<p>שם: ליאורה קבורס הדר תאריך לידה: מען: נתינות: חברות בוועדת דירקטוריון: דירקטורית חיצונית: מכהנת כדירקטור מיום: מספר הישיבות בהן השתתפה במשך השנה: התעסקות עיקרית נוספת: האם עובדת של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין: האם בת משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: השכלה: התעסקות בחמש שנים אחרונות: תאגידיים בהם משמשת כדירקטורית:</p>

<p>מספר ת.ז. 003372166 19.10.1939 בית הגלבווע 13, תל-מונד ישראל יו"ר ועדת ביקורת כן 31.10.2007 ראה להלן ישיבות דירקטוריון - 11 ישיבות ועדת ביקורת - 7 לא לא המדרשה למנהל, לימודי כלכלה ומנהל ציבורי יו"ר בחברות דנסטיל בע"מ, יו"ר באגש"ח מפעלי תומר בע"מ, חבר בחבר הנאמנים של המכון הבינלאומי למדיניות נגד טרור. דח"צ בחברות בקבוצת הראל, דח"צ בדלק מערכות אנרגיה</p>	<p>שם : אברהם רינות תאריך לידה : מען : נתינות : חברות בועדת דירקטוריון : דירקטור חיצוני : מכהן כדירקטור מיום : התעסקות עיקרית נוספת : מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה : האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל עניין : האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : השכלה : התעסקות בחמש שנים אחרונות : תאגידיים בהם משמש כדירקטור :</p>
<p>מספר ת.ז. 3419488 1942 רחוב כרמל 31, ראש העין ישראלית. ועדת ביקורת לא. 26.2.2006 ראה להלן ישיבות דירקטוריון - 11 ישיבות ועדת ביקורת - 5 לא. לא. אקדמאית. ראש אגף ביטוח חיים וראש אגף בנקים ואסטרטגיה בהראל ביטוח. חברות בקבוצת הראל.</p>	<p>שם : מרים מילה תאריך לידה : מען : נתינות : חברות בועדת דירקטוריון : דירקטורית חיצונית : מכהנת כדירקטורית מיום : התעסקות עיקרית נוספת : מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה : האם עובדת של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל עניין : האם בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : השכלה : התעסקות בחמש שנים אחרונות : תאגידיים בהם משמשת כדירקטורית :</p>
<p>מספר ת.ז. 022757231 1967 מושב עין ורד ישראלית לא לא 20.7.2009 ישיבות דירקטוריון - 9 ראה להלן לא לא תואר ראשון בכלכלה התמחות משנית במנהל עסקים, תואר שני בכלכלה התמחות משנית במימון, אוניברסיטת תל- אביב. מנהל חטיבת חסכון ארוך טווח בהראל ביטוח, מנכ"ל הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ, משנה למנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ. חבר דירקטוריון בחברות בקבוצת הראל.</p>	<p>שם : דורון גינת תאריך לידה : מען : נתינות : חברות בועדת דירקטוריון : דירקטור חיצוני : מכהן כדירקטור מיום : מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה : התעסקות עיקרית נוספת : האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל עניין : האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : השכלה : התעסקות בחמש שנים אחרונות : תאגידיים אחרים בהם משמש כדירקטור :</p>

מספר ת.ז. 00394510	שם : עמוס אפשטיין
4.11.1942	תאריך לידה :
קיבוץ כפר עזה	מען :
ישראלית	נתינות :
כן	חברות בועדת דירקטוריון :
כן	דירקטור חיצוני :
18.12.2011	מכהן כדירקטור מיום :
ישיבות דירקטוריון - 11	מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה :
ישיבות ועדת ביקורת - 7	התעסקות עיקרית נוספת :
ראה להלן	האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה
לא	קשורה או של בעל ענין :
לא	האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד :
לא	השכלה :
תואר ראשון בכלכלה מהפקולטה לחקלאות ברחובות, האוניברסיטה העברית	התעסקות בחמש שנים אחרונות :
יו"ר דירקטוריון עתודות הותיקה - קרן פנסיה, יו"ר דירקטוריון ביטוח חקלאי, דירקטור באמיליה, דירקטור בלאומי פרטנר	תאגידים אחרים בהם משמש כדירקטור :
דירקטור חיצוני בחברות בקבוצת הראל.	
מספר ת.ז. 22648786	שם : גילי כהן
25.8.1966	תאריך לידה :
עמוס 10 רמת גן	מען :
ישראלית	נתינות :
כן	חברות בועדת דירקטוריון :
כן	דירקטור חיצוני :
24.1.2012	מכהן כדירקטור מיום :
10	מספר הישיבות בהן השתתפה במשך השנה :
ראה להלן	התעסקות עיקרית נוספת :
לא	האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה
לא	קשורה או של בעל ענין :
לא	האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד :
לא	השכלה :
תואר ראשון (בהצטיינות) בכלכלה וגיאוגרפיה מהאוניברסיטה העברית בירושלים. תואר שני במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית בירושלים.	התעסקות בחמש שנים אחרונות :
מנהל אגף השקעות ומנהל השקעות ראשי בבית ההשקעות אקסלנס - נשואה.	תאגידים אחרים בהם משמש כדירקטור :
דירקטור חיצוני בחברות בקבוצת הראל. דירקטור בהכשרת הישוב	
מספר ת.ז. 000532325	שם : אליעזר וולף
12.11.1938	תאריך לידה :
ז'בוטינסקי 23 ירושלים 32141	מען להמצאת כתבי בי-דין :
ישראלית	נתינות :
כן. ועדת ביקורת.	חברות בועדת דירקטוריון :
כן.	דירקטור חיצוני :
1.12.2009	החל בכהונתו :
18.1.2012	סיים כהונתו :

8.1.2 חברי ועדת השקעות

<p>מספר ת.ז. 003419470</p> <p>1936 שלווה 32 הרצליה. ישראלית. יו"ר ועדת השקעות. כך 18.6.08 29 ראה להלן לא.</p> <p>לא. ד"ר לכלכלה. יו"ר דירקטוריון נטפים, דח"צ ביו בנק. איסכור, דולב, - דביק, דח"צ באורעד, יו"ר ועדת השקעות בגופים מוסדיים בקבוצת הראל, חבר ועדת אשראי של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל ודח"צ ב"מוצרי מעברות"</p>	<p>שם: ד"ר שמעון רביד</p> <p>תאריך לידה: מען: נתינות: חברות בוועדת דירקטוריון: נציג חיצוני: מכהן כחבר ועדת השקעות מיום: מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה: התעסקות עיקרית נוספת: האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין: האם בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: השכלה: התעסקות בחמש שנים אחרונות: תאגידיים בהם משמש כדירקטור:</p>
<p>מספר ת.ז. 0333203</p> <p>1942 י.ל. גורדון 9 תל-אביב ישראלית ועדת השקעות כך 1.1.2007 23 ראה להלן לא</p> <p>לא תואר ראשון בכלכלה ו-M.A. במנהל עסקים התמחות במימון. דירקטור ביובנק בע"מ סגן יו"ר ועדת השקעות בגופים מוסדיים בקבוצת הראל דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ (החל מאוגוסט 2011).</p>	<p>שם: יהודה דרורי</p> <p>תאריך לידה: מען: נתינות: חברות בוועדת דירקטוריון: נציג חיצוני: מכהן כחבר ועדת השקעות מיום: מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה: התעסקות עיקרית נוספת: האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין: האם בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: השכלה: התעסקות בחמש שנים אחרונות: תאגידיים בהם משמש כדירקטור:</p>
<p>מספר ת.ז. 001723519</p> <p>20.3.1947 עקיבא 21 רעננה ישראלית. ועדת השקעות כך 17/05/2009 29 ראה להלן לא</p> <p>לא תואר ראשון בכלכלה ו-M.B.A. במנהל עסקים, אוניברסיטת תל-אביב. סמנכ"ל וממונה על חטיבת נכסי לקוחות בבנק מרכנתיל דיסקונט, הדס מרכנתיל קופות גמל, מרכנתיל הנפקות בע"מ, מרכנתיל השקעות בע"מ.</p>	<p>שם: יאיר נצר</p> <p>תאריך לידה: מען: נתינות: חברות בוועדת דירקטוריון: נציג חיצוני: מכהן כחבר ועדת השקעות מיום: מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה: התעסקות עיקרית נוספת: האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין: האם בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: השכלה: התעסקות בחמש שנים אחרונות: תאגידיים בהם משמש כדירקטור:</p>

שם: אורלי בן יוסף
תאריך לידה: 26.9.1960
מען: יגאל ידן 11, חולון
נתינות: ישראלית.
חברות בועדת דירקטוריון: ועדת השקעות
נציג חיצוני: כן
מכהן כחבר ועדת השקעות מיום: 16.12.2009
מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה: 29
התעסקות עיקרית נוספת: ראה להלן
האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין: לא
האם בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד השכלה: לא
התעסקות בחמש שנים אחרונות: תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב.
 חברה בועדת השקעות של מגדל חברה לביטוח בע"מ, חברת ועדת ביקורת והועדה לבחינת הדוחות הכספיים בלודן חברה להנדסה בע"מ, חברה בועדת ביקורת ובוועדה לבחינת הדוחות הכספיים באלקטרה בע"מ
תאגידי בהם משמש כדירקטורית: אלקטרה בע"מ, - ולודן חברה להנדסה בע"מ.

שם: אבי אולשנסקי
תאריך לידה: 1936
מען: בית צורי 3 תל-אביב
נתינות: ישראלית.
חברות בועדת דירקטוריון: ועדת השקעות
נציג חיצוני: כן
מכהן כחבר ועדת השקעות מיום: 08.05.2007
מועד סיום כהונתו: 31.01.2013
מספר הישיבות בהן השתתף במשך השנה: 24

8.2. שכר הדירקטורים:

מאחר שהדירקטורים מכהנים גם כדירקטורים בגופים מוסדיים אחרים בקבוצת הראל וחלק מישיבות הדירקטוריון הינן ישיבות משותפות, שכרם של הדירקטורים משולם באמצעות הראל ביטוח.

8.3. במהלך שנת 2012 נערכו 11 ישיבות דירקטוריון, 7 ישיבות ועדת ביקורת דירקטוריון 26 ישיבות ועדת השקעות.

8.4. פרטים על נושאי משרה בכירה בתאגיד:

שם: חגית ציטיאט-לוי
שנת לידה: 1963
התפקיד בתאגיד: מנכ"לית
תפקיד בחברה קשורה של התאגיד או בבעל ענין בו: מנכ"לית הראל עתידית קופות גמל בע"מ, מנכ"לית ודירקטורית בקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופת גמל בע"מ.
האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל ענין בו: לא
השכלה: תואר ראשון ושני בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב.
נסיון עסקי בחמש שנים אחרונות: מנכ"לית החברה, מנכ"לית הראל עתידית קופות גמל בע"מ, מנכ"לית ודירקטורית בקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופת גמל בע"מ.
תאריך תחילת כהונה: 18.5.2007

<p>מספר ת.ז. 024960593 1970 סמנכ"ל כספים סמנכ"ל כספים בעתידית קופות גמל ובקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ. לא. תואר ראשון במנהל עסקים, בעל רישיון רואה חשבון. סמנכ"ל כספים בחברה, סמנכ"ל כספים בהראל עתידית קופות גמל, סמנכ"ל כספים בקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, דח"צ ויו"ר ועדת ביקורת בסאטקום מערכות בע"מ, סמנכ"ל כספים שלמה חברה לביטוח. 23.6.2008</p>	<p>שם: רם גבל שנת לידה: התפקיד בתאגיד: תפקיד בחברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו: האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו: השכלה: ניסיון עסקי בחמש שנים אחרונות: תאריך תחילת כהונה:</p>
<p>מספר ת.ז. 028833697 1972 מנהל תפעול, סמנכ"ל מנהל תפעול בעתידית קופות גמל ובקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ. לא. תואר ראשון בכלכלה וניהול, תואר שני במנהל עסקים. מנהל תפעול בחברה, בעתידית קופות גמל ובקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ. 1.5.2007</p>	<p>שם: צחי דברת שנת לידה: התפקיד בתאגיד: תפקיד בחברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו: האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו: השכלה: ניסיון עסקי בחמש שנים אחרונות: תאריך תחילת כהונה:</p>
<p>מספר ת.ז. 027376524 1970 מנהלת בקרה ופרויקטים, סמנכ"ל מנהלת בקרה ופרויקטים בהראל עתידית קופות גמל ובקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ לא. תואר ראשון במנהל עסקים ובעלת רישיון רואה חשבון מנהלת בקרה ופרויקטים בהראל עתידית קופות גמל ובקרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ. 1.1.2007</p>	<p>שם: דניאלה פיק שנת לידה: התפקיד בתאגיד: תפקיד בחברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו: האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו: השכלה: ניסיון עסקי בחמש שנים אחרונות: תאריך תחילת כהונה:</p>
<p>מספר ת.ז. 28017226 1970 מנהלת ערוצי שיווק ושימור לקוחות של החברה, סמנכ"ל מנהלת ערוצי שיווק ושימור לקוחות של החברה בהראל עתידית קופות גמל ובקרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ. לא. תואר ראשון בכלכלה וניהול, תואר שני במנהל עסקים, בעלת רישיון לשיווק פנסיוני. מנהלת ערוצי שיווק ושימור לקוחות של החברה בהראל עתידית קופות גמל ובקרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ. 1.1.2010</p>	<p>שם: מיטל בישיץ-חזן שנת לידה: התפקיד בתאגיד: תפקיד בחברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו: האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו: השכלה: ניסיון עסקי בחמש שנים אחרונות: תאריך תחילת כהונה:</p>

8.5. תנאי שכר

חלק מנושאי המשרה הבכירים בחברה אינם מועסקים על ידי החברה אלא על ידי חברות אחרות בקבוצת הראל. יתר נושאי המשרה הבכירים מועסקים על ידי החברה, אולם מקדישים את עיקר עבודתם עבור חברות אחרות בקבוצת הראל, לרבות במסגרת חטיבת חסכון ארוך טווח הכוללת חברות מנהלות נוספות, והחברה אינה נושאת, הלכה למעשה, בחלק הארי של עלות העסקתם. לפיכך, קיים קושי בייחוס וכימות שיעור היקף העסקתם של אותם נושאי המשרה בענייניה של החברה ובהוצאות השכר של החברה בגינם, אשר בחלק הארי שלהן נושאת חברה אחרת בקבוצת הראל.

8.6. רואה החשבון המבקר

רואי החשבון המבקרים של החברה הינם משרד סומך חייקין, ממגדל המילניום, רח' הארבעה 17 תל-אביב. שם השותף המטפל - רו"ח אברהם פרוכטמן.

9. תיאור אופן ניהול החברה9.1. תיאור כללי של נוהל עבודת הדירקטוריון וועדותיו

בהתאם לחוזר המפקח ולתקנות הדירקטוריון וועדותיו, דירקטוריון החברה קבע נוהל עבודת הדירקטוריון, אשר כולל הוראות בקשר עם הנושאים שידונו בדירקטוריון, תדירותם, אופן זימון וניהול ישיבות הדירקטוריון ועוד.

דירקטוריון החברה מתכנס לפחות 8 פעמים בשנה.

ועדת ההשקעות מתכנסת בדרך כלל אחת לשבועיים, וכן בהתאם לצרכי ההשקעות של החברה. ועדת ההשקעות הינה "ועדת השקעות עמיתים" של כלל הגופים המוסדיים בקבוצת הראל והיא אינה ועדת דירקטוריון. ועדת השקעות עמיתים מורכבת מ"נציגים חיצוניים".

בחברה מכהנת ועדת ביקורת.

עבור כלל הגופים המוסדיים בקבוצת הראל, ובכללם החברה, פועלת ועדת אשראי. חברי ועדת האשראי של הקבוצה הם: דוד גרנות (יו"ר הועדה), מר אהרון קצ'ריגנסקי, ד"ר שמעון רביד מר רוני וולפמן ואירית שלומי

9.2. מתכונת קבלת החלטות על השקעות החברה עבור הקופות שבניהולה

ועדת ההשקעות דנה בכל ישיבה בהרכב הנכסים של הקופות והמסלולים השונים, בהתפתחויות השונות בשווקים השונים ובציפיות להתפתחויות עתידיות. במקביל, בוחנת ועדת ההשקעות את הסיכונים והחשיפות של הקופות והמסלולים השונים, תוך בחינת רמת הנזילות הנדרשת. על בסיס הנ"ל, מקבלת ועדת ההשקעות החלטות לגבי שינויים והתאמות שיש לבצע בהרכב הנכסים של הקופות והמסלולים.

מנהלי ההשקעות של החברה מבצעים באופן שוטף את ההשקעות הנדרשות עבור הקופות ומסלוליהן, בהתאם להחלטות ועדת ההשקעות דלעיל.

מנהלי ההשקעות עובדים בצוותים מקצועיים הנבדלים על פי תחום התמחותם. ניהול ההשקעות מתבצע בצורה רוחבית עבור כל הקופות, כאשר ניירות הערך הסחירים מנוהלים באמצעות סלי השקעה ייעודיים.

9.3. ביצוע הקצאות ההשקעות בין קופות הגמל שבניהול החברה (נהלי פיצול)

בהתאם לאישור המפקח, רוב ההשקעות הסחירות של רוב קופות הגמל שבניהול החברה מבוצעות באמצעות "סלי השקעה". "סלי השקעה" הינם שותפות של כלל הגופים המוסדיים בקבוצת הראל, כאשר כל סל השקעה הינו בהתאם לאפיקי ההשקעה השונים (כגון: ת"א 25, אג"ח בישראל וכו'), והבעלות בו נקבעת באופן יחסי להשקעות הגופים השונים בכל סל. מנגנון זה מבטיח פיצול נכון של ההשקעות בין המסלולים השונים.

שאר ההשקעות מבוצעות באמצעות חשבון מפצל. בחשבון זה נערכות כל פעילויות ההשקעה, דהיינו קנייה ומכירה, ובסוף כל יום מפוצלות פרופורציונאלית בין הקופות, על פי קריטריונים כגון היקף הנכסים בכל קופה, החשיפה שכבר קיימת להשקעה ספציפית, יתרות מזומן ועוד. על פי הנהלים, במקרה בו מבוצעת פעולה ופעולה הפוכה באותו היום, חייב מנהל ההשקעות שמבצע את הפיצול בין הקופות לתעד את הקריטריונים לפיו בוצע הפיצול.

9.4. נהלי בקרה על ביצוע ההשקעות

יישום הנחיות ועדת ההשקעות מתבצע על ידי מנהלי ההשקעות על בסיס מערכת המציגה את הרכב תיק ההשקעות לעומת הרכב שעליו החליטה ועדת ההשקעות. ביצועי מנהלי ההשקעות ועמידתם בהנחיות נבדקים באופן יומי על ידי הנהלת חטיבת ההשקעות ויחידת הבקרה. רישום ההשקעות מתבצע על ידי הגופים המתפעלים שהינם חיצוניים לחטיבת ההשקעות ובלתי תלויים בה. כמו כן, חטיבת הכספים נעזרת

ברישומי "צל" של הנכסים למטרות בקרה וניהול רוחבי של הנכסים בהראל. לוועדת ההשקעות מוצג הרכב התיקים מבחינת היקף נכסים ושיעור ההשקעה בכל אפיק השקעה. הנתונים כאמור מוצגים נכון למועד הסמוך לכינוסה של ישיבת ועדת ההשקעות וכן מוצגים נתוני השוואה למועד הישיבה הקודמת, תוך פירוט הפעילות שבוצעה. פעילות החטיבה מבוקרת על ידי יחידת הבקרה, יחידת ניהול הסיכונים וביקורת הפנים והיא מתבססת על הוראות הדין, מדיניות ההשקעה הכללית של הדירקטוריון, מדיניות ההשקעה שנקבעת מעת לעת על ידי ועדת ההשקעות, החלטות ספציפיות של ועדת ההשקעות ונהלים פנימיים.

סיכוני השוק מנוהלים בהתאם לתקנות ההשקעה ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וועדת ההשקעה. גופים אלה מקבלים דיווחים על תיקי ההשקעות השונים של החברה, על שינויים בשווקי הכספים וההון, שיעורי הריבית, שערי חליפין ואינפלציה, לרבות ניהול הנכסים מול ההתחייבויות הרלבנטיות. בהתבסס על מידע זה קובע הדירקטוריון מגבלות השקעה למסלולים הכלליים וכן מגבלות פיזור (חשיפה למנפיק, חשיפה לקבוצת לזים) ומגבלות דירוג (חשיפה כוללת לרמות הדירוג השונות) (למשל קבוצת דירוג A ומטה) בארץ ובח"ל. ועדת ההשקעות קובעת את רמות החשיפה לאפיקי ההשקעה השונים, וזאת במסגרת החלטות ההשקעה ומדיניות ההשקעה המוצהרת של כל מסלול הנקבעת אחת לשנה ומועברת לחטיבת ההשקעות של הקבוצה, המנהלת עבור החברה את השקעותיה.

מנהלי הפעילויות השונות בתחום ההשקעות בחטיבת ההשקעות בקבוצה אחראים לביצוע בקרה על הפעילות שמבוצעת ביחידה שבאחריותם. לצורך בקרת הפעילות נעזרת הקבוצה במערכות ממוחשבות ובדוחות המתריעים במקרה של חריגה או קירבה למגבלה. כל מקרה של חריגה מהגדרות ומנהלים מדווח ומטופל באופן שוטף. מידי תקופה דירקטוריון החברה קובע מגבלות חשיפה לנכסים ולסיכונים השונים.

החל מיום 5 באוגוסט 2007 מכהנת ועדת אשראי משותפת לכלל הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. ועדת האשראי הוקמה בהתאם לחוזר גופים מוסדיים שמשפרו 2007-9-15 "ניהול סיכוני אשראי אגב פעילות השקעות".

ועדת האשראי משמשת כפורום ממליץ ומבקר לאשראי מסחרי (Corporate Lending) שיבוצע במסגרת פעילות ההשקעה של הגופים המוסדיים בקבוצה וכן כפורום מחליט לגבי סוגי עסקאות שועדת ההשקעות קבעה לגביהם, אם וככל שקבעה, כי סמכות האישור תהיה נתונה לוועדת האשראי. ההחלטות על אישור האשראי נעשות על ידי וועדות ההשקעה של כל אחד מהגופים בקבוצה. הוועדה דנה באשראי לא סחיר, כהגדרתו בחוזר המפקח, ללווה או לקבוצת לזים במצטבר. הוועדה מיעצת גם לדירקטוריון לגבי חשיפת האשראי הכוללת לכל סוג לווה. לפי בקשות של ועדת ההשקעות, שיתייחסו למקרים פרטניים או לסוגים של מקרים, ועדת האשראי תדון גם באשראי סחיר ותהווה גורם ממליץ לוועדת ההשקעות לגבי השקעה או המשך החזקה באג"ח סחיר. הוועדה אחראית גם לאשר: את מוצרי האשראי הקמעונאי שיבוצעו על ידי גופים שונים בקבוצה; את המודלים לדירוג אשראי (מסחרי וקמעונאי) שיפותחו בקבוצה.

במהלך אוקטובר 2007 הוקמה יחידת "מידל אופיס" שתפקידה לחזק את הבקרה על ניהול ההשקעות ואופן רישום הנכסים.

בנוסף להקמת יחידת ה"מידל אופיס" מונה בקר, רו"ח ביחידת הכספים של החברה, למטרת הגברת הבקרה על הרישומים החשבונאיים והדיווחים של הגוף המתפעל.

10. תיאור נוהל השימוש בזכויות ההצבעה של המניות המוחזקות על ידי קופות הגמל

10.1. השתתפות באסיפות כלליות

קבוצת הראל התקשרה עם חברת אנטרופי שירותי מחקר כלכלי בע"מ ("חברת אנטרופי"), המעניקה שירותי ייעוץ לקבוצת הראל רואה חשיבות רבה בהשתתפות באסיפות כלליות ובגיבוש עמדתה ביחס לנושאים המובאים להצבעה באסיפות הכלליות באופן עצמאי ותוך הסתייעות בגורמים המקצועיים העומדים לרשותה, הן החיצוניים והן הפנימיים. קבוצת הראל התקשרה עם חברת אנטרופי שירותי מחקר כלכלי בע"מ ("חברת אנטרופי"), המעניקה שירותי ייעוץ מקצועי לגופים מוסדיים לגבי אופן ההצבעה באסיפות כלליות. טרם ביצוע הצבעה באסיפות הכלליות מעבירה אנטרופי לחברה נתונים רלוונטיים בקשר עם הנושאים שעומדים להצבעה ומעבירה לחברה את המלצתה באשר לדרך ההצבעה המומלצת

בקשר עם נושאים אלו. המידע הנ"ל מועבר על ידי אנטרופי למחלקת המידל אופיס ואל מנהל חטיבת ההשקעות בהראל, אלא אם מנהל חטיבת ההשקעות מורה על העברת החומר לסגנו או למנהל מחלקת מחקר או ליו"ר פורום חוב, לפי העניין, לצורך בחינת אופן ההצבעה ועמידתו במדיניות ההצבעה באסיפות הכלליות של החברה. לאחר שהחברה מקבלת החלטה באשר לדרך ההצבעה הרצויה, מועברת הוראת הצבעה לאנטרופי כנציגת קבוצת הראל באסיפות הכלליות.

10.2. הגוף המייצג באסיפות כלליות

חברת אנטרופי

10.3. אופן ותדירות הדיווח לועדת ההשקעות על אופן ההצבעה באסיפות הכלליות

אחת לחודשיים נמסר דיווח מפורט לועדת ההשקעות לגבי אופן ההצבעות באסיפות השונות והשיקולים שעמדו ביסוד ההחלטה בדבר אופן ההצבעה, לרבות הסיבות בעטיין החברה לא הצביעה בהתאם להמלצת ההצבעה של חברת אנטרופי.

10.4. דיון בועדת ההשקעות בנוגע לנוהל הצבעות ועדכונו

כאמור, אחת לחודשיים מתקיים דיון בנושא הצבעות באסיפות כלליות. כמו כן, אחת לשנה מתקיים דיון במסגרתו נקבעת המדיניות של קבוצת הראל באשר לאופן ההצבעה בנושאים שונים שמועלים באסיפות כלליות.

10.5. יישום הנוהל הלכה למעשה

קופות הגמל שבניהול החברות המנהלות של קופות גמל בקבוצת הראל השתתפו בשנת 2012 ב- 518 אסיפות כלליות.

הקו המנחה להצבעה	מס' פעמים בשנת 2012	מידת ההשפעה באופן כללי על ההחלטות שנתקבלו
בעד ההחלטה המוצעת	1463	נמוכה
נגד ההחלטה המוצעת	419	נמוכה
נמנע	0	0

11. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי

בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2012 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דירקטוריון החברה מודה לעובדי החברה והנהלתה על המסירות והתרומה לפעילותה של החברה.

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

חגית ציטיאט-לויין
מנכ"ל

תאריך: 18 במרס, 2013

הצהרה (Certification)

אני, חגית ציטיאט-לוי, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2012 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכן-
  - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
  - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
  - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

חגית ציטיאט-לוי, מנכ"ל

18 במרס, 2013

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2012 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכן-
  - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
  - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
  - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
  - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של החברה המנהלת תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של COSO. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2012, הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון : מישל סיבוני

_____

מנכ"ל : חגית ציטיאט-לוין

_____

סמנכ"ל כספים : רם גבל

_____

תאריך אישור הדוח : 18 במרס 2013

הראל גמל והשתלמות בע"מ

**דוחות כספיים
ליום 31 בדצמבר 2012**

תוכן העניינים

עמוד

דוח רואי החשבון המבקרים

2

דוח רואי החשבון המבקרים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

3

דוחות כספיים

דוחות על המצב הכספי

4

דוחות רווח והפסד

5

דוחות על הרווח הכולל

6

דוחות על השינויים בהון

7

דוחות על תזרימי המזומנים

9

ביאורים לדוחות הכספיים

10

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל גמל והשתלמות בע"מ

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 ואת תוצאות פעולותיה, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלה לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 18 במרס 2013 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 22 לדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

בכבוד רב,

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2013

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל גמל והשתלמות בע"מ בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה") ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי דיווח בינלאומי (International Financial Reporting Standards), ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי דיווח בינלאומיים (International Financial Reporting Standards), ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של החברה לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה בהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 והדוח שלנו, מיום 18 במרס 2013, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב בדבר התחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במרס 2013

2011	2012		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	באור	
			נכסים
162	-	11	נכסי מיסים נדחים
2,140	3,417	6	הוצאות רכישה נדחות
543	628	12	נכסים בגין הטבות לעובדים
18,798	22,111	7	חייבים ויתרות חובה
		8	השקעות פיננסיות
18,957	25,935		נכסי חוב סחירים
175	-		אחרות
19,132	25,935		סך כל השקעות פיננסיות
4,059	1,926	9	מזומנים ושווי מזומנים
44,834	54,017		סך כל הנכסים
		10	הון
1,075	1,075		הון מניות
230	979		קרנות הון
18,667	26,858		עודפים
19,972	28,912		סך כל ההון
		11	התחייבויות
-	303		התחייבויות בגין מסים נדחים
1,027	1,384	12	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
513	952		התחייבויות בגין מסים שוטפים
23,322	22,466	13	זכאים ויתרות זכות
24,862	25,105		סך כל ההתחייבויות
44,834	54,017		סך כל ההון וההתחייבויות

רם גבל
סמנכ"ל כספים

חגית ציטיאט לוין
מנכ"ל

מישל סיבוני
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 18 במרס 2013

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

2010	2011	2012		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	באור	
				הכנסות
41,161	47,814	52,428	14 (א)	דמי ניהול מקופות גמל
168,652	155,929	142,809	14 (ב)	דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכס ניהול
(168,652)	(155,929)	(142,809)		בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח
41,161	47,814	52,428		
668	947	1,225	16	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
7,080	7,040	7,886	17	הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים
190	-	-	20 (ב)	הכנסות ממכירת קופת גמל לצד קשור
49,099	55,801	61,539		סך כל ההכנסות
				הוצאות
22,440	23,891	26,160	18	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
19,593	22,382	22,832	19	הנהלה וכלליות
147	122	74		מימון
42,180	46,395	49,066		סך כל ההוצאות
6,919	9,406	12,473		רווח לפני מסים על הכנסה
(2,431)	(3,155)	(4,282)	11	מסים על הכנסה
4,488	6,251	8,191		רווח לשנה
4,488	6,251	8,191		מיוחס ל:
				בעלי המניות של החברה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

2010	2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	באור
4,488	6,251	8,191	
			רווח לשנה
			רווח (הפסד) כולל אחר לשנה:
86	217	1,247	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(37)	(19)	(75)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(16)	(72)	(423)	11 מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
33	126	749	סך כל רווח כולל אחר לשנה, נטו ממס
4,521	6,377	8,940	סך כל הרווח הכולל לשנה
			מיוחס ל:
4,521	6,377	8,940	בעלי המניות של החברה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

מיוחס לבעלי מניות החברה				
סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות אלפי ש"ח	
		אלפי ש"ח		
19,972	18,667	230	1,075	יתרה ליום 1 בינואר 2012
8,191	8,191	-	-	רווח לשנה
1,247	-	1,247	-	רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לשנה: שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(75)	-	(75)	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(423)	-	(423)	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
749	-	749	-	סה"כ רווח כולל אחר לשנה, נטו ממס
28,912	26,858	979	1,075	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

מיוחס לבעלי מניות החברה				
סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים		
		למכירה אלפי ש"ח	הון מניות אלפי ש"ח	
9,074	7,928	71	1,075	יתרה ליום 1 בינואר 2010
4,488	4,488	-	-	רווח לשנה
				רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לשנה:
86	-	86	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(37)	-	(37)	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(16)	-	(16)	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
33	-	33	-	סה"כ רווח כולל אחר לשנה, נטו ממס
13,595	12,416	104	1,075	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
6,251	6,251	-	-	רווח לשנה
				רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לשנה:
217	-	217	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(19)	-	(19)	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(72)	-	(72)	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
126	-	126	-	סה"כ רווח כולל אחר לשנה, נטו ממס
19,972	18,667	230	1,075	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

2010	2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
4,488	6,251	8,191	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			רווח לשנה
			פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:
			רווחים נטו מהשקעות פיננסיות:
(385)	(548)	(902)	נכסי חוב סחירים
-	(5)	(1)	השקעות אחרות
(2)	(1)	-	הכנסות מריבית והפרשי הצמדה
-	(2,140)	(1,277)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
(190)	-	-	הכנסות ממכירת קופת גמל לצד קשור
2,431	3,155	4,282	הוצאות מיסים על הכנסה
1,854	461	2,102	
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
3,098	27	(3,313)	שינוי בחייבים ויתרות חובה
7	1	-	שינוי בהלוואות לעמיתי קופת גמל
3,125	(1,645)	(856)	שינוי בזכאים ויתרות זכות
163	13	272	שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
6,393	(1,604)	(3,897)	
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:
(3,349)	(3,174)	(3,911)	מסים ששולמו
1,013	52	110	מסים שהתקבלו
(2,336)	(3,122)	(3,801)	
10,399	1,986	2,595	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
235	396	693	ריבית שהתקבלה
(11,118)	(15,889)	(11,885)	רכישות של השקעות פיננסיות
2,649	12,150	6,464	תמורה מממוש השקעות פיננסיות
190	-	-	תמורה ממכירת קופת גמל לצד קשור
(8,044)	(3,343)	(4,728)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
2,355	(1,357)	(2,133)	עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
3,061	5,416	4,059	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
5,416	4,059	1,926	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

באור 1 - כללי

א. היישות המדווחת

(1) הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל, וכתובתה הרשמית היא אבא הלל סילבר 3, רמת גן. החברה הינה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - "הראל השקעות"), בהיותה מוחזקת ב-100% בידי הראל חברה לביטוח בע"מ, חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

(2) החברה מנהלת שמונה קופות גמל אשר במסגרתם עשרים ושלושה מסלולים, כמפורט להלן:

- הראל השתלמות מסלולית:
  - הראל קרן השתלמות.
  - הראל השתלמות מסלול שקלי.
  - הראל נץ מנייתי (להלן - "הראל נץ").
  - הראל שלדג עד 10% מניות (להלן - "הראל שלדג").
  - הראל השתלמות מסלול אג"ח.
- הראל פרופיל אישי למעסיק.
- הראל קופה לפנסיה תקציבית.
- הראל השתלמות ניבה.
- הראל קופה מרכזית לפיצויים.
- הראל עצמה תעוז מסלולית** :
  - הראל עצמה תעוז כללי.
  - הראל עצמה תעוז מסלול שקלי קצר*.
  - הראל עצמה תעוז מסלול ללא מניות*.
  - הראל קופת גמל.
  - הראל גמל מסלול שקלי.
  - הראל בז (מנייתי) (להלן - "הראל בז").
  - הראל שחף (עד 10% מניות) (להלן - "הראל שחף").
  - הראל גמל מסלול אג"ח.
- הראל גמל לפיצויים מסלולית* :
  - הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד.
  - הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות.
  - הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח.
  - הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי.
  - הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי.

▪ הראל ניב*.

* מנוהל על ידי החברה עבור הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הראל ביטוח").

** לעניין מיזוג קופות גמל ביום 1 בינואר 2012 ראה סעיף 14ג להלן.

(3) לנכסי קופות הגמל (להלן - "הנכסים") ולהכנסות מאותם נכסים לא ניתן ביטוי בדוחות הכספיים של החברה מאחר ולחברה אין חלק בנכסים, בהכנסות ובהוצאות של קופות הגמל.

באור 1 - כללי (המשך)

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה :

- (1) תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS) תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
- (2) החברה האם - הראל חברה לביטוח בע"מ.
- (3) החברה האם הסופית - הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.
- (4) החברה או החברה המנהלת - הראל גמל והשתלמות בע"מ.
- (5) צד קשור - כמשמעותו בתקן חשבונאות בינלאומי (2009) 24 בדבר צדדים קשורים ובתקנות מס הכנסה.
- (6) בעלי עניין - כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968.
- (7) אגף שוק ההון - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.
- (8) מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (9) תקנות מס הכנסה - תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד - 1964.
- (10) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.
- (11) קבוצת הראל או הקבוצה - הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ והחברות המוחזקות על ידה.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים

הדוחות הכספיים הוכנו על ידי החברה בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS"). החברה אימצה לראשונה את כללי ה-IFRS בשנת 2008, כאשר מועד המעבר ל-IFRS הינו 1 בינואר 2007 (להלן: "מועד המעבר").

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 18 במרס 2013.

ב. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה, ומעוגלים לאלף הקרוב. השקל הינו המטבע המייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת החברה.

להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן (בסיס ממוצע 2010) :

לחודש דצמבר		
2010	2011	2012
101.41	104.00	105.50
101.79	104.00	105.70
שיעור השינוי ב %		
ביגין	ידיע	
1.63	1.44	
2.17	2.55	
2.66	2.28	

מדד המחירים לצרכן - בנקודות :

מדד ידוע

מדד בגין

מדד המחירים לצרכן -

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

ג. בסיס המדידה

- הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות הבאים:
- מכשירים פיננסיים, נגזרים ואחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד;
  - מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
  - נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
  - נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה ביאור 3, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית.

ערכם של חלק מהנכסים הלא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית.

ד. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם ל-IFRS, נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשה הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

להלן מידע בדבר האומדנים הקריטיים שחושבו על ידי החברה ואשר שינוי מהותי בהם עשוי לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנת הדיווח הבאה:

(1) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן - השווי ההוגן של נכסים שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסים פיננסיים שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד, נקבעים באמצעות היוון תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. המודל החדש מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון. שיעורי הריבית להיוון נקבעים כאמור, על ידי חברה שנבחרה על ידי הממונה לצורך אספקת מידע זה.

ביום 30 בינואר 2012 פרסם משרד האוצר מכרז חדש להקמה ותפעול של מאגר ציטוטי מחירים פרטניים ושערי ריבית עבור הגופים המוסדיים.

חברת "שערי ריבית" (להלן - שערי ריבית) זכתה במכרז להקמה ותפעול מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים (אגרות חוב קונצרניות, הלוואות, פיקדונות וכדומה). הזוכה שערי ריבית תהיה אחראית על המתודולוגיה לקביעת מחירים ושערי ריבית להיוון תזרימי מזומנים של נכסי חוב לא סחירים. כמו כן, תקים מאגר שבו יכללו נתונים אודות נכסי חוב לא סחירים.

ביום 31 בדצמבר 2012 פרסם המפקח הודעה כי החל מיום 22 באפריל 2013 יחלו הגופים המוסדיים בשימוש בציטוטי הריבית של שערי ריבית לצורך קביעת השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים. חברת מרווח הוגן תמשיך לספק שירותי מאגר ציטוט מחירים פרטניים ושערי ריבית עבור הגופים המוסדיים, עד ליום 30 באפריל 2013.

לדעת החברה, לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים כתוצאה מיישום המודל החדש לראשונה ביום המעבר.

(2) התחייבויות תלויות - כנגד החברה תלויות ועומדות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התובענות שהוגשו כנגד החברה, הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים וזאת מאחר שתוצאות התביעות שתקבענה בבתי המשפט עלולות להיות שונות מההערכות.

(3) קביעת ברות השבה של הוצאות רכישה נדחות - ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות, כאמור בסעיף 3ג, נבחנת אחת לשנה על בסיס תיק הגמל בכללותו.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)**ה. שינויים במדיניות החשבונאית****גילויים בדבר העברות של נכסים פיננסיים**

החל מיום 1 בינואר 2012 החברה מיישמת את התיקון ל- IFRS 7 מכשירים פיננסיים: גילויים, העברות של נכסים פיננסיים (להלן - "התיקון"). התיקון מציג דרישות גילוי חדשות בנוגע להעברות נכסים פיננסיים, לרבות גילויים בגין:

- נכסים פיננסיים אשר לא נגרעו במלואם, לרבות גילויים בדבר הסיכונים וההטבות המיוחסים לנכסים אלו, היחס בין הנכסים המועברים להתחייבויות המתייחסות לנכסים אלו, ההגבלות הקיימות על שימוש החברה בנכסים אלו ועוד; וכן
- נכסים פיננסיים אשר נגרעו במלואם אך החברה שומרת על מעורבות נמשכת בהם, לרבות, הערך בספרים והשווי ההוגן המייצג את מעורבות החברה בנכסים אלו, החשיפה המקסימאלית של החברה להפסדים בגין נכסים אלו, ניתוח של תזרימי המזומנים הבלתי מהוונים וכן הרווח או הפסד מהעברת הנכס וההכנסה או ההוצאה הנובעים מהמעורבות הנמשכת של החברה בנכס.

ליישום התיקון לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים של החברה.

ו. ניהול הון - מטרות, נהלים ותהליכים

מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, עמידה בכל התחייבויותיה לגורמים אחרים, כגון: נותני אשראי ועובדי החברה, וכן על מנת לתמוך בהתפתחות עסקית עתידית. הדירקטוריון מפקח על קיום הון עצמי מזערי הנדרש על פי הנחיות הממונה (ראה ביאור 10 בדבר דרישות ההון של החברה), הנדרש לפעילותה השוטפת של החברה, לרבות רווחיות החברה. לצורך כך, קבע הדירקטוריון כללים לאופן השקעת הנכסים הנזילים של ההון העצמי של החברה ומפקח על פעילותה השוטפת של ההנהלה.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

כללי המדיניות החשבונאית המופרטים להלן יושמו בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות אלו. דוחות כספיים אלו הוכנו בהתאם להנחיות חדשות שפורסמו על ידי הממונה בשנת 2012 בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות מנהלות בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS). מספרי השוואה סווגו בהתאם.

א. מכשירים פיננסיים**(1) נכסים פיננסיים שאינם נגזרים****הכרה לראשונה בנכסים פיננסיים**

החברה מכירה לראשונה בחיבים במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים הנרכשים בדרך הרגילה (regular way purchase), מוכרים לראשונה במועד קשירת העסקה (trade date) בו החברה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר, משמע, המועד בו התחייבה החברה לקנות או למכור את הנכס. נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במכשירי חוב, חיבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים.

גריעת נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של החברה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר החברה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה. כל זכות בנכסים פיננסיים שהועברו אשר נוצרה או נשמרה על ידי החברה מוכרת בנפרד כנכס או התחייבות. מכירות נכסים פיננסיים הנעשות בדרך הרגילה (regular way sale), מוכרות במועד קשירת העסקה (trade date), משמע, במועד בו התחייבה החברה למכור את הנכס.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)**א. מכשירים פיננסיים (המשך)****(1) נכסים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)****החברה מסווגת נכסים פיננסיים בקבוצות כלהלן:****חייבים**

חייבים הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. נכסים אלו מוכרים לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים לירידת ערך.

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

נכס פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מסווג כמוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה לראשונה. נכסים פיננסיים מיועדים לשווי הוגן דרך רווח והפסד, אם החברה מנהלת השקעות מסוג זה ומקבלת החלטות קניה ומכירה בגינם בהתבסס על שוויים הוגן, וזאת בהתאם לאופן שבו תיעדה החברה את ניהול הסיכונים או אסטרטגיית ההשקעה. בעת ההכרה לראשונה, עלויות העסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. נכסים פיננסיים אלה נמדדים בשווי הוגן והשינויים בהם נזקפים לרווח והפסד.

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים אשר יועדו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה או אשר לא סווגו לאף אחת מהקטגוריות האחרות. השקעות החברה במכשירי חוב מסוימים, מסווגות כנכסים פיננסיים זמינים למכירה. במועד ההכרה לראשונה ובתקופות עוקבות נמדדות השקעות אלה בשווי הוגן, כאשר השינויים בהן, פרט להפסדים מירידת ערך, לרווחים או הפסדים משינויים בשער החליפין ולצבירת הריבית האפקטיבית בפריטים כספיים המסווגים כזמינים למכירה, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר ומוצגים בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה. כאשר ההשקעה נגרעת, הרווחים או הפסדים שנצברו בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מועברים לרווח והפסד.

(2) התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה (trade date) בו החברה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר. התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות החברה, כמפורט בהסכם, פוקעת או כאשר היא סולקה או בוטלה.

ב. ירידת ערך**ראיות לירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה**

הפסד מירידת ערך של נכס פיננסי מסווג כזמין למכירה מחושב בהתבסס על השווי הנוכחי שלו. בבחינת ירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, נבחן גם הפער שבין השווי ההוגן של הנכס לעלותו המקורית, תוך התייחסות לסטיית התקן של שער המכשיר, למשך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס נמוך מעלותו המקורית ולשינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר, בנוסף ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן מתחת לעלות המקורית הינה ראיה אובייקטיבית לירידת ערך.

בהתאם למדיניות הקבוצה, ירידת ערך של למעלה מ- 20% מתחת לעלות המקורית של המכשיר, או ירידת ערך מתחת לעלות המקורית הנמשכת למעלה מתשעה חודשים, נחשבת ירידה משמעותית או מתמשכת בהתאמה.

בבחינת ירידת ערך של נכסים פיננסיים שהם מכשירי חוב, נלקח בחשבון כי למיטב הידיעה ירידת הערך לא עומדת בקריטריונים במתוארים ב- IAS 39 סעיף 59.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים על ידי העברת ההפסד המצטבר שנזקף לקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה, לרווח והפסד. ההפסד המצטבר אשר נגרע מהרווח הכולל האחר והוכר ברווח והפסד הינו ההפרש בין עלות הרכישה בניכוי החזרי קרן והפחתות, לבין השווי ההוגן הנוכחי בניכוי ירידות ערך אשר הוכרו בעבר דרך רווח והפסד. שינויים בהפרשה לירידת ערך כתוצאה מיישום שיטת הריבית האפקטיבית מוצגים כמרכיב של רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)**ב. ירידת ערך (המשך)****ביטול הפסד מירידת ערך**

הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים הנמדדים לפי עלות מופחתת ובגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, נזקף לרווח והפסד. בנוסף, בגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, במידה ולא קיימת עוד ראייה אובייקטיבית לירידת ערך, ההפסד מירידת ערך מבוטל במלואו ונזקף לרווח והפסד וההפרש המצטבר הנוכחי (ההפרש שבין השווי ההוגן והעלות) מוכר בהון ברווח כולל אחר.

ג. הוצאות רכישה נדחות בגין צרוף עמיתים לקופות הגמל וקרנות השתלמות

הוצאות רכישה תוספתיות (עמלות לסוכנים, מפקחי רכישה וסוכני שיווק) המיוחסות במישרין לצרוף עמיתים לקופות הגמל וקרנות השתלמות, נרשמות כהוצאות רכישה נדחות (DAC) אם ניתן לזהותן בנפרד ולמדוד אותן באופן מהימן ואם השבתן צפויה. החל משנת 2011 החלה החברה לרשום הוצאות רכישה נדחות (DAC). הוצאות אלו מופחתות בשיעורים שנתיים שווים על פני התקופה בה תפיק החברה הכנסות מהעמיתים שצורפו. בתקופות קודמות לחברה לא היו הוצאות רכישה תוספתיות, או שסכומן היה זניח, בגין צרוף עמיתים לקופות גמל וקרנות השתלמות.

ד. הטבות לעובדים**(1) הטבות לאחר סיום העסקה**

בחברה קיימות מספר תכניות הטבה לאחר העסקה. התכניות ממומנות בדרך כלל על ידי הפקדות לחברות ביטוח וקרנות פנסיה, והן מסווגות כתכניות הפקדה מוגדרת וכן כתכניות הטבה מוגדרת.

(2) תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תוכנית לאחר סיום העסקה שלפיה החברה משלמת תשלומים קבועים לישות נפרדת מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים. מחויבויות החברה להפקיד בתכנית הפקדה מוגדרת, נזקפות כהוצאה לרווח והפסד בתקופות שבמהלכן סיפקו העובדים שירותים קשורים. התחייבויות להפקיד בתכנית הפקדה מוגדרת אשר עומדות לתשלום תוך יותר מ- 12 חודשים מתום התקופה בה העובדים סיפקו את השירות, מוכרות לפי ערכן הנוכחי.

(3) תכניות להטבה מוגדרת

תוכנית להטבה מוגדרת הינה תוכנית הטבה לאחר סיום העסקה שהינה תוכנית להפקדה מוגדרת. מחויבות נטו של החברה, המתייחסת לתכנית הטבה מוגדרת בגין הטבות לאחר סיום העסקה, מחושבת לגבי כל תכנית בנפרד על ידי אומדן הסכום העתידי של ההטבה שתגיע לעובד בתמורה לשירותיו, בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הטבה זו מוצגת לפי ערך נוכחי בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב ממשלתיות שמועד פירעונן דומים לתנאי המחויבות של החברה. החישובים נערכים על ידי אקטואר מוסמך לפי שיטת יחידת הזכאות החוזיה.

כאשר לפי תוצאות החישובים נוצר נכס לקבוצה, מוכר נכס עד לסכום נטו של הערך הנוכחי של הטבות כלכליות הזמינות בצורה של החזר מהתוכנית או הקטנה בהפקדות עתידיות לתוכנית. הטבה כלכלית בצורת החזרים או הקטנת הפקדות עתידיות תחשב זמינה כאשר ניתן לממשה במהלך חיי התוכנית או לאחר סילוק המחויבות.

כאשר קיימת חובה, במסגרת דרישת הפקדה מזערית, לתשלום סכומים נוספים ביחס לשירותים שניתנו בעבר, מכירה החברה במחויבות נוספת (הגדלת התחייבות נטו או הקטנת נכס נטו), במידה בה סכומים כאמור לא יהיו זמינים כהטבה כלכלית בצורה של החזר מהתוכנית או הקטנה בהפקדות עתידיות.

כאשר חל שיפור בהטבות שמעניקה התכנית לעובדים, אותו חלק מההטבות המוגדלות המתייחס לשירותי עבר של העובדים, נזקף לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני התקופה הממוצעת עד להבשלת ההטבות. במידה שההטבות מבשילות מיידי, הוצאה נזקפת מיידי לרווח והפסד.

כאשר מתרחש צמצום או סילוק של תוכנית הטבה מוגדרת, החברה מכירה ברווחים או בהפסדים בגין הצמצום או הסילוק ברווח והפסד. רווחים או הפסדים כאמור כוללים שינוי כלשהו שנובע בערך הנוכחי של המחויבות שינוי כלשהו שנובע בשווי ההוגן של נכסי התוכנית.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. הטבות לעובדים (המשך)

(3) תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

לקבוצה קיימות פוליסות ביטוחי מנהלים אשר הוצאו לפני שנת 2004 ולפי תנאי הפוליסות יתרת הרווח הריאלי שהצטבר על רכיב הפיצויים תשולם לעובד במועד פרישתו. בגין פוליסות כאמור, נכסי התוכנית כוללים הן את יתרת רכיב הפיצויים והן את יתרת הרווח הריאלי שהצטבר (במידה שהצטבר) על הפקדות לפיצויים עד למועד הדיווח ומוצגים בשווי הוגן.

נכסי תוכנית אלה משמשים לתוכנית הטבה מוגדרת הכוללת שני רכיבי התחייבות: רכיב תוכנית הטבה מוגדרת בגין הפיצויים, המחושבת באופן אקטוארי כאמור לעיל, ורכיב נוסף שהינו המחויבות לתשלום של יתרת הרווח הריאלי שהצטבר (במידה שהצטבר) במועד פרישת העובד. רכיב זה נמדד בגובה יתרת הרווח הריאלי שהצטבר בפועל למועד הדיווח.

הקבוצה מקזזת נכס המתייחס לתכנית הטבה אחת מול התחייבות המתייחסת לתכנית אחרת רק כאשר יש זכות לאכיפה משפטית להשתמש בעודף התכנית האחת כדי לסלק מחויבות בגין התוכנית האחרת, וכן יש כוונה לסלק את המחויבות על בסיס נטו או לממש את העודף בתכנית אחת ולסלק את המחויבות שלה בגין התוכנית האחרת בו זמנית.

רווחים והפסדים אקטואריים נקפים ישירות לרווח והפסד בתקופה בה הם נוצרו. עלויות ריבית ותשואה צפויה על נכסי התוכנית שנוקפו לרווח והפסד מוצגים בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות.

פוליסות ביטוח בגין סיום יחסי עובד-מעביד, שהונפקו על ידי צד קשור, אינן מהוות נכסי תוכנית ומוצגות כנכס נפרד.

(4) הטבות אחרות לעובדים לטווח ארוך

המחויבות נטו של החברה בגין הטבות לעובדים לטווח ארוך, שאינן מתייחסות לתכניות הטבה לאחר סיום העסקה, היא בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי ומנוכה ממנו השווי ההוגן של נכסים המתייחסים למחויבות זו. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב ממשלתיות שהמטבע שלהן ומועד הפירעון שלהן דומים לתנאי המחויבויות של החברה. החישוב נעשה לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה. רווחים והפסדים אקטואריים נקפים ישירות לרווח והפסד בתקופה בה הם נוצרו.

(5) הטבות בגין פיטורין

פיצויי פיטורין לעובדים מוכרים כהוצאה כאשר החברה התחייבה באופן מובהק, ללא אפשרות ממשית לביטול, לפיטורי עובדים לפני הגיעם למועד הפרישה המקובל על פי תכנית פורמאלית מפורטת. הטבות הניתנות לעובדים בפרישה מרצון נזקפות כאשר החברה הציעה לעובדים תכנית המעודדת פרישה מרצון, צפוי שההצעה תתקבל וניתן לאמוד באופן מהימן את מספר הנענים להצעה. אם ההטבות עומדות לתשלום לאחר יותר מ-12 חודשים מסוף תקופת הדיווח, הן מהווות לערכן הנוכחי. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב ממשלתיות שהמטבע שלהן ומועד הפירעון שלהן דומים לתנאי המחויבות של החברה.

(6) הטבות עובד לטווח קצר

מחויבויות בגין הטבות לעובדים לזמן קצר (הכוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות לביטוח לאומי) נמדדות על בסיס לא מהוון, וההוצאה נזקפת בעת שניתן השירות המתייחס.

הפרשה בגין הטבות לעובדים לטווח קצר בגין בונוס במזומן או תכנית השתתפות ברווחים, מוכרת בסכום הצפוי להיות משולם כאשר לקבוצה יש מחויבות נוכחית משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד בעבר וניתן לאמוד באופן מהימן את המחויבות.

הטבות לעובדים בגין מענק אי תחרות מוכרות לאורך תקופת אי התחרות.

סיווג הטבות לעובדים כהטבות לטווח קצר או כהטבות אחרות לטווח ארוך מתבצע בהתאם למועד בו ההתחייבות עומדת לתשלום (Due to settled), לפי זכאות העובד להטבות ולא בהתבסס על ציפיות ההנהלה למועד סילוקן.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)**ה. הפרשות**

הפרשה מוכרת כאשר לחברה יש מחוייבות נוכחית, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, וכאשר צפוי כי תידרש זרימת הטבות כלכליות לסילוק המחויבות. ההפרשות נקבעות על ידי היוון תזרימי המזומנים העתידיים בשיעור ריבית לפני מס, המשקף את הערכות השוק השוטפות לערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים להתחייבות וללא שקלול סיכון האשראי של החברה. הערך בספרים של הפרשה מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן ומוכר כהוצאות מימון.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי החברה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן מהותית, נמדדת ההפרשה בהתאם לערכה הנוכחי.

ו. הכנסות דמי ניהול מקופות גמל

הכנסות מדמי ניהול קופות גמל מחושבות בשיעור מערך נכסיהן של הקופות לתום כל חודש ומוכרות כהכנסה על בסיס צבירה.

ז. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסיים זמניים למכירה), רווחים (הפסדים) ממכירת נכסים פיננסיים המסווגים כזמניים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ורווחים (הפסדים) מהפרשי הצמדה המוכרים ברווח והפסד. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.

ח. הוצאות פרסום

הוצאות פרסום נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

ט. הוצאת מסים על הכנסה

הוצאת מסים על הכנסה, כוללת מסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר. במקרים אלו, הוצאת המסים על הכנסה מוכרת ישירות בהון או ברווח הכולל האחר.

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על חוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח. החברה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס, אשר בכונתה לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית. נכס מס נדחה מוכר בספרים כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל את ההפרשים הזמניים. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתחייבות יתממשו הם מופחתים.

המדידה של המסים הנדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו החברה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. תקנים חדשים ופרשנויות שטרם אומצו

(1) **תקן דיווח כספי בינלאומי (IFRS 9 (2010), מכשירים פיננסיים (להלן - "התקן").** התקן מחליף את הדרישות המופיעות ב- IAS 39 ביחס לסיווג ומדידה של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות. בהתאם לתקן, ישנן שתי קטגוריות עיקריות של מדידת נכסים פיננסיים: עלות מופחתת ושווי הוגן. בסיס הסיווג לגבי מכשירי חוב מתבסס על המודל העסקי של הישות לניהול נכסים פיננסיים ועל מאפייני תזרימי המזומנים החוזיים של הנכס הפיננסי. כמו כן, השקעה במכשירים הונים תימדד לפי שווי הוגן כאשר שינויים בשווי ההוגן יזקפו לרווח והפסד. יחד עם זאת, התקן מאפשר בעת ההכרה הראשונית במכשיר הוגן שאינו מוחזק למסחר, לבחור להציג שינויים בשווי ההוגן של מכשיר הוגן במסגרת הרווח הכולל האחר, כאשר הסכומים שזקפו לרווח הכולל האחר לא יסווגו לעולם לרווח והפסד. התקן שמר ככלל את ההוראות המתייחסות לסיווג ומדידה של התחייבויות פיננסיות, כפי שהופיעו ב- IAS 39. עם זאת, בשונה מ- IAS 39 (2010), IFRS 9 דורש ככלל כי השינוי בשווי הוגן של התחייבויות פיננסיות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד, למעט מחויבות למתן הלוואה וחוזי ערבות פיננסית, המיוחס לשינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות יוכר ברווח כולל אחר, כאשר יתרת הסכום תוכר ברווח והפסד.

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2015 או לאחר מכן. יישום מוקדם מותר בכפוף למתן גילוי וכן בכפוף לאימוץ במקביל של התיקונים לתקני IFRS אחרים, המפורטים בנספח לתקן. יישום התקן ייעשה בדרך של יישום למפרע, למעט הקלות מסוימות, בהתאם להוראות המעבר המפורטות בתקן.

החברה בוחנת את השלכות התקן על הדוחות הכספיים ללא כוונה ליישום מוקדם.

(2) **תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 13, מדידת שווי הוגן (להלן - "התקן").** התקן מחליף את ההנחיות לגבי אופן מדידת שווי הוגן המופיעות בתקני ה- IFRS השונים. לצורך כך התקן מגדיר מהו שווי הוגן וקובע הנחיות מדידה וגילוי. עם זאת, התקן אינו דורש מדידות חדשות של שווי הוגן, אלא מסביר כיצד למדוד שווי הוגן כאשר מדידה כזו נדרשת על ידי תקנים אחרים. התקן יחול כאשר מדידות שווי הוגן או גילויים על שווי הוגן נדרשים או מותרים לפי תקני IFRS אחרים.

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013. התקן ייושם באופן פרוספקטיבי, כאשר דרישות הגילוי של התקן לא יחולו על מידע השוואתי לתקופות הקודמות ליישום הראשונה.

להערכת החברה ליישום התקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(3) **תיקון ל- IAS 1, הצגת דוחות כספיים בדבר הצגת פריטי רווח כולל אחר (להלן - "התיקון").** התיקון משנה את אופן ההצגה של פריטי רווח כולל אחר בדוחות הכספיים, כך שפריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה הראשונה במסגרת הרווח הכולל יועברו לרווח והפסד, יוצגו בנפרד מפריטי רווח כולל אחר שלעולם לא יועברו לרווח והפסד.

התיקון יחול לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 ביולי 2012 או לאחר מכן ויישום בדרך של יישום למפרע.

(4) **תיקון לתקן דיווח כספי בינלאומי 7, מכשירים פיננסיים: גילויים, העברות של נכסים פיננסיים (להלן - "התיקון").** התיקון מכיל דרישות גילוי חדשות עבור נכסים והתחייבויות פיננסיים אשר קוזזו בדוח על המצב הכספי; או כפופים להסדרי אב להתחשבות נטו (master netting arrangements) או הסכמים דומים.

התיקון יחול לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ויישום למפרע.

(5) **תיקון ל- IAS 19, הטבות עובד (להלן - "התיקון").** התיקון כולל מספר שינויים בקשר לטיפול החשבונאי בהטבות לעובדים, בכללם, כל הרווחים וההפסדים האקטואריים יוכרו מיידית דרך הרווח הכולל האחר, שיטת הרצועה ושיטת זקיפת הרווחים וההפסדים האקטואריים לרווח והפסד באופן מיידי יבוטלו. כמו כן, הריבית אשר תוכר ברווח והפסד תחושב על יתרת ההתחייבות (הנכס) נטו בגין הטבה מוגדרת, לפי שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבות. בנוסף, סיווג הטבות עובד לטווח קצר או לטווח ארוך יהיה תלוי בצפי הישות למועד ניצול מלוא הטבות.

התיקון יחול לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחר מכן ויישום בדרך של יישום למפרע (למעט הקלות מסוימות המנויות בתיקון).

להערכת החברה ליישום התקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 4 - קביעת שווי הוגן

כחלק מכללי המדיניות החשבונאית ודרישות הגילוי, נדרשת החברה לקבוע את השווי ההוגן של נכסים והתחייבויות פיננסיים ושאנים פיננסיים. ערכי השווי ההוגן נקבעו לצרכי מדידה ו/או גילוי על בסיס השיטות המתוארות להלן. מידע נוסף לגבי ההנחות ששימשו בקביעת ערכי השווי ההוגן ניתן בביאורים המתייחסים לאותו נכס או התחייבות.

השקעות במכשירי חוב

השווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה נקבע תוך התייחסות למחיר המכירה המוצע המצוטט שלהם (Quoted closing bid price) בסגירת המסחר, למועד הדיווח. במידה ולא קיים מחיר מצוטט, השווי ההוגן נמדד תוך התחשבות מרבית בנתונים נצפים בשוק. לפרטים נוספים ראה באור 2 בדבר בסיס עריכת הדוחות הכספיים.

ביאור 5 - מגזרי פעילות

החברה מורכבת ממגזר אחד שהינו מגזר פעילות הגמל. בהתאם לכך המידע על מגזר פעילות האמור זהה למידע המוצג בדוחותיה הכספיים של החברה.

המדיניות החשבונאית של מגזר הפעילות האמור זהה לזו המוצגת באור 3, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית.

ביאור 6 - הוצאות רכישה נדחות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,140	3,417

הוצאות רכישה נדחות בגמל

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות:

גמל
אלפי ש"ח
-
2,304
(164)
2,140
1,763
(486)
3,417

יתרה ליום 1 בינואר, 2011
תוספות

הפחתה שוטפת

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2011
תוספות

הפחתה שוטפת

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2012

ביאור 7 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	113
179	416
1,905	1,972
15,608	16,019
1,064	3,575
42	16
18,798	22,111

הכנסות לקבל

הוצאות מראש

צדדים קשורים (1)

קופות גמל

חייבים - כספים במעבר

חייבים אחרים

סה"כ חייבים ויתרות חובה

(1) למידע בגין חייבים ויתרות חובה המהווים צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 20, בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

(2) ראה פירוט חייבים ויתרות חובה בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת ביאור 21, בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 8 - פירוט השקעות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר			
2011	2012	מוצגים בשווי הוגן	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	דרך רווח והפסד	זמינים למכירה
18,957	18,957	-	25,935
175	-	175	-
<u>19,132</u>	<u>18,957</u>	<u>175</u>	<u>25,935</u>

נכסי חוב סחירים
אחרות
סה"כ

**א. נכסי חוב סחירים
הרכב:**

ליום 31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
9,319	16,225
9,638	9,710
<u>18,957</u>	<u>25,935</u>

אגרות חוב ממשלתיות
זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים:
שאנים ניתנים להמרה
זמינים למכירה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ב. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

ריבית אפקטיבית	
ליום 31 בדצמבר	
2011	2012
אחוזים	אחוזים
2.00%	0.95%
3.19%	3.06%

נכסי חוב סחירים
צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי

ג. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
175	-

סחירות
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:
מסווגות כמוחזקים למסחר

ביאור 8 - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ד. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים על פי שוויים ההוגן. הרמות השונות לשווי הוגן הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2 - נתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3 - נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, חייבים ויתרות חובה, נכסי מיסים שוטפים, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר		
2011	2012	
רמה 1	רמה 1	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
18,957	25,935	נכסי חוב סחירים
175	-	אחרות
19,132	25,935	סה"כ

ביאור 9 - מזומנים ושווי מזומנים

ליום 31 בדצמבר		
2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
4,059	1,926	מזומנים למשיכה מיידית

המזומנים בתאגידים הבנקאיים לימים 31 בדצמבר 2012 ו- 2011 נושאים ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור שנתי של 1.59% ו- 2.44% בהתאמה.

באשר לתנאי ההצמדה של המזומנים, ראה ביאור 21, בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 10 - הון עצמי ודרישות הון

א. הרכב הון מניות

לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011			
נפרע	מונפק	רשום	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
855	1,710	6,000	הרכב הון המניות
			רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א

בשנת 1996 הנפיקה החברה 855 אלפי ש"ח ללא תמורה. לפיכך קוזה יתרת חייבים בגין הון מניות מיתרת הון המניות.

ב. זכויות הנלוות למניות

זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ג. קרנות הון

קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

קרן ההון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה כוללת את השינוי הנצבר נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה, עד למועד גריעת ההשקעה או ירידת ערך קבועה של ההשקעה.

ביאור 10 - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ד. ניהול ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב- 2012 (להלן- תקנות ההון) והנחיות הממונה.

ליום 31 בדצמבר		
2012	2011	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
28,907		הסכום הנדרש על פי תקנות ההון (א)(ב)
1,282		הסכום הנדרש ערב פרסום התיקון(ג)
27,625		הפרש
16,575		60% מההפרש הנדרש להשלמה (ד)
17,857	1,264	הסכום הנדרש ליום 31 בדצמבר על פי תקנות ההון
28,912	19,972	הון עצמי קיים
(11,055)	(18,708)	עודף
16,781		(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
12,126		היקף נכסים מנוהלים
28,907		הוצאות שנתיות
		סך כל הסכום הנדרש

(ב) בחודש פברואר 2012 פורסמו תקנות ההון הקובעות כללים לחישוב ההון המזערי הנדרש מחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה בשל סיכונים תפעוליים. בהתאם לתקנות ההון, ההון הנדרש יבוסס על שיעור מסך נכסים מנוהלים ושיעור מסך הוצאות שנתיות, בכפוף לעמידה בהון עצמי מינימלי. בנוסף לכך, נקבעו במסגרת התקנות כללי השקעה של ההון העצמי המזערי הנדרש. הוראות אלו הורחבו במסגרת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 שפורסמו בחודש אפריל 2012. יחד עם תקנות ההון, פורסם חוזר שעניינו מתן הקלות בדרישות הון של חברות מנהלות, במסגרת החוזר ניתנו הקלות בהון הנדרש בשל ניהול קרן פנסיה ותיקה, קופת גמל המבטיחה תשואה, קופת גמל מרכזית לקצבה וכן בשל עריכת ביטוח בסכום עודף על הנדרש בהוראות הדין.

(ג) עד ליום פרסום תקנות ההון, ההון העצמי המינימלי הנדרש מחברה מנהלת של קופות גמל, על פי תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, הוא בסך מיליון ש"ח, כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן בסוף כל שנת כספים, החל ממדד נובמבר 2001. בנוסף לכך, בהתאם לחוזר אגף שוק ההון, הוצאות רכישה נדחות לא יחשבו כנכס לצורך חישוב ההון העצמי המינימלי הנדרש מחברה מנהלת.

(ד) בהתאם לתקנות ההון חברה מנהלת תהיה חייבת להגדיל, עד למועד פרסום הדוח הכספי, את הונה העצמי בגין ההפרש שבין ההון הנדרש ערב התיקון להון הנדרש לפי תקנות ההון (להלן - ההפרש). ההפרש יחושב לכל מועד של הדוח הכספי. הגדלת ההון העצמי תעשה במועדים ובשיעורים המפורטים להלן:

- עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 במרץ 2012 לפחות 30% מההפרש;
- עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2012 לפחות 60% מההפרש;
- עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2013 לפחות 80% מההפרש;
- עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2014 יושלם מלוא ההפרש.

ביאור 11 - מסים על הכנסה**א. חוקי המס החלים על החברה****(1) כללי**

החברה הינה "מוסד כספיי" כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. המס החל על הכנסות של מוסדות כספיים מורכב ממס חברות וממס רווח.

(2) חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985

על החברה חל, עד לתום שנת 2007, חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985. על-פי החוק, נמדדו התוצאות לצורכי מס כשהן מותאמות לשינויים במדד המחירים לצרכן. בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 שקבע כי תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד המחירים לצרכן בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. התיקון לחוק כולל בין היתר את ביטול התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת החל משנת 2008.

(3) תיקון חוק מס ערך מוסף

בהמשך לתיקון כאמור בסעיף א.2 לעיל, תוקן גם חוק מע"מ (תיקון מספר 35) ונקבע שבחישוב מס הרווח החל על מוסדות כספיים, יותרו בניכוי החל משנת המס 2009 מלוא תשלומי מס השכר ששולמו. בשנת המס 2008 יותרו בניכוי מחצית מתשלומי מס השכר ששולמו בגין אותה שנה. בנוסף, מס השכר ישולם החל משנת המס 2009 גם על חלק המעביד בביטוח לאומי. בשנת המס 2008 ישולם מס השכר על מחצית מחלק המעביד בביטוח לאומי.

ב. שיעורי המס החלים על הכנסות החברה

(1) המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים ובכללם החברה, מורכב ממס חברות וממס רווח.

(2) ביום 30 באוגוסט 2012 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון) התשע"ב-2012, אשר מעדכן את שיעור מס שכר ומס רווח, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 בספטמבר 2012. בהתאם לכך ובהתאם לצווי מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים)(הוראת שעה), שפורסמו בשנת 2009 ובשנת 2010 יעמוד שיעור מס הרווח החל על מוסדות כספיים כדלקמן:

16.5% - החל מיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2009.

16.0% - החל מיום 1 בינואר 2010 ועד ליום 31 באוגוסט 2012.

17.0% - החל מיום 1 בספטמבר 2012.

(3) בחודש יולי 2009 התקבל בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, אשר קובע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס חברות ושיעור מס רווח הון ריאלי בישראל החל משנת 2011.

ביאור 11- מסים על הכנסה (המשך)

ב. שיעורי המס החלים על הכנסות החברה (המשך)

(4) ביום 5 בדצמבר 2011 אישרה הכנסת את החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011. במסגרת החוק בוטלה, החל משנת 2012, הפחתת מס החברות שנקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית, כאמור לעיל, ושיעור מס חברות יעמוד על שיעור של 25% החל משנת 2012. לאור זאת, הועלו בהתאמה גם שיעור המס על רווח הון ריאלי ושיעור המס של השבח הריאלי.

להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה:

שנת	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל במוסדות כספיים
		%	
2009	26	16.0 (*)	36.21 (*)
2010	25	16.0	35.34
2011	24	16.0	34.48
2012	25	16.3 (*)	35.53 (*)
2013 ואילך	25	17.0	35.90

(*) שיעור משוקלל.

ג. הוראת שעה בעניין אי תחולת כללי IFRS לצרכי מס

ביום 4 בפברואר 2010 פורסם ברשומות תיקון 174 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) התשכ"א - 1961 (להלן - הפקודה) במסגרתו הוסף סעיף 87א לפקודה הקובע הוראת שעה שלפיה, תקן חשבונאות מס' 29 - "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" שפרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות לא יחול בקביעת ההכנסה החייבת לגבי שנות המס 2007, 2008, 2009, אף אם תקן זה הוחל בדוחות הכספיים (להלן - הוראת השעה). ביום 12 בינואר 2012 פורסם תיקון 188 לפקודה, אשר במסגרתו תוקנה הוראת השעה, כך שתקן 29 לא יחול גם בקביעת ההכנסה החייבת בשנות המס 2010 ו- 2011.

ד. שומות מס

שומות עצמאיות שהוגשו על ידי החברה עד לשנת 2008 נחשבות כסופיות.

ה. מסים על הכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
		הוצאות (הכנסות) מסים שוטפים -
2,436	3,234	4,302
(63)	-	(62)
2,373	3,234	4,240
		הוצאות (הכנסות) מסים נדחים
(14)	(72)	39
5	(7)	3
(9)	(79)	42
67	-	-
2,431	3,155	4,282

ביגין השנה השוטפת
התאמות ביגין שנים קודמות, נטו

יצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם ו' להלן
שינוי בשיעורי המס

מס רווח הון

ביאור 11- מסים על הכנסה (המשך)

1. מסים נדחים

הרכב:

הטבות לעובדים	מכשירים פיננסיים	אחרים	סה"כ	
216	(68)	7	155	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2011
12	67	(7)	72	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
-	(68)	-	(68)	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר
6	(3)	-	3	השפעת השינוי בשיעור המס
234	(72)	-	162	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2011
(13)	(26)	-	(39)	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
-	(415)	-	(415)	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר
(3)	(8)	-	(11)	השפעת השינוי בשיעור המס
218	(521)	-	(303)	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012

המסים הנדחים מוצגים במאזן כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
162	(303)

נכסי (התחייבויות) מסים נדחים

2. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנוקף בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
6,919	9,406	12,473	רווח לפני מסים על ההכנסה
35.34%	34.48%	35.53%	שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה סעיף ב' לעיל)
2,445	3,243	4,432	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי
			עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
43	31	4	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
5	(7)	3	עדכון יתרות מסים נדחים בגין שינויים בשיעורי המס
(62)	-	(62)	מסים בגין שנים קודמות
-	(112)	(95)	הפרשים קבועים שאינם מוכרים למס
2,431	3,155	4,282	מסים על ההכנסה
35.14%	33.54%	34.33%	שעור מס אפקטיבי ממוצע

ביאור 12 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך וכן, הטבות בגין פיטורין.

הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 כמתואר להלן. התחייבויות החברה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד אשר, לדעת ההנהלה, יוצרת את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית הטבה מוגדרת או כתוכנית הפקדה מוגדרת כמפורט להלן:

תוכניות הפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פיו הפקדותיה השוטפות של החברה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטרות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות הפקדה מוגדרת. ההוצאות בגין תוכניות ההפקדה המוגדרת הסתכמו בשנים 2012 ו-2011 לסך של 609 אלפי ש"ח וסך של 558 אלפי ש"ח בהתאמה ונכללו במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות.

תוכנית הטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכניות הפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי החברה כתוכנית הטבה מוגדרת לפיה נרשמת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה החברה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות.

א. הרכב התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו

ליום 31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
711	1,043
316	341
1,027	1,384

התחייבויות בגין תוכניות הטבה מוגדרות, נטו - ראה ב' להלן
התחייבויות בגין הטבות אחרות לזמן ארוך - ראה ג' להלן

ב. תוכניות הטבה מוגדרות

(1) הרכב

ליום 31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
816	1,110
(105)	(67)
711	1,043

ערך נוכחי של התחייבויות ממומנות
שווי הוגן של נכסי התוכנית

סה"כ התחייבות בגין תוכניות הטבה מוגדרות, נטו

ביאור 12 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. תוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

(2) התנועה בערך נוכחי של ההתחייבות בגין תכנית הטבה מוגדרת

2012	2011	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
816	702	יתרה ליום 1 בינואר
27	28	עלות הריבית
385	122	עלות שירות שוטף
(116)	-	הטבות ששולמו
(2)	(17)	רווח אקטוארי
-	(19)	התאמות אחרות
1,110	816	יתרה ליום 31 בדצמבר

(3) נכסי התוכנית

א. נכסי התוכנית

נכסי התוכנית כוללים נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות לעובד לזמן ארוך (קופ"ג לשכירים וקרנות פנסיה) וכן פוליסות ביטוח מתאימות.

ב. התנועה בשווי ההוגן של נכסי התוכנית

ליום 31 בדצמבר		
2012	2011	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
105	89	יתרה ליום 1 בינואר
3	4	תשואה צפויה
(10)	(7)	רווח אקטוארי
14	19	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד
(45)	-	הטבות ששולמו
67	105	יתרה ליום 31 בדצמבר

(4) ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

ליום 31 בדצמבר		
2012	2011	
%	%	
1.05-1.79	1.39-2.03	שיעור ההיוון
3.72	2.80	שיעור התשואה הצפויה על נכסי התוכנית *
2.5-5	2.5-5	שיעור עליות שכר צפויה
2	2	שיעור אינפלציה צפוי

* התשואה הצפויה בחישוב מבוססת על תשואות אג"ח ממשלתי בריבית קבועה עם משך חיים ממוצע זהה למשך החיים הממוצע של ההתחייבויות ברוטו.

ביאור 12 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. תוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

(5) נתונים היסטוריים

2008	2009	2010	2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
376	408	702	816	1,110	ערך נוכחי של ההתחייבות בגין ההטבה המוגדרת
133	32	87	105	67	שווי הוגן של נכסי התוכנית
243	376	615	711	1,043	גרעון בתוכנית

(6) הוצאות שנזקפו לרווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
163	122	385	עלות שירות שוטף
22	28	38	ריבית בגין ההתחייבות להטבות
(19)	(23)	(22)	תשואה צפויה על נכסי התוכנית
24	(10)	39	הפסד (רווח) אקטוארי, נטו, שהוכר השנה
(27)	(103)	(168)	התאמות אחרות
163	14	272	
(133)	(11)	(203)	בניכוי -
30	3	69	השתתפות חברת האם בהוצאות החברה - ראה ביאור 22ב(2)
94	16	(5)	סך הוצאות בגין הטבות לעובדים (*)
			תשואה בפועל על נכסי התוכנית

(*) הוצאות בסך 54 אלפי ש"ח (2011: 2 אלפי ש"ח, 2012: 24 אלפי ש"ח) נכללו בסעיף הוצאות הנהלה וכלליות, הוצאות בסך 15 אלפי ש"ח (בשנת 2011: 1 אלפי ש"ח, 2010: 6 אלפי ש"ח) נכללו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.

ג. הטבות אחרות לזמן ארוך

ליום 31 בדצמבר		
2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
316	341	התחייבות בגין הודעה מוקדמת

ביאור 13 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר		
2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
336	143	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
4,913	4,178	הוצאות לשלם
696	2	ספקים ונותני שירותים
306	357	מוסדות ורשויות ממשלתיות
-	16	קופות גמל
16,813	17,469	צדדים קשורים (1)
258	301	הפרשה לחופשה
23,322	22,466	סך הכל זכאים ויתרות זכות

(1) למידע נוסף בדבר זכאים ויתרות זכות המהווים צדדים קשורים ובעלי עניין, ראה ביאור 20, בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

(2) ראה פירוט זכאים ויתרות זכות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת ביאור 21, בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 14 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל

בהתאם לתקנוני הקופות, החברה רשאית לגבות דמי ניהול בשיעור מקסימלי של 2%.

א. הכנסות דמי ניהול מקופות גמל:

שיעור ממוצע של דמי ניהול			דמי ניהול			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1.27	1.23	1.20	13,128	15,490	17,080	הראל קרן השתלמות
1.25	1.23	1.16	1,636	1,676	2,399	הראל השתלמות מסלול שקלי
1.40	1.29	1.22	1,372	1,734	1,764	הראל נץ
1.23	1.19	1.11	5,198	6,508	7,688	הראל שלדג
0.92	1.11	1.11	89	221	527	הראל השתלמות מסלול אג"ח
1.23	1.16	1.14	8,624	8,961	8,584	הראל קופת גמל *
1.25	1.16	1.04	814	755	1,123	הראל גמל מסלול שקלי *
1.03	0.97	0.90	7,144	8,819	9,662	הראל שחף *
1.38	1.27	1.17	948	1,017	892	הראל בז *
1.14	0.97	0.93	88	161	328	הראל גמל מסלול אג"ח *
1.26	1.10	1.05	1,697	1,819	1,669	הראל קופה מרכזית לפיצויים
1.66	1.55	1.32	117	146	164	הראל השתלמות ניבה
0.44	0.41	0.46	228	391	391	הראל פרופיל אישי למעסיק
1.97	1.95	1.99	81	117	157	הראל קופה לפנסיה תקציבית
			41,164	47,815	52,428	
			(3)	(1)	-	החזר דמי ניהול בגין חריגות מתקנות השקעה
			41,161	47,814	52,428	סך הכל דמי ניהול מקופות גמל

* ראה סעיף ג להלן.

ביאור 14 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל (המשך)

ב. הכנסות דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול (ראה ביאור 2.ב2):

שיעור ממוצע של דמי ניהול			דמי ניהול			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1.16	1.14	1.12	114,980	106,425	130,365	הראל עוצמה תעוז כללי *
0.97	0.93	0.89	4,281	3,296	4,183	הראל עוצמה תעוז מסלול שקלי קצר*
0.83	0.82	0.80	2,223	2,018	2,934	הראל עוצמה תעוז מסלול ללא מניות*
1.21	1.16	-	40,313	37,342	-	הראל תעוז מסלול כללי*
1.07	1.02	-	1,039	866	-	הראל תעוז מסלול שקלי*
0.87	0.89	-	655	602	-	הראל תעוז מסלול ללא מניות*
0.89	0.68	0.83	682	542	584	הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד
1.34	0.75	1.19	57	41	43	הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות
0.79	0.91	0.90	13	13	12	הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח
0.90	1.01	0.84	717	760	655	הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי
1.25	1.23	1.19	892	961	743	הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי
0.98	0.98	0.98	2,820	3,070	3,292	הראל ניב
			168,672	155,936	142,811	
			(20)	(7)	(2)	החזר דמי ניהול בגין חריגה מתקנות השקעה
			<u>168,652</u>	<u>155,929</u>	<u>142,809</u>	סך הכל דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול

* ראה סעיף ג להלן.

ג. מיזוג קופות גמל

בהתאם להוראות תיקון מספר 4 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005 ותיקון מספר 6 לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו- 2010), כפי שתוקנו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו- 2010 (תיקון מספר 8), התשע"א - 2011, חברה מנהלת של קופות גמל לא תנהל יותר מקופת גמל אחת מכל סוגי קופות הגמל המפורטות בחוק החל מיום 1 בינואר 2012. כמו כן נקבע, כי ההוראה האמורה לא תחול על קופות גמל מרכזיות לפיצויים.

ביום 1 בינואר 2012 מוזגו מסלולי קופת הראל - תעוז (קופה בבעלות הראל ביטוח ובניהול החברה) ומסלולי קופת הראל גמל (קופה בבעלות החברה) (להלן - הקופות המתמוזגות) לתוך קופת הראל - עצמה (קופה בבעלות הראל ביטוח ובניהול החברה) וזאת בהתאם להוראות כאמור.

המיזוג בוצע כך שהראל-תעוז מוזגה באופן מלא לתוך הראל-עצמה ואילו הראל קופת גמל מוזגה באופן טכני לתוך הראל-עצמה, באופן שמבנה הבעלויות במסלולים של הקופות המתמוזגות נשמר. שמה של הקופה הממוזגת שונה ל-"הראל עצמה-תעוז". כמו כן, במסגרת המיזוג שונה מסלול ההשקעה השקלי שהיה קיים בקופת הראל - עצמה והפך להיות מסלול "שקלי קצר". המיזוג נעשה בהתאם לאישור המפקח מיום 5 באוקטובר 2011 ואישור מס הכנסה מיום 29 בדצמבר 2011.

ביאור 14 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל (המשך)

ד. הרפורמה בדמי ניהול במוצרי חיסכון ארוך טווח

ביום 21 ביוני 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב - 2012, שעניינן החלת מודל אחיד לתקרת דמי ניהול במוצרי חיסכון פנסיוני על ידי גביית דמי ניהול מהפקדות שוטפות ומהצבירה. במסגרת התקנות נקבעו, בין היתר, ההוראות הבאות: (א) דמי הניהול המקסימאליים בקופות גמל לא יעלו בשנת 2013 על 1.1% מהצבירה ו- 4% מההפקדות ובשנת 2014 ואילך לא יעלו על 1.05% מהצבירה ו- 4% מההפקדות השוטפות, כאשר מקבלי קצבאות ישלמו עד 0.6% מיתרת התחייבויות הקופה כלפיהם; (ב) דמי הניהול בחשבונות של עמיתים שהקשר עימם נותק, בחלוף שנה לאחר ניתוק הקשר, לא יעלה על 0.3% לשנה מן היתרה הצבורה בחשבון העמית בקופת הגמל, או על השיעור החודשי שגבה הגוף במועד בו נותק הקשר או במועד שנודע לגוף המוסדי על פטירת העמית, לפי הנמוך מביניהם.

ביום 17 באוקטובר 2012 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) (תיקון), התשע"ג - 2012. במסגרת הטיטה מוצע לקבוע כי חברה מנהלת תוכל לגבות דמי ניהול לפי הגובה מבין: (א) 1.05% מהיתרה הצבורה ו- 4% מההפקדות השוטפות; (ב) סכום שלא יעלה על 9 ש"ח לחודש (צמוד למדד).

לצד טיוטת התקנות הנ"ל פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (חשבוניות בעלי יתרה צבורה נמוכה) (הוראת שעה), התשע"ג - 2012, לפיה ניתן יהיה למשוך כספים בפטור ממס מקופת גמל אם היתרה הצבורה לא עלתה על 5,000 ש"ח ולא הופקדו כספים בקופה מיום 1 בינואר 2012.

לרפורמה כאמור צפויה להיות השפעה מהותית על ההכנסות מדמי ניהול ורווחיות של החברה. לקביעת שיעור דמי הניהול המינימאליים כאמור לעיל, ככל שטיטות התקנות תאושר, עשויה להיות השפעה ממתנת על הפגיעה בהיקף דמי הניהול שייגבו, אולם בשל ההוראות שנקבעו לגבי הזכאות למשיכת יתרות נמוכות בקופות גמל בפטור ממס, לא ניתן להעריך את ההשפעה הכוללת של קביעת דמי ניהול מינימאליים כאמור.

ההצעה לתיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלת הפצה), תשע"א - 2011, במסגרתה מוצע להפחית את שיעור עמלות הפצה צפויה אף היא למתן את השפעת הרפורמה כאמור.

בנוסף, ביום 31 בדצמבר 2012 פורסם חוזר שעניינו דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני, (המתקן ומחליף את חוזר 8-9-2012). החוזר קובע תקופה מזערית למתן הטבות בדמי הניהול והוראות להגברת השקיפות בנוגע לדמי ניהול הנגבים מהעמית. במסגרת החוזר נקבעו, בין היתר, ההוראות הבאות: (א) גוף מוסדי יהיה רשאי להציע לעמית דמי ניהול הנמוכים משיעור או מסכום דמי הניהול המרביים הקבועים לפי דין לתקופה מינימאלית של שנתיים מהיום בו החלו להיגבות דמי הניהול כאמור; (ב) גוף מוסדי יהיה רשאי להעלות את דמי הניהול לפני חלוף התקופה המינימאלית כאמור בכפוף לכך שניתנה לעמית הודעה בכתב על אפשרות זו לא יאוחר משלושה חודשים ממועד מתן הנחה או בסמוך להפקת הפוליסה במקרים המפורטים בחוזר (הפסקת תשלומים, משיכה, העברה, הנחה שניתנה בשל מקום עבודה והעמית עזב את מקום העבודה, העלאה של דמי ניהול בהתאם למנגנון הקבוע בהסכם או בתוכנית ביטוח); (ג) הודעה על העלאת דמי ניהול תהיה בהודעה של לפחות חודשיים מראש ובמסמך נפרד שישלח לא יותר מארבעה חודשים לפני מועד ההעלאה. ניתן להעלות דמי ניהול גם אם לא נשלחה הודעה כאמור בכפוף לכך שניתנה הודעה כאמור בסעיף (ב), ולכך שניתנה לעמית הודעה עד חודשיים לאחר מועד העלאת דמי הניהול; (ד) לעניין תחולת ההוראות כאמור לתקופת מינימום בת שנתיים למתן הנחה והעלאת דמי ניהול נוכחיים של עמית, נקבע כי ההוראות לא יחולו במקרים בהם החלו להיגבות מהעמית דמי ניהול נמוכים משיעור דמי ניהול המרבי הקבוע לפי דין לפני תחילת החוזר (אם שונו לאחר תחילת החוזר - תקופת המגבלה תחל ממועד השינוי) או במקרה שדמי ניהול כאמור נגבו בהתאם להסכם שנחתם בין מעבידו של העמית לבין הגוף המוסדי לפני כניסת החוזר לתוקף, והוראות ההסכם אינן תואמות את הוראות החוזר. הסכמים כאמור יותאמו לקבוע בהוראות החוזר עד ליום 31 בדצמבר 2014. עד לכניסת החוזר לתוקף ביום 1 במרץ 2013, נקבעה הוראת מעבר, לפיה העלאת דמי ניהול עד ליום 30 באפריל 2013 מחייבת משלוח הודעה בדבר העלאת דמי הניהול, והעלאה כאמור תבוצע בתום חודשיים ממועד משלוח ההודעה. החוזר יחול על כל הגופים המוסדיים, למעט חברה מנהלת של קופת גמל ענפית וחברה מנהלת של קופת גמל מבטיחת תשואה.

ביאור 15 - נתונים אודות קופות הגמל שבניהול החברה

א. היקף נכסים מנוהלים, תקבולים ותשלומים

תשלומים			תקבולים			סך נכסים מנוהלים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ליום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
83,142	106,857	131,292	227,609	286,351	322,788	1,204,338	1,311,457	1,583,232	הראל קרן השתלמות
17,825	19,132	23,348	25,188	25,738	32,765	125,843	181,644	234,959	הראל השתלמות מסלול שקלי
5,251	8,505	9,016	23,367	29,541	30,391	132,153	136,587	157,273	הראל נץ
31,745	51,393	54,581	61,186	81,853	105,443	510,758	600,813	809,978	הראל שלדג
233	1,123	2,489	820	2,556	6,589	14,485	28,830	60,904	הראל השתלמות מסלול אג"ח
26,248	32,847	39,790	36,310	42,008	39,762	773,025	744,437	778,855	הראל קופת גמל
5,061	5,340	8,530	1,970	1,953	2,655	60,545	91,083	116,615	הראל גמל מסלול שקלי
23,344	50,060	68,462	10,280	15,008	13,628	837,098	965,982	1,212,468	הראל שחף
2,851	3,279	5,524	3,078	3,612	3,071	83,284	75,082	74,918	הראל בז
147	5,528	1,611	43	713	383	12,328	20,484	47,164	הראל גמל מסלול אג"ח
5,607	10,086	7,380	28,783	324	4	164,315	157,887	162,011	הראל קופה מרכזית לפיצויים
790	1,133	1,932	1,304	2,425	4,376	8,795	9,919	19,124	הראל השתלמות ניבה
2,338	7,971	6,061	4,164	-	-	102,663	84,637	81,337	הראל פרופיל אישי למעסיק
23	248	73	2,202	1,620	2,927	5,213	6,297	9,742	הראל קופה לפנסיה תקציבית
631,998	744,805	800,527	149,468	133,608	193,615	9,986,913	8,682,711	11,748,783	הראל עוצמה מסלול כללי
51,431	46,880	42,231	5,472	2,765	3,770	389,810	376,054	459,921	הראל עוצמה מסלול שקלי
18,170	24,625	19,911	1,142	1,131	3,311	254,986	254,758	422,099	הראל עוצמה מסלול ללא מניות
125,974	141,598	-	91,132	78,536	-	3,392,464	3,003,268	-	הראל תעוז כללי *
8,593	8,105	-	1,210	1,133	-	87,653	96,975	-	הראל תעוז שקלי *
6,663	5,473	-	1,050	998	-	71,284	67,283	-	הראל תעוז ללא מניות *
5,044	5,969	4,642	3,439	616	68	86,329	70,967	74,732	הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד
290	365	192	446	-	-	5,669	3,694	3,376	הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות
306	279	202	-	-	-	1,581	1,286	1,370	הראל גמל לפיצויים - מסלול מט"ח
5,141	6,255	4,912	4,688	35	92	76,768	77,072	85,393	הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי
4,079	7,333	5,566	5,594	-	48	85,996	66,025	60,905	הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי
6,433	11,503	13,308	34,974	32,837	31,116	312,473	314,346	357,294	הראל ניב
1,068,727	1,306,692	1,251,580	724,919	745,361	796,802	18,786,769	17,429,578	18,562,453	סך הכל

* ראה באור 14.

ביאור 15 - נתונים אודות קופות הגמל שבניהול החברה (המשך)

ב. העברות כספים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
8,690	4,909	העברות לחברה מגופים אחרים
51	236	העברות מחברות ביטוח
1,209,524	1,089,622	העברות מקרנות פנסיה
1,218,265	1,094,767	העברות מקופות גמל
		סך כל העברות לחברה
28,581	30,260	העברות מהחברה לגופים אחרים
15,042	5,962	העברות לחברות ביטוח
1,271,663	1,156,478	העברות לקרנות פנסיה
1,315,286	1,192,700	העברות לקופות גמל
		סך כל העברות מהחברה
(97,021)	(97,933)	העברות, נטו

ביאור 16 - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
37	19	75	רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין:
(3)	(3)	-	נכסים זמינים למכירה (א)
34	16	75	נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (ב)
620	923	1,148	הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד
14	8	2	הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
634	931	1,150	
668	947	1,225	סך הכל רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
			א. רווחים מהשקעות, נטו בגין נכסים זמינים למכירה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
37	19	75	רווחים נטו מניירות ערך שמומשו

ב. הפסדים מהשקעות, נטו בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(3)	(3)	-	שינויים בשווי ההוגן נטו, לרבות רווח ממימוש:
			בגין נכסים מוחזקים למסחר

באור 17 - הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
838	653	727
5,597	5,736	6,570
645	651	589
7,080	7,040	7,886

הכנסות דמי ניהול - מהראל עתידית קופות גמל בע"מ (להלן - עתידית) מקרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - קחצ"ק) מהראל חברה לביטוח סה"כ הכנסות מצדדים קשורים

ביאור 18 - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
15,938	15,923	17,369
-	164	487
15,938	16,087	17,856
1,159	1,701	2,078
5,343	6,103	6,226
22,440	23,891	26,160

הוצאות רכישה : עמלות רכישה לסוכנים שינוי בהוצאות רכישה נדחות סה"כ הוצאות רכישה עמלות הפצה הוצאות רכישה אחרות סה"כ עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

ביאור 19 - הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
19,029	16,903	18,058
54	67	346
1,229	975	1,023
925	909	55
1,432	1,658	1,841
14,442	17,638	18,380
927	647	790
1,607	1,996	1,131
39,645	40,793	41,624
(14,709)	(12,308)	(12,566)
(5,343)	(6,103)	(6,226)
19,593	22,382	22,832
1,516	1,864	2,319

שכר עבודה ונלוות ביטוחים אחזקת משרדים ותקשורת שיווק ופרסום דמי ניהול לחברה האם הסופית (ראה באור 20) תשלום לגורם מתפעל (***) ייעוץ משפטי ומקצועי אחרות סה"כ (*) בניכוי - השתתפות חברת האם בהוצאות החברה (ראה ביאור 22) בניכוי סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות (*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

(**) השירותים המסופקים על ידי הגורם המתפעל כוללים : ניהול חשבונות עמיתי הקופות, עריכת המידע הנמסר לעמיתי הקופות וניהול מערכת החשבונות של הקופות.

ביאור 20 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

ההרכב:

חברות בשליטה משותפת אלפי ש"ח	חברות בעלות שליטה אלפי ש"ח	בדבר תנאים ראה באור	
1,972	-	ב22. (4) ו- (5)	ליום 31 בדצמבר, 2012
13	17,456	ב22. (3) ו- (6)	חייבים ויתרות חובה
			זכאים ויתרות זכות
1,905	-	ב22. (4) ו- (5)	ליום 31 בדצמבר, 2011
11	16,802	ב22. (3) ו- (6)	חייבים ויתרות חובה
			זכאים ויתרות זכות

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בעל עניין וצדדים קשורים אחרים אלפי ש"ח	חברות בשליטה משותפת אלפי ש"ח	חברות בעלות שליטה אלפי ש"ח	בדבר תנאים ראה באור	
-	7,297	589	ב22 (5)-(3)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2012
375	-	-		הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים
-	162	1,841	ב22 (6)	הוצאות הנהלה וכלליות - שכר דירקטורים
				הוצאות הנהלה וכלליות אחרות
				שכר מנכ"ל (1)
-	6,389	651	ב22 (5)-(3)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011
398	-	-		הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים
-	176	1,658	ב22 (6)	הוצאות הנהלה וכלליות - שכר דירקטורים
				הוצאות הנהלה וכלליות אחרות
				שכר מנכ"ל (1)
-	6,435	645	ב22 (5)-(3)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2010
-	-	190		הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים
457	-	-		הכנסות ממכירת קופת גמל לצד קשור (2)
-	34	1,432	ב22 (6)	הוצאות הנהלה וכלליות - שכר דירקטורים
				הוצאות הנהלה וכלליות אחרות
				שכר מנכ"ל (1)

(1) חלק מנושאי המשרה הבכירים בחברה אינם מועסקים על ידי החברה אלא על ידי חברות אחרות בקבוצת הראל ועובדים עבור החברה ועבור חברות אחרות בקבוצת הראל, בעיקר במסגרת חטיבת חסכון ארוך טווח הכוללת חברות מנהלות נוספות, והחברה אינה נושאת, הלכה למעשה, בחלק הארי של עלות העסקתם. לפיכך, קיים קושי בייחוס וכימות שיעור היקף העסקתם של אותם נושאי המשרה בענייניה של החברה ובהוצאות השכר של החברה בניגים.

(2) ביום 1 בינואר 2010, בהתאם לאישור הממונה מיום 3 בדצמבר 2009, מוזגה קופת הראל גמל כללי, קופה בבעלות החברה, לתוך קופת הראל ניב, קופה בבעלות הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הראל ביטוח"). ההכנסה בגין העברת הקופה לבעלות הראל ביטוח הסתכמה לסך של 190 אלפי ש"ח, והמס המתייחס הסתכם לסך של 48 אלפי ש"ח.

ביאור 21 - ניהול סיכונים

א. כללי

פעילויות החברה חושפת אותה למגוון סיכונים שהעיקריים בהם הינם: סיכוני שוק וסיכוני אשראי. לסיכונים אלה נלווים סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים, סיכוני מוניטין וסיכונים עסקיים.

ביאור זה כולל בין היתר תיאור תמציתי של מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי העבודה לזיהוי הסיכונים, למדידתם ולניהולם והבקורות הקיימות בקשר לסיכונים אליהם חשופה החברה.

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות החברה בתחום ניהול הסיכונים מבטיחה קיומם של תהליכים לזיהוי, הערכה, מדידה, ניהול וניטור של הסיכונים באופן יזום ומתוכנן מבעוד מועד על מנת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ושמירה על יעדיה העסקיים של החברה, על המוניטין שלה ועל איתנותה הפיננסית.

מדיניות ניהול הסיכונים בחברה מושתתת על:

- ממשל תאגידי הבנוי על שלושה קווי הגנה המנהלים תקשורת טובה: הנהלות התחומים העסקיים, גורמי ניהול סיכונים וביקורת פנימית.
- הגדרה ברורה של חלוקת אחריות והאצלת סמכויות בנוגע לפעולות הכרוכות בנטילת סיכונים על הגורמים העסקיים בחברה.
- קביעת מגבלות ותקרות חשיפה לסיכונים.
- יישום מסגרת ניהול סיכונים הכוללת פעולות לזיהוי, מדידה, הערכה וניטור סיכונים ומוקדי סיכון חדשים.
- קיום סביבת בקרה פנימית נאותה שתעוגן בנהלים ברורים והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה על הסיכונים, המאפשרים פיזור, קיזוז ו/או העברת הסיכונים לגורם אחר והגבלתם לרמה שנקבעה מראש.
- פעולות גילוי ודיווח בנוגע לפרופיל הסיכונים לגורמים הרלוונטיים.

החל מסוף 2012 ניהול הסיכונים נעשה הן בראייה קבוצתית והן ברמת החברה הבודדת ומנוהל על ידי מנהלת הסיכונים הראשית של הקבוצה. מנהלת הסיכונים פועלת באופן עצמאי מהיחידות העסקיות, תוך ראייה אוניברסלית של הסיכונים, ועובדת בשיתוף עם יחידות תומכות אחרות הכוללות, בין היתר, את אקטואריה, יחידת הבקרה בחטיבת ההשקעות של הקבוצה ("חטיבת השקעות"), מחלקת ביטוח משנה בהראל ביטוח וחשבות.

אגף ניהול סיכונים כפוף למנהלת הסיכונים הראשית ומסייע בידה ביישום תפקידיה, הכוללים בין היתר, תהליכי עבודה לזיהוי, הערכה, מדידה ודיווח של סיכונים ומתן סיוע מקצועי בפיתוח מתודולוגיות, כלים ושיטות עבודה לניהול הסיכונים השונים להם חשופה החברה.

דירקטוריון החברה מפקח על פעולות עסקיות המערבות נטילת סיכונים וכן על תהליכי ניהול הסיכונים באמצעות הגדרת מדיניות ואסטרטגיות בתחום ניהול הסיכונים, כולל, בין היתר, נהלים בעניין ניהול סיכונים ומגבלות חשיפה לסיכונים, וכן אופן הציות לנהלים ולגבולות החשיפה שנקבעו.

בסוף 2012 הוקמה ועדת דירקטוריון לניהול סיכונים, המהווה כלי של הדירקטוריון, המאפשר לייעל את עבודתו באמצעות דיונים מקדימים ומעמיקים בנושאים הקשורים לניהול סיכונים במסגרת מצומצמת יותר של דירקטורים בעלי מומחיות לנושא. במסגרת תפקידיה תדון הועדה בנושאים הקשורים לניהול סיכונים ותגבש המלצות לדירקטוריון.

בחברה פועל פורום לניהול סיכונים בהשקעות. הפורום מתכנס על בסיס תקופתי, בהשתתפות מנהלים רלבנטיים.

מנכ"ל החברה אחראי על פעולות עסקיות הכרוכות בנטילת סיכונים ועל יישום מדיניות ניהול הסיכונים, ומדווח עליהם ישירות לדירקטוריון. פעילות המנכ"ל נתמכת על ידי מנהלי הסיכונים וחברי הנהלה בכירים נוספים.

גורמים ומנהלים נוספים בחברה אחראים על ניהול סיכונים ספציפיים, כגון: מנהל הכספים האחראי על ניהול סיכונים הקשורים לדיווח הכספי, כולל יישום הוראות SOX, אשר הוחלו על גופים מוסדיים (ראה לעיל), קצינת הציות והיועץ המשפטי אחראים לנושא העמידה בהוראות הדין והסיכונים המשפטיים, מנהל אבטחת מידע ומנהל אגף לוגיסטיקה אחראים על ניהול סיכוני אבטחת מידע וסיכונים תפעוליים נוספים ומבקר הפנים אחראי על ביצוע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים ושל יעילות מערך ניהול הסיכונים בחברה.

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)**ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)**

בחברה בוצעו סקרים לזיהוי והערכת הסיכונים המהותיים והערכת הבקורות והכלים לניהולם. בחברה קיים תהליך דיווח רבעוני מבעלי תפקידים בתחומי הפעילות השונים בדבר שינויים מהותיים בפרופיל הסיכונים של החברה אל מנהלת הסיכונים וממנה להנהלה ולדירקטוריונים. השיטות ונהלי העבודה בתחום ניהול הסיכונים נבחנים ומתעדכנים באופן שוטף, תוך התחשבות במדיניות ניהול הסיכונים בחברה, בשינויים החלים בסביבה העסקית בארץ ובעולם ובהנחיות ודרישות המפקח והרגולציה.

החברה משקיעה באמצעים לשיפור כלי הבקרה בתחומי הסיכון השונים ותהליכי עבודה רבים בחברה הוסדרו באמצעות נהלים מפורטים. כמו כן, החברה משקיעה משאבים נכבדים בהקצאת והכשרת כוח אדם, במחשוב ובתהליכי עבודה בתחום ניהול הסיכונים, תוך ציות לרגולציה שפורסמה והינה מחייבת ויישום מטרות ומדיניות החברה בתחום ניהול הסיכונים.

להלן יתוארו מדיניות ותהליכי עבודה המתייחסים לזיהוי, מדידה והערכה, בקרה והפחתה, ניטור ודיווח של הסיכונים השונים להם חשופה החברה.

סיכוני שוק ונזילות

מגבלות שונות לחשיפות לסיכוני שוק, אשר נועדו לצמצם את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בשווקים, מתייחסות, בין היתר, לתקרות השקעה במניות, קרנות ונדל"ן, לחשיפה מרבית לאגרות חוב קונצרניות בהתאם לדירוג, לחשיפה מרבית להשקעה בודדת, לחשיפה למגזרי הצמדה ולחשיפה לריבית. מדיניות ניהול סיכוני השוק כפופה גם לתקנות ההשקעה.

כימות ובחינת סיכוני שוק נעשים באמצעות מערכת ממוכנת באגף ניהול סיכונים. החישובים מתייחסים לסיכוני שוק בקופות המנוהלות על ידי החברה ובתיקי השקעות הנוסטרו של החברה בראייה כלכלית וחשבונאית.

לאור לקחי המשבר הפיננסי, ניתן משקל כבד יותר לתרחישי קיצון ככלי ניהול סיכונים מרכזי. בהתאם לכך בוצעה עבודה משותפת של חטיבת ההשקעות, אגף כלכלה ומחקר ואגף ניהול סיכונים להגדרת מכלול תרחישי קיצון וניתוחי רגישות לבחינת סיכוני השוק בתיקים השונים.

בנוסף לתרחישי קיצון נעשה שימוש במודל ה- Value at Risk (VaR), האומד את ההפסד הכלכלי הפוטנציאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש מהתמהיל הנתון של מבנה תיק הנכסים. מבחני חזרה (back testing) משמשים כבקרה חשובה על תכיפות השימוש באומדי ה-VaR.

נבדקת גם ההשפעה של תרחישי משבר על מצב הנזילות.

הבקרה על ניהול סיכוני שוק מבוצעת באמצעות דיווחים ניהוליים תקופתיים המוצגים תקופתית בועדות ההשקעה השונות ובפני ההנהלה והדירקטוריון ומידי שנה נכללים גם בדוח מנהל הסיכונים לדירקטוריון. בחברה קיימת מערכת ממוכנת להפקת מידע ניהולי אשר שיפרה באופן משמעותי את פעולות הבקרה האמורות.

בעקבות חוזר המפקח מאוגוסט 2009 בעניין מערך התפעול והבקרה בתחום ההשקעות של גוף מוסדי נוספו בקרות בתהליכי העבודה השונים בחטיבת ההשקעות.

מנהלי הפעילויות השונות בחטיבת ההשקעות אחראים לביצוע בקרה שוטפת על הפעילות שבאחריותם. לצורך בקרת הפעילות נעזרת חטיבת ההשקעות, בין היתר, במערכות ממוחשבות ובדוחות המתריעים במקרה של חריגה. מקרים של חריגה מהגדרות ומנהלים מדווחים ומטופלים באופן שוטף ע"י מנהל הפעילות האחראי לפעילות החורגת.

לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני שוק ראה סעיף ד' להלן. לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני נזילות ראה סעיף ה' להלן.

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכוני אשראי

פעילות האשראי של חטיבת ההשקעות נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לווים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצא"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה החברה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מונה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. חוזר ועדת חודק קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת אגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת אגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר זה אושרו בוועדות ההשקעה דרישות, תהליכים ונהלי השקעה.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לווים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריון. בנוסף אישר הדירקטוריון את מודל דירוג האשראי הפנימי שבימוש חטיבת ההשקעות.

הערכה ספציפית של סיכון האשראי לגבי חוב לא סחיר מבוצעת במערך האשראי בחטיבת ההשקעות באמצעות מודל דירוג שהינו מודל מונחה מומחה המבוסס על פלטפורמה ומתודולוגיה דומה לזאת הנמצאת בשימוש חברות הדירוג. המודל אושר על ידי דירקטוריון החברה ועל ידי משרד האוצר והוא מתוקף תקופתית על ידי אגף ניהול סיכונים.

בנוסף, מחושבת החשיפה ללווים גדולים וקבוצות לווים, התפלגות נכסי חוב לפי דירוגים והחשיפה לסיכון ריכוזיות ענפית וגיאוגרפית.

כמו כן מתבצע כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת והצגת התפתחות ההפסד הצפוי (EL) וההפסד הלא-צפוי (UL) בגין סיכוני האשראי בנכסי ההשקעה.

קיימת הפרדה בחטיבת ההשקעות בין יחידת ניהול האשראי הלא סחיר אשר נוטלת את הסיכון ובין יחידה עצמאית המנהלת בקרה על הפעילות.

דיווח מפורט על החשיפות לסיכוני אשראי מוצג לוועדות ההשקעה, ההנהלה והדירקטוריון.

מתנהלים תהליכי מעקב אחר יכולת הפירעון של לווים ואיכות הבטוחות במסגרת נהלי עבודה למתן אשראי שאושרו בדירקטוריון. לגבי אשראי סחיר, מתנהל מעקב אחר יכולת הפירעון ואחר חובות בעייתיים. לגבי אשראי לא סחיר, מערך אשראי לא סחיר עוקב אחר יכולת הפירעון, איכות הבטוחות וחובות בעייתיים. בעקבות חוזר ועדת חודק נוספו בקרות וגובש נוהל בנושא הקובע מגבלות והנחיות מפורטות ודיווחים לוועדות על מנת לוודא עמידה בהוראות החוזר. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פרום חוב ומונה מנהל לפרוים אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני אשראי ראה סעיף ו' להלן.

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)**ג. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)****סיכונים תפעוליים**

הסיכונים התפעוליים העיקריים בחברה מנוהלים על-ידי המנהלים האחראים על הפעילויות השונות. מלבד זאת, חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי היועץ המשפטי הממונה גם על אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר. בנוסף, מבקר הפנים משלב בתוכנית הביקורת נושאים שהוערכו בסקרי סיכונים כנושאים המחייבים בקרה מקיפה.

לחברה אין תיאבון לסיכונים תפעוליים ובהתאם פועלת ליישום בקרות למזעור החשיפה לסיכונים אלה, תוך התחשבות בשיקולי מהותיות וכדאיות.

בחברה התבצעה הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכוני מעילות והונאות. בנושא ניהול סיכוני מעילות והונאות פועלת החברה בהתאם להוראות חוזר המפקח בעניין הונאות ומעילות ובהתאם למדיניות למניעת מעילות והונאות, אשר אושרה על ידי הדירקטוריון.

מסגרת ניהול הסיכון התפעולי מבוססת, בין היתר, על סטנדרטים גבוהים של יושרה ואתיקה, מחויבות לממשל ארגוני יעיל, כולל בין היתר הפרדת תפקידים, מניעת ניגודי עניינים, הגדרת סמכויות ואחריות והגדרת נהלי עבודה לתהליכים השונים.

על מנת להעמיק את המודעות לציות ולתהליכי בקרה נוספים, גיבשה ואימצה החברה קוד אתי, המהווה מצפן לעבודה השוטפת, ונועד להנחות ולכוון את התנהגות העובד במצבים של דילמות ושאלות לגבי ההתנהגות הראויה והנכונה מבחינה ערכית ומקצועית.

מעבר לפעילויות בקרה שוטפות בתהליכי העבודה, פועלת בחברה יחידת בקרה ייעודית, אשר בודקת עמידת הגורמים השונים בנהלים, במגבלות שהוגדרו ובהוראות הדין ומסייעות למנהלי הפעילויות למלא אחריותם בהקשר לסיכונים תפעוליים.

קיימות גם בקרות ממוכנות במערכות תפעוליות שמטרתן להגביל חשיפה לסיכון תפעולי.

בהתייחס לסיכוני ציות, החברה חותרת לעמידה בכל הדרישות הרגולטוריות המוטלות עליה, מתוך שאיפה שלא להיחשף לסיכוני ציות. ביום 3 באוגוסט 2011 נחקק חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005. הוראות החוק עשויות להוביל להגברת אמצעי האכיפה בהם ינקוט המפקח ולהגדלת סכומי העיצום הכספי אותם יטיל המפקח על החברה. לאור הוראות החוק כאמור, החברה אימצה תכנית אכיפה, הקצתה משאבים מתאימים ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ויפקחו על ביצועה.

בהתייחס לסיכוני אבטחת מידע, הדירקטוריון אימץ ואישר מדיניות בנושא אבטחת מידע. מסמך המדיניות מציג את מחויבות ההנהלה לאבטחת המידע בחברה, מתווה את העקרונות להשגת רמת אבטחת מידע נאותה ומפרט, בין היתר, את התשתית הארגונית התומכת בניהול סיכוני מערכות מידע, אבטחת מידע, סקרי סיכונים והמשך פעילות בשעת משבר. מכוחו של מסמך המדיניות נכתבו ונכתבים נהלים פנימיים, תוך התאמות לאופי הפעילות של החברות האמורות השונות בחברה.

בתקופת הדוח נמשכה פעילות במסגרת תוכנית "מבצר" בחברה לשם יישום הוראות המפקח על הביטוח בנושא ניהול סיכוני אבטחת מידע.

החברה מייחסת חשיבות רבה לנושא ניהול סיכוני אבטחת מידע ומצויה בתהליך שוטף של ביצוע סקרי סיכונים והערכת מערכות המחשוב. בנוסף, מתקיימות פגישות תקופתיות של ועדת היגוי לאבטחת מידע בהן נמסר דיווח על סטאטוס נושאים שוטפים בתחום אבטחת מידע.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 4-9-2010, "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים", בוצע סקר להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכוני טכנולוגיות המידע על תהליכי הליבה בחברה, לרבות התייחסות לאירועים בעלי פוטנציאל לגרימת נזק. כפועל יוצא מהסקר גובשה תוכנית פעולה לגבי הצעדים למזעור הסיכונים. הסקר מעודכן תקופתית.

היערכות החברה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשוב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרד הראשי ברמת-גן.

בהתייחס להערכות לנפילת מערכות המחשוב, הגופים המוסדיים בקבוצה קשורים בשירותי מיקור חוץ לצורך אספקת ותחזוקת מערכת המחשוב עם חברת IBM. מערכות המחשוב נמצאות באתר חיצוני ומערכות חלופיות נמצאות באתר נפרד. במקרה של נפילה של מערכות המחשוב תוכל הקבוצה תוך זמן קצר יחסית לחדש את כל שירותי המחשוב הקריטיים דרך המערכות החלופיות באמצעות קווי תקשורת מאובטחים חלופיים.

בהתייחס להערכות לאירוע קטסטרופה במשרד הראשי ברמת-גן, הגופים המוסדיים בקבוצה נערכים להתארגנות של עובדים באתרים אחרים של הקבוצה, לגיבוי וביצוע עבודה במשמרות. כל תת-יחידה תיערך להתרחשות אירוע כאמור באמצעות תהליכי גיבוי לוגיסטי וכתבת נהלי יחידה להסדרת ההתנהלות עם קרות אירוע כאמור.

בחברה קיים ספר נהלים המסדיר אופן ההתנהלות עם קרות כל אחד מן האירועים הנ"ל. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. דרישות חוקיות

המסגרות הרגולטוריות קובעות הסדרים שונים ומציבות דרישות רבות ביחס לסיכונים הייחודיים להם חשופים גופים מוסדיים וגופים שעיסוקם בשוק ההון והפיננסים. ניהול הסיכונים בחברה מונחה על ידי הסדרי חקיקה רבים אשר פורסמו במהלך השנים האחרונות, הכוללים דרישות שונות, שהעיקריות בהן:

- דרישה למינוי מנהל סיכונים
- דרישות, מתוקף חוזר המפקח מס' 2009-2-3: "מעריך ניהול ובקרת סיכונים בחברות מנהלות של קופות גמל" ("חוזרי ניהול סיכונים"), המתייחסות לתפקידי מנהל הסיכונים ומארג היחסים שלו עם בעלי תפקידים אחרים.
- דרישה לקביעת מדיניות חשיפה לסיכונים, תקרות חשיפה, נהלים וכלים למדידה ולבקרת הסיכונים
- חוזר גופים מוסדיים 2007-9-15 בנושא ניהול סיכוני אשראי
- הוראות לעניין טיפול בקטגוריות ספציפיות של סיכונים תפעוליים: מעילות והונאות, אבטחת מידע והיערכות לפעילות בעת משבר, סיכוני טכנולוגיות מידע ובקרה על דיווח כספי (SOX)

החברה מיישמת את דרישות החוקים והחוזרים, בהתאם לדוחות הזמנים שנקבעו.

ד. סיכוני שוק

(1) סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

(2) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל ההכנסה הכוללת (הון עצמי). ניתוח הרגישות הינו ביחס לנכסים הפיננסיים ולהתחייבויות הפיננסיות בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמניים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך. ניתוח הרגישות, מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות. יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

ליום 31 בדצמבר, 2012

שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)			
-1%	+1%	-1%	+1%		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
(116)	116	-	-	רווח (הפסד)	
(116)	116	881	(811)	הכנסה כוללת (הון עצמי) (ב)	

ליום 31 בדצמבר, 2011

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)		
-10%	+10%	-1%	+1%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2	(2)	(89)	89	-	-	רווח (הפסד)
2	(2)	(89)	89	475	(442)	הכנסה כוללת (הון עצמי) (ב)

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוחי הרגישות ביחס להכנסה הכוללת מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.

(ג) ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי.

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

(3) פירוט הנכסים והתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה:

ליום 31 בדצמבר 2012			
סך הכל	פריטים לא פיננסיים ואחרים	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	ללא הצמדה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,417	3,417	-	-
628	628	-	-
22,111	416	-	21,695
26,156	4,461	-	21,695
25,935	-	19,383	6,552
1,926	-	-	1,926
54,017	4,461	19,383	30,173
28,912	28,912	-	-
303	303	-	-
1,384	1,384	-	-
952	-	952	-
22,466	-	357	22,109
25,105	1,687	1,309	22,109
54,017	30,599	1,309	22,109
-	(26,138)	18,074	8,064

נכסים:

הוצאות רכישה נדחות
נכסים בגין הטבות לעובדים
חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות:

נכסי חוב סחירים

מזומנים ושווי מזומנים

סך הכל נכסים

סך כל הון

התחייבויות:

התחייבויות מסים נדחים
התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
התחייבויות בגין מסים שוטפים
זכאים ויתרות זכות

סך הכל התחייבויות

סך הכל הון והתחייבויות

סך הכל חשיפה מאזנית

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

(3) פירוט הנכסים וההתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2011			
סך הכל	פריטים לא פיננסיים ואחרים	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	ללא הצמדה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
162	162	-	-
2,140	2,140	-	-
543	543	-	-
18,798	179	-	18,619
21,643	3,024	-	18,619
נכסים:			
נכסי מיסים נדחים			
הוצאות רכישה נדחות			
נכסים בגין הטבות לעובדים			
חייבים ויתרות חובה			
השקעות פיננסיות:			
נכסי חוב סחירים			
אחרות			
סה"כ השקעות פיננסיות			
מזומנים ושווי מזומנים			
4,059	-	-	4,059
44,834	3,024	14,496	27,314
סך הכל נכסים			
19,972	19,972	-	-
סך כל הון			
התחייבויות:			
התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו			
התחייבויות בגין מסים שוטפים			
זכאים ויתרות זכות			
סך הכל התחייבויות			
1,027	1,027	-	-
513	-	513	-
23,322	-	306	23,016
24,862	1,027	819	23,016
44,834	20,999	819	23,016
סך הכל הון והתחייבויות			
-	(17,975)	13,677	4,298
סך הכל חשיפה מאזנית			

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה. צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם. מתוך יתרת הנכסים של החברה, סך של כ- 27,861 אלפי ש"ח הינם נכסים סחירים, הניתנים למימוש מידי. על פי תקנות דרכי ההשקעה על החברה להחזיק בנכסים נזילים בסכום שלא יפחת מ-50% מההון הנדרש.

ו. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון להפסד כספי שיגרם לחברה באם לקוח או צד שכנגד למכשיר פיננסי לא יעמוד בהתחייבויותיו החוזיות, והוא נובע בעיקר מחובות של חייבים אחרים וכן מהשקעות בניירות ערך.

מזומנים ושווי מזומנים

החברה מחזיקה במזומנים בבנקים המדורגים AA- עד AA+ בהתבסס על הדירוג של חברות מעלות ומדרוג.

חייבים - הכנסות לקבל מדמי ניהול

הכנסות החברה נובעות מזכאות לקבל דמי ניהול מקופות שבניהולה ועל-כן לחברה חשיפה שולית בגין סיכון אשראי הנובעת מחייבים - הכנסות לקבל מדמי ניהול.

השקעות פיננסיות

החברה מגבילה את החשיפה לסיכון אשראי על ידי השקעה בעיקר באגרות חוב ממשלתיות סחירות ובאגרות חוב קונצרניות סחירות בדרוג גבוה. נכון ליום 31 בדצמבר 2012, ההנהלה אינה צופה שהצדדים שכנגד לא יעמדו בהתחייבויותיהם.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם:

ליום 31 בדצמבר	
2011	2012
סחירים	סחירים
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
18,957	25,935

בארץ

נכסי חוב סחירים מסווגים לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן. ראה גם באור פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

2. פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים:

נכסי חוב (א)

דירוג מקומי (*)					
ליום 31 בדצמבר 2011			ליום 31 בדצמבר 2012		
סך הכל	BBB עד A	AA ומעלה	סך הכל	BBB עד A	AA ומעלה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
9,318	-	9,318	16,225	-	16,225
9,639	868	8,771	9,710	486	9,224
18,957	868	18,089	25,935	486	25,449

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב

סחירים בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

ביאור 21 - ניהול סיכונים (המשך)

1. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך):

(ב) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

דירוג מקומי (*)					
ליום 31 בדצמבר 2011			ליום 31 בדצמבר 2012		
סך הכל	לא מדורג	AA ומעלה	סך הכל	לא מדורג	AA ומעלה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
18,798	18,798	-	22,111	22,111	-
					חייבים ויתרות חובה
					השקעות פיננסיות
175	-	175	-	-	-
					אחרות
					מזומנים ושווי
4,059	-	4,059	1,926	-	1,926
					מזומנים

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

3. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים:

ליום 31 בדצמבר 2011		ליום 31 בדצמבר 2012		
סיכון אשראי מאזני		סיכון אשראי מאזני		
%	סכום	%	סכום	
מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
3.19	605	-	-	ענף משק
2.64	501	-	-	תעשייה
4.72	895	2.48	642	חשמל ומים
39.82	7,548	33.09	8,582	תקשורת ושרותי מחשב
0.47	89	1.87	486	בנקים
50.84	9,638	37.44	9,710	שירותים עסקיים אחרים
49.16	9,319	62.56	16,225	אג"ח מדינה
100.00	18,957	100.00	25,935	סך הכל

ביאור 22 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

(1) קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה לעמיתיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין עמיתי קופות הגמל, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרים פנסיוניים ארוכי טווח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין המוצרים הקיימים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של המפקח, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהם, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני בו פועלת החברה. בתחום זה זכויות העמיתים הינן לאורך שנים רבות בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, ביום 21 בדצמבר 2011 פרסם המפקח חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב כדלקמן: (א) סקר פערים אודות המידע הקיים ברמת מוצרים, עמיתים ומעבידים - עד ליום 31 במרס 2013; (2) בניית מודל מיפוי ודירוג הפערים שנמצאו - עד ליום 31 במרס 2013; (3) הכנת תוכנית עבודה לטיפול בכל כשלים שנמצאו - עד ליום 30 בספטמבר 2013. תוכנית העבודה תכלול התייחסות לסידור המידע הקיים ושמירתו - עד ליום 30 בספטמבר 2014. סיום פרויקט הטיוב הינו עד ליום 30 ביוני 2016. בשלב זה, לאור מורכבות היישום של החוזר ופרק הזמן שנקבע ליישום, לא ניתן להעריך את השלכות פרויקט הטיוב על זכויות העמיתים ועל הדוחות הכספיים.

(2) חוק הגנת השכר, התשי"ח - 1958 והתקנות שהותקנו על פיו, מטילים התחייבות על הקופות, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועד על ידי העברת כספים לקופות. קיימת אי וודאות בכל הקשור לגובה הסכומים שבפיגור, כמו גם לעצם מחויבות המעבידים בנושא, וזאת בין היתר, בשל סיבות שונות לאי העברת כספים לקופות האופייניים לסקטור קופות הגמל (כגון: הפסקת יחסי עובד-מעביד, העברת כספים לקופה אחרת וכיוצ"ב). להערכת החברה הסכומים הינם בהיקפים שאינם מהותיים.

על מנת לגבות את החובות, כאמור, שולחת החברה מכתבי התראה למעבידים ולעמיתים ובמידת הצורך מגישה תביעות כנגד המעבידים החייבים.

(3) משיכות והעברות - במסגרת הנחיות הממונה, החברה המנהלת נדרשת לבצע משיכות והעברות תוך פרק זמן כפי שנקבע בתקנות. אי עמידה במועדים כאמור חושפת את החברה להתחייבות פיננסית בגין פערי תשואה עד למועד העברת הכספים בפועל לחשבון העמית.

(4) הרפורמה בדמי ניהול במוצרי חיסכון ארוך טווח

למידע אודות הרפורמה בדמי ניהול ראה באור 14.ד.

(5) טיוטת חוזר הכרעה עקרונית לעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת

ביום 14 בינואר 2013 פרסם המפקח טיוטת חוזר שניה שעניינה הכרעה עקרונית לעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת. על-פי טיוטת החוזר, חובת ההודעה המוקדמת על העלאת דמי ניהול חודשיים לפני מועד העלאת דמי הניהול (הקבועה בתקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד - 1964 לא חלה רק במקרים בהם דמי הניהול מועלים באופן רוחבי, וחברה מנהלת אינה רשאית להעלות דמי ניהול אלא לאחר שהודיעה על כך לעמית וחלפו חודשיים ממועד משלוח ההודעה. לצורך השבת דמי ניהול שנגבו ביתר (לפני חלוף חודשיים ממועד הודעה כאמור) החל מיום 1 בינואר 2006 ועד ליום 31 בדצמבר 2009, מוצע לקבוע, בין היתר, את ההוראות הבאות: (א) על חברה מנהלת להשיב לדמי ניהול שנגבו ביתר לא יאוחר מחצי שנה ממועד פרסום ההכרעה; (ב) חברה מנהלת תהיה פטורה מבדיקה פרטנית ומהשבת כספים בכפוף לעמידה בלפחות שניים מהתנאים שפורטו בטיוטה;

על חברה מנהלת יהיה למסור למפקח דיווח על ביצוע השבת הכספים ודוח מסכם של מבקר הפנים בחברה המאשר, כי החברה ביצעה את ההוראות הנדרשות. טיוטת החוזר נמצאת בדיונים בין המפקח לגופים המוסדיים.

החברות המנהלות מקיימות דיונים עם הממונה ביחס לטיוטה. לנוכח האמור ולאור שאלות פרשניות המתעוררות הן מנוסח הטיוטה והן מנוסח תקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה, לא ניתן, בשלב זה, להעריך את היקף הצפוי של השבת הכספים מכוחה.

ביאור 22 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

(6) תובענות ייצוגיות

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה תתקבלנה או הסדר הפשרה המוצע יתקבלו ואישור התובענה כייצוגית תידחה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר כי טענות ההגנה של החברה ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה.

להלן פירוט הבקשות לאישור תובענות:

- א. בחודש יוני 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל גמל ו-5 חברות נוספות המנהלות קופות גמל. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מפלות, כביכול, שלא כדין, בין העמיתים בקופות הגמל המנוהלות על-ידיהן בכך שלחלק מהם ניתנות הטבות בדמי הניהול הנגבים מהם בגין קופת הגמל שברשותם.
- הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מהראל גמל, מסתכם להערכת התובעים בסכום הנע בין 180 ל-360 מיליוני ש"ח. ביום 20 במרס 2012 הוגשה הודעה לבית המשפט בדבר הגשת עתירה לבג"צ כנגד הממונה על שוק ההון מטעם אחד התובעים בתיק. בקדם משפט שהתקיים ביום 3.4.12, קבע בית המשפט כי ימתין לקבלת תגובת המדינה לבג"צ שהוגש. ביום 23 בחודש מאי 2012 הגיש הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, תשובתו המקדמית לבג"צ, בה דחה את כל טענות המבקש. בית המשפט המחוזי דחה את מועד קדם המשפט בהליך הייצוגי על מנת שניתן יהיה למצות ההליך בפני בית המשפט העליון. ביום 26 בפברואר 2013 ניתן פסק דין הדוחה את העתירה שהוגשה לבג"צ. להערכת יועציה המשפטיים של החברה סיכויי הבקשה לאישור התובענה להתקבל נמוכים מ-50%.
- ב. ביום 13 במרס 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה נגד החברה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה העלתה בשנת 2008 את שיעור דמי הניהול לתובע, וזאת על פי הנטען ללא מתן הודעה מוקדמת, כנדרש על פי דין. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג כוללת את כל העמיתים של קופות הגמל שלגביהן התובעת העלתה את שיעור דמי הניהול, באופן חד צדדי, וכן את כל העמיתים שהתובעת העלתה את דמי הניהול שלהם, ללא מתן הודעה מוקדמת בכתב מראש של חודשיים, כמתחייב על פי הדין.
- הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה, מסתכם להערכת התובע בסכום של כ-200 מיליוני ש"ח. לדעת יועציה המשפטיים של החברה, הסיכוי שבקשת רשות הייצוג תדחה עולה על 50%.

ביאור 22 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**ב. התקשרויות**

- (1) להראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: הראל ביטוח) הסכם עם לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (לשעבר לאומי גמל) (להלן: לאומי גמל), לפיו מעניקה לאומי גמל שירותי תפעול עבור קופות הגמל שהראל ביטוח רכשה מלאומי גמל ומבנק לאומי לישראל בע"מ (להלן קופות לאומי) בשלהי שנת 2006. כן קיים הסכם בין החברה לבין לאומי גמל לפיו תיתן לאומי גמל שירותי תפעול גם ליתר הקופות שבניהול החברה.
- (2) ביום 23 בינואר 2007 נחתם הסכם בין הראל ביטוח לבין החברה, בקשר עם ניהולן של קופות לאומי עבור הראל ביטוח. בהתאם להוראות ההסכם, החברה אחראית כלפי העמיתים בקופות לאומי וכלפי הראל ביטוח לקיום כל הוראות הדין הנוגעות לניהול קופות גמל וקיום כל ההתחייבויות המוטלות על חברה מנהלת כלפי עמיתים בקופות גמל. בהסכם נקבע כי הראל ביטוח רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש בת 45 ימים, ואילו החברה רשאית להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת בהודעה מראש של 180 ימים. בהתאם להוראות ההסכם, החברה תגבה מאת עמיתי הקופות את דמי הניהול ותעבירם להראל ביטוח, לאחר תשלום הוצאותיה הישירות בקשר עם ניהול קופות הגמל בתוספת 2% וכן הוצאות נוספות שהוציאה ואשר אינן ניתנות לייחוס באופן ישיר לקופת הגמל כאמור. ייחוס הוצאות ייעשה בהתאם ליחס שבין סך נכסי קופות הגמל עליהן חל הסכם זה לסך הנכסים המנוהלים על ידי החברה.
- (3) לחברה הסכם עם הראל ביטוח שמטרתו ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה הראל ביטוח לחברה תוך שהחברה מנצלת את היתרון לגודל של הראל ביטוח ובכך חוסכת את רכישתם של שירותים שונים. על פי הסכם בין החברה להראל ביטוח, החברה, יחד עם עתידית וקחצ'ק, משלמת להראל ביטוח עבור שירותי ניהול ההשקעות הניתנים לחברה, לעתידית ולקחצ'ק על ידי חטיבת ההשקעות של הראל ביטוח. הקצאת העלויות בין החברות המנהלות מבוצעת לפי שלושה פרמטרים: היקף הנכסים המנוהלים בידי כל חברה מנהלת; תמהיל ההשקעות, לפי אפיקי השקעה; ושיעור גידול התיק. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית.
- (4) לחברה הסכם עם עתידית - חברה קשורה, בדבר מתן שירותי תפעול וניהול מהחברה. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה החברה לעתידית. בהתאם להוראות הסכם זה, החברה מקבלת דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו המתקבלים על ידי עתידית.
- (5) לחברה הסכם עם קחצ'ק - חברה קשורה, בדבר מתן שירותי תפעול וניהול על ידי החברה. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה החברה לקחצ'ק, תוך שקחצ'ק מנצלת את היתרון לגודל של החברה ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול. בהתאם להוראות הסכם זה, משלמת קחצ'ק לחברה דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת קחצ'ק מקרן ההשתלמות שבניהולה. ההסכם יחול לגבי שנת 2009 ויארך באופן אוטומטי לתקופה של שנה בכל פעם, אלא אם כן ניתנה על ידי אחד הצדדים הודעה עד ליום 31 בדצמבר בדבר אי חידושו לגבי השנה שלאחר מכן.
- (6) החברה התקשרה בהסכם ניהול ויעוץ עם הראל השקעות, מטרת ההסכם לעגן את הפעולות שמבצעת הראל השקעות עבור החברה, במסגרת תפקידה של הראל השקעות כחברה השולטת, בעקיפין, בחברה ובגופים מוסדיים נוספים בקבוצת הראל ביטוח ופיננסים וכחברה המכווינה את פעילותם של הגופים המוסדיים שבשליטתה, מקדמת את עסקיהם, מסייעת בהרחבת חוג לקוחותיהם, פועלת להרחבת עסקיהם ומתקשרת בשמם בעסקאות שונות. בהתאם להסכם זה הראל השקעות תעניק לחברה שירותי ניהול ויעוץ בכל הקשור לפעילותה השוטפת של החברה. בתמורה למתן שירותי הניהול, תהיה הראל השקעות זכאית לדמי ניהול בשיעור של 3% מדמי הניהול השנתיים שיתקבלו אצל החברה מקופות הגמל שבניהולה. תקופת ההסכם היא מיום 1 בינואר 2009 והוא יהיה לתקופה בלתי מוגבלת בכפוף לאפשרות ביטולו, בתום כל שנה קלנדרית, על ידי כל אחד מהצדדים, בהודעה שתימסר 60 יום לפני תום השנה הקלנדרית.

ביאור 22 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. רכישות

כביש חוצה ישראל

ביום 23 בדצמבר 2012 התקשרה שותפות ייעודית ת.ש.י דרכים שותפות מוגבלת (להלן: "תש"י"), אשר הוקמה על ידי קרן תשתיות ישראל (להלן: "קרן תשתיות") ואשר רכשה בסוף שנת 2010 50% ממניות חברת דרך ארץ הייז (1997) בע"מ (25.5% בדילול מלא), בעלת הזיכיון בכביש חוצה ישראל (להלן: "דרך ארץ"), בהסכם מתוקן עם חברת שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שו"ב") לרכישת החזקתיה של שו"ב בדרך ארץ, לרבות בהלוואות הבעלים שהעמידה שו"ב לדרך ארץ.

לצורך רכישת החזקות שו"ב בדרך ארץ, ישקיעו החברה וגופים מוסדיים אחרים בקבוצת הראל (להלן בסעיף זה "החברות"), השקעה נוספת בתש"י, בסך של כ- 341 מיליוני ש"ח, וזאת לצד השקעות נוספות על ידי שותפים מוגבלים אחרים בתש"י, כל אחד על פי חלקו בעסקה. לאחר ביצוע העסקה, החברות יחזיקו כשותף מוגבל במישרין בכ- 46% מהזכויות בתש"י.

השותף הכללי בתש"י הינו חברת הניהול של קרן תשתיות, בה מחזיקה הראל ביטוח (נוסטר) 40% מן הזכויות. לפני ביצוע ההשקעה הנוספת מחזיקות החברות כשותף מוגבל בכ- 28% מן הזכויות בקרן תשתיות וכשותף מוגבל במישרין בכ- 43% מהזכויות בתש"י.

העסקה כפופה להתקיימות מספר תנאים מתלים, ובהם קבלת הסכמת המדינה, קבלת הסכמת הגורמים המממנים של דרך ארץ ואישורים רגולטוריים רלבנטיים נוספים.

ההשקעה של החברות בעסקה הינה ברובה עבור תיקי השקעות תלויי תשואה, קופות גמל וקרנות פנסיה, ולפיכך לא צפויה להיות לה השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של החברה או החברות.

רכישת נדל"ן בפלורידה, ארה"ב

ביום 8 בנובמבר 2012 התקשרו החברה וגופים מוסדיים אחרים בקבוצת הראל (להלן בסעיף זה "החברות"), עם Elco Landmark Residential (להלן: "ELR") מקבוצת אלקו החזקות בע"מ ומשקיע זר נוסף (להלן: "המשקיע הזר") בעסקה לרכישת נכסי מקרקעין הכוללים כ- 882 יחידות דיור ב- 3 מקבצי דיור הממוקמים בג'קסונוויל, פלורידה, ארה"ב (להלן: "הפורטפוליו").

הרכישה מבוצעת באמצעות תאגידיים אמריקאים בהם מחזיקות החברות (בעקיפין, באמצעות תאגידיים מסוג שותפויות) בכ- 38% מן הזכויות. יתרת הזכויות בתאגידיים כאמור מוחזקות בידי המשקיע הזר (כ- 38%), וכ- 24% על ידי ELR אשר גם תנהל את הפרויקט באמצעות תאגידי בשליטתה.

עלות הרכישה הכוללת של הפורטפוליו עומדת על כ- 79 מיליון דולר ארה"ב. היקף ההשקעה הצפוי של החברות הינו כ- 9.4 מיליון דולר ארה"ב.

התקשרות החברות בעסקה דלעיל נעשתה, בעיקרה, מעתודות כנגד התחייבויות תלויות תשואה (פוליסות משתתפות ברווחים) של הראל ביטוח, מעתודות תלויות תשואה של דקלה ומתיקי קופות גמל וקרנות פנסיה, ולפיכך לעסקאות כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של החברה או החברות.

ביאור 22 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. רכישות (המשך)

הסכם לרכישת חנות IKEA בנתניה

ביום 17 באוקטובר 2012 הושלמה עסקה במסגרתה התקשרו החברה וגופים מוסדיים אחרים בקבוצת הראל (להלן בסעיף זה "החברות"), בהסכם לרכישת זכויותיה של חברת ישראלום נכסים בע"מ ("ישראלום") במקרקעין באזור התעשייה קרית נורדאו בנתניה, בהם פועלת חנות IKEA ("הנכס"). זכויותיה של ישראלום בנכס כוללות 50% מהנכס, וכן זכות לרכישת חלקה של חברה מקבוצת בריטיש ישראל השקעות בע"מ (להלן: "בריטיש"), המחזיקה ב-50% הנותרים מהזכויות בנכס.

בהתאם למתווה העסקה, מימשו החברות את האופציה לרכישת חלקה של בריטיש, באופן שעם השלמת העסקה החברות רכשו 100% מהזכויות בנכס, וחתמו על הסכם שכירות חדש עם חברת ליבנה צפוני בע"מ, שהינה בעלת הזיכיון הבלעדי להפעלת חנויות IKEA בישראל והינה המפעילה של חנות IKEA הפועלת בנכס, לתקופה של 24 שנים ו-11 חודשים.

דמי השכירות הינם 21.2 מיליוני ש"ח לשנה, צמוד למדד. דמי השכירות יעודכנו מדי חמש שנים בשיעור של 2%, ריאלי. השוכר אחראי לכל הוצאות התחזוקה השוטפת, ניהול שוטף וביטוח של הנכס (triple net).

לליבנה צפוני אופציה לבנות שטחים נוספים בנכס, בהתאם לזכויות בנייה שקיימות בנכס. במקרה כאמור, זכאית ליבנה צפוני למימון של עד 12 מיליוני ש"ח לצורך הבנייה הנוספת, מהחברות. נבנו שטחים נוספים כאמור, דמי השכירות יעודכנו, כך שבגין ההשקעה הנוספת של החברות בבנייה כאמור, דמי השכירות הנוספים ישקפו תשואה שנתית של 7.6% על יתרת תקופת השכירות.

סך ההשקעה המקסימאלית (בהנחה שליבנה צפוני תממש את האופציה לבניית שטחים נוספים, במימון החברות), לרבות מסים ועלויות נלוות, צפויה להסתכם לסך של כ-316 מיליוני ש"ח.

התמורה הכוללת עבור רכישת הזכויות בנכס הינה סך של כ-289 מיליוני ש"ח בצירוף מע"מ.

העסקה בוצעה בעיקר עבור פוליסות תלויות תשואה, קופות גמל וקרנות פנסיה המנוהלות על ידי החברות, ולפיכך לא צפויה להיות לעסקה השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של החברה או של החברות.

איי.די.או גרופ בע"מ

ביום 10 בספטמבר 2012 הושלמה עסקה במסגרתה התקשרו החברה וגופים מוסדיים אחרים בקבוצת הראל (להלן בסעיף זה "החברות") בהסכם להשקעת סך של 9 מיליון אירו בחברת איי.די.או גרופ בע"מ, חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לני"ע בתל אביב (להלן: "איי.די.או"), כנגד הקצאת מניות רגילות של איי.די.או וכבתי אופציה הניתנים למימוש למניות רגילות של איי.די.או, וכן בהסכם להעמדת הלוואה לאיי.די.או בסך של 6 מיליון אירו, כנגד הקצאת אג"ח לא סחירות הניתנות להמרה למניות רגילות של איי.די.או במחיר שנע בין 0.263 ש"ח ל-0.35 ש"ח למניה, בהתאם למועד ההמרה. ההלוואה הינה בריבית של 8% בשלוש השנים הראשונות ו-6% בשנתיים שלאחר מכן. בהסכמים נקבעו, בין היתר, הוראות בקשר עם הגנה מפני דילול, הרכב דירקטוריון והוראות לגבי זכות הצטרפות למקרה של ירידה אל מתחת לשיעור של 25% בהחזקות שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שיכון ובינוי"), בעלת המניות הגדולה באיי.די.או, כתוצאה ממכירה.

כמו כן, נקבעו הוראות לפיהן החברות רשאיות להעביר את החזקותיהן ללא הגבלות, אלא אם כן הן מבקשות להעביר חבילת מניות בהיקף מינימאלי שנקבע, יחד עם הזכויות שנקבעו בהסכם, שאז ניתנת זכות סירוב ראשונה לשיכון ובינוי.

עם השלמת העסקה הפכה החברה לבעלת עניין באיי.די.או. החברות של החברה החזיקו מחזיקות בכ-13.18% מהון המניות המונפק של איי.די.או.

העסקה בוצעה בעיקר עבור פוליסות תלויות תשואה, קופות גמל וקרנות פנסיה המנוהלות על ידי החברות, ולפיכך לעסקה לא צפויה להיות השפעה על התוצאות הכספיות של החברות או החברה.

ביאור 22 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**ג. רכישות (המשך)****עסקת רכישת מקרקעין לייזום במנהטן, ניו יורק**

ביום 22 באוגוסט 2012 התקשרו החברה וגופים מוסדיים אחרים בקבוצת הראל (להלן בסעיף זה "החברות"), בהסכם להשקעה, בעקיפין, ב- 49% מהזכויות בשותפות, שתפעל כקרן ריט פרטית אמריקאית, אשר מקימה פרויקט ברחוב 33 Beekman ב-Downtown מנהטן, ניו יורק (באזור ה-Financial District).

השותפים הנוספים בקרן הינם קרן הריט: SL Green (NYSE: SLG), שתחזיק 46% מהזכויות, ויזם הפועל בניו יורק, שיחזיק 5% מהזכויות.

הפרויקט הינו ייזום והקמת מבנה בן כ- 30 קומות, שימש כמעונות סטודנטים לאוניברסיטת PACE.

העלות הצפויה הכוללת של הפרויקט צפויה להסתכם בסך של כ- 112 מיליוני דולר והיא תמומן בחלקה על ידי השקעת הבעלים בקרן הריט ובחלקה במימון בנקאי.

היקף ההשקעה של החברות צפוי להסתכם לכ- 22 מיליוני דולר.

התקשרות החברות בעסקה דלעיל נעשתה בעיקרה מעתודות כנגד התחייבויות תלויות תשואה ומתיקי קופות גמל וקרנות פנסיה. לפיכך, לעסקה כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של החברה או החברות.

ביאור 23 - אירועים לאחר תאריך המאזן**התקשרות בעסקה לרכישת מחצית הזכויות בנדל"ן ברעננה**

ביום 21 בינואר 2013 החברה וגופים מוסדיים אחרים בקבוצת הראל (להלן בסעיף זה "החברות"), בהסכם עם רבוע כחול נדל"ן בע"מ (להלן: "רבוע נדל"ן") בקשר עם רכישת מחצית מזכויות רבוע נדל"ן במקרקעין, בשטח של כ- 11 דונם הידועים כחלק מחלקה 4 בגוש 7657, והמצויים באזור התעשייה הצפוני של רעננה (להלן: "המקרקעין").

בכוונת החברות ורבוע נדל"ן להקים על המקרקעין מבנה משרדים (להלן: "המשרדים"), אשר מושכר מראש, בכפוף להשלמת בניית המשרדים, לצד ג' לתקופה של 10 שנים עם אופציה לחמש שנים נוספות.

במסגרת העסקה נחתמו בין הצדדים הסכם מכר, לפיו החברות רוכשות מאת רבוע נדל"ן 50% מהזכויות במקרקעין, וכן הסכם שיתוף במסגרתו הוסדרו יחסי הצדדים כבעלים במשותף במקרקעין, ובכלל כך את נשיאת הצדדים בעלויות תכנון, הקמתו, שיווקו, ניהולו ותפעולו של המשרדים בחלקים שווים ביניהם.

המשרדים יכללו שטחים להשכרה בהיקף של כ- 25,500 מ"ר על פני 16 קומות מעל קומת קרקע, וכן 868 מקומות חניה. במקרקעין זכויות בניה נוספות על פי תב"ע בתוקף, שלא ינוצלו בשלב ראשון.

היקף ההשקעה הצפויה של החברות הינו כ- 143 מיליוני ש"ח, כאשר כ- 30% הינה עבור תיקי הנוסטרו והיתרה עבור תיקי התחייבויות תלויות תשואה.

העסקה לא צפויה להשפיע באופן מהותי על תוצאות הפעילות של החברה ו/או החברות.